

**T. C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKİLÂP TARİHİ ENSTİTÜSÜ**

Manisa Halkevi'nin Çalışmaları ve Dergileri

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Müslime ŞEN

DANIŞMAN : Prof. Dr. Zeki ARIKAN

İZMİR, 1992

T. C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ ENSTİTÜSÜ

Manisa Halkevi'nin Çalışmaları ve Dergileri

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Müslime ŞEN

DANIŞMAN : Prof. Dr. Zeki ARIKAN

İZMİR, 1992

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
ÖNSÖZ.....	III
GİRİŞ.....	1
GİRİŞ BÖLÜMÜNÜN DİPNOTLARI.....	8

I. BÖLÜM

I-MANİSA HALKEVİ'NİN FAALİYETLERİ.....	9
II-HALKEVİNİN 1936 YILINDAKİ FAALİYETLERİ.....	10
III-HALKEVİNİN (1937-1947) YILLARINDAKİ FAALİYETLERİ.....	10
a) Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesinin Çalışmaları.....	11
b) Güzel Sanatlar Şubesinin Çalışmaları.....	16
c) Gösteri Şubesinin Çalışmaları.....	17
d) Spor Şubesinin Çalışmaları.....	19
e) Sosyal Yardım Şubesinin Çalışmaları.....	20
f) Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesinin Çalışmaları.....	21
g) Kitapsaray ve Yayın Kolunun Çalışmaları.....	22
h) Köycülük Şubesinin Çalışmaları.....	24
ı) Müze ve Sergi Şubesinin Çalışmaları.....	25
IV-HALKEVİNİN 1950 YILINDAKİ FAALİYETLERİ.....	26
V- BİRİNCİ BÖLÜMÜN DİPNOTLARI.....	30

II. BÖLÜM

I-MANİSA HALKEVİ DERGİLERİ.....	33
a) Yeni Doğu.....	34
b) Bozkurt.....	34
c) Gediz.....	35
II-İKİNCİ BÖLÜMÜN DİPNOTLARI.....	37

III. BÖLÜM

I-GEDİZ'DEKİ YAZILARIN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	38
a) Manisa Tarihi ve Gediz.....	38
b) Manisa Folklorü ve Gediz.....	41
c) Manisa ve Gediz.....	43
d) Türk Devrimi ve Gediz.....	43
II-UÇUNCU BÖLÜMÜN DİPNOTLARI.....	52

IV. BÖLÜM

I-MANİSA HALKEVİ ÜYELERİ.....	54
a) M.Çağatay Uluçay.....	55
b) İbrahim Gökçen.....	57
c) Bahri Oskay.....	59

d) Kâmil Su.....	60
e) Ali Haydar Baygın.....	61
f) Kâzım Nâmi Duru.....	61
g) Rıdvan Nafiz Edgüer.....	62
h) İlhan Berk.....	63
ı) Vahit Armağan.....	63
i) M.Azmi Önakin.....	63
j) Halit Ersoy.....	64
k) Mustafa Dümer.....	64
l) İsmet Parmaksızoğlu.....	64
II-DÖRDÜNCÜ BÖLÜMÜN DİPNOTLARI.....	67

V. BÖLÜM

I-MANİSA FALKEVİ DERGİLERİNİN DİZİNİ.....	69
a) Yazar Adına Göre.....	69
b) Konu Adına Göre.....	98
EKLER.....	132
BİBLİYOGRAFYA.....	147

ÖNSÖZ

Bugünkü Türkiye Cumhuriyeti, hem iç hem de dış güçlere karşı girişilen etkin bir mücadeleden sonra kurulmuştur. Gelişen ve hergün biraz daha ilerleyen uygarlık karşısında asıl gelişmeyi sosyal ve kültürel yönde gören Atatürk, kendi ulusumuzun özelliklerine ve ülkemizin koşullarına uygun bir yapı oluşturmak yolunda etkin atılımlar yapılmasını bizzat teşvik etmiştir. Halkevleri gibi ulusal bir halk örgütlenmesi de bu atılımların en önemlilerinden birisidir. Tamamıyla ulusal birikime ve ulusal gerçeklere oturtulan Halkevleri, hiç kuşkusuz faaliyette bulundukları dönemde çok önemli başarılar elde etmişlerdir.

Bizi bu alanda çalışmaya iten en büyük etken; Halkevlerinin bilimsel çerçevede yeteri kadar ilgi görmemiş olmasıdır. Kuşkusuz Manisa Halkevi'nin çalışmalarını ortaya koymaya yönelik olan tezimizin, Halkevlerini bütün yönleriyle açığa çıkarması söz konusu değildir. Ancak biz bu çalışma ile Manisa Halkevi'nin çalışmalarını sergileyerek, bu alanda yapılacak çalışmalara katkıda bulunmayı amaçladık.

Bu noktalardan hareketle tezimizin giriş bölümünde Halkevleri hakkında bilgi verdikten sonra, sırasıyla Manisa Halkevi'nin çalışmalarını ve Halkevi dergisi Gediz de yer alan yazıların genel bir değerlendirmesini yapmaya çalıştık. Halkevi üyeleri ve çalışmaları hakkında bilgi verdikten sonra Manisa Halkevi dergilerinin dizinini sunduk.

Beni bu konuda yönlendiren ve destekleyen danışmanım Prof. Dr. Zeki Arıkan'a, sayın Prof. Dr. H.Mahmut Şakiroğlu'na, Manisa Halkevi üyesi olan sayın Bahri Oskay'a, değerli yardımlarını gördüğüm Manisa Müze Müdürlüğü ve İzmir Milli Kütüphane çalışanlarına, bu çalışma esnasında güzel günlerini bana ayıran arkadaşlarım Dilek Doğan ve Alp Şenol'a teşekkür etmek benim için bir görevdir.

MÜSLİME ŞEN

GİRİŞ

Atatürk devrimlerinin en büyük başarılarından biri hiç kuşkusuz halkın eğitilmesi, kültürel yönde kalkınmanın sağlanması, halkta ulusal birliğin ve bilincin yaratılması konusunda atılan etkin adımlar ve ülke gerçeklerinden çıkartılan verimli yöntemlerdir. Bu çabaların en başında Türk toplumunun kendine özgü deneylerinden biri olan Halkevleri gelmektedir. Halkevleri, ülke gerçeklerinden ve deneylerinden çıkartılarak oluşturulan bir uygulamadır.

" Halkevlerinin kuruluş tarihi 19 Şubat 1932'dir. Ancak düşünce ve uygulama olarak kökeni 1910'lara yani Türk Ocaklarına kadar uzanır. Gerek Türk Ocakları, gerekse Halkevleri bir zorunluluğun sonucunda oluşmuş, yaşadıkları sürece ülke kültürüne azımsanmayacak etkilerde bulunmuşlardır. " (1)

Her ne kadar Türk Ocakları hakkında ayrıntıya girmeyeceksekde şunu da ilave etmeden geçemeyiz. 1912'de kurulduktan sonra etkin bir dil ve dünya görüşünün oluşturulduğu örgütler haline gelen Türk Ocaklarından yetişen kuşaklar, geniş ölçüde ulusal kurtuluş savaşına destek oldular. " Türk Ocaklarının sayısı yalnız İstanbul da değil, birçok il merkezlerinde de hızla arttı. Birçok ileri gelen edebi simalar harekete katıldılar ve hem onun dergisinde yazılar yazdılar, hem de Ocağın kollarının eğlenmelerine katkıda bulundular. Bu merkezlerde, ilk kez kadın ve erkek dinleyiciler zaman zaman biraraya geldiler ve kadınlar, hem konuşmacı hem de amatör tiyatro piyeslerinde oyuncu olarak, kamu plâtföründe ilk kez görünmek imkânını buldular." (2)

Atatürk, Türk halkıyla birlikte girilen topyekün bir mücadelede, Türk Ocaklarından yetişen aydınlardan az destek görmemiştir. " Cumhuriyetin ilk yıllarında, yeni Türk devletini kurup gerçekleştiren de o Ocakların yetiştirdiği kuşaklardan geniş ölçüde yararlanmayı bilmiş, onların heyecanını yeni ülkenin çevresinde toplamayı başarmıştır. " (3)

Ancak şunu da hemen belirtmemiz gerekir ki; Anadolu'da başlayan Milli Mücadele hareketi ile Türk Ocaklarının ülkeleri ters düşüyordu. Milli Mücadelenin vatan anıyaşı Misak-ı Milli sınırları içinde kalan ve yaşayan Türk uyruklu bütün insanlardır. Bunun dışında kalan Türk ırkına mensup insanların yaşadıkları topraklarla, orada yerleşmiş Türk kökenli halklar ve milletlerle olan ilişkilerimiz, bilimsel bir Türkçülük, yani; tarihi, coğrafi, kültürel, toplumsal araştırmalar çerçevesinde ele alınıyordu. Bu durumda

Türk Ocaklarının kendilerine yeni çalışma programları bulması gerekiyordu.

Milli Mücadele başarı ile tamamlandıktan sonra kurulan yeni Türkiye Cumhuriyeti, toplumu her yönden kalkındıracak, çağa uygun bir yapıya kavuşturacak pek çok yeniliği ardı ardına sıraya koydu. Buna rağmen çağdaş bir devlet kurma yolundaki çalışmalar (1923-1930) arasında pekçok siyasi ve dini direnmelere sahne oldu. "Bu durum karşısında, Milli ve çağdaş bir devletin hızla kurulmasını ve yerleşmesini kolaylaştırmak, bu gaye yönünde yapılanları yaymak ve onları yurdun her köşesinde benimsetip yerleştirmek için aynı gayeye bağlı bütün kuruluşların ve aydınların devlete yardımcı olmaları, hedefe hep birlikte yürümeleri kaçınılmaz görünüyordu. Bilhassa Kubilây Olayından sonra Atatürk, bu zarurete tamamiyle inanmıştı. Bunun için de sadece teorik planda kalan değil, fiilen yurdun ilçelerine, bucaklarına ve köylerine kadar girip halkla doğrudan doğruya kaynaşacak, ona yeni devletin yaptığı yenilikleri anlatacak büyük kuruluşlara ihtiyaç vardı. Halkevleri, işte bu inançtan doğdu. Uzun bir süredir Türk milleti için yararlı düşünceleri ile büyük hizmetlerde bulunmuş, memleketin en seçkin ve en dinç kadrolarını biraraya toplamış Türk Ocakları, böyle bir yeni kuruluş için de en sağlam temeli teşkil edebilirdi." (4) Ancak Türk Ocakları eski durumlarında kalamazlardı. Yeni düşünceye, yeni ülkeye uygun bir yörüngeye oturtulması gerekiyordu. Türk Ocaklarının Türkçülüğün ve Türk milliyetçiliğinin gelişmesinde büyük hizmetleri olmasına rağmen; kanla çizilmiş sınırlarımızın ötelere dek uzanan bir Türk devleti kurma düşüncesi, Atatürk'e göre çağdaş dünya gerçekleri içinde yer alamaz; bu bir düş ve ütopya olmaktan öteye gidemezdi. Onun için Atatürk, büyük bir güç kaynağı olan Türkçülük akımını kültür ve sanat alanına aktararak, kendi sınırlarımız içindeki Türk halkının aydınlanmasına ve bilinçlenmesine ağırlık verdi. Böylece halka dönük, gerçekçi yeni bir ulusçuluk akımının doğmasına ve gelişmesine yol açtı. Tarihsel ve toplumsal gereksinimlerden doğan ve görevini tamamlayan Türk Ocakları, yerini çağın gereksinimlerine cevap verecek yeni ve kapsamlı kurumlara bıraktı. 10 Nisan 1931 tarihinde toplanan olağanüstü kurultay Türk Ocakları hakkında fesih kararı aldı. Böylece Türk Ocakları "bütün hak ve vecibelerini " Cumhuriyet Halk Fırkasına devretti ve 10-18 Mayıs 1931 de toplanan Cumhuriyet Halk Fırkasının üçüncü büyük kongresinde, Halkevlerinin kurulmasına karar verildi. Bu kararı izleyen dönemde açılan ilk Halkevleri, Türk Ocaklarından devralınan binalarda faaliyet göstermeye başladılar.

Halkevlerinin açılışı ile ilgili olarak alınan karardan sonra, 19 Şubat 1932'de yurdun 14 kentinde ilk Halkevleri açılmıştı. (5)

"Halkevlerinin açılma nedeni incelenirken resmi bildiri ve açıklamaların ötesinde, o günlerin ekonomik ve toplumsal koşullarının yarattığı ihtiyaçları da göz önünde tutmak gerekir. 1930 yılı büyük dünya ekonomik bunalımının tüm etkilerinin yurdumuzda da hissedildiği bir dönemin başlangıç noktasıdır. Bu ekonomik bunalım, 1923'ten sonra fiilen var olan sivil-asker bürokrasi, ticaret burjuvazisi ve büyük toprak sahipleri arasındaki koalisyonun son iki ortağının durumunu iyice sarsmış, bürokrat kesimin ağırlığını arttırmıştır. Öte yandan 1923-1929 yılları arasında demokratik hak ve özgürlükleri kısıtlayan, vergi v.b. yollarla ekonominin yükünü yoksul yağınların sırtına yükleyen politikalar sonucu, bürokrat kesimle halk arasındaki varolan ayrılık daha da artmıştı. Tüm bu nedenlerden ötürü dünya ekonomik bunalımının sorunları karşısında iktidarın izleyeceği iki yol bulunmaktaydı. Demokratik hak ve özgürlüklerin iadesi ile rejimi bir ölçüde yumuşatmak ya da devletin ekonomik ve toplumsal hayatın her noktasına ulaşan müdahaleleri ile daha merkezi, bir oranda sert bir düzen getirmek. İktidardaki kadronun bilgi ve deneyleri ikinci yolun seçilmesine yatkındı. Bunun sonucunda, kısa ve yenilgiyle sonuçlanan bir Serbest Fırka deneyinden sonra, 1930'ların ilk yıllarında, Cumhuriyetin ilk yıllarına oranla bir sertleşme dönemine gidildi. " (6)

Yönetici kesim, dünya bunalımı karşısında durumu ekonomik açıdan çözemeyince, bu kez ideolojik açıdan geliştirilecek bir çözüm yoluna gittiler. Ekonomik bunalım sonucu liberal ekonomi politikalarının sarsılması ile yeni örgütlenme olayı gündeme geldi. Halkevlerinin kuruluşu da bu sırada gerçekleşti.

"Bugünkü anlamda halk terbiyesi kurumlarının batı memleketlerinde bir asra yakın tarihi vardır. Bu kurumların bilhassa genç milletlerin sosyal hayatındaki rolleri ise çok önemlidir. Halkevleri kurulurken batıdaki bunlara benzer kurumlar dikkatle incelenmiş olmakla beraber teşkilatta bunların hiçbirisi örnek alınmamıştır. Bu itibarla Halkevlerinin teşkilatı ve çalışma programı tamamıyla millidir ve orjinaldir. Her kolun kendi idare komitesini seçmesi, Halkevi idare heyetini de bu komiteler başkan ve temsilcilerinin kurması, başka memleketlerin buna benzer kurumlarında şimdiye kadar uygulanmamış bir özelliktir." (7)

Halkevleri toplumsal, sosyal, ekonomik, siyasi, kültürel vb. alanlarda gerçekleştirilen devrimlerin halkın kısa sürede anlayabilmesi ve izleyebilmesi, halk politik ve ideolojik eğitimini sağlamak amacıyla kurulmuştur. " Genel olarak bakılırsa, Halkevlerinin kuruluş amaçları şöyle toplanabilir: 1- Ulusu bilinçli, birbirini anlayan, birbirini seven ortak ideale bağlı bir halk kütlesi düzeyinde örgütlemek; kültür, ülkü, amaç ve düşünce birliğini güçlendirecek bir toplum olmayı sağlamak, 2- ulusal birliği oluşturan, ulusal ruhu biçimlendiren ve güçlendiren kültür öğelerini ortaya çıkarıp geliştirmek; köylü ile kentli, 3- köylü ile aydın zümreler arasındaki ilişkileri düzenleyerek geliştirecek köycülük çalışmalarının yürütülmesi, 4- Cumhuriyet Halk Partisinin ana ilkelelerini ve bunların ülke düzeyinde nasıl uygulandığını anlatmak, kısa zamanda toplumsal ve kültürel kalkınma sağlanarak Türk toplumunun devletin çağdaşlaşma savaşına katkılarının arttırılmasıdır." (8) Belirlenen bu amaçları o dönemde Halkevlerinin açılması ile ilgili olarak söylevler veren Recep Peker ve İsmet İnönü'nün konuşmalarından da belirlemek mümkündür. (9) İşte belirlenen bu amaçlar doğrultusunda çalışacak olan Halkevleri dokuz ayrı koldan oluşan bir yapıya oturtulmuştur. (10) Böylelikle bu kollarda çalışacak olanlar kendi uzmanlıklarına ve yeteneklerine uygun bir çalışma alanı bulabileceklerdi. Bu çalışma kolları şunlardır: 1- Dil, edebiyat, 2- Güzel sanatlar, 3- Temsil, 4- Spor, 5- Sosyal yardım, 6- Halk derneklere ve kurslar, 7- Kütüphane ve yayın, 8- Köycülük, 9- Tarih ve müze olarak belirlenmiştir. Herkolun kendine ait bir çalışma planı ve programı bulunurdu. Ayrıca yukarıda belirtilen amaçlara ek olarak her kol kendi hedeflediği noktalar doğrultusunda çalışmalarda bulunurdu.

Kolların ve idare heyetlerinin kurulmalarına gelince; Halkevlerine üye olmak her Türk vatandaşına tanınmış bir haktır. Vatandaşlar çalışma saatleri içinde istedikleri zaman Halkevlerine üye olabilirlerdi. Halkevleri, açılışı izleyen ilk hafta içerisinde tüm kollarını ellerindeki üyelerin imkanları uyarınca oluşturmak zorundaydılar. Kollardaki komite üyelerinin sayısı, kola üye olanların sayısına göre saptanmaktaydı. Komite seçimleri iki yılda bir yapılırdı. Ayrılan üyenin yerine hemen yenisi seçilirdi. Kollar ilk toplantılarında yıllık planlarını düzenlerler, iki haftada bir toplanarak kolun faaliyetlerini gözden geçirirler ve yeni kararlar alırlardı. Halkevlerinin geliri bulundukları yörenin parti örgütüne karşılanırdı. Başka bir şekilde kendilerine gelir bulmak

için çalışmazlardı. Yalnız yapılan başışlar, balolar vb. etkinliklerin yanısıra dergilerin ve yayınların satışından elde edilen gelirler bunların dışında tutulurdu. Halkevleri, faaliyetleri doğrultusunda bir bütçe hazırlayarak bunu bağlı bulundukları yörenin parti örgütüne onaylatırlardı.

Halkevi başkanı, yörenin parti örgütünün yönetim kurulu tarafından seçilirdi. Ankara Halkevinin başkanı ise parti genel idare heyeti tarafından seçilirdi. Halkevi salonları Cumhuriyet Halk Partisinin ilkelerine aykırı olmayan her türlü toplantıya açıktı. Bir şehirde Halkevi açılabilmesi için kollardan en az üç tanesinin kurulması gerekiyordu. Fakat bazı küçük kasaba ve köylerde buna imkan olmadığı için, buralarda Halkevi ihtiyacını karşılayacak şekilde Halkodalarının kurulması kabul edilmiştir. 1940 yılında 141 Halkodası açılmıştır. Halkodalarında kol teşkilatı yoktur. Fakat bunların çalışma alanına Halkevlerinde görülen bütün işler girerdi. Halkevleri faaliyette bulundukları dönemde halkla bütünleşmede vazgeçilmez bir köprü görevi görmüşlerdir.

Atatürk'te tutum ve davranışları ile Halkevlerinin kuruluşunda oldukça etkili olmuştur. Yetkilileri uyararak onların Halkevleri gibi bir örgütlenmeye yönelmeleri konusunda asıl kararı kendisi almıştı. Yaptığı yurt gezilerinde Halkevlerindeki çalışmaları yakından izleyen Atatürk'ün " Partimizin Halkevleri ile bütün yurttaşlara kucakını açması, vatanda sosyal ve kültürel bir devrim yaptır⁽¹¹⁾ söz^ü, O'nun bu atılıma sahip çıktığını ve desteklediği ortaya koymaktadır.

Halkevleri aynı zamanda devrimin bir kadronun tekeline, halk kitlelerine de aktarılmasının aracı olmuştur. Devrimleri korumada ve yaymadaki başarıları da yadsınamaz. Ülkede sporun, kültürün, sanatın, hür düşünceli bir gençliğin yetişmesinde de oldukça başarılı olmuşlardır. Gerçi Halkevlerinin sağlam bir halkçılık hareketi ile halk kitleleri ile kaynaşarak sağlam bir iletişim kurmadığı da ileri sürülmüştür. Buna rağmen asırlardır adım atılmamış, el uzatılmamış Türk köylerine aydın kişiyi götürebilmek, köyün sorunlarına dikkatle eğilmek gerektiğini ve sorunları planlı ve programlı bir şekilde ele almanın zorunluluğunu da Halkevleri ortaya koymuştur.

"Şüphesiz Halkevleri çeşitli kolları, dergileri ve yayınları ile yirminci yüzyıl Türk kültürünün halk içinde gelişmesine önemli ölçüde katkıda bulunmuştur. Nitekim çok sayıda sanatçının ve siyasetçinin Halkevi çatısı altında yetiştiği göz ardı edilemez" (12)

Hatta Halkevleri batılı devletlerinde dikkatini çekmiş, bunlara benzer örgütlerin batıda da kurulması yolunda çalışmaların yapılması gerektiği ileri sürülmüştür. (13)

1932-1951 arasında toplam 478 Halkevi ve 4322 Halkodası açılmıştı. (14) Ayrıca kültür ateşeliği gibi hizmet veren bir de Londra Halkevi vardı. Ancak çok partili siyasi hayata geçişte Halkevleri tartışma konusu oldu.

" Halkevlerinin bir siyasi partiye bağlı kuruluşlar olması tek parti döneminde sorun yaratmazken, çok partili demokrasiye geçişte büyük bir sorun olarak ortaya çıktı. İktidara bir başka siyasi partinin de gelebileceği düşüncesi, halkın önemli bir kesiminin Halkevlerinden uzaklaşmasına yol açtı." (15) Bunun dışında para sorunu da Halkevlerine büyük bir engel teşkil ediyordu. Artık çok partili döneme girildiğinden Demokrat Parti yetkilileri devletin bütçesinden Halkevlerine ödenek ayrılmasına karşı çıktılar. Bu kez Cumhuriyet Halk Partisi genel merkezi ancak Londra ve bazı büyük kentlerdeki Halkevlerine para yardımını sürdürüp, diğer Halkevlerinden para yardımını kesmek zorunda kaldı. Kaynak olayı kesilince bu kez Halkevlerinin şubeleri çalışmalarını yürütemez hale geldiler. O dönemde Manisa Halkevi üyesi olan Bahri Oskay'ın anlattıklarına göre, " Evciler köylüler tarafından çok iyi karşılanırken, partcilik nedeniyle ilgilenenler azaldı, hatta yüzlerine dahi bakılmaz oldu. Halkevlerinde nice fedakarlık ve özveri ile çalışanlar Halkevine gitmekten çekinir oldular. Böylece çalışmalar adeta felç oldu... " (16)

" Demokrasiye geçiş ile başlayan bu olumsuz gelişmeler, Halkevlerini yavaş yavaş gerilettili. Yeni dönemin koşullarında Halkevlerine yeni bir yapı kazandırılmayışı, yeni dönemde bu örgütün geçmişin kuruluşu olarak kalmasına ve değişen koşullara ayak uyduramamasına neden oldu. " (17)

Bu yeni dönemde, Cumhuriyet Halk Partisinin son kurultayında Halkevleri ile ilgili bir komisyon raporu ele alındı. Bu kuruluşlara vakıf statüsünün, bağımsız çalışma düzeninin getirilmesi kararına varıldı. (18) Bu dönemde Halkevlerinin gelecekteki yapısıyla ilgili arayış çalışmaları da hız kazandı. Buna rağmen Halkevleri için düşünülen olumlu değişiklikler genel seçimler öncesinde gerçekleştirilemedi. Bu arada gündeme gelen özgürlük havasından dolayı Türk Ocakları 1949 yılında tekrar kuruldular.

Demokrat Partinin meclise girmesi ile eleştiriler gittikçe şiddetlendi. Demokrat Parti iktidara gelince Halkevlerinin ka-

patılmaları gündeme geldi.(19) Başta İsmet İnönü olmak üzere bazı Cumhuriyet Halk Partisi ileri gelenleri de karara karşı çıktılar. Buna rağmen Halkevlerini 8 Ağustos 1951 tarihinde yürürlüğe giren 5830 sayılı yasa ile kapatılması engellenemedi. (20)

" Demokrat Parti iktidarına son veren 27 Mayıs 1960 askeri müdahalesinden sonra Halkevleri yeniden örgütlendi. Önce Türk Kültür Dernekleri adıyla çalışmalarına başladılar. 21 Nisan 1963'teki olağanüstü kurultayın ardından Halkevleri adını alarak kamu yararına çalışan dernek statüsünü kazandılar. 1970'lerden sonra 27 Mayıs müdahalesini gerçekleştiren tabii senatörlerin örgütle yakından ilgiledikleri de görülmüştür.

12 Eylül 1980 harekatı sonrasında Halkevlerinin çalışmaları tekrar durduruldu ve yöneticileri hakkında dava açıldı. Yargılama sonucunda beraat eden örgüt yöneticileri, Genel Başkan Ahmet Yıldız öncülüğünde, Halkevlerinin 10 Mayıs 1988'de yeniden çalışmaya başladığını duyurmuşlardır. " (21)

Türk kültür hayatında ne kadar önemli olduğunu gördüğümüz bu kurum diyebiliriz ki; Kemalist rejimin halk terbiyesi konusunda ele aldığı görevi başarı ile yerine getirmiştir. " Bu itibarla Halkevlerine ; inkılâp ve rejimin şuurlu bekçisi, Türk ihtilâl ve inkılâbının yayın yurdu ve yuvası demekte asla tereddüt göstermeyiz. " (22) Vakti ile Manisa Halkevi dergisi Gediz'de çıkmış olan bu yargılara bizde yürekten katılıyoruz.

GİRİŞ BÖLÜMÜNÜN DİPNOTLARI

- (1)-Tevfik Çavdar "Halkevleri" Gumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, C.4, s.878
- (2)-Bernard Lewis, Modern Türkiye'nin Doğuşu, Ankara 1984, s.348
- (3)-Mehmet Salihoğlu, "Halkevleri Nedir, Ne Değildir", Halkevleri Dergisi, Yıl:3, 33(1969), s.4
- (4)-Kenan Akyüz, "Türk Ocakları", Belleten, L/196, 1986'dan ayrı basım, s.208
- (5)-Kuruluşlarının Yıldönümü Halkevleri (1932-1951-1963), İstanbul 1963, s.4-5
- (6)-Tevfik Çavdar, "Halkevleri", a.g.e, s.879
- (7)-Ulûğ İğdemir, "Halkevleri ve Halkodaları", Aylık Ansiklopedi, Mart 1945, s.342
- (8)-Anıl Çeçen, Halkevleri, Ankara 1990, s.122-123, Ayrıca bkz. CHP. Halkevleri Öğreneği, Ankara 1938, s.4
- (9)-Recep Peker'in konuşması için bkz. Ülkü, I/1 (Şubat 1933), s.6; İsmet İnönü'nün konuşması için bkz. a.g.e, s.99-102. Ayrıca bkz. Halkevleri İdare ve Teşkilat Talimatnamesi, Ankara 1940, s.3-4, Halkevleri 1932-1935, 103 Halkevi Geçen Yıllarda Nasıl Çalıştı, Ankara 1935, s.2
- (10)-Halkevleri Tüzüğü, Ankara 1971, s.4
- (11)-C.H.P. Dördüncü Büyük Kurultayı Açılış Konuşmasından, (1935)
- (12)-Rauf İnan, "Atatürk'ün Halkçılık Ülküsü, Halkevleri ve Sonrası", Belleten, LII/204, (1988), s.898
- (13)-Nüzhet Baba, "Halkevlerinin Dost İllerdeki Yankıları", Ulus, 31 Mart 1943.
- (14)-Tarık Zafer Tunaya, Türkiyede Siyasi Partiler, 1859-1952, İstanbul 1952, s.596-598
- (15)-Anıl Çeçen, a.g.e, s.234
- (16)-Bu bilgiyi sayın Oskay'ın bize göndermiş olduğu 15 Haziran 1992 tarihli mektuptan veriyoruz.Mektup için tezimizin ekler bölümüne bakınız.
- (17)-Anıl Çeçen, a.g.e, s.235
- (18)-C.H.P. Genel İdare Kurulu Raporu, (26.XI.1951), Ankara 1951, s.3-8
- (19)-Bu konuşmalar için bkz. Ülkü, III/27 (Mart 1949), s.2-7
- (20)-T.B.M.M. Tutanak Dergisi, 109 Birleşim, Ankara 1951, s.582
- (21)-Ana Britannica Genel Kültür Ansiklopedisi, C.X, s.313
- (22)-Gediz, 23 (1.3.1939), s.4

ERİNCİ BOLU

MANİSA HALKEVİNİN FAALİYETLERİ

Türkiye'de 1932 yılında Halkevlerinin açılması, ülkede son derecede büyük bir kültür etkinliğinin doğmasına ve gelişmesine neden oldu. Her Halkevi, bulunduğu bölgenin tarihine, coğrafyasına, folklörüne, gelenek ve göreneklerine, sosyal ve ekonomik yapısına ışık tutacak çok değerli çalışmalar ortaya koydu.

1932 yılında faaliyete başlayan 14 Halkevinin bir denemeden öteye gidip, başarılı sonuçlar ortaya koyması ile, Halkevlerinin sayısı her geçen yıl giderek arttı. Manisa Halkevi'de 1933 yılında da faaliyetine başlayan ve faaliyetini sürdürdüğü yıllarda da çevresinin bir kültür merkezi olma özelliğini koruyan bir Halkevi olmuştur.

20 Şubat 1933 tarihinde merkez Manisa olmak üzere, 1934 de Kula, 1935 de Alaşehir, 1936 da Turgutlu, Salihli ve Akhisar, 1937 de Kırkağaç, 1938 de ise Demirci Halkevleri faaliyete başlamışlardır. (1)

Manisa Halkevinin faaliyetleri hakkında Halkevinin yayınlanmış olduğu Gediz dergisinden, İzmir'de çıkmakta olan Anadolu ve Ulus gazetelerinden yararlandık. Hiç kuşkusuz o dönemde Manisa'da yayınlanan Manisa, Işık, 8 Eylül gazetelerinde konuya ilişkin bilgiler vardır. Ancak yaptığımız araştırmalar sonucunda bu gazetelere rastlayamayışımız bu konuda duyulan büyük bir eksikliktir.

I- Halkevinin (1933-1935) yıllarındaki Faaliyetleri:

Şubat ayında faaliyetine başlayan Manisa Halkevi, ilk planda şube faaliyetlerini düzenlemeye çalışmıştır. (2)

Dil, Tarih, Edebiyat Şubesi, Söz Derleme Heyeti, vali Fuat beyin başkanlığında çalışmalarına başlamıştır. Türk Dili Tetkik Cemiyetinin Manisa merkez heyeti bu yıllarda teşekkül etmediğinden, bu heyetin kurulması için gerekli girişimlere başlanmıştır. (3)

Şube bu yıllarda Yeni doğuş dergisini düzenli olarak yayınlamış, dil araştırmalarıyla ilgilenmiş, tarihi harabelerde incelemeler yapmıştır. Şube tarafından önemli gün ve haftalarda çeşitli konferanslar verilmiştir. (4)

Halkevi kütüphanesi de açılışından itibaren gece gündüz demeden okuyuculara hizmet vermiştir. 1935 yılında Halkevi kütüphanesinde toplam 954 cilt kitap bulunuyordu.

Güzel Sanatlar kolu tarafından müzik ve resim dersleri verilmiştir. ~~Her~~ resim sergisi açılmış ve çok sayıda konserler verilmiştir. Temsil kolu ise sahnesi olmadığından bu yıllarda bir faaliyet gösterememiştir.

Spor kolunun ilk yıllarda esaslı bir faaliyeti olmamıştır. 1934-1935 yılları içinde de bir iki spor gezintisi ve sürekl avından başka bir etkinlik gösterememiştir.

Sosyal yardım kolu, ilk yılda 16 fakir öğrencinin ihtiyaçlarını karşılamıştır. Faaliyette bulunduğu bu yıllar içinde yoksul yurttaşların parasız muayenelerini gerçekleştirmiş, ilk ve ortaokul öğrencilerinden fakir olanlarının yemeklerini temin etmiş, muhtaç olanlara da yiyecek dağıtımını yapmıştır. (5)

Halkevinin Köycülük, Halk dersaneleri ve kurslar şubesi ile kütüphane ve yayın kolları ilk yıllarda esaslı bir faaliyet gösterememişlerdir. Kütüphane ve yayın kolunun bir tek okuma odası mevcut olup, okuma odası da gece gündüz okuyucuya hizmet vermiştir.

Köycülük kolu bu yıllarda yapmış olduğu köy gezilerinde, köylülere aydınlatıcı konuşmalar yapmış, ziraî konularda bilgiler vermiş, köylünün kültür seviyesini yükseltmeye yönelik çalışmalarında bulunmuştur.

II- Halkevinin 1936 Yılındaki Faaliyetleri: (1936)

Halkevinin 1936 yılı faaliyetleri hakkında C.H.P. Genel Sekreterliğinin 1937 yılında yayınlamış olduğu yıl dönümü broşüründe şu bilgiye yer verilmiştir.

"Temsil verebilecek eleman bulmak ve yetiştirmek, temsilde alınacak vazifenin her memleket hizmetinde olduğu kadar aziz *Tanrı* ve onurlu bir vazife olduğunu belirtmek, muhitte temsil ilgi ve sevgisini uyandırmak yollarında orjinal ve isabetli tedbirler bulan Halkevleri arasında Manisa Halkevinin de önemi büyük olmuştur. 4.

Spor hareket ve faaliyetini bir şahsi marifet ve bir nevi lüks olmaktan çıkartıp kitleye maletmek ve muhitinde spor zevk ve *spor* ihtiyacını uyandırmak yolunda makûl çareler bulan; 1936 yılında Halkevlerinde bakım odaları, klinikler kuran, çevresindeki doktorlarına muayene saatleri ayırtacak bir varlık gösteren Halkevleri arasında da Manisa Halkevi başta gelmektedir. (6)

1936 yılı içinde Halkevinde yapılan en önemli etkinliklerden biri de konferansların düzenlenmesi olmuştur. (7)

Halkevi 1936 yılında Yeni doğuş adıyla yayınladığı derginin adını değiştirerek Bozkurt adıyla bu dergiyi sürdürmüştür. Bu dergi Gediz'in 23 Nisan 1937'de yayın hayatına başlamasına kadar yayınını devam ettirmiştir.

III- Halkevinin (1937-1947) Yıllarındaki Faaliyetleri:

Manisa Halkevi ilk açıldığı yıllarda esaslı bir etkinlik gösterememesine rağmen, 1937 yılından sonra, evin çalışmalarından elde edilen başarının giderek yükseldiği göze çarpmaktadır. Halk-

evi çalışmalarını dokuz ayrı koldan yürütmüştür. Halkevinin 1947-1950 arasındaki faaliyetleri hakkında bir bilgi edinilememiştir. Bunun en önde gelen sebebi de, C.H.P.'nin Halkevlerine maddi yardım kesmesi üzerine, Halkevlerinin parasal sorunlarla karşı karşıya gelmeleridir. Gediz dergisi de bu maddi imkansızlıklardan dolayı yayınına ikibuçukyıl süreyle ara vermiştir. Manisa Halkevinin faaliyetine ilişkin elimizdeki temel kaynak bu dergi olduğu için, şubelerin bu dönemdeki faaliyetleri hakkında da bilgi edinilememiştir.

a) Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesinin Çalışmaları: X

Bu şubenin en önemli etkinliklerinden biri; halkın genel bilgisinin artmasına, parti prensiplerinin kökleşmesine, yurt sevgisinin, yurttaşlık ödevleri duygusunun yükselmesine yarayacak konuşmalar, konferanslar, törenler hazırlamak olmuştur. Genel olarak dil, edebiyat konularıyla yakından ilgilenen şube, dil devriminin gelişmesinde, öz Türkçe kelimelerin derlenmesinde ve edebi zevkin yayılmasında oldukça başarılı olmuştur. Düzenlenen edebiyat geceleri toplantılarında büyük Türk şair ve edebiyatçıları anılmış, tarihi ve milli günler için törenler düzenlenmiştir. Ayrıca şube Gediz dergisinin de yönetim işini yürütmüştür.

Bu amaçla mahalli şivelerin araştırılması ve kelime derleme işlerinde sık sık Türk Dili Tetkik Cemiyeti ile irtibata geçilmiştir. (8) İlin halk şairlerinin eserleri ve hayatları hakkında incelemeler yaparak, bu bilgilerin dergide yayını sağlanmıştır. Bu simaların en önde gelenleri Birri Mehmet Dede ve İshak Çelebi'dir. Ayrıca Manisa'da yaşamakta olan Halk ve saz şairlerinin tesbiti için bütün ilçelere haberler verilmiş, bu gibi kişilerin edebiyat gecelerine katılmaları sağlanmıştır. (9)

1940 yılından itibaren şubenin vermiş olduğu konferansların sayısında ve konu zenginliğinde olumlu bir gelişme kaydedilmiştir. (10) Bunun yanında aynı şube tarafından hazırlanan bir radyo tesisatıyla Ankara radyo merkezinde verilen bütün konferanslar şehre nakledilmiştir. Belirli gün ve haftalarla ilgili çok sayıda anma törenleri düzenlenmek yoluyla, halkın bu konuda aydınlatılması amaç edinilmiştir. Bu alanda Halkevinin önemli başarılar elde ettiği görülmektedir. (11)

Halkevinde yapılan edebiyat gecesi toplantıları 15 günde bir düzenli olarak sürdürülmüştür. Bu toplantılarda Manisa'nın mahalli simalarının yanı sıra Yunus Emre, Namık Kemal, Abdülhak Hamit, Yahya Kemal gibi Türk edebiyatçıları anılmış ve şahsiyetleri

ile eserleri halka tanıtılmaya çalışılmıştır.

Folklör İşleri: Dil ve edebiyat şubesinin yürüttüğü bir diğer etkinlik de ilin folklörük özelliklerinin araştırılması olmuştur. İlin önemli özelliklerinden olan zeybekler konusunda araştırmalar sürdürülmüş, hayatta olanlarla görüşmeler yapılmış, oyunları, âdetleri, kıyafetleri, inanışları üzerinde incelemeler yapılmıştır. 1938 yılında Tarhala köyünde yapılan folklör araştırmalarının sonuçları Gediz dergisinde yayınlanmıştır. (12) Bunun dışında, düzenlenen edebiyat gecesi toplantılarında bu konularda halka aydınlatıcı konuşmalar yapılmıştır. 1940 ve 1941 yılında ise Soma ve çevresini konu alan araştırmalar Gediz'de yayınlanmıştır. 1943 Kasım ayında Ankara radyosunda Manisa Halkevi tarafından hazırlanan folklör saati dinleyicilere sunulmuştur. Böylece Halkevi yapmış olduğu folklör araştırmaları ile ilin ve çevresinin bütünü ile tanıtılmasında etkili olmuştur. (13)

Dergi İşleri: Dil, Tarih ve Edebiyat şubesiyle birlikte Kitapsaray ve yayın şubesinin işbirliği ile çıkan Gediz dergisi, ilk olarak halkın bilgi ve kültür seviyesini yükseltme amacını gütmekle beraber, özellikle partinin yüksek amaçları etrafında yayınını düzenli olarak sürdürmüştür. İçinde mahalli araştırmaların sıkça yer aldığı örnek dergiler arasındadır. Derginin çalışmaları bu yüzden Ankara Halkevi tarafından da takdir ile karşılanmıştır. Bu konuda Ülkü'de yer alan bir yazıda " ...Gediz şimdiye kadar mühim bir neşriyat merkezi olmaktan uzak görülmüş bir yurt parçasında ve en mühim ve en eski neşriyat merkezlerindeki eski ve yeni eşlerini kıskandıracak bir güzellikte çıkmaktadır. " denmektedir. (14)

Gerek savaş nedeniyle, gerekse karşılaşılan bazı imkansızlıklar nedeniyle, dergi belirli dönemlerde yayınına bir süre ara vermek zorunda kalmakla birlikte, zaman zaman abone sayısının 1000'e yaklaştığıda bilinmektedir. (15) Yayınına 1946 Kasım ve 1947 Ocak-Şubat aylarında ara veren dergi, 1947 Ekim-Kasım aylarında yayınına tekrar başlamıştır. Bu tarihten itibaren ikibuçukyıl süreyle yayınına ara veren dergi 1950 Ocak ayından itibaren düzenli olarak üç ayda bir yayınlanmaya başlamış, son sayısında Nisan 1950'de çıkmıştır.

Tarih Araştırmaları: Dil, Tarih ve edebiyat şubesinin üzerinde durduğu bir diğer etkinlikte Tarih araştırmaları olmuştur. Zengin bir tarihe sahip olan ve binlerce yıllık kültürlerin izlerini ve eserlerini üzerinde taşıyan yurdumuzun tarihini araş-

tırmak, tarihi anıtları halka tanıtmak, sevdirmek ve bunların tahrip edilmesinin önüne geçmek, mahalli tarihler üzerinde incelemeler yapmak arşivlerde şer'î mahkeme sicillerinde, vakfiyelerde, eski yazma eserlerde Manisa ile ilgili bulunan tarihi bilgileri tesbit edip yayınlamak, halka tarih kültürü vermek, bu şubenin belli başlı görevleri arasındadır.

Manisa Halkevinin dil, tarih ve edebiyat kolu bu alanda başarılı çalışmalar ortaya koymuştur. Özellikle tarih kitapları yayınında belli bir üstünlük elde ettiği de bilinmektedir. Bu araştırmalarında Türk Tarih Kurumu'nun ana tezini daima göz önünde bulundurmuş ve bu kurum ile çok yakındilişki içine girmiştir. Bu amaçla, mahalli incelemeler yapmak suretiyle, Manisa tarihini yazmak için uzmanlardan oluşan bir komite bu işle görevlendirilmiştir. Bu komite çeşitli kollara ayrılarak metodlu bir şekilde; 1-Tarihten önceki zamanlarda Manisa, 2- Etiler ve Litler zamanında Manisa, 3-Yunan-Roma ve Persler zamanında Manisa, 4- Selçuklular ve Saruhanogulları zamanında Manisa, 5- Osmanlılar zamanında Manisa bölümlü konular üzerinde ayrı ayrı çalışmalar ve incelemeler yapmıştır.

1938 yılında Kültür Bakanlığı Müzeler Genel Müdürlüğü ile de temasa geçen şube, Ege'yi konuları içine alan yabancı dildeki bütün kaynaklar ve müzelerimize ait bilgileri içeren kitapları temin etmiştir. Müze ve Sergi şubesi ile de irtibata geçilerek, Kültür Bakanlığı'ndan uzman kişilerin Manisa'ya gönderilmesi ve bunların tarihi eserler üzerinde incelemeler yapmaları sağlanmıştır. (16)

Ayrıca şube Manisa tarihiyle birlikte, Halkevinin üçüncü sayılı yayınıni oluşturan Manisa Coğrafyası adlı kitabın yayınında gerçekleştirmiştir. Kitap Manisa Ortaokulun da müdürlük ve coğrafya öğretmenliği yapmış olan Cenap Refik Orkon tarafından yazılmıştır. İstanbul'da Resimli Ay matbaasında 1000 nüsha olarak basılan kitap ilin bütün coğrafi bilgilerini tamamen kapsamakta olup 190 sayfa ve 118 klişeyi içermektedir. (17)

Manisa tarihini araştırmakla görevli olan komite, iki yıl devam eden sistemli çalışma sonucunda Manisa Tarihi'ni yazmıştır. (18) Halkevinin beşinci sayılı yayınıni teşkil eden bu kitap, o yıllarda dil, tarih ve edebiyat şubesinin yönetim kurulu üyesi olan ortaokul tarih öğretmeni Çağatay Uluçay ve Halkevi yönetim kurulu üyeliğiyle ortaokul tarih öğretmenliği görevini sürdüren İbrahim Gökçen tarafından kaleme alınmıştır. Aynı matbaada 1939 yılında

basılan kitapta Manisa'nın tarihine ait çeşitli eserlerde görülen olay ve vesikalar ile şehir içinde bulunan eski mimari eserlerin ve kitabelerin incelenmesine yer verilmiştir. İki kısma ayrılan kitap 126 sayfadan oluşmaktadır. I. kısım Manisa'nın kuruluşundan Osmanlılar zamanına kadar Manisa tarihini ele almaktadır. II. kısım ise; Manisa'nın tarihi zenginlikleri ve eserlerine ayrılmıştır. (19)

1939 yılında, Manisa'nın Etiler devrine ait araştırmalara Manisa'ya davet edilen İstanbul Üniversitesi Arkeoloji Enstitüsü Direktörü Bossert'de katılmıştır. Şube üyeleri ile birlikte Manisa'da bulunan Eti eserleri üzerinde üç gün süreyle araştırmalar yapılmış ve elde edilen sonuçlar konferanslarla halka sunulmuştur.

Bunun yanında Manisa'nın turizm bakımından zenginliklerini tanıtan, kültürel, ekonomik ve sosyal durumunu yansıtan, tarihi eserleri hakkında bilgi veren ve bütün turistik bilgileri kapsayan " Turizm Bakımından Manisa " adlı bir araştırma yapılmış ve bölümler halinde Gediz'de yayınlanmıştır.

1940 yılında ise Çağatay Uluçay tarafından kaleme alınan Saruhanogulları ve Eserlerine Dair Vesikalar adlı kitabın birinci yayımlanmıştır. Eser Halkevinin altıncı sayılı yayınına oluşturmaktadır ve sözü geçen matbaada basılan kitap, 217 sayfadan oluşmakta ve döneme ilişkin oldukça önemli vesikaları kapsamaktadır. (20)

Aynı yıl Kamil Su tarafından kaleme alınan Mimar Sinan'ın Muradiye Camii adlı eser de Halkevinin yedinci sayılı yayını olarak sözü geçen matbaada basılmıştır. Kitapta Manisa'nın tarihindeki öneminden bahsedilmekte ve Muradiye Camii hakkında Şer'iyye sicillerinden ve mühimme defterlerinden elde edilen vesikalar ve bilgilere yer verilmektedir. (21)

Şube 1941 Mart ayında ise, devamlı ve programlı çalışmalarının bir ürünü olarak Saray-ı Âmile ve Şehzadeler Türbesi adlı sekizinci yayınına gerçekleştirmiştir. Söz konusu matbaada basılan kitap tarihçi Çağatay Uluçay tarafından kaleme alınmıştır. Bu kitap Manisa'daki Saray-ı Âmile ve Şehzadeler Türbesi'ne ait vesikaları ve bunlar hakkında halk arasında dolaşan rivayetleri içermekte, bu iki tarihi eseri tanıtmakta olup örnek bir eserdir. (22) Şubenin 1942 ve 1943 yılındaki çalışmaları hakkında ise bir bilgi edinilememiştir.

1943 yılında Çağatay Uluçay, Manisa il sınırları içindeki Emre Sultan köyünde yaptığı araştırmalarda, Yunus Emre'nin Türbe-

sine ait vesikalara rastlamış, inceleme ve gözlemlerini de yapılan toplantılar da halka sunmuştur. (23)

Kitapsaray ve yayın şubesiyle kurulan işbirliği neticesinde yapılan araştırmalarla XVII. Asır da Manisa'da Ziraat, Ticaret ve Esnaf Teşkilatı adlı eser yayınlanmıştır. Esr Çağatay Uluçay tarafından kaleme alınmıştır. (24)

1943 yılında yine Çağatay Uluçay tarafından Yunus'un Mezarı (25) ve 1944 de de XVII. Asır'da Saruhan'da Eşkiyalık ve Halk Hareketleri (26) adlı kitaplar Halkevinin onuncu ve onbirinci sayılı yayınlarını oluşturmıştır. Bu kitabın ikinci cildi 1955 yılında İstanbul'da basılmıştır.

3 Temmuz 1945 tarihinde ise Halkevinin Ankara Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nin öğretmen ve öğrencileri ziyaret etmiş, şehrin tarihi, sosyal ve coğrafi durumu ve Halkevi yayınları hakkında konuşmalar yapılmıştır. 1945 yılında şubenin yapmış olduğu çalışmalar sonucunda, Rauf İnan, Azmi Önakin, İbrahim Gökçen ve Çağatay Uluçay tarafından hazırlanan, Halkevinin onikinci sayılı yayınını oluşturan Turist Gözü ile Manisa adlı kitap okuyucuya sunulmuştur. (27)

29 Ekim 1945 tarihinde de Halkevinin on üçüncü sayılı yayınını oluşturan ve İbrahim Gökçen tarafından kaleme alınan Manisa'da XVI. ve XVII. Yüzyıl da Deri Sanatları Tarihi Üzerinde Bir Araştırma adlı kitap, deri sanatlarının çeşitli bölümleri hakkında bilgi vermesi, incelenen konulara ilişkin vesikalari toplaması ve yine incelenen konularla ilgili çok kıymetli tabloları toplamış olması bakımından önemlidir. Bu tablolar aynı zamanda kitabın yazarı olan İbrahim Gökçen tarafından çizilmiştir. (28) 1946 yılında ise Dil, Tarih ve Edebiyat şubesi ile Müze şubesinin ortak çalışmaları sonucu Manisa Arkeoloji Müzesi Kılavuzu adlı eser yayınlanmıştır. Manisa Müzesinin durumunu ve teknik esaslarını kapsayan bu kitap Vahit Armağan tarafından kaleme alınmış olup, Halkevinin de on dördüncü sayılı yayınını teşkil etmektedir. İstanbul Marifet Basım Evinde basılan kitap 74 sayfadan oluşmaktadır. (29)

Şube tarafından Manisa ilindeki çeşitli tarihi eserlerin korunması yolundaki çalışmalar da başarıyla sürdürülmüştür. Bu amaçla Belediye Başkanlığı ile işbirliğine girerek Adliye binasının karşısına rastlayan Şehzadeler Türbesi binası ile Saruhanbey Türbesinin restorasyonu yapılmıştır. (30)

1946 yılı Halkevinin yayınları açısından oldukça verimli bir yıl olmuştur. Bu yıl içinde, Manisa tarihi araştırmalarına önemli ölçüde hizmet veren İbrahim Gökçen'in XVI. ve XVII. Asırlarda Saruhan Zaviye ve Yatırıları (31) ile XVI. ve XVII. Asır Sicillerine Göre Saruhan'da Yörük ve Türkmenler (32) adlı eserler Manisa Halkevinin yayınları arasına katılmıştır. Şer'îyye sicillerine dayanılarak yapılan bu araştırmalar Manisa tarihinin bu dönemlerine önemli ölçüde ışık tutmaktadır.

b) Güzel Sanatlar Şubesinin Çalışmaları:

Bu şube, güzel sanatlara karşı halkın beğeni düzeyini geliştirmeyi ve güzel sanatların ülkede gelişimini sağlamayı amaç edinmiştir. Müzik, resim, heykel, mimari, süsleyici sanat dallarında çalışanları bir araya toplayarak, yetenekli olanlarının yetiştirmelerine olanak sağlamıştır. Halkevinde yapılacak tören ve toplantılara müzik ve oyun programları da hazırlayan şube halk için ayrıca müzik geceleri de düzenlemiştir. Müzisyenlerin toplanarak, bu alanda konuşmaların yapıldığı bu geceler çevrede müziğin kökleşmesine ve gelişmesine, halk ezgilerinin derlenmesine olanak sağlamıştır. Çeşitli zamanlarda resim ve heykeltraşlığı yaymak amacıyla sergiler düzenleyip, kurslar açan şube bu dallarda da kabiliyetli olanların yetişmesinde etkili olmuştur. Böylece Manisa ve çevresinde güzel sanatlar gittikçe yayılmaya başlamıştır. Bu amaçla Halkevinde yapılan çalışmalara gelince:

1937-1938 yılında keman ve mandolin kursları açılmış, belirli günlerde bu çalışmalar sergilenmiştir. Bir koro oluşturularak şan dersleri de verilmiştir. Edebiyat geceleri toplantılarında bu koro çalışmalarını sergilemiştir. Bu yıl içinde üç müzikli piyes ve operetin temsili gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar Halkevinin faaliyetini sürdürdüğü dönemlerde düzenli olarak devam etmiştir.

1939 yılının Temmuz ayında Ankara'dan Manisa'ya gelen bir heyet, Manisa halk türkülerinden 34 tanesini derleyerek plağa almıştır. Bu yıl içinde 12 konser verilmiş, gösteri şubesi ile yapılan ortaklaşa çalışmalarla çeşitli oyunlar sahnelenmiştir. (33)

Şube tarafından düzenlenen müzik geceleri çevrede büyük bir ilgi uyandırmıştır. Şube çalışmalarını üç ana noktada belirlemiştir. Bunlar mimari ve heykelcilik, resim ve fotoğraf ile müziktir. (34) Bunlardan heykelcilik ilgi gösterenlerin azlığı, her yerde ihtiyaç göstermemesi, pahalı malzemelerle işlenen bir

alan oluşu nedeniyle yeteri kadar bir faaliyet alanı bulamamıştır. Fotoğraf, resim ve müzik çalışmalarına ise katılım daha fazla olmuştur. (35) Bu çalışmalara Halkevinde sürekli olarak devam edilmiş ve 1943 Haziran ayında Halkevinin mandolin ve koro topluluğu tarafından ev radyosunda iki müzik gecesi yapılmıştır. Bu gecelerde çoğu zaman çocuklar tarafından da kısa temsiller verilmiştir.

Şubenin yürüttüğü bir diğer etkinlik de düzenli olarak Halkevi bahçesinde yapılan "Halk oyun ve eğlence" toplantılarıdır. Bu toplantılardan ve balolardan elde edilen geliler sosyal yardım şubesine verilerek halkın yararına sarfedilmiştir. (36) Bunun yanında şube önemli gün ve haftalarda, günün anlam ve önemini sergileyen etkinliklere de katılmıştır.

26 Ocak 1945 tarihinde bir ay süreyle Halkevinde 6. Amatör resim sergisi açılmıştır. Sergide derece alan eserler Ankara'da açılacak 6. Amatör resim sergisinde gösterilmek üzere genel sekreterliğe gönderilmiştir. Şubat ayı içinde ise İngiliz Kültür Heyeti tarafından "İngiliz Öğretim Müesseseleri Fotoğraf Sergisi" açılmıştır. Devam eden kurslara ilaveten ilkokul öğretmenleri için de "Mesleki müzik kursu" açılmıştır. Mayıs ayında ortaokul öğrencilerinin bir yıllık çalışmalarının ürünü olan resim sergisi açılmıştır. (37) Aynı yıl bir de piyano kursu açılmıştır. Halkevi salanunda salı, cuma ve pazar günleri müzikli oyun ve koro kursları çalışmalarını düzenli olarak sürdürmüşler ve sık sık düzenlenen tören ve balolarda halka çalışmalarını sergilemişlerdir. (38) Şube çalışmalarını, Halkevinin faaliyette bulunduğu dönemlerde düzenli olarak sürdürmüştür. (39)

c) Gösteri Şubesinin Çalışmaları:

Manisa Halkevinin gösteri şubesi, diğer kolların en önemlilerinden biridir. Halkevlerinin en baştaki amaçlarından biri halkın eğitilmesi olmuştur. Halkevinin gösteri şubesi de bu alanda başarılı olan kollardandır. Bu şube çevrede tiyatro zevkinin ve sevgisinin kökleşmesinde etkili olmuştur. Yetenekli kişileri bir araya toplayarak temsiller hazırlayan şube, bir yandan halkın eğitilmesinde başarılı bir rol oynarken bir yandan da bu alanda sanatçıların yetişmesinde de etkili olmuştur. Ayrıca şube, parti-nin amaçlarını da çevresine yaymak yolunda sahnenin öğretici değerinden faydalanmıştır. (40) "Cumhuriyet ideolojisi, radyo, gazete, dergi gibi yığın iletişim araçlarının yanı sıra örgün ve yaygın eğitim kurumları aracılığıyla hedef insan yığınlarına aktarılır. İnkılâp temsilleri de resmi ideolojinin halka iletilme-

sinde küçümsenemeyecek bir rol üstlenirler. (41) 1933'te İnkılap temsillerinde bir üretim patlaması yaşanır. (42)" Halkevlerinde verilen bu temsillerin amacı da resmi ideolojiyi; tiyatro aracılığıyla halka yaymaktır. ve benimsenmektedir.

1937-1938 yılı içinde Halkevi sahnesinde; Canavar, Oğuzlar, Yalnız Bir Kelime, Himmetin Oğlu, Mavi Yıldırım, Tırtıllar, İstiklâl, Kahraman, Ergenekon, Çoban, Ana gibi on bir piyes başarı ile temsil edilmiştir. (43)

Bu şube de diğer şubelerle işbirliğine girerek çalışmalarını sürdürmüş, köylerde de temsiller vererek yayımını köylere kadar ulaştırmıştır. Bunun sebeblerinden biri de şube de öğretmenlerin çok sayıda oluşudur. Şube, spor kuruluşları ile okulların temsillerini de desteklemiştir. Bunların Halkevinin sahnesinden yararlanmalarını sağlamıştır. Bu yıllar içinde şubenin temsillerinden 11.062 kişi, spor şubesinin temsillerinden 6200 kişi, okulların temsillerinden de 7700 kişi yararlanmıştır.

1939 yılında ev sahnesinde Babaların Günahı, Kavga Sonu, Yanık Efe, Bir Kayıp Aranıyor, Palavra, Kör, Kanun Adamı piyeslerinin yanında Mavi Yıldırım, Kahraman, Oğuzlar, Himmetinoğlu piyesleri de yeniden temsil edilmiştir. Bunun dışında radyo ve ampilifikatör tesisi ile bazı piyesler radyo oyunu olarak sunulmuştur. Bu bir yıllık süre içinde şube de ayrı teşekküller tarafından 11 temsil verilmiştir. İstanbul şehir tiyatrosu sanatçıları arasında Manisa'ya gelmesiyle ev sahnesinde ortaklaşa çalışmalar yapılmıştır. Şubenin bu yıllardaki temsillerinden yararlananların sayısı da oldukça fazla olmuştur. (44)

1940-1941 yılında ise ev sahnesinde Ateş, Şer'îyye mahkemesi, Bir Doktorun Ödevi, Hisse-i Şayia, Belkıs, Ceza Kanunu piyesleri sahneye konmuştur. Ayrıca Erzincan depreminden zarar gören felâketzedelere yardım amacıyla, şehir sinemasında Raşit Rıza ve arkadaşları tarafından Kuyruklu Yıldız oyunu sahneye konmuştur. Bunlardan elde edilen gelirler Kızılay Kurumu'na yatırılmıştır.

Gösteri şubesi 1942 yılı başlarında çalışmalarını aynı yönde devam ettirmesine rağmen, 1943 Kasım ayına kadar pek etkinlikte bulunamamıştır. Bu yıllar içinde daha önce oynanmış olan oyunlar tekrar sahneye konmuştur. Ayrıca çeşitli piyesler müzikal oyun şeklinde sergilenmiştir. Ayrıca sık sık köylere verilmiştir. 1945-1947 yılları arasında ise önceki oyunlara ek olarak Gömdüğüm Cihan, Yaman, Sevil Benberi, Define, Bir Gemi,

Hekim Uçtu, Teklif, Bir İlan Hatası, adlı piyesler sahneye konmuştur. (45)

Manisa Halkevinin gösteri şubesi Manisa ilinin ve çevresinin tiyatro ihtiyacını gidermeye çalışmış ve çevrede tiyatro zevkini aşılamıştır. O dönemde ülkemizdeki tiyatro ihtiyacını karşılayacak imkan ve tekniklerin azlığı gözönünde bulundurulursa, evin bu çalışmalarının değeri daha iyi anlaşılacaktır.

d) Spor Şubesinin Çalışmaları:

Manisa Halkevinin spor kolu, bu alanda halka ve gençlere faydalı olabilecek önemli çalışmalar yapmıştır. Sporun kökleşmesi, sağlıklı ve dinç bir neslin yetişmesine çalışmıştır. Milli sporlarımızı canlandırmaya çalışmış, mahalli şartlar ve imkanlardan yararlanarak sporun her çeşitinin gençler arasında yayılmasında etkili olmuştur. Bu amaçla çeşitli spor karşılaşmaları düzenleyen şube, bulunduğu bölgede çeşitli spor kurumlarının gelişmesine de olanak sağlamıştır. Ayrıca çevre köy ve merkezlerle düzenlenen spor karşılaşmaları, toplumsal kaynaşmalara fırsat vermiştir. Bu amaçla şube ilk planda mahalli sporlarımızı teşvik etmiş ve dağcılık, kayak sporları kolları oluşturularak çalışmalara başlamıştır. Bu sporları geliştirmek için Ödemiş, Bozdağ'a düzenlenen gezi, bu sporun geliştirilmesinde bir aşama olmuştur. Ayrıca 1937-1938 yılı içinde Atlı sporun geliştirilmesi için bir Atlı Spor Klübü kurulmuştur. Bunun yanında avcılık sporunun yaygınlaştırılması için de olumlu çalışmalar yapılmış, 1 Ağustos günü av bayramı olarak tespit edilmiştir. Şube çalışmalarını sürdürdüğü yıllarda futbolu yaygınlaştırmak için, çevre ilçelerin gençleri arasında spor karşılaşmaları düzenlemiştir. Bu etkinlikleriyle gençlerin kaynaşmalarına zemin hazırlamakla beraber, bir yandan da mevcut spor kuruluşlarını çoğaltmak ve takviye etmek için Bozkurt ve Okspor klüplerinin kurulmasında da etkili olmuştur.

Spor karşılaşmaları sadece Manisa ve çevresi ile sınırlı kalmamış, İzmir'deki spor klüpleriyle de işbirliği içine girmiştir.

Halkevi bahçesinde bir voleybol sahası açılarak, şehre beden terbiyesi tarafından gönderilen bir öğretmenin denetiminde çalışmalar sürdürülmüştür. Güreş sporunun yaygınlaştırılması için de çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar diğer şubelerle işbirliği kurularak devam ettirilmiştir. (46)

Bu çalışmalarında sporu sevdirmeyi ve yaygınlaştırıp geliştirmeyi amaçlayan şube, çalışmalarını bundan sonraki yıllarda da başarıyla devam ettirmiştir. Ayrıca yapılan köy gezilerinde tarih

teşvirmalarına da katılmıştır. (47) Bu amaçla Sultan yaylasına Kriköy, çevre ilçelere dağ ve av gezileri düzenlenmiştir. Bu gezilerde köylerdeki spor yuvalarının çalışmaları yolunda gereken tedbirler alınmıştır. Şube sadece sporu, çevreye aşlamakla kalmamış, kurulan spor yuvaları ile en uca köylerde bile bu alanda çalışmaların başlamasında etkili olmuştur. Çalışmalarını Halkevinin faaliyetinde bulunduğu dönemlerde düzenli olarak devam ettiren şube (48), 1946 yılında Orta Anadolu Bölgesi'ni kapsayan ve yirmi gün süren büyük bir gezi düzenlemiştir.

(49) Sosyal Yardım Şubesinin Çalışmaları:

Halkevinin bu şubesinin amacı; ihtiyaç içinde bulunanlara yardım etmek, dispanserler ve gezici doktorlarla hastaların yardımına koşmak, okuldaki çalışan ve yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak, dilencilikle savaşmak, halkın sağlık bilgisini arttırmak, konferanslar, kitaplar, broşürler, lavhalar çıkarmak, sağlık filmleri göstermek, işsizlere iş bulmak, sosyal yardım işlerinde çalışacak olanları bir araya toplayarak, bunlardan en iyi şekilde yararlanmak ve sosyal yardım düşüncesini yaymaktır.

Manisa Halkevinin sosyal yardım şubesi de belirlenen bu amaçlar etrafında çevrenin özelliklerini de daima göz önünde bulundurmak suretiyle başarılı çalışmalar yapmıştır. Hayır işlerini yürüten şube, bunun için bütçesine ayrılanlarla yetinmemiş, gelir kaynakları üzerindeki çalışmalarını arttırmıştır. 1937-1938 yılı içinde şube tarafından 550 ilkokul öğrencisinin giyecek, 150 okuyucunun kitap ve defter ihtiyacı karşılanmıştır. 6 ortaokul öğrencisinin, 7 lise ve 11 üniversite öğrencisinin ihtiyaçları şubenin gelirleriyle karşılanmıştır. Yardımlarını sadece okuyan kesime değil, çevrede bulunan fakir ve kimsesizlere de ulaştıran şube tarafından 12 aileye maddi yardım yapılmıştır. Evin doktorları tarafından 150 hastanın tedavisi yapılmış ve 300 den fazla hastaya ihtiyaçları olan ilaçları temin edilmiştir. (49)

Şube sadece kendi yaptığı çalışmalarla yetinmeyerek çevrede geniş bir sosyal yardım faaliyeti oluşturmuştur. Böylelikle çeşitli kurumlarla işbirliğine giden şube, geniş miktarda yardım sağlamıştır. Köy gezilerinde hastaların muayenesi yapılmış ve sağlık konularında konferanslar verilmiştir. Güzel sanatlar şubesi ile yapılan ortak çalışmalardan da gelir elde edilmiştir. Bu dönemde şubenin toplam 115 üyesi mevcuttur. (50)

Halkevinin çalışmalarını sürdürdüğü dönemde oldukça başarılı çalışmalar sergileyen şubenin bir yıl içinde yapmış ol-

duğubutetkinlikler gözönüne alınırsa, diğer kollar gibi bu alanda da olumlu sonuçlar elde edildiği görülür. (51)

f) Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesinin Çalışmaları:

Halk dershaneleri ve kurslar şubesi; okuma yazmayı halk arasında geniş ölçüde yaymak, halkın bilgisini arttıracak dil ve uzmanlık kursları açarak teknik bilgileri halk arasında arttırmak, el sanatlarını teşvik etmek amacıyla olan bir şubedir. Bu amaçlar doğrultusunda çok faydalı işler başarmıştır.

Şube, başta halkı okur yazar hale getirmek amacıyla merkezi bir durumda olan üç ilkokulda okuma yazma kursları açmıştır. Cezaevinde de dört öğretmenin nezaretinde sürdürülen kurslardan 114 yurttaş yararlanmıştır. 1937-1938 yılında açılan İngilizce kursundan 21, Fransızca kursundan ise 23 kişi yararlanmıştır. Bu arada güzel sanatlar kursunun açılması da çevrede büyük bir ilgi uyandırmıştır. On beş günlük devrelere ayrılmak suretiyle devam eden zehirli gaz kurslarından da 1 yılda 642 kişi yararlanmıştır. Bunun yanı sıra uçakçılık, uçak modelciliği kursundan toplam 37 kişi yararlanmıştır.

Şunu hemen belirtmek gerekir ki; bu şubenin en önemli başarılarından birisi çevrede çok sayıda yurttaşa okuma yazmayı öğretmesi olmuştur. Teknik kurslardan da oldukça verimli sonuçlar elde edilmiştir. (52) Bu kurslara bir de pasif korunma kursu eklenmiş, 132 kişi bu kursu başarıyla tamamlamıştır. Bu kurslara ilaveten yürütülen yetiştirme kursları da başarılı olmuştur. Böylelikle Manisa Halkevi, o yıllarda insanlığı etkileyen savaş tehlikesine karşı halkı aydınlatma görevini başarıyla sürdürmüştür. Sadece hava taarruzlarından korunma kurslarını başarıyla tamamlayanların sayısı, 1943 2. Teşrin ayında 214 tür. Bunun dışında cezaevinde ve ilkokul da açılan Türkçe okuyup yazma kurslarına katılanların ihtiyaçları da Halkevi tarafından karşılanmıştır. (53)

Şubenin çalışmaları sadece halka yönelik olmamıştır. Aynı zamanda ilkokul öğretmenleri için mesleki müzik kursu açılarak buna bütün ilkokul öğretmenleri katılmıştır.

" Halk dershaneleri ve kurslar şubesi, en geniş anlamda Halkevinin okul yapan, vatandaşları yetiştirme gibi en önemli görevi üzerine alan bir şubedir. Tüm sıkıntı ve imkansızlıklara rağmen çalışmalarını düzenli olarak sürdürmüştür. Böylelikle hiç okuma yazma bilmeyen ve sayıları yüzleri aşan vatandaşlara okuma yazmayı öğretmiş, bunlardan ilkokulu bitirmek isteyenlere de yaz aylarında kursları açarak pekçoğunun ilkokul mezuniyet sınavları-

na girerek başarılı olmalarını sağlamıştır. " (54)

Ev içi faaliyetlerinin yanı sıra cezaevinde Cumhuriyet Savcılığının yardımıyla daimi bir dersane ve kütüphane açılmasını da sağlamıştır. Yabancı dil öğretiminde de önemli çalışmaları olan şube bu alandaki kurs faaliyetlerini yaz kış devam ettirmiştir. Bu etkinliklerinin yanında güzel sanatların gelişmesi için de mandolin, piyano, keman, viyolonsel vb. saz kursları açılmıştır. Çeşitli meslek grupları için daimi bir toplantı yeri olan ev salonunda öğretmenler için resim-iş, müzik ve yazı, emniyet memurları için polis bilgisini arttırma, özel idare memurları için mahalli idare kanunlarının tatbikatı hakkında açılan kurslardan başarılı sonuçlar elde edilmiştir.

g) Kitapsaray ve Yayın Kolunun Çalışmaları;

Halkevleri çalışma talimatnamesinin 89. maddesinde " Kütüphaneler, halk bilgisinin ilerlemesinde başlıca âmildir. Bu sebeble her Halkevinde bir kütüphane ve okuma odasının bulunması, Halkevinin ilk kurulma şartlarından sayılır. " (56) denmektedir. Halk terbiyesi ve eğitimi ile uğraşan bu kültür kurumlarının ilk önce bir kütüphane kurmaları gayet doğaldır ve gereklidir. Halkın kültür seviyesini yükseltmek, halka Kemalizm'in esaslarını anlatmak, tarihimizi öğretip her türlü bilgiyi halk arasında yaymak, ancak bu konuları içeren kitapları halka okutmakla mümkün olabileceğine göre, bu kolun çalışmalarının kapsamı daha iyi anlaşılacaktır. Bu şube Halkevinin en yararlı olan kollarındandır. Evlerinde okuyacak imkan bulamayan öğrenciler için bu kütüphaneler çok verimli çalışma yeri görevini görmüş, faydalı eserleri türlü gazete ve dergileriyle halkın okuma ihtiyacını karşılamakta ve kültürün geniş halk tabakaları arasında yayılmasında etkili olmuşlardır. Kitapsaray ve yayın kolunun bir başka etkinliği de yayınlayacağı kitapların basım ve yayın işlerini düzenlemektir. Bu kol aynı zamanda gezici kütüphaneler kurarak, kitap sergileri açarak, okuma odaları oluşturmak yoluyla kültürümüzün gelişimine önemli katkılarda bulunmuştur.

Halkevinin bu kolu, il dahilinde okuma zevkini aşlamak ve ihtiyacı karşılamak amacıyla, Halkevi binasının uygun ve büyük bir odasını işgal eden Kitapsarayı her türlü ihtiyaca cevap verecek şekilde düzenlemiştir. Eksiklikler tamamlanmaya çalışılmış ve her yıl düzenli olarak kitaplar ciltletilmiştir. 1937-1938 yılı içinde ciltlenen kitap sayısı 470 tir.

Şube tarafından bu bir yıllık çalışma süresi içinde yedi ayrı köyde okuma odaları açılmıştır. Okuma odalarına sadece kitapsaraydan gönderilen kitaplarla yetinilmemiş, değişik tokuş usulü uygulanarak sekiz günlük gazete ve beş dergi de köylülerin yararına sunulmuştur. Kitapsaraya her gün düzenli olarak alınan günlük gazeteler;Ulus, Cumhuriyet, Tan, Akşam, Haber, Yeni Asır, Anadolu'dur. Ayrıca haftalık Yedigün dergisine de abone olunmuştur. Halkevi sadece köylerde okuma odaları açmakla yetinmemiştir. Cezaevinde böyle bir hizmet verebilmek için öncülük etmiş ve bunun gerçekleşmesini sağlamıştır. Kitapsarayda bir de çocuk kütüphanesi kurularak çocuklar için uygun kitaplar temin edilmiştir.

Kitapsarayın yapmış olduğu çalışmalardan birisi de okuyucuların duydukları ihtiyaçları öğrenmek ve eksiklikleri tamamlamak için açılan dilek kutusudur. Bu dilek ve şikayetler, kitapsaray yayın komitesince incelenmek suretiyle, uygun görülen istekler hemen yerine getirilmeye çalışılmıştır.

Şube tarafından yayınlanan Gediz dergisi de düzenli olarak yayını sürdürmüştür. (57)

Manisa ili sahip olduğu kütüphaneler açısından önemli bir özellik arzetmektedir. Özellikle Muradiye Kütüphanesi ve Çeşniğir Kütüphanesi paha biçilmez kıymetleri içinde taşımaktadır. Halkevinin bu kolu, bu kütüphanelerin o dönemde içinde bulundukları durumu, o günkü neslin ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte bulmadığı için, büyük bir Kitapsarayın yaptırılması işini başlatmıştır. Kitapsaray 1939 yılında tamamlanarak hizmete açılmıştır.

Halkevinin Kitapsaray şubesi faaliyetini sürdürdüğü yıllarda ulusal devrimimizi ve ilerlememizi hızlandırmak, çevrede okuma alışkanlığını yaygınlaştırmak ve okuma zevkini aşılacak, yurda yararlı bir nesil yetiştirmek yolunda çok verimli çalışmalar yapmıştır. (58) Okuma odalarının sayısı 1939'da 12'ye çıkmıştır. Bu okuma odaları; Mahfeller, Seklik, Sarı Ahmetli, Korköy, Büyük Sünbüller, Tefvikiye, Kıranciftlik, Yenice, K.Yenice, Kalemli, Sincan, Kepenkli köylerinde kurulmuştur.

Halkevinin faaliyetlerine ilişkin olarak Manisa gazetesinde " Perşembe'den Perşembe'ye " adlı bir Halkevi köşesi açılmış, evin faaliyetleri kısa bir şekilde burada belirtilmiştir. (59)

Şubenin düzenli olarak yürüttüğü bir diğer etkinlik de Halkevi yayınlarından ve Halkevi kütüphanesine gelen kitaplardan oluşan kitap sergileridir. (60) Bu sergiler her yıl düzenli olarak sürdürülmüştür.

Bu şubenin öncülüğünde ve diğer şubelerinde katılımlarıyla " Tarihi Eserleri Koruma " adı altında bir cemiyet kurulmuştur.

Şubenin en önemli etkinliği hiç kuşkusuz kitap yayını olmuştur. Tarih kitapları yayınında Manisa halkevinin diğer halkevleri arasında önemli bir yer aldığı da bilinmektedir.

Halkevinin ilk yayını şair İlhan Berk tarafından kaleme alınan Güneşi Yakanların Selamı adlı şiir kitabıdır. Evin ikinci yayını ise Şevket Kırış tarafından yazılan Zehirli Gaz ve Korunma Tedbirleri adlı kitaptır. Halkevinin bu alandaki bir diğer yayını da, evin dördüncü yayınına teşkil eden ve Halit Giray ile Nefi Vural tarafından yazılmış olan Halk Zehirli Gazlara Karşı Kendini ve Başkalarını Nasıl Koruyabilir adlı kitaptır. (61)

Manisa Halkevinin bu şubesi, çevrede büyük bir kültür ve yayın merkezi olma özelliğini çalışmalarını sürdürdüğü yıllarda korumuş ve devam ettirmiştir.

h) Köycülük Şubesinin Çalışmaları:

Halkevlerinin bu koluna köyişleriyle uğraşmak görevi verilmiştir. Talimatnamenin 104. maddesi bu kolun görevlerini şöyle açıklar:" Köycülük kolunun esas vazifesi köylerin sosyal, sıhhi, bedîî gelişmelerine ve köylü ile şehirli arasında karşılıklı sevgi ve yardımlaşma duygularının kuvvetlenmesine çalışmaktır.(62) Bu amaçla şube sık sık köylere geziler düzenlemiştir.Bu geziler sırasında önemli gün ve haftalarla ilgili kutlamalar yapılmış, temsiller verilmiş, ağaç bayramları yapılarak köylerde ağaç sevgisi yerleştirilmeye çalışılmıştır. Ev doktorları tarafından hasta olan köylülerin muayene ve tedavileri yapılmıştır.Köylerin kalkınması yolunda da gereken tedbirler alınmıştır. Her Halkevinde olduğu gibi, köylerde bulunan öğretmenler, Manisa Halkevinin de köylerdeki temsilcileri olmuşlardır. Manisa Halkevi de çevre köylerin şehirdeki temsilcisi olmuş ve köyün işlerini takip etmiştir.

Şube, köyün kalkınması, köylü ile kentli arasındaki bağıllılığın artması, temiz ve zengin Türk köyünün yaratılması konusunda başarılı çalışmalar sergilemiştir.Köy kalkınma ülküsünü çalışmalarına rehber alan şube, bu program dahilinde çalışarak köyün gelir yollarını genişletmek, köylünün zirai bilgisini arttırmak,sağlık durumunu düzenlemek ve kültürünü yükseltmek amacı ile köylerde çeşitli kurslar da açmıştır. Bu amaçla mevcut 170 köy üç bölgeye ayrılmış, her ayın ilk haftasında bir bölge kursa tabi tutulmuştur. Bu kurslarda köy kanunu, ziraat işleri, hayvan

bakımı, bulaşıcı hastalıklar, sıtma ile mücadele, genel sağlık bilgileri, nüfus, kültür işleri ve köy asayişi konularında bilgiler verilmiştir. Her devreye en az 200 kişi devam etmiştir. Şube çalışmalarını merkezi bir halde bırakmamış, köy gezileri ile de çalışmalarını sürdürmüştür. Bu gezilerde görevli olan uzmanlar tarafından köylüler çeşitli konularda aydınlatılmaya çalışılmıştır. Bu tür gezilerde kitap, gazete ve dergi dağıtımı da yapılmıştır. 1937-1938 yılı içinde şubenin üye sayısı 165 e ulaşmıştır. Çalışmalarını aynı başarıyla devam ettirmiştir. (63)

Şubenin köylerde açmış olduğu okuma odaları da köyün kültürel kalkınmasında oldukça etkili olmuştur. 1939 yılında Halkevinin Horozköy, Karaoğlanlı, Muradiye, Saruhanlı, Selimşahlar, Eğri, Uncuboz köylerinde açık ve işlek olan okuma odaları vardır. (64) 1940 yılında ise, Akhisar, Alaşehir, Demirci, Gördes, Kırkağaç, Kula, Salihli, Soma, Turgutlu gibi kaza merkezleriyle Gölarmara, Sarıgöl, Yayaköy gibi nahiyelerde de şubeleri vardır. (65)

1940 yılında Hacır Rahmanlı, Karaoğlanlı, Saruhanlı, Yılmaz, Horozköy, Muradiye, Karaali köyleri ile Yoğurtçu Kalesi çevresine şube tarafından ikişer gezi düzenlenmiştir. (66)

Yine şube tarafından Halkevinde bütün köylerin muhtar ve idare heyetleri ile öğretmenlerinden oluşan toplantılar düzenlenmiştir. Bu toplantıların sık sık yapılmasına dikkat edilmiş, yukarıda belirtilen esaslar köylüye aktarılmış ve hastalıklardan korunmak amacıyla çeşitli broşürler köylüye dağıtılmıştır. (67)

1943 yılında Ziraat, veteriner ve ormancılık işleri üzerinde incelemeler yapmak ve halkla temaslarda bulunmak üzere Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü öğretim görevlilerinden oluşan on altı kişilik bir grup Manisa'ya gelmiş ve Halkevi ile temasa geçmiştir. Halkevinin köycülük şubesi üyelerinin de katılımlarıyla Saruhanlı ve Yılmaz köylerine inceleme gezisi yapılmış ve köylüler çeşitli konularda aydınlatılmıştır. İlin ve çevre köylerin zirai durumlarının görüşüldüğü ziraat kongresi düzenlenerek, bu toplantılarda ilin zirai faaliyetleri de planlanmıştır. (68)

Halkevinde verilen kurslar ve toplantılarda önemle üzerinde durulan konulardan biri de köylerde okul binaları ve ilkokul seferberliği işleridir. Bu toplantıların sık sık düzenlenmesi çevre köylerin iktisadi ve kültürel kalkınmasında oldukça etkili olmuştur. Böylece Manisa Halkevinin bu şubesi köyün her alanda kalkınması yolunda üzerine düşen görevi başarıyla yerine getirmiştir.

1) Müze ve Sergi Şubesinin Çalışmaları:

Müze ve sergi şubesinin en önemli görevi; tarihi kıymete

sahip olan eserleri ve Etnografik kıymete sahip olan eşyayı toplamak, folklörik araştırmalar yaparak elde ettiği malzemeyi yayınlamak, eski eserleri halka tanıtmak için sergiler düzenlemek ve müzeler açmaktır. Manisa'da tarih eserleri bakımından oldukça zengin bir ilimizdir. Halkevinin bu şubesi de tarihi eserler üzerinde incelemeler yaparak, bu eserlerin değerini ortaya koymaya çalışmıştır. Türk Tarih Kurumu'nun yayınlarından da faydalanarak Manisa'nın tarihi değerini yükseltecek belgelerin toplanmasını sağlamıştır.

Müze işlerine gelince; şubenin devamlı çalışması sonucu depo durumundan kurtarılıp halka açılabilen bir hale getirilen il müzesi hizmete sunulmuştur. Tarihi tanıtmak konusunda da şube üyelerinin çok önemli hizmetleri olmuştur. Sık sık Kültür Bakanlığı'ndan Manisa'ya gelen uzmanlar tarafından incelemeler yapılarak yapılan çalışmaların sonuçları konferanslar yoluyla halka anlatılmıştır. Ayrıca Manisa Tarihi'nin yazımı konusunda da kendi üzerine düşen görevi yerine getirmiştir.

Bu arada şube 1937 tarihinden itibaren sürekli olarak küçük el sanatları ve ev işleri ile üzüm, inkılap sergileri de düzenlemiştir. Halkevinde önemli gün ve haftalarla ilgili olarak düzenlenmiş olan törenlere de katılmıştır. (70)

Halkevi binası bu yıllarda ihtiyaca cevap veremediğinden dolayı yapılan ilavelerle modern bir şekle kavuşturulmuştur. (71)

Bu şubenin en önemli çalışmalarından birisi de, çevrede bulunan önemli tarihi eserlerin müzeye nakledilmesi işi olmuştur. Düzenlenen gezilerde de bu eserlerin tespitine çalışılmıştır. Bunlardan Yarık Kaya ve çevresine düzenlenen bir geziye İstanbul Üniversitesi Arkeoloji Enstitüsü Başkanı Bossert'de katılmıştır. Yapılan incelemelerde Manisa dağının sarp bir kısmında yer alan ve Yarık Kaya adıyla bilinen yerde bulunan kalenin Eti'lere ait olduğu ortaya çıkarılmıştır. Şube tarafından çevrede harap bir durumda bulunan tarihi binalardan bazıları restore edilerek, Şehzadeler Türbesi, Saruhanbey Türbesi ve Manisa Kalesi üzerindeki çalışmalar da sürdürülmüştür. (72) Böylelikle müze ve sergi şubesi Manisa ve çevresinde çok sayıda olan tarihi eserlerin tespitinde, korunmasında, bunlardan taşınabilir olanlarının Manisa Müzesine nakledilmesinde ve yapılan çalışmaların sonuçlarının halka duyurulmasında ve sergilenmesinde başarılı çalışmalar ortaya koymuştur.

II- Halkevinin 1950 Yılındaki Faaliyetleri:

Manisa Halkevi 1933-1950 arasındaki dönemde oldukça önemli

çalışmalar yapmıştır. 1933'ten 1950'ye değin Halkevi okuma odaları, kitaplıkları ve şubelerinin çalışmalarıyla ilin kültür yaşamında önemli bir yer edinmiştir.

Halkevinin 1947-1950 yılları arasındaki çalışmaları hakkındaki bilgilerimiz oldukça sınırlıdır. Bunun sebebi, bu konuda temel kaynağımızı teşkil eden Gediz dergisinin 1947 Ekim ayından itibaren 1950 Ocak ayına kadar yayınına ara vermiş olmasıdır. Gediz'in 1950 Nisan sayısında verilen bilgilere göre; bu yıllar arasında da çalışmalarını aynı yönde ve düzenli olarak sürdürdüğü bilinmektedir. Bu bilgilere ışığında şubelerin çalışmaları şöyle olmuştur:

Dil, Tarih ve Edebiyat Şubesi tarafından daha önce yapılmakta olan dil, tarih araştırmaları devam etmiştir. Halkevinin bu şubesi ile yayın şubesinin işbirliğinde, 1946'da birincisi yayınlanmış olan Manisa Tarihinde Vakıflar ve Hayırlar adlı kitabın ikincisi 1950 yılında yayınlanmıştır. İki kitap da İbrahim Gökçen tarafından yazılmıştır. I. cilt üç bölümden oluşmakta olup, vakıflar hakkında genel bilgilerin yer aldığı birinci bölümü, alfabetik sıraya göre Manisa Tarihinde yer alan vakıflar ve hayırlar hakkında bilgilerin verildiği ikinci bölüm takip etmektedir. Üçüncü bölüm ise vakıfları belli olmayan eserler hakkında genel bilgilere ayrılmıştır. İbrahim Gökçen her iki araştırmasını da orijinal belgelere dayanarak hazırlamıştır. 1950'de yayınlanan ikinci kitap da birinci kitabı tamamlar niteliktedir. I. kitap Hicri 954-1060, ikinci kitap ise Hicri 1060- Milâdi 1650'den sonraki dönemi kapsamaktadır. Her iki cilt Halkevinin on sekizinci ve on dokuzuncu yayınıni oluşturmaktadır. (73)

Şube tarafından bir yıl içinde Halkevinde aile toplantıları, müzik ve edebiyat geceleri, balolar, şöenler, nikah ve düğün törenleri ve önemli gün ve haftalarla ilgili törenler düzenli olarak sürdürülmüştür. Yine yıl içinde, çeşitli konulara ait 23 konferans verilmiştir. Aynı yıl içinde Cumhurbaşkanı, Başbakan yardımcısı, Ziraat, Ticaret ve çalışma bakanları tarafından Halkevi ziyaret edilmiş ve halk ile toplu konuşmalar yapılmıştır.

Güzel Sanatlar şubesinin faaliyet sahasını teşkil eden müzik ve resim çalışmaları devam etmiştir. Bir yıl içinde müzik kurslarından faydalanan öğrenci sayısı 60'ı geçmiştir.

Gösteri şubesinin temsil işleri de Halkevi binasının iki üç ay devam eden tamiratına rağmen verimli olmuş ve yıl içinde 34 temsil verilmiştir. İngiliz Kültür Heyeti tarafından da çeşitli tarihlerde Halkevinde ortaokul öğrencilerine parasız olarak 14 günde

56 seans halinde devam eden kültür ve ziraat filmleri gösterilmiştir.

Spor şubesinin çalışmaları da mevcut spor teşekküllerinin gelişmesi bakımından verimli olmuştur.

Sosyal Yardım şubesinin çalışmaları aralıksız devam etmiş, Halkevi dispanserinde haftanın belirli günlerinde hasta muayenelerine devam edilmiştir. Köy gezilerinde de muayene işleri sürdürülmüş, fakir ailelere ve öğrencilere her türlü yiyecek, giyecek ve yakacak yardımı yapılmıştır.

Kurslar şubesi tarafından yürütülen öğrenci yetiştirme, lisan, bilgi ve teknik kurslardan başarılı sonuçlar alınmıştır.

Kütüphane ve Yayın şubesi de bu yıl içinde çalışmalarını aynı yönde devam ettirmiş, bir yıl içinde Halkevi kütüphanesinden 7550 kişi yararlanmıştır. 1950 yılında Halkevi kitaplığında bulunan toplam kitap adedi 3956'yı bulmuştur. Şube tarafından yıl içinde " Türk Amerikan Çocuk Neşriyatı " adlı bir kitap sergisi açılmıştır.

Köycülük şubesi de köy gezilerinde köy kalkınma programında yer alan etkinlikleri uygulamaya çalışmıştır.

Müze ve Sergi şubesi ise, Manisa'nın tarihsel ve kültürel durumunun belirtilmesi yolunda programlı olarak yapılmakta olan araştırmalarını sürdürmüştür.

Maddi sıkıntılardan dolayı yayınlanamayan Gediz dergisi ise üç ayda bir düzenli olarak yayınına Ocak 1950'de başlamıştır. Ancak yayın hayatını fazla sürdürememiş, son sayısı Nisan 1950'de yayınlanmıştır.

Halkevi bu bir yıllık çalışması boyunca çevre gençliğini çatısı altında toplayarak başarılı çalışmalar sergilemiştir. Faaliyetinde bulunduğu yıllarda, Manisa'nın ve çevresinin bir kültür merkezi haline gelen Halkevinin kültürümüze yapmış olduğu bu hizmetler, bugün için bile dikkate alındığında takdire değer bir nitelik taşıdığı ortaya çıkacaktır.

Halkevinin kitaplık dışındaki bu çalışmaları Cumhuriyet döneminde başlamış, evin faaliyetlerini sürdürdüğü yıllarda daha da genişlemiştir. Bunlar çeşitli kurum ve kişilerin öncülüğüyle belirli dönemlerde yaygınlık kazanmışsada 1960 sonlarında giderek zayıflamıştır. 1933'lerden 1950'ye değin Halkevi, okuma odaları ve kitaplıklarıyla ilin kültür yaşamında önemli bir yer tutmuştur. Kurum, kitaplık dışında yayıncılık, sergi, tiyatro vb. alanlarda etkinlik göstermiştir. Halkevinin kapanmasıyla büyük ölçüde yavaş-

layan çalışmaları, 1960 başlarında Halk Eğitim Merkezlerinin ve kişilerin girişimleriyle yeniden canlanmış, çeşitli nedenlerle bu canlılık spor ve basın dışında uzun sürmemiştir. Halkevi 1933'lü yıllarda yaygın olarak okuma odaları açmıştır. " 1933'te kurumun 19'u ilçelerde, 103'ü köylerde olmak üzere toplam 122 kitaplık ve okuma odası bulunmaktaydı. Bunlar kaynak açısından sürekli desteklenmiş ve 1933'te 4130 olarak saptanan toplam kaynak sayısı, 1944'te 23.180'e ulaşmıştır. Aynı yıl okuyucu sayısı ise 48.144 olmuştur. Kaynakların büyük bir bölümü Halkevinin kapatılmasıyla yitmiştir. Kurumun kapatılışından sonra açılan kitaplıkların çoğu ise merkezlerde toplanmıştır." (74)

Manisa Halkevinin bu çalışmaları sosyal ve kültürel yönde gelişmelerin ve kalkınmanın sağlanmasında çok önemli bir rol oynamıştır.

BİRİNCİ BÖLÜMÜN DİPNOTLARI

- (1)-Anadolu, 13 Kanun-i Sani 1933
- (2)-Halkevlerinin 1933 Senesi Faaliyet Raporları Hülâsaları, C.H.P., Ankara 1934, s.60
- (3)-Anadolu, 13 Kanun-i Sani 1933
- (4)-Yeni Asır, 30 Teşrin-i Evvel 1934, Yeni Doğuş, 14 ve 15. sayılar.
- (5)-Anadolu, 10 Kanun-i Sani 1934
- (6)-1937 Yılı Yıldönümü Broşürü. Geçen Yılda Halkevleri Nasıl Çalıştı, C.H.P. Genel Sekreterliği, Ankara 1937, s.11
- (7)-Anadolu, 18 Ekim 1936
- (8)-Gediz, 11 (20.2.1938), s.15, Ayrıca bkz. Anadolu, 29 Temmuz 1938
- (9)-Gediz, 11 (20.2.1938), s.5-6, Anadolu, 5 Kanun-i Sani 1938
- (10)-Bu konferanslar hakkında Gediz'in her sayısının sonunda Halk-evinin faaliyetleri için ayrılan bölümlerine bkz. Ayrıca bkz. Ulus, 5 Ağustos 1943
- (11)-Ulus, 8 Mart 1944, Gediz, VI/63 (Nisan 1943), s.10-11
- (12)-Gediz, 11 (20.2.1938), s.4
- (13)-Konuyla ilgili daha ayrıntılı bilgi için tezimizin III. Bölümünde Manisa ve Folklor başlıklı kısma bkz.
- (14)-Ülkü, Sayı:60, s.549-550
- (15)-Ulus, 17 Nisan 1944, Gediz, VI/62 (Mart 1943), s.1
- (16)-Anadolu, 22 Kanun-i Sani 1938, Gediz, 11 (20.2.1938), s.4-5
- (17)-Cenap Refik Orkon, Manisa Coğrafyası, Resimli Ay Matbaası, İstanbul 1937. Ayrıca bkz. Gediz, 11 (20.2.1938), s.5, Ülkü, 57 (2. Teşrin 1937), s.284
- (18)-Anadolu, 9 Şubat 1939 ; 7 Mart 1939
- (19)-M. Çağatay Uluçay-İbrahim Gökçen, Manisa Tarihi, Resimli Ay Matbaası, İstanbul 1939
- (20)-M.Çağatay Uluçay, Saruhanogulları ve Eserlerine Dair Vesikalar, Resimli Ay Matbaası, İstanbul 1940, Ülkü, XVI/96 (Şubat 1941), s.556-557
- (21)-Kâmil Su, Mimar Sinan'ın Muradiye Camii, Resimli Ay Matbaası, İstanbul 1940, Ülkü, XVII/97 (Mart 1941), s. 74-75
- (22)-M.Çağatay Uluçay, Manisa'daki Saray-ı Amire ve Şehzadeler Türbesi, (849 H-1296 H), Resimli Ay Matbaası, İstanbul 1941, Ülkü, XVII/97 (Mart 1941), s.75
- (23)-Gediz, VI/63 (Nisan 1943), s.10-11, Ulus, 8 Mart 1944
- (24)-M.Çağatay Uluçay, XVII. yy'da Manisa'da Ziraat, Ticaret ve

- Esnaf Teşkilatı, İstanbul 1942, Gediz, VI/62 (Mart 1943) s.16
- (25)-M.Çağatay Uluçay, Yunus'un Mezarı, Manisa 1943, Ayrıca bkz. Ulus, 29 Temmuz 1943
- (26)-M.Çağatay Uluçay, XVII. Asırda Saruhan'da Eskiyaçılık ve Halk-Hareketleri, İstanbul 1944
- (27)-Rauf İnan-Azmi Önakın-İbrahim Gökçen-Çağatay Uluçay, Turist Gözü ile Manisa, İstanbul 1945
- (28)-İbrahim Gökçen, Manisa'da XVI. ve XVII. yüzyılda Deri Sanatları Tarihi Üzerinde Bir Araştırma, İstanbul 1945
- (29)-Vahit Armağan, Manisa Arkeoloji Müzesi Klavuzu, Marifet Basımevi, İstanbul 1946
- (30)-Gediz, VIII/89 (28.2.1946), s.13
- (31)-İbrahim Gökçen, XVI. ve XVII. yüzyılda Saruhan Zaviye ve Yarıtları, Marifet Basımevi, İstanbul 1946
- (32)-_____, XVI. ve XVII. Asır Sicillerine Göre Saruhan'da Yörük ve Türkmenler, Marifet Basımevi, İstanbul 1946
- (33)-Anadolu, 28 Ağustos 1941
- (34)-Gediz, VI/63(Nisan 1943), s.10-11, Ulus, 25 Ağustos 1943; 11 Ekim 1943, 4 Şubat 1944
- (35)-Gediz, VI/64(Mayıs 1943), s.8-9, Ulus, 8 Şubat 1944
- (36)-Gediz, VI/70(Birinci Kanun 1943), s.15
- (37)-Halkevinde 1940-1946 yılları arasında açılan resim sergileri ve istatistikleri hakkında bkz. Gediz, VIII/89(28.2.1946), s.7
- (38)-(39)-Gediz, VIII/89(28.2.1946), s.17; IX/104 (Nisan 1950), s.3
- (40)-Ulus, 12 İlk Kanun 1937, Anadolu, 18 Şubat 1937
- (41)-Levent Boyacıoğlu "Tek Parti Döneminde İnkılap Temsilleri" Tarih ve Toplum, XVII/102(Haziran 1992), s.30
- (42)-_____, "1933 İnkılap Temsillerinin Altın Yılı" Tarih ve Toplum, XVIII/103(Temmuz 1992), s.30
- (43)-Gediz, 11(20.2.1938), s.10
- (44)-Anadolu, 31 İkinci Kanun 1939; 9 Şubat 1939, 12 Mart 1939 Gediz, 23(1.3.1939), s.12
- (45)-Gediz, VII/78(1.3.1945), s.15; VIII/89(Şubat 1946), s.10-11
- (46)-Anadolu, 2 Şubat 1938, Gediz, 11(20.2.1938), s.10-11
- (47)-Anadolu, 16 Haziran 1941
- (48)-Gediz, VIII/84(1.9.1945), s.15, Ayrıca bkz. Manisa 1973 İl Yıllığı, s.145
- (49)-Ulus, 12 İlk Kanun 1937, Gediz, 11(20.2.1938), s.13-14
- (50)-Anadolu, 29 Temmuz 1938, Gediz, 11(20.2.1938), s.13-14
- (51)-Anadolu, 9 Şubat 1939; 7 Mart 1939; 16 Haziran 1941, Ulus,

- 22 Nisan 1940; 1 Aralık 1941; 8 Ekim 1943; 28 Aralık 1943, Gediz, VI/69(İkinci Teşrihin 1943), s.15; VII/76(Eylül 1944), s.15
- (52)-Anadolu, 23 Mart 1939; 9 Mayıs 1939
- (53)-Gediz, VI/71(İkinci Kanun 1944), s.16; VI/73(Nisan 1944), s.16
- (54)-Ulus, 24 Şubat 1946, Anadolu, 28 Kasım 1947
- (55)-Gediz, VIII/89 (28.2.1946), s.14-15
- (56)-Halkevleri Çalışma Talimatnamesi, Ankara 1940, s.24-27
- (57)-Manisa Halkevi tarafından yayınlanan Yeni doğuş, Bozkurt ve Gediz dergileri hakkında tezimizin ikinci bölümüne bakınız.
- (58)-Gediz, 23(1.3.1939), s.18
- (59)-Manisa mahalli basınına ilişkin gazeteler, yaptığımız araştırmalar sonucunda bulunamamıştır.
- (60)-Ulus, 12 Ağustos 1943; 15 Ağustos 1943, Gediz, VI/64(Mayıs 1943) s.16; VIII/86(1.11.1945), s.15
- (61)-Halkevinin yayınladığı tarih kitapları hakkında tezimizin birinci bölümünde yer alan Dil, Tarih ve Edebiyat şubesinin çalışmalarıyla ilgili olan kısma bakınız.
- (62)-Halkevleri Çalışma Talimatnamesi, Ankara 1940, s.27-29
- (63)-Anadolu, 10,15,17 Kanun-i evvel 1937; 2-7 Şubat 1937; 2 Şubat 1938; 18 Haziran 1938; 5-birinci teşrin 1938, Ayrıca bkz. Gediz, 11(20.2.1938), s.16-17
- (64)-Ülkü, VIII/76(Haziran 1939), s.366
- (65)-C.H.P. Halkevleri, Ankara 1940, s.25
- (66)-Gediz, 44(1-birinci Kanun 1940), s.16
- (67)-Ulus, 5 Ağustos 1943; 24 Ağustos 1943; 2 Eylül, 122 Eylül 1943
- (68)-Gediz, VII/78(1.3.1945), s.15; VII/79(1.4.1945) s.15; VII/80(1.5.1945), s.15; VIII/89(28.2.1946), s.9-10
- (69)-Ulus, 21 Kasım 1937, Anadolu, 19 Mayıs 1939, Gediz, 11(22.2.1938), s.17-18; 23(1.3.1938), s. 21-22
- (70)-Anadolu, 24 Ocak 1937; 20 Temmuz 1937; 26 Temmuz 1937; 11 Eylül 1937
- (71)-Ulus, 23 Şubat 1941
- (72)-Gediz, IX/104(Nisan 1950), s.3-5,15
- (73)-İbrahim Gökçen, 1.Kitap, Manisa Tarihinde Vakıflar ve Hayırlar(Hicri 954-1060), Marifet Basımevi, İstanbul 1946; II.Kitap İstanbul 1950
- (74)-Yurt Ansiklopedisi, C.III, 97. Fasikül, s.5624-5625

İKİNCİ BÖLÜM

MANİSA HALKEVİ DERGİLERİ

A-Halkevi Dergileri:Türkiye'de açılan her Halkevi, bulundukları bölgenin tarihine, coğrafyasına, folklörüne, fikir ve kültür değerlerine ışık tutmak amacıyla birer dergi yayınlamıştır. Bu dergiler hakkında derli toplu bir katalog çalışması Prof. Mahmut Şakiroğlu tarafından yapılmıştır.

1932 yılında Halkevlerinin açılmasıyla birlikte ülkemizdeki kültür faaliyeti de hızla gelişmiştir. Halkevlerinin kültür faaliyetleri içinde yer alan, mahalli incelemelerin de yer aldığı Halkevi dergilerinin, kültür ve yayın tarihimiz açısından büyük önemleri vardır.

"Yayınlandıkları devrin iktisadi güçlükleri, II. Dünya Savaşının yarattığı maddi yokluklar ve ülkemizdeki tahsil seviyesinin emekleme çağında olması dergi idarecilerinin karşılaştıkları en büyük zorluklardı. Bütün bu zorluklara rağmen 2 veya 3 hatta 6 sayı bir arada yayınlanan dergilerde mahalli gayretlerin sonuçları görülmektedir. Yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal ve kültür tarihini hatta siyasi tarihini incelemek isteyenlerin Halkevleri dergilerine başvurmaları gerekir. Dergiler arasında yüz sayıyı geçenler olduğu gibi, bir tek sayı çıkaran, hatta yayınlandığı kesin fakat derlenmemiş olanlar da vardır! (1)Halkevleri dergilerinin sayısı, Hasan Taner'in 1944'te yayınladığı bibliyografyaya göre 50'dir (2) 1950'de yayınını sürdüren Halkevleri dergilerinin sayısı ise 20'dir. (3) Bu tarihte dergi çıkaran Halkevleri: Adana, Adapazarı, Afyon, Amasya, Antalya, Artvin, Bafra, Balıkesir, Bilecik, Bolu, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Edirne, Elazığ, Eminönü(iki dergi), Eskişehir, Gaziantep, Giresun, Isparta, İzmir, Kars, Kastamonu, Kayseri, Kırklareli, Konya, Malatya, Mersin, Manisa, Merzifon, Milas, Muğla, Niğde, Niksar, Ordu, Samsun, Sivas, Tire, Trabzon, Urfa, Uşak, Yozgat ve Zonguldak'tır. (4)

Halkevleri dergileri bulundukları bölgenin tarihi, coğrafi, folklör vb. pek çok özelliğine ışık tutacak araştırmalarla doludur. Ayrıca Halkevlerinin Atatürk'ün de belirttiği gibi ortaya koydukları " Sosyal ve Kültürel Devrim " bu araştırmalar sonucunda ışığa çıkacaktır. Bu dergilerde kültür tarihimizin çok sayıda birikimi yatmaktadır. Yine " Folklor çalışmalarının Halk-evleri ile bütün yurt sathına yayıldığı ve dergilerin sayfalarında da değerlendirildiği bilinmektedir. Zaten folklor çalışması de-

nince ilk olarak Halkevi dergileri akla gelmektedir." (5) Bu arada bu dergilerin hazırlanmasında ve yayınlanmasında çaba gösterenleri de unutmamak gerekir.

Biz burada her Halkevinin yayınlamış oldukları dergiler hakkında bilgilere yer vermeyeceğiz. Asıl üzerinde duracağımız konu Manisa Halkevi dergileri, Yeni doğuş, Bozkurt, Gediz olacaktır. Manisa Halkevinin yayınlamış olduğu bu üç dergi içinde Gediz'in apayrı bir önemi vardır. Özellikle Çağatay Uluçay gibi ünlü bir tarihçinin ve büyük bir özveriyle Manisa tarihine hizmet veren İbrahim Gökçen'in, Bahri Oskay'ın, şer'iyye sicillerine dayanarak yapmış oldukları araştırmalar, günümüzdeki tarihçilerimizi de yakından ilgilendirir kanaatindeyiz. Bu bölümde ilk olarak Manisa Halkevi dergileri hakkında genel bir bilgi verdikten sonra, Gediz'de yer alan mahalli araştırma ve incelemelerin önemine yer vereceğiz.

B- Manisa Halkevi Dergileri:

Yeni Doğuş: 1-17 sayı (29 Ekim 1933- Haziran 1935): Yeni doğuş dergisi Manisa Halkevinin çıkarmış olduğu ilk dergidir. 29 Ekim 1933 yılında yayın hayatına başlayan dergi, 1935 yılına kadar 17 sayı halinde yayınlanmıştır. Her ayın birinde çıkan Yeni doğuş'un idare yeri Manisa Halkevi olmakla birlikte, Manisa'da varolan bazı imkansızlıklar nedeniyle Şubat 1935 tarihine kadar İzmir İktisat Matbaasında basılmış olup, yıllığı 120 kuruş olarak çıkarılmıştır. Bu tarihten sonra Manisa Suhlet Matbaası tarafından basılmıştır.

Derginin yayın hayatını sürdürdüğü iki yıllık süre içinde imtiyaz sahipliğini Avni Gemicioğlu, yayın müdürlüğünü de Rıza Külahtaşoğlu yapmıştır.

Dergi bazı zamanlar yayınına ara vermiştir. Fakat bunun sebepleri konusunda bir bilgi edinilememiştir.

Yeni doğuş, bir çok imkansızlıklar içinde bulunan Manisa'nın zenginliklerini, isteklerini ortaya koyabilmek amacıyla yayın hayatına başlamıştır.⁽⁷⁾ Buna rağmen dergide mahalli ve ilmi konuların azlığı dikkati çekmektedir. " Edebiyat nasıl olmalı..., Centilmenlik bilgisi..., Bir Hanımı Mesut Etmek Sanatı gibi geniş manâda halk terbiyesi bakımından faydalı olabilecek yazılar vardır. " (8) Bu konuların yanı sıra bazı yazıların mahalli özellikler taşımadığı için eleştirildiği de bilinmektedir. Dergide, daha çok Manisa hakkında bilgilere yer veren yazıların yer alması gerektiği de belirtilmiştir. (9)

Bozkurt: (Manisa Edebi ve Kültürel Mecmua) 1-3 sayı, (15 Mayıs-14 Aralık 1936) ; Manisa Halkevi, 1935 Haziran ayından itibaren

dergi yayınına ara vermiştir. Yaptığımız araştırmalar sonucunda bunun sebepleri konusunda bilgi edinilememiştir. Halkevi bu kez Mayıs 1936 tarihinden itibaren 15 günde bir çıkmakta olan Bozkurt dergisini yayınlamaya başlamıştır. İlk sayısı 25.5.1936'da yayınlanan derginin ikinci sayısı 15.6.1936'da yayınlanmasına rağmen, dergi Temmuz-Kasım aylarında yayınına beş ay süreyle ara vermiştir. Araya yaz mevsiminin girmesi ve dergiye yazı yazan kişilerin tatili geçirmek üzere Manisa'dan ayrılmaları nedeniyle dergi yayınlanamamıştır. (10) Üçüncü sayısı 14.12.1936 tarihinde çıkmıştır. Bozkurt'un yayınlanmasındaki amaç " Manisa ilinin, Manisa'lıların yaşayışlarının aynası olmaya çalışmak " tır.(11) Derginin yazı işleri müdürlüğünü Çağatay Uluçay, yönetim müdürlüğünü de S. Urunc yapmış olup, derginin imtiyaz sahibi ise Hikmet Bozkurt'tur.

Manisa Halkevinin 15 günde bir çıkarmaya başladığı bu yeni dergide, çeşitli şiirler, tercümeler, inkılâbı ve gençliği ilgilendirecek yazılardan başka, mahalli tarihe ait bazı incelemeler de vardır. Bundan dolayı dergide bu tür yazıların yayınlanması Ankara Halkevi tarafından da memnuniyetle karşılanmıştır.(12)

Halkevi 1936 Aralık ayından itibaren dergi yayınına ara vermiştir. 23.4.1937 tarihinden itibaren yeni bir ad ve yeni bir kadroyla yayınına tekrar başlamıştır.

Gediz: 1-104 sayı (23 Nisan 1937 -Nisan 1950): Halkevinin, faaliyette bulunduğu 17 yıllık süre içinde çevresinin bir kültür merkezi haline geldiği bilinmektedir. Yapılan konferanslar, dersler, sinema, tiyatro gösterileri, sergiler vb. etkinliklerle halkın yetişmesinde oldukça etkili olmuştur. Tabiidir ki Halkevi sadece bu etkinlikleri ile değil, yayınları ile de bunu gerçekleştirmiştir. Evin yayınlamış olduğu Yeni doğuş, Bozkurt, ve 23 Nisan 1937'de yayınına başlayan Gediz dergileri her bakımdan şehrin aktualitesini başarıyla tanıtmıştır.

Gediz`il 1937 yılında kuranlar Halkevi Başkanı Azmi Önakin ile İnhisarlar başmüdürlüğünde görev yapan Mustafa Dümer`dir, Derginin yazı işleri müdürlüğünü Mustafa Dümer, imtiyaz sahipliğini de Azmi Önakin yapmıştır. Mustafa Dümer`in Çanakkale`ye tayini nedeniyle, yerine sırayla Cemal Sezgin, Ahmet Öner Türk ve M. Çağatay Uluçay yazı işleri müdürü olmuşlardır. (13)

Gediz`in adı ile hayat veren nehrin adıdır. (14) Dergi ilk çıktığı yıldan itibaren mahalli araştırma ve incelemelere yer vermiştir. Her ayın birinde çıkan dergide Manisa`ya ait haber ve in-

celemlerin yanı sıra, ilmi, tarihi, edebi, kültürel, ekonomik, ticari ve sosyal içerikli çeşitli yazılar yayınlanmıştır. Bu yazıların çoğu bugün dahi ilmi alanda tutulmuş ve takdir edilmiş çalışmalardır. Ayrıca Manisa'yı ilgilendiren orjinal ve mahalli yazılar, kim tarafından gönderilirlerse gönderilsinler dergide yayınlanmışlardır. Bu nedenle Halkevleri, çok sayıda ilim adamının yetişmesinde de etkili olmuştur.

Derginin mahalli ve orjinal yazılar içermesi yüzünden Halkevleri dergileri arasında önde gelenlerden biri olduğu bilinmektedir. (15) C.H.P. Genel Sekreterliği tarafından derginin konularını işleme şekli beğenilmiş, 1945 yılında derginin abone sayısı 600 e çıkmıştır. Ancak savaşın çıkması, kağıt bunalımı, işçi azlığı nedeniyle derginin yayını zaman zaman aksamış ve baskı bakımından bazı sorunlarla karşılaşmıştır. Yayınını sürdürebilmesinde de C.H.P. Genel Sekreterliğinin katkısı büyük olmuştur.

Gediz dergisi 1937 Nisan ayından itibaren Manisa Dereli Basımevinde basılmış olup, bu yıllarda 10 kuruşa yayın hayatına başlamıştır. Şubat 1943 sayısıyla derginin fiatı 15 kuruş, yillığı 170 kuruş olmuştur. Birinci Kanun 1943 tarihinde sayısı 20 kuruşa yükselen derginin, Ocak 1950 sayısında 50 kuruşa çıkmıştır. Dergi her ayın birinde çıkmasına rağmen; savaş yıllarında ve çok partili siyasi hayata geçtikten sonra, C.H.P.'nin Halkevlerine maddi yardımı kesmesi üzerine ilk yıllarda olduğu gibi düzenli olarak yayınını sürdürememiştir. 1946 Aralık ayından sonra iki ay yayına ara vermiş olup, 97-98 . sayıları bir arada olmak üzere (Nisan-Mayıs) 1947'de yayınlanmıştır. 99-100. sayıları (Haziran-Temmuz) 1947'de 101-102. sayıları (Ekim-Kasım) 1947'de yayınlanan dergi bu tarihten sonra yayına ikibuçukyıl ara vermiştir. 103. sayısı Ocak 1950'de çıkan dergi bundan sonra üç ayda bir yayınlanmaya başlamış, son sayısının Nisan 1950'de yayınlanmasından sonra bir daha da yayınını sürdürememiştir. 1950 yılında uzun bir aradan sonra yayın hayatına başlayan derginin yazı işleri müdürlüğüne Sadi Sunam, imtiyaz sahipliğinin de Manisa Müzesi müdürü olan Vahit Armağan yapmıştır. Dergi bu yıllarda Manisa Gediz Basımevinde basılmıştır.

Manisa'yı her yönden tanıttacak asıl araştırma ve incelemeler, Halkevinin 1937 yılından itibaren yayınlamaya başladığı Gediz dergisinde yer almıştır. Bu derginin sayılarında bir tanesinin alınıp incelenmesi dahi bu konudaki haklılığımızı ortaya koyacaktır.

İKİNCİ BÖLÜMÜN DİPNOTLARI

- (1)-Mahmut Şakiroğlu, " Cumhuriyet Tarihimizde Süreli Yayınlara Bir Bakış, Halkevleri Dergileri ", Türk Kültürü Dergisi'nin 156. sayısından ayrı basım, s.155-156
- (2)-Hasan Taner, Halkevleri Bibliyografyası, Ankara 1944
- (3)-Atatürk ve Halkevleri, Ankara 1974, s.242
- (4)-Sami N.Özerdim,"Halkevleri Dergileri 1932-1951 ", Halkevleri Dergisi, 64 (1972),
- (5)-Mahmut Şakiroğlu, a.g.e, s.156
- (6)-Bu kişiler hakkında bilgi edinemedik.
- (7)-Yeni doğuş, 1 (29-1.Teşrin 1933), s.3
- (8)-Ülkü, III/15 (Mayıs 1934), s.225
- (9)-____, IV/23 (2.Kanun 1935), s.391-392 ; V/26(Nisan 1935), s.157
- (10)-Bozkurt, 3 (14.12.1936), s.1
- (11)-____, 1 (25.5.1936), s.1;3 (14.12.1936), s.1
- (12)-Ülkü, VII/38 (Temmuz 1936), s.397-398
- (13)-Gediz, VIII/84 (1.9.1945), s.2
- (14)-____, 1 (23.4.1937), s.1; 2 (19.5.1937), s.16,Ülkü, IX/52 (Haziran 1937), s.309
- (15)-Ülkü, X/60 (Şubat 1938), s.550;XVI/92 (1.Teşrin 1940),s.178-179;XVI/94 (1.Kanun 1940), s.364-365

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GEDİZ'DEKİ YAZILARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

I-Manisa Tarihi ve Gediz

Türkiye bütünü içinde Manisa tarih, dil ve edebiyatı ile kendine has bir bütünlük arzeder. Yazma kitapları, bir sürü vakfiye ve sicilleri, çeşme, türbe, camileri ve mezar taşlarıyla bütün tarihi vesikaların sanki bir kolleksiyonu görünümündedir. Bu yalnız Manisa için değil, Manisa'ya bağlı olan kazalar ve köyleri için de geçerlidir.

Cumhuriyet döneminde başlayan bilimsel tarih araştırmaları ile Anadolu'da, Manisa gibi el atılmamış tarihi zenginliklerle dolu yerleşim yerleri hakkındaki çalışmalar da hız kazanmıştır. Özellikle Halkevlerinin 1932 yılında kuruluşunun ardından, mahalli tarih araştırmalarında büyük bir atılım göze çarpmaktadır. Her Halkevi bu atılıma kendi varlığı ölçüsünde ayak uydurmuştur. İşte Manisa Halkevi de gerek tarih, dil, folklör (vb. araştırmaları ile gerekse tarih kitapları yayını konusunda önde gelen Halkevlerinden birisi olmuştur. Üniversitelerde tarih bölümlerinin yeni yeni kurulduğu sıralarda Halkevleri öncü çalışmaları ile ülkemizde tarihsel ve kültürel ilk bilimsel yayınları gerçekleştirmişlerdir. Özellikle Manisa Halkevi dergisi Gediz, bu alandaki araştırmaların yer aldığını gördüğümüz önemli bir kaynaktır. Manisa tarihinin her dönemine ilişkin araştırmalar gerek birinci elden kaynaklara, gerekse sözlü kaynaklara dayanılarak kaleme alınmıştır.

" Gediz, Manisa Halkevinin çalışkan yöneticileri ve onların teşvik ettiği öğretmenler tarafından yürütülen bu dergi, içerdiği belgeler ile tarih çalışmaları için yararlıdır... Çağatay Uluçay, İbrahim Gökçen, Bahri Oskay ve başka araştırmacılar tarafından yayınlanan belgeler, Manisa tarihi kadar tarihimizin belirli devirlerini de yakından ilgilendirir. " (1)

Manisa Halkevinin dergi ve kitap yayınına bir göz atılacak olursa bu alanda belirli bir üstünlük sağladığı da ortaya çıkar. Halkevinin tarih ve müze kolu başta Çağatay Uluçay olmak üzere; Manisa ve kazaları tarihi yazılırken başvurulacak kaynakların tespitine öncelik vermişlerdir. Bu amaçla Türk Tarih Kurumu başta olmak üzere Milli Eğitim Bakanlığı ve C.H.P. Genel Sekreterliği ile de irtibata geçilmiştir.

Gediz'de yer alan yazılarda Manisa'nın tarih öncesi, Saruhan-
oğulları ve Osmanlılar zamanındaki tarihi ele alınırken sicillere, muhakkak başvurulması gerektiği üzerinde önemle durulmuştur. Özellikle sicillerin kötü hallerinden kurtarılarak düzenlenmesi ve tas-

nif edilmesinde Çağatay Uluçay'ında büyük emekleri geçmiştir. Manisa Mahkeme-i Şer'iyeye Sicilleri gerek Manisa tarihi, gerekse ülkemizin tarihi açısından büyük bir kıymete sahiptirler. Bu siciller Manisa ve çevresinin durumunu her bakımdan yansıtacak niteliktedirler. " Manisa'nın 400 senelik hayatı bu defterlerin içinde uyumaktadır. Değil şehir hayatını hatta ailelerin şecere-leri ve şehir hayatında oynadıkları rolü de buradan tetkik etmek ve çıkarmak mümkündür. " (2) Gediz'in sayılarında Manisa tarihine ilişkin araştırmalara bir göz atılacak olursa, bunların Mahkeme sicillerinden önemli ölçüde yararlandıkları ortaya çıkar. Hatta bu araştırmaların büyük bir bölümünü vesikaların yayınlanması teşkil etmiştir. Bu vesikaların ve içeriklerinin Gediz'de yer alması derginin önemini bir kat daha arttırmaktadır.

Manisa Mahkeme-i Şer'iyeye Sicillerine dayanılarak yayınlanan bu vesikalar şehrin tarihine önemli ölçüde ışık tutmaktadır. M.Çağatay Uluçay Manisa'daki Saray-ı Amire ve Şehzadeler Türbesi-ne ve Manisa Kal'asına ilişkin olarak şer'iyeye sicillerinde ne kadar vesika varsa yayınlamıştır. Özellikle şehrin iktisadi ve ticari hayatı üzerinde rol oynayan boğası ve bunu yapanlarla alıp satanlara ait birçok vesikanın Gediz'de yayınlanmış olması, Manisa'nın XVI. ve XVII. yy daki ticari durumunu göstermesi açısından önemlidir. (3)

Manisa'nın sembolü durumuna gelen ve günümüzde halen şenlikleri süren mesir ve macun ile bimarhaneye ilişkin vesikalar da aynı açıdan önemlidir. Bunun yanında dergide bütün dikimine ve içim yasağına ilişkin olarak altı vesikaya yer verilmiştir. Yayınlanan pek çok vesika şehrin bütün tarihsel gelişimini önemli ölçüde aydınlatmaktadır. Bunlardan " Saruhan'da Sisam Ziraati " ne ilişkin olarak yayınlanan vesikalar, şehrin onyedinci yüzyıldaki zirai durumunu ve bu ziraatin nasıl yapıldığını ortaya koymaktadır. (4) Osmanlı Devletinin donanmasının güçlü olduğu dönemlerde yelken bezi ihtiyacının bir kısmı Manisa'dan karşılanıyordu. Hazine-i Evrak Mühimme Defterlerinden elde edilen vesikalarıda, Manisa'da bu sanatın oldukça ileri gitmiş olduğunu ortaya koymaktadır. (5)

Gediz'de yer alan önemli araştırmalardan bazıları da şehirde yapılan zanaatler hakkındadır. Bu araştırmalardan bu zanaatlerin geçmişi hakkında bilgi edinmek mümkündür. İbrahim Gökçen tarafından yazılmış olan " Manisa'da Dericilik ve Bundan Doğan Zanaatler " adlı araştırma bu bakımdan önemlidir. (6) İbrahim Gökçen bu araştırmasında Manisa Mahkeme-i Şer'iyeye Sicillerinden ve Çağatay Uluçay'ın Manisa'da Ziraat, Ticaret ve Esnaf Teşkilatı adlı kita-

bından da yararlanmıştır. Yine İbrahim Gökçen tarafından yazılmış olan " Manisa'da Semercilik " hakkındaki araştırma da Manisa ve çevresinde semerciliğin geçmişinden ve o devirdeki durumundan bahsetmektedir. (7)

Tabiidir ki Manisa Halkevi dergisi Gediz'de yer alan vesikalar sadece bu kadar değildir. Şehrin önde gelen ailelerine ve önde gelen simalarına ilişkin vesikalar da yayınlanmıştır. Bunlardan bir ikisine örnek vermek gerekirse; Çağatay Uluçay tarafından yayınlanmış olan " İlyas Paşa'nın Meşhur Mektubu" adlı vesika Manisa'daki eşkiyalık olayları hakkında bilgi vermesi açısından önem taşımaktadır. (8) Bu vesika aynı zamanda Osmanlı İmparatorluğunun parçalanmasına ve çökmesine sebep olan eşkiyalık hareketlerine bir örnek vermesi açısından da önemlidir. (Hacı Sabancı'nın Hasan Ağa Tıfılları)

Manisa Tarihine dair vesikalar bölümünde Çağatay Uluçay, Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nin Manisa'yı ilgilendiren bölümlerini aktarmakta ve bu seyahatname'nin şehrin XVII. yy daki tarihi açısından önemine değinmektedir.

Halkevi öncülüğünde Manisa tarihi incelenirken üzerinde durulan esaslı noktalardan biri de Manisa'nın yetiştirdiği büyük simaların tespiti ve onların hayatlarının yazılması işi olmuştur. Halkevinin bu alandaki çalışmalarından önce bu konuda küçük bir çalışma dahi yapılmamış olduğu göz önünde bulundurulursa, Manisa'nın kültürel durumunun açıklanabilmesinde bu çalışmaların önemi daha iyi anlaşılacaktır. Bu amaçla yapılan incelemeler sonucunda XIV. ve XV. yy lardan itibaren Manisa'nın köklü aileleri, ilim alanında hizmet eden şahsiyetlerinin araştırılmasına girilmiştir. Fakat bu yüzyıllara ilişkin eldeki vesikaların azlığı buna imkan vermemiştir. Bu rağmen XVI. ve XVII. yy ile bunu takip eden dönemlere ilişkin olarak vesikalardan istenilen bilgilerin tespiti mümkün olabilmıştır. Siciller üzerinde yapılan araştırmalar sonucunda Manisa'nın devlek mekanizmasında çalışan, idareci olarak yetiştirdiği şahsiyetlerin az olduğu ortaya çıkarılmıştır. Manisa'nın şehzade sancağı olduğu dönemde ise yetişmiş olan devlet adamları hakkındaki araştırmalar da yine Halkevi öncülüğünde gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla bu şahsiyetlerden Birri Mehmet Efendi, Manisa Müftüsü Vankulu Mehmet Efendi, Seyhülislam Hamidizade Mustafa Efendi, Ayni Ali, Cizrizade Kasım Paşa, Hacı Yavaşzade vb. kişilerin ve ailelerinin, yaşadıkları dönemde oynadıkları rolleri ortaya koyan vesikaların yayınlanması Manisa tarihi için yapılmış bir diğer önemli hizmettir. (10)

Manisa'nın en büyük zenginliklerinden birisi de içinde barındırmış olduğu tarihi eserlerdir. Bu tarihi zenginlikler hakkında, onların geçmiş dönemlerde sosyal yaşantıda oynadıkları roller ve önemleri hakkında da birinci elden kaynaklara dayanılarak yapılmış olan incelemeler oldukça büyük öneme sahiptirler. Manisa tarihine ışık tutacak önemli bir kaynakta Mezar Taşları'dır. Şehrin genel tarihinin yazılmasında bu kitabeler göz ardı edilemezler. Bunun önemini kavrayan Halkevi üyeleri, bu kitabelerin bazılarını tanıtırken, bunların ait oldukları kişiler hakkında da şer'iyeye sicillerinden elde ettikleri bilgileri bu araştırmalarına almışlardır. (11) Bu tarihi eserlerden Manisa'daki Saray-ı Amire ve Şehzadeler Türbesi, Manisa Darü's-şifası, Manisa'nın ünlü mahalle ve camilerinden olan İbrahim Çelebi mahallesi, camisi, Ulu Cami ve Medresesi, Ali Bey Camii, Çeşnigir, İvas Paşa, Hatuniye, Muradiye camileri, Manisa'da yer alan vakıflar ve hayırlar ile zaviye ve yatırımlar hakkında yapılan araştırmaların sonuçları Gediz'de yayınlanmıştır. Konuya ilişkin olan vesikaların Gediz dergisinde yayınlanması, bu çalışmalarını günümüz tarihçileri açısından da vazgeçilmez kılmaktadır.

Bu incelemelerin yanı sıra Gediz'de Manisa tarihi üzerine yapılan tetkiklere ilişkin yazılarda, şehrin XVII. yy dan itibaren XVIII. ve XIX. yy daki durumuna ilişkin daha fazla bilgi edinmek mümkündür. Ayrıca Manisa'yı ziyaret eden seyyahların Manisa hakkında vermiş oldukları bilgiler de Halkevi dergisinde çevriliyerek yayınlanmıştı. Seyyahların vermiş oldukları bu bilgiler şehrin özellikle XVIII. ve XIX. yy daki tarihine ışık tutmaktadır.

Halkevi öncülüğünde yapılan bu tarih araştırmalarında sadece belge yayınları konusunda değil, Manisa'nın tarih öncesi devirlerden günümüze kadar geçirdiği gelişmeler hakkında da bilgi bulabiliyoruz. Halkevinin çalışmalarından önce Manisa tarihine ışık tutacak çalışmanın yapılmamış olması gözönünde tutulursa, Halkevinin bu etkinliklerinin gerçekten takdire değer nitelikte olduğu anlaşılabacaktır.

II- Manisa Folklorü ve Gediz

Halkevlerinin yapmış oldukları çalışmalar sadece bulundukları bölgenin tarihine yönelik değildir. Bulundukları bölgeyi coğrafi, tarihi, arkeolojik açıdan eğitim, ve sosyal yönden tanıttak her türlü çalışma Halkevleri öncülüğünde gerçekleştirilmiştir. Manisa Halkevinin önemli çalışmalarından birisi de bölgenin folklorik özelliklerini ortaya koyan araştırmalardır. Bu çalışmalar daha çok Manisa ve çevresinde görev yapan öğretmenler tarafın-

dan gerçekleştirilmiştir. Halkla daha yakından temas etme imkanı- na sahip olan öğretmenler, onlarla doğrudan iletişim kurarak hikayelerin, masal, şarkı, türkü, mani gibi halk edebiyatı ürünle- rinin toplanmasında öncülük etmişlerdir. Bunun yanı sıra halk a- rasında yer alan ananeler, itikatlar, ev teşkilatına, merasimle- re ilişkin olan ve halk kültürünü anlamaya yönelik bütün bilgile- rin toplanmasında da büyük bir özveriyle çalışmışlardır.

Manisa, folklör açısından zengin bir ilimiz olmasına rağ- men, Halkevinin kuruluşuna kadar geçen sürede bu alanda hemen hemen hiç bir araştırma yapılmamıştır. Halkevinin folklör araştır- ma ve derlemeleri üzerindeki asıl verimli çalışması 1937 yılından sonra hız kazanmıştır. Bu araştırmaların sağlıklı yürütüle- bilmesi için sık sık Türk Tarih ve Türk Dil Kurumu ile irtibata geçilmiştir. Manisa'nın bu tarihe kadar el değmemiş folklör mal- zemelerinde bütün bir halk estetiği, halk görüşü ve felsefesi yatmaktadır. İşte bu noktaları ortaya koyması açısından Halkevi tarafından yapılmış olan folklör derleme ve araştırmalarının ö- nemi büyüktür. Ancak bu araştırmaların bir plan ve program dahi- linde yapılamayışı ve Gediz dergisinden başka bu malzemelerin yer alacağı bir arşivin hazırlanamamış olması büyük bir eksiklik olarak ortaya çıkmaktadır. Fakat o dönemin koşulları gözönüne a- lınırsa yine de bu çalışmaları büyük bir takdirle karşılamak ge- rekir.

Manisa'ya 1934 yılında öğretmen olarak atanan Hasan Fehmi Erginöl bu alandaki eksiklikleri gören üyelere birisidir. Aynı zamanda bu dalda çalışmaya başlayanların da öncülüğünü yapmıştır. Manisa'nın her tarafını dolaşarak halk arasında canlılığını sür- düren manileri toplamaya çalışmış, kendi deyimiyle "pek az bir çalışmayla üçyüzden fazla mani, birçok atasözü ve bilmece" der- lemiştir. H. Fehmi Erginöl'un bu araştırmaları yaparken yazılı kaynakları ve incelemeleri de ele almış olması çalışmaların de- ğerini arttırmaktadır. Fehmi Erginöl'derlediği manilerin tarihi ve sosyal içeriklerine değinerek önemleri üzerinde durmuştur. (12) Halkevinin faaliyetini sürdürdüğü yıllarda sadece Manisa'da ya- şayan maniler değil, Kumkuyucak-Tiyenli köyü ile Paşa köy ve Yunt dağı çevresinin mani ve türküleri de derlenmiştir. Çalışma- lar sadece bu yönde kalmamış, halk arasında geçerliliğini hala sürdüren tedavi şekillerinden, bugün dahi şenlikleri süren mesir ve namaz gecesine ilişkin halk arasında dolaşan rivayetler Gediz' de yayınlanmıştır. Dergide folklör tetkikleri ve yurt tetkikleri

adıyla geçen incelemelerde ise Manisa ve kazaları her yönden tatılmaya çalışılmıştır. Gediz dergisinde yer alan bu araştırmalar bugün bu dalda araştırma yapacak olanlar için de zengin bir kaynak görevi görecektir.

III-Manisa ve Gediz

Halkevi dergisinde yer alan araştırma ve incelemeler sadece şehrin tarihi ve folklörüyle sınırlı kalmamıştır. Manisa'nın o yıllardaki genel durumunu ortaya koyan araştırmalar şehir tarihine ışık tutacak niteliktedir. Bunlardan Manisa'daki mahalli idareler, veteriner, nafia hareketleri, şehirleşme çalışmaları vb. konularda bilgi edinebilmekteyiz.

Manisa coğrafyasına ışık tutan, jeopolitik durumu, yer pürüzleri ile çevresindeki dağları, ovaları tanıtan ve şehrin yerleşim durumunu inceleyen yazılar ayrı bir öneme sahiptirler. Aynı zamanda bu dergide Manisa'nın Cumhuriyet dönemi öncesi ve sonrasındaki eğitim ve kültür durumu ve bu alandaki çalışmalar hakkında da bilgi edinebiliyoruz. Bütün bunlara ilaveten ilin 1937-1950 yılları arasındaki zirai yapısı hakkında ayrıntılı bilgi edinmek mümkündür. Bu yazılardan Manisa'nın ve çevresinin geçim kaynağını oluşturan bağcılık, tütüncülük, pamukçuluk ve meyveciliğin durumu hakkında bilgi edinebiliyoruz.

Gediz'de bu araştırmaların yanı sıra, Manisa'nın o dönemdeki spor ve müzik durumu ile güzel sanatların gelişimi konularına da yer verilmiştir. Ayrıca yaşantımızın temeli olan sağlık ve hastalıklardan korunma yolları, sosyal ve psikolojik içerikli konular halkın bilgi ve kültürünü yükseltecek niteliktedir.

Görülüyor ki Halkevi dergileri bulundukları bölgenin veya il merkezinin tarihi, coğrafi, folklörik, ekonomik, sosyal, zirai vb. pek çok değerlerini gün ışığına çıkarması bakımından oldukça önemli bir malzeme oluşturmaktadırlar.

IV-Türk Devrimi ve Gediz

Manisa Halkevi dergisi Gediz, daha önceki yazılarımızda sıkça belirttiğimiz gibi Manisa'yı her yönden ilgilendiren önemli incelemelerle doludur. Bu yazılar sadece Manisa ve çevresini tanıtmaya yönelik değildir. Dergide Milli Mücadele dönemine ve devrimlerimize ilişkin çok kıymetli yazılar yer aldığı gibi, o günkü sosyal ve siyasi yapıya ışık tutan değerlendirmeler de yer almaktadır.

Milli Mücadele dönemine ilişkin olarak üzerinde en çok durulan konular arasında; 19 Mayıs'ta Mustafa Kemal'in Samsun'a çı-

kışı, İzmir'in işgalini takiben Manisa işgali olayı ve Manisa'nın kurtuluş gününe ilişkin konular başta gelmektedir. Bu dönemi ilgilendiren yazılarda genel olarak, tam bağımsız yeni bir Türk devleti kurma fikri ve eyleminin, Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışıyla başladığı üzerinde durulmuştur. Bilindiği gibi Amasya Genelgesi de bu fikrin ortaya konduğu bir belgedir. Böylece yeni Türk devletinin siyasi, idari, askeri örgütlenişinin de başlangıcını teşkil etmektedir. Bu döneme ilişkin olarak kaleme alınan yazıların bir özelliği de olayların yıldıönümlerine rastlayan tarihlerde, günün anlam ve önemini ortaya koymaya yönelik oluşlarıdır. Ayrıca devletin resmi ideolojisini yansıtmaya ve halkı bilinçlendirmeye, aydınlatmaya yönelik oluşları da dikkati çekmektedir.

Gediz'de, Manisa ve çevresinin Yunan işgali sırasında çektiği sıkıntılar ve çevre halkın Milli Mücadele'ye katkıları konusunu işleyen yazılar bu dönemi ilgilendirmesi açısından önemlidir. Bu incelemelerde dikkati çeken bir nokta da verilen bilgilerin hangi kaynaklardan alındıkları konusunda gerekli açıklamaların yapılmamış olmasıdır. (Nusret Kaygancı - Bir Roman Gibi)

Savaş döneminin sona erip Milli Mücadele'nin kazanılmasından sonra saltanatın kaldırılması, Cumhuriyet'in ilanı, halifeliğin kaldırılması, şapka kanunu, medeni kanunun ve diğer kanunların kabulü, tekke ve zaviyelerin kapatılması, yeni Türk harflerinin kabulüne ilişkin yazılar bu başlıklar altında verilmemiştir. Türkiye'yi milli ve laik bir yapıya kavuşturan bu yenilikler ile sosyal hayatın köklü değişimi, Atatürk önderliğinde gerçekleştirilen Türk Kültür Devrimi'ni oluşturmuştur. Bu gerçeği aydınlatmaya yönelik olan konulara ise, Atatürk ilkelerine ilişkin olarak yazılan yazılarda yer verilmiştir. Gediz'de bu alanda asıl üzerinde durulan konular Atatürk ve ilkeleri hakkındadır. Bilindiği gibi bu ilkeler Atatürk'ün tüm hamle ve inkılaplarına yön vermiş olan çağdaşlaşma hedefinden kaynaklanmaktadır. Bu ilkeler, C.E.F.'nin program ilkeleri olarak benimsenmiş ve 5 Şubat 1937 tarihli Anayasa değişikliği ile de devletin temel nitelikleri haline getirilmiş olan Cumhuriyetçilik, Milliyetçilik, Halkçılık, Devletçilik, Laiklik ve İnkılapçılık ilkeleridir. Dergide yer alan yazılarda bunların birbirinden bağımsız ve birbirleriyle ilgisiz olmadıkları; tersine tümünün Atatürkçü düşünce sistemi adını verdiğimiz bir bütünü oluşturdukları çok iyi tespit edilmiştir.

Atatürk ilke ve inkılapları hakkında dergide en çok yazıları yayınlanan Halkevi üyesi Ziya Gökalp (14) olmuştur. Yazıla-

rında hangi kaynaklardan yararlandığı konusunda bir açıklama yer almamasına rağmen, verilen bilgiler konuyu her yönden aydınlatmaktadır. Türk Devrim Tarihi'ne ilişkin konuları ele alırken, konunun tarihi geçmişi, kaynağı ve gelişimine inerek konuyu her yönden aydınlatmaya çalışmıştır. Ziya Gökalp, "Türkiye'de Cumhuriyet Rejimi" adlı makalesinde, cumhuriyet rejiminin tarihi gelişimi, Avrupa'daki tarihi gelişimi hakkında bilgi verdikten sonra, Türkiye'deki gelişim konusunda şunları kaleme almıştır. " ...Türkiye Cumhuriyeti Türk milletinin mukadderatının tehlikeye düştüğü ve hayat memat mücadelesi yaptığı bir devrin ifadesidir. Millet hükümeti kardeş saydığı unsurlar tarafından ihanet görmüş olduğu halde, istiklâl aşkı ile müstevli düşmana karşı savaşa atılmış ve muzaffer olmuştur. Bu işte birinci gaye istiklâl esasıdır. İstiklâlsiz Cumhuriyet olamazdı. Lozan muahedesi ile siyasi, askeri, adli ve bütün istiklâlini istirdat etmiştir. Zaten tarihten beri müstakildir. Tarihin muhtelif devrelerindeki çok kanlı hücumlar Türk milletinin bu tarihi kaderini değiştirmemiştir. Cumhuriyette ikinci vasfı mümeyyiz Türk milletinin birliği ve beraberliğidir esası üzerine istinad eder. Millet kendi bünyesinden çıkardığı şeflerin etrafında toplanmış güvenle çalışmıştır. Bu çalışmada bir sınıf ve bir zümreliğtimaiye değil bütün bin milletin kurtuluşu gaye ittihaz edilmiştir. İlk Teşkilât-ı Esasiye Kanunu teşri ve icra kuvvetinin hep büyük millet meclisinin şahsiyeti maneviyesinde toplamıştır... Türk milleti kendi istiklâline hürmet ettiği kadar küçük büyük tefrik etmeksizin bütün milletlerin istiklâline hürmetkârdır... İstiklâl severlik bütün bir milletçe kabul edilen birlik ve beraberlik temelleri üstüne istinad eden asri Türk Cumhuriyeti hariç bir tecavüz mevzu bahs olunca gözünü kırpmaz, asla tereddüt etmez... " (15) Bu yazıda esas olarak üzerinde durulan noktalar aynı zamanda C.H.P.'nin program ilkelerinde de yer almaktadır. Programda Cumhuriyetçilik şöyle tarif edilmiştir. " Parti, ulus egemenliği ülküsünü en iyi ve en sağlam surette imsileyen ve toplayan devlet şeklinin Cumhuriyet olduğuna kanığdır. Parti bu sarsılmaz kanaatla, Cumhuriyeti her tehlikeye karşı bütün araçlarla korur. " (16) Dergide Atatürk İlkeleri ve inkılapları hakkındaki bütün incelemelerde dikkati çeken bir nokta, bunların programda belirtilen esaslarla da uygunluk göstermesidir.

Bu konuda yazılarını gördüğümüz F. Ahmet Aykaç " Cumhuriyet Düşmanları " adlı yazısında konunun öneminden ve Cumhuriyet Rejimi-

nin erdemlerinden söz ettikten sonra, şu tespitlere yer vermiştir. " ... Dünyada yapılması en güç işlerden biri şudur. Demokrasiyi kurarken demogojiye kurban olmamak ve anarşiyi ezerken hürriyeti zedelememek. İşte Türk İnkılabı bu çetin davayı şimdiye kadar tam bir muvazene ile halle savaşmış yıkıcı değil kurucu yerde verimdir. "(17)

Ziya Gökalp " Türk Milliyetçiliği " adlı makalesinde konunun tarihi gelişimi, çeşitli milletlerde ortaya çıkış şeklini inceledikten sonra kültürel ve siyasi açıdan konuyu açıklamıştır. Bu arada Almanya'da milliyetçiliğin gelişimine yer verirken, Hitler'le birlikte ortaya çıkan milliyetçiliği'de değerlendirerek konuya açıklık getirmiştir. Konuyu geniş ölçüde bilimsel bir çerçevede ele almasına rağmen duygusal yaklaşımların da yazıda sıkça yer aldığı göze çarpmaktadır. Parti programında belirtilen noktaları gözönüne alarak Türk Milliyetçiliği konusunda şu noktaları vurgulamıştır. "... Osmanlı imparatorluğuna tabi müslüman anasır da aynı fikrin tarihi tekamülüne tabi olarak yürümüşlerdir. Fakat uykuda olan milli benliğini gaib eden kozmopolit imparatorluk bu cereyanı hissedemiyordu. Asıl istinad ettiği büyük Türk unsurunu koruyamıyordu. Tarih ve edebiyat sahasında şimalde İsmail Gasprensiki'den itibaren Ahmet Vefik Paşa, Cevdet Paşa, Necip Asım'larla başlayan bu hareket-i Fikriye, Servet-i fûnun edebiyatıyla garbe doğru temayül ettikten sonra Selanik'te doğan Genç Kalemlemlerle hem edebi sahada içtimai sahada da Kızıl Elma şairi Ziya Gökalp'le milli fikrin milli felsefesi yapılmıştır. Celal Sahiri, Mehmet Emin'le milli edebiyat başlamıştır. Lisanda yalnız Arapça Farsça terkipleri kaldırarak milli lisanı ıslaha çalışan bu zümrenin yerine halâskâr Atatürk'le İstiklâl Savaşı ikmâl edildikten sonra, ıslahatçı Atatürk'le Türk lisanı ve tarihi araştırılmış, eski Türk tarihinin derinliklerine nüfus edildiği gibi, Türk lisanının eski kökleri bulunarak lisan millileştirilmek yoluna girilmiştir. Bugün Türk Dili Cemiyeti, Türk Tarih Kurumu bu gaye için uğraşmaktadır. Türk Üniversitelerinde bu husus için kürsüler mevcuttur... Bütün bu içtimai ilerleme Türk milletinin kendi şuurunu bulmuş olmasından ileri gelmektedir. Bizim Teşkilât-ı Esasiye Kanunumuza göre milliyetçi anlayışımız kültürel manâda milliyetçiliktir. Kan esasını nazara alan ırkçılık değildir. Bize göre Türk Türkçe konuşur ve Türk camiai siyasiyesine merbuttur. Dileği Türkçülük için çalışmaktır. Kara günlerde milli mukadderatı herşeyin üstünde tutarak çalışmak, mes'ut günlerde milli mefahirle gurur duymuş olmaktır ki dil, dilek, fikir ve his bütünlüğünü ifade eder. Bu bütünlüğe fii-

len dahil olabilen herkes Türk'tür... " (18)

Gediz'de bu alanda yer alan başka bir konu ise Halkçılık ilkesi olmuştur. Halkçılık ilkesi parti programında şu şekilde belirtilmektedir. " İrade ve egemenlik kaynağı ulustur. Bu irade ve egemenliğin, devletin yurttaşa ve yurttaşın devlete karşı olan ödev ve yükümlülüklerini tamamiyle yerine getirmek için kullanılması, partinin başlıca prensiplerindendir. Kanun karşısında, saltık bir eşitlik kabul eden ve hiçbir ferde, hiçbir aileye, hiçbir klase, hiçbir cemaata ayrılık tanımayan yurttaşları halktan ve halkçı olarak kabul ederiz.

Türkiye Cumhuriyeti halkını ayrı ayrı klaslardan karışık değil, fakat, ferdiğ ve sosyal hayat için, işbölümü bakımından türlü hizmetlere ayrılmış bir sosyete saymakesas prensiplerimizdendir; çiftçiler, küçük zanaat sahipleri, esnaf ve işçilerle, özgür ertik sahipleri, endüstrieller, tecimerler, işyarlar Türk ulusal kuramının başlıca çalışma örgenleridir. Bunların her birinin çalışması, öbürünün ve kamunun hayatı ve genliğı için bir zoraktır.

Partimizin bu prensiple amaçladığı gaye, klas kavgaları yerine sosyal düzenlik ve dayanışma elde etmek ve asığlar arasında, birbirlerine karşıt olmayacak surette uyum kurmaktır. Asığlar kapasite ve çalışma derecesine göre olur. " (19) Belirlenen bu noktalardan hareketle, halkçılıkla ilgili olarak kaleme alınan yazılarda; halkın kısa bir tarifine yer verildikten sonra halkçılık ve demokrasi fikrinin Avrupa'daki ve bizdeki gelişimi ortaya konmuştur. Türk tarihinin derinliklerinde, Türkiye'deki halkçılığın gelişimini inceleyen Ziya Gökalp; eski Türklerde bulunan kurultaylarda, Osmanlılarda rastlanan divan adlı devlet örgütünün işlevlerine değinerek konuya yaklaşmaktadır. Daha sonraki dönemlerde halkçılığın asıl ortaya çıktığı devir olarak Tanzimat Fermanıyla birlikte başlayan gelişmeleri irdelleyen Ziya Gökalp, Milli Mücadele ve yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu sırasında ve onun ardından gelen dönemlerde de konuyu incelemiştir. Bizdeki halkçılıкта faşizm, nasyonel sosyalizm, komünizmin yeri olmadığına değinerek konuya bilimsel yönden yaklaşmaktadır. Ayrıca bu yazılarda yeralan bilgiler bugün bilimsel olarak ortaya konmuş gerçeklerdir. Bu açıdan günümüz için de önemlidirler. (20)

Dergide devrim tarihi açısından önem taşıyan bir diğer konu ise devletçilik ilkesi hakkındadır. Konu hakkında dikkati çeken birkaç noktayı şöylece özetleyebiliriz. Bu ilkenin diğer in-

kılâplar gibi " Türk camiasının Türk iktisadi bünyesinin icabetli ve zaruretlerinden " (21) doğduğu belirtilerek, ilk planda Türkiye'de uygulanan devletçi politikalar hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca özel teşebbüs ve yabancı sermayenin oğünkü durumunu değerlendiren, dünyanın o dönemde içinde bulunduğu siyasi ve ekonomik tabloyu da çok iyi çizmiştir. " ...Türkiye'de müdahalecilik prensibi eski imparatorluktan kalma bütün teşebbüs ve tesisleri tasviye etmiştir. Millileştirilmiştir. Bugün bütün ecnebi şirketler devlete ve mahalli belediyelere devr edilmiştir. Bu suretle iktisatta müdahalecilik, iktisadi millileşmeyi intac etmiştir. Millileşmek yalnız fikren, harsen değil, iktisaden de olur ve böylece tekemmül eder. Asıl milli cemiyet iktisaden millileşen cemiyettir. İktisat beynelmineldir. Propagandası bizi aldatamaz, Biz kâfi derecede tecrübe görmüş bir neslüz. Lozan muahadesi ile çetin bir mücadeleden sonra bütün iktisadi zincirleri kırdık. Müstakil yeni Türkiye milli iktisat sistemini kurmaya çalışarak henüz nüve halinde olan sanayini inkişaf ettirmek ve haricin rekabetinden kurtulmak için gümrük himayesi usulüne başvurmuştur. Fabrikalarını bu şekilde idame edebilmektedir. Milli iktisat mefhumuna göre bu tedbirler bugün için biraz pahalı olsa da yarını hazırlamaktadır. Yıl dönümü tespit ettiğimiz milli iktisat ve tasarruf haftasının mânâsı budur. Yerli sanayinin milli sanayinin korunması için yerli malı kullanmak şarttır. Bugün ceryan eden gümrükler harbinde en müessir silah yerli malı kullanmak tabiatıdır. Bu tabiatı kazanan milletler gümrük harbini kazanmışlardır. Milli paranın istikrarı ihracat muvazenesinin milli menfaat lehine çevrilmesi için en müessir vasıta ve usûl budur. Dünyanın kanlı bin savaş içine atıldığı, denizlerin abluka edildiği bir zamandayız. Hariçten mal getirmekte, mal satmakta müşkülât vardır. Harp harici bulunduğumuz halde harbin iktisadi zorlukları bize de çağmıştır. Bu zorluğu karşılamak ancak sanayileşmekle kabildir. Bu yolda müdahale usulüyle büyük adımlar atan Cumhuriyet İstikbali ne kadar derinden görmüş olduğunu ispat etmiştir. Millette bu görüşün en faydalı yardımcısidir. " (22)

Dergide üzerinde en çok durulan konulardan birisi de laiklik ve inkılapçılık ilkeleri olmuştur. Konuyu ele alan yazarlar, her iki konunun tarihi gelişimini ortaya koyduktan sonra, bizdeki gelişimi ve sonuçlarına irdelemişlerdir. Bu iki ilke hakkında verilen bilgiler, diğer ilkelere olduğu gibi parti programı doğrultusunda ortaya konmuştur.

Laiklik hakkın

Laiklik hakkında parti programında şu bilgiye yer verilmiştir. "Parti, bütün kanunların, tüzüklerin ve usûllerin yapılışında ve toplanışında, en son ilim ve teknik esasları ile, asrın ihtiyaçlarına uyulmasını prensip olarak kabul etmiştir.

Din, bir vicdan işi olduğundan, parti, dini, dünya ve devlet işleriyle siyasadan ayrı tutmağı, ulusumuzun çağdaş medeniyet yolunda ilerlemesi için başlıca şartlardan sayar." (23) Bu noktalar gözönünde bulundurularak laikliğin kısa bir tanımına yer verdikten sonra laiklik üzerinde durulmuştur. "Değişen, yenileşen, yürüyen" umumî hayatla, yürümeyen, değişmeyen dinin alâka ve irtibatını kesmek" (24) olarak tanımlanan laiklik konusunda şu bilgilere yer verilmiştir. "...Türkiye Cumhuriyeti'nin temelini teşkil eden Türk Teşkilât-ı Esasiye Kanunu'nun değişen ikinci maddesiyle vaz ettiği prensiplerden birisini ve Halk Partisi'nin başlıca umdelerinden birisini Türk Devleti'nin lâayık vasfı teşkil eder...Lâayıklık dinle devletin yekdiğerinden ayrılması demektir. Yoksa bazılarının zannettikleri gibi dine husumet, dini tahkir, dinden nefret etmek değildir. Devlet vazifesinin ifası sırasında din fertlerin devletle olan rabıta ve münasebetlerini tayine esas olamaz. Meselâ Türk Devletile bu devleti teşkil eden fertler arasında ancak millî münasebetler vardır. Hiç bir kimse her hangi bir dine sahip olduğu için ne muaheze edilir ne de takdir edilir. Türk Devleti'ni teşkil eden fertler Türk'tür. O devletin resmi dili olan Türkçe'yi konuşur ve Türk gibi düşünür... Lâayıklık bir mütefekkirin kafasında uydurulup ortaya atılmış bir fikir değildir. Bu fikir tarihin sinesinde doğup büyüyen hadîselerin seyrinden çıkmıştır...İçtimai ve hukukî bakımdan devletin dine karışmaması, lâayık bir sisteme tabî bulunması, cemiyet için daha hayırlıdır. Çünkü eskiden beri bilhassa bugünkü mütekâmil cemiyetlerde insanların vicdanlarından mes'ul olmasına fiilen imkan olmadığı tarihen sabittir. Din nihayet insanın derunî ve batunî hayatını idare eden bir mekanizmadır. Daha açık bir tabirle din Allah'la kul arasındaki rabıtayı âlâkayı tanzim eder. Böyle, insanın batunî hayatına hakik olan ulvî bir telakkiyi devlet ve dünya işlerine karıştırmak ekseriyetle onun ulviyetine noksan verdiği gibi, din namı altında bir çok içtimai adaletsizliklerde vücut bulmaktadır ki, dinlerin esasını teşkil eden Adalet-i İlahiye de bununla zıt ve kabil-i telif değildir. Bu anlayış yalnız bir mantika anlayışı değil, millet ve cemiyetlerin hayatının kâmusunu teşkil eden tarihin mukadder anlayışdır." (25) Bu özet-

lemeden anlaşılıyor ki bugünün laiklik anlayışının doğal bir sonucu olan din hürriyeti, resmi bir devlet dininin bulunmaması, devletin din ayırımı gözetmemesi, devlet kurumları ile din kurumlarının ayrılması ve devlet yönetiminin din kurallarına bağlı olmaması dergide konu ile ilgili yazılarda oldukça iyi tespit edilmiştir.

Parti programında inkılapçılık ilkesi şöyle tarif edilmiştir. "Parti, devlet yönetiminde, tedbir bulmak için dereceli ve evrimsel prensiple kendini bağlı tutmaz. Ulusumuzun sayısız özverilerle başarmış olduğu devrimlerden doğan ve olgunlaşan prensiplere bağlı kalmak ve onları korumak parti için esastır. " (26) Bu konuda yine Ziya Gökalp tarafından kaleme alınmış olan "Türk İnkılâpçılığı" başlıklı makalede bunun tarihi gelişimi Kanun-i Esasi'den itibaren ele alınmıştır. Türk inkılabını tarihi bir gelişmenin mahsulü olarak gören yazar, öncelikle inkılap kelimesinin anlamı ve bunun ihtilâl kelimesinden farkına değinerek, konuyla ilgili çeşitli örnekler vermiştir. İnkılabı "Cumhuriyetin siyasi, içtimai, kültürel manadaki müesseselerin değişme tezahürleri" olarak tanımlayan Gökalp, ihtilâlin ise "Cemiyet içerisinde kanlı bir müsaraa'nın neticesi olarak müessese değişmesini ifade ettiğini" (27) belirtmektedir. Türk inkılabını üç safhada irdeleyen yazar, köken olarak bunu Kanun-i Esasi döneminden itibaren ele almış, II. Meşrutiyet ve Milli Mücadele dönemi arasındaki temel farkları ortaya koymuş, tarihi gelişimini sergilemiştir. Bu konuda "Tanzimatı bir fert, Meşrutiyeti bir zümre, Cumhuriyeti bir millet" olarak ifade eden Gökalp, inkılabımızın geçirdiği gelişmelerden sonra Fransız inkılabı ile karşılaştırma yapmakta ve konuyu şöyle özetlemektedir. "...Türk inkılabının birinci safhası anormaldir. Bir teceddüt Terakki hamlesile beraber idare-i maslahat düşüncesi de hakimdir. Ve zümrevi mahiyette kalmıştır. Fakat ikinci safhası tamamen Milli bir inkılâptır. İkinci safhada ne bir askerin, ne bir memurun ne bir asilzâdenin, ne bir sermayedarın menfaati esas tutulmayıp bütün bir cemiyetin, milletin selâmet-i tarakkisi esas tutulmuştur. Bu itibarla Türk inkılabında bir sınıf ve zümre hakimiyeti mevzubahs değildir.

Milli parti milleti sınıfsız bir kütle olarak mütâlâ etmiştir. Realite de bundan ibarettir. Türk milletinin sınıf menfaatine müstenid bir ayrılığı yoktur. Bu hususiyet Türk tarihinde de görülür. Türk inkılabı giyotine, idam sehпасına fazla mevki vermemiştir. Milletin hissi selimi cibilli kavrayışı inkılaba fazla

kan karıştırmamıştır. Sivas kongresi, Sakarya, İnönü bir ihtilâldir. Fakat bir millet ihtilâlidir, yoksa millet içerisinde bir sınıf ihtilâli değildir.

Muasıır hayatın bütün icaplarını hukukî ve fiilen yaratan Türk Cumhuriyet rejimi, devletin anayasasında Cumhuriyeti inkılapçı olarak tavsif ediyor. Bunun sebebi nedir? Cumhuriyet yürüyen yaşayan milli cemiyetin milli hayatını tanzim için hadisatın icaplarından ilham almaktadır. Milli varlığın refahını temin, Milli istiklâlî korumak için her fedakarlığa, her çareye milletçe baş vuracaktır. Elbet onun kanunu şudur. Milli varlık, milli istiklâl. Bu itibarla inkılap yürüyor ve yürüyecektir." (28)

Atatürk ilke ve inkılapları konusunda dergide yer alan bu yazılar bugün için de önemlidirler. Her ne kadar bu incelemelerin bazı bölümlerinde duygusal yaklaşımlar yer almaktaysa da, bu durum tahlillerin değerini azaltmamaktadır.

Aynı yazar tarafından "Türk İnkılabında Türk Kadınının Hukukî ve İctimai Mevkii" başlıklı yazı da bu konudaki tarihi gelişmeyi ortaya koymaktadır. (29)

Dergide yer alan bir diğer inceleme de, yine aynı yazar tarafından kaleme alınmış olan "Hukukta Türk'e Doğru" adlı makaledir. Medeni hukukun kabulüne kadar geçen safhayı, Avrupa kanunlarıyla karşılaştırmalı şekilde ele alan yazar, "Kemalizmin Hukuk Telakkisi" ni bir hukukçu gözüyle irdemiş ve sonuç olarak "Türk Hukuk Telakkisinin halkçı, devletçi, inkılapçı, milli bir hukuk sistemi" olduğunu belirtmiştir. (30)

Derginin değerini arttıran bir nokta da, güncel sorunlara ilişkin gerçekleri ve çözüm yollarını ortaya koyan yazılardır. Bunlar içinde köy sorununa ilişkin incelemelerde, Türk köyünün o dönemde içinde bulunduğu durumu yakından tanımak mümkün olabilmektedir. Zaten Halkevlerinin en önemli çalışmalarından biri olan köycülük faaliyetleri ve Halkevi dergilerinde köy sorununa ilişkin incelemeler, ilk kez Türk köyüne ve sorunlarına dikkat çekmiş olmaları açısından önemlidirler. (31)

Dergide Atatürk'ü her yönden tanıtan inceleme ve tahliller de aynı öneme sahiptirler. (32)

Bu yazılar, bundan elli yıl önce kaleme alınmalarına rağmen siyasi ve kültür tarihimize açısından önemlidirler. Bu açıdan Halkevi dergileri büyük öneme sahiptir. Unutmamak gerekir ki "Halkevlerinin milletin sosyal ve kültürel hayatında ortaya koyduğu bu kültürel devrim" ancak bu dergilerde yazılanlar gün ışığına çıkarıldığı takdirde açıklığa kavuşacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜMÜN DİPNOTLARI

- (1)-Mahmut Şakiroğlu, "Memleketimizde Toplu Tarih Çalışmaları", Tarih ve Toplum, 38 (1987), s.11
- (2)-M.Çağatay Uluçay, "Manisa Mahkeme-i Şer'iyeye Sicilleri", Gediz, V/53 (1.9.1941), s.9-11; VII/79 (1.4.1945), s.1-2
- (3)-Bu konuda tezimizin konu dizinindeki Manisa Tarihi ile ilgili bölüme bakınız.
- (4)-M.Çağatay Uluçay, "Saruhan'da Sisam Ziraati", Gediz, 50 (1.6.1941), s.4
- (5)-Kâmil Su, "Manisa'dan İstanbul'a Gönderilen Yelken Bezleri", Gediz, 46 (1.2.1941), s.3-5
- (6)-Bu konuda Gediz'in 71-78,86. sayılarına bakınız.
- (7)-Konuyla ilgili olarak Gediz'in 69. ve 70. sayılarına bakınız.
- (8)-M.Çağatay Uluçay, "İlyas Paşa'nın Meşhur Mektubu", Gediz, V/51 (1.7.1941), s.2-5
- (9)-_____, "Evliya Çelebi ve Manisa", Gediz, 47 (1.3.1941), s.5-6
- (10)-_____, Manisa Ünlüleri, Manisa Lisesi Yayınlarından, sayı:II, 1946. Ayrıca tezimizin konu dizininde yer alan "Manisa Ünlüleri" için ayrılmış bölüme bakınız.
- (11)-_____, "Bazı Önemli Mezar Taşları", Gediz, VIII/90 (31.3.1946), s.8
- (12)-Hasan Fehmi Erginöl, "Manisa'da Folklor", Gediz, 4 (1.8.1937), s.5-6; 22 (1.2.1938), s.8-9; 24 (1.4.1939), s.6-7
- (13)-Manisa Folklorüyle ilgili olarak tezimizin konu dizinine bkz.
- (14)-Ziya Gökalp, Manisa'da hakim olarak görev yapan ve Halkevi-nin de üyesi olan bir kişidir.Yaptığımız araştırmalarda ken-disi hakkında bilgi edinilememiş olup, konuyla ilgili yazı-larına bu bölümde yer verilmiştir.
- (15)-Ziya Gökalp, "Türkiye'de Cumhuriyet Rejimi", Gediz, 43 (2. Teşrin 1940), s.4-6
- (16)-C.H.P. Programı, Ankara 1935, s.5
- (17)-F.Ahmet Aykaç, "Cumhuriyet Düşmanları", Gediz, 22 (1.2.1939), s.1-2
- (18)-Ziya Gökalp, "Türk Milliyetçiliği", Gediz, 39 (1.7.1940), s.12-13. Ayrıca bkz. Gediz, 38 (1.6.1940), s.8-10; 40 (1.8. 1940), s.6-7
- (19)-a.g.e, s.6
- (20)-Ziya Gökalp, "Demokrasi:Halkçılık", Gediz, 36 (1.4.1940),

- s.4-6; 37 (1.5.1940); s.7-9. Ayrıca bkz. Celal Gürsoy, "Halkçılık ve Demokrasi", Gediz, 9 (1.1.1938), s.3-4
- (21)-Ziya Gökalp, "Müdahalecilik:Devlet Sosyalistliği", Gediz, 45 (1-2.Kanun 1941), s.2
- (22)-a.g.e, s. 3-4. Ayrıca bkz. Ziya Gökalp, "Milli İktisat Milli İstiklal", Gediz, 48 (1.4.1941), s.5-7.C.F.P. Programı, s.6-7
- (23)-a.g.e, s.7
- (24)-Kâmil Aksoy, "İnkılabımızın Ana Prensiplerinden Birisi Olan Laiklik Ne Demektir", Gediz, V/59-60 (1-2.Teşrin 1942),s.2-3
- (25)-Ziya Gökalp, "Lâyık Cumhuriyet", Gediz, 31 (1.11.1939), s.3
- (26)-a.g.e, s.7
- (27)-Ziya Gökalp, "Türk İnkılapçılığı", Gediz, 46 (1.2.1941),s.11
- (28)-_____, Gediz, 47 (1.3.1941), s.12-13
- (29)-_____, "Türk İnkılabında Türk Kadınının Hukuki ve İctimai Mevkii", Gediz, V/54 (1-1.Teşrin 1941), s.6-7
- (30)-_____, "Hukukta Türke Doğru", Gediz, VI/64 (Mayıs 1943), s.5-6; Aynı yazar, "Kemalizmin Hukuk Telakkisi", Gediz, V/59-60 (1-2.Teşrin 1942), s.4-5. Ayrıca bkz. M.Çağatay Uluçay, "Kanunun Sesi", Gediz, 21 (1.1.1939)
- (31)-Bu konuyla ilgili olarak tezimizin konu dizini bölümüne bkz.
- (32)-Konuyla ilgili olarak tezimizin ilgili bölümünde Atatürk için ayrılmış olan bölüme bakınız.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

MANİSA HALKEVİ ÜYELERİ

Halkevlerinin 19 Şubat 1932'de açılmasıyla, her meslekten yüzlerce Türk vatandaşı bu kurum içinde kendisini ve başkalarını yetiştirme imkanına erişmişti. Halkevlerine üye olmak hakkı her Türk vatandaşına tanınmıştı. Bu kurumlarda büyük bir özveriyle çalışan üyeler, devrim atılımlarını yürütmeye ve halka iletmede, halkı bilinçlendirme ve halk yığınlarının eğitilmeleri konusunda oldukça etkili oldular.

Halkevlerinde çalışan üyelerin çoğunu öğretmenler oluşturuyordu. Halkevlerinden önce varolan Muallim Birlikleri bulundukları bölgede bir eğitim ve kültür merkezi konumunda idiler. Sonradan Halkevlerinde gelişen bütün girişimler, önceden bu birliklerde denenmiş, olumlu sonuçlar alınmıştı. Öğretmenlerin çoğu okullarındaki görevlerini tamamladıktan sonra kendi merkezlerinde toplanırlardı. Okuma, yazma, konferanslar, kurslar, müzik, halk oyunları, dergi vb. çalışmaları yürütürlerdi. Bu açıdan Muallim Birlikleri her yerde saygı ve takdirle karşılanan bir yerdi. Bu merkezlerde görev alan öğretmenler için bu çalışmalar gelenek halini almıştı.

Halkevlerinin kısa bir sürede önemli bir gelişme kaydetmelerinde, bu kurumlarda büyük bir özveriyle çalışan üyeleri saygı ile anmak gerekir. Bu kişiler çevrelerine ışık saçmışlar, kültürümüze son derece önemli katkılarda bulunmuşlardır. Her yaştan, her meslekten gelen binlerce insan bu kurumlarda kendilerini ve başkalarını yetiştirmiş, yetenekli olanlar burada değer kazanmış, çok değerli yazarlar, bilginler, sanatçılar bu kurumlardan çıkmışlardır. Bu üyelerin çalışmaları sayesinde, her Halkevi çevresinde büyük bir araştırma ve canlılık merkezi, bir eğitim yuvası haline gelmiştir. Ayrıca bu merkezlerde çalışan üyelerin özverili çalışmalarıyla bulundukları bölgenin tarihi, folklörü, sanatları araştırılmış, bunların sonuçları Halkevi dergilerinde yayınlanmıştır.

Halkevlerinde büyük bir özveriyle çalışan öğretmen kitle si, halkla doğrudan iletişim kurma imkanına sahip olduğundan, çevrelerini aydınlatan bir ışık kaynağı olmuşlardır.⁽¹⁾ Bunlardan Çağatay Uluçay ve İbrahim Gökçen gibi tarihçiler Manisa Halkevinde yetişmiş olan değerli şahsiyetlerdir. Bu tarihçilerimizin Manisa tarihi ve Türkiye tarihi üzerinde yapmış oldukları araştırmalar oldukça değerlidir. Yine Manisa Halkevi üyesi olan müzik ve folklor çalışmalarıyla tanınmış ve Manisa türkülerinin tanıtılmasın-

da emeği geçmiş bir öğretmen olan Ali Haydar Bayçın, Manisa folk-lörünün araştırılma sında emeği geçen Nazmi Bayçın, şiirleriyle Gediz'de okuyucuya hitab eden şair İlhan Berk, Manisa tarihinin araştırılmasında emeği geçen tarih öğretmeni Bahri Oskay ve Kâmil Su, Manisa müzesinde yıllarca görev yapan ve Manisa antiki-telerinin tanıtılmasını sağlayan Vahit Armağan ve Halit Ersoy, ay-rıca Azmi Önakin, Mustafa Dümer, Avni Altınar gibi değerler Ma-nisa Halkevinin ülkemize kazandırmış olduğu kişilerdir.

Biz bu bölümde adlarını saydığımız bu üyeler ve çalışma-ları hakkında bilgi vermeye çalışacağız. Şunu da ilave edelim ki; haklarında bilgi edinemediğimiz ancak Manisa Halkevinde büyük bir özveriyle çalışıp ülke kültürüne son derece önemli katkılarda bu-lunan üyeleri de burada saygıyla anıyoruz.

M.ÇAĞATAY ULUÇAY (1910 Çerkes, Çankırı-4 Ağustos 1970 İstanbul)

1910 yılında Çankırı'ya bağlı Çerkes kazasında doğan M.Ça-ğatay Uluçay, öğrenimine buradan sonra İzmir Erkek Öğretmen Oku-lunda devam etti. 1933'te Gazi Eğitim Enstitüsü Tarih Bölümünü bitirdi. İlk görevine Burdur Ortaokulunda başlayan Uluçay, bura-da Gül Mecmuasını yürütmüş daha sonra geldiği Manisa'da Genç Kı-zılaycılar Mecmuasınının yazı işleri müdürü olmuştur. (2) Çağa-tay Uluçay'ın Manisa'ya gelişi çalışkan bir öğretmen için bir dönüm noktası oldu. (3) Atatürk'ün önderliğinde açılan Halkevle-ri o dönemde kültür ve yayın alanında önemli hamlelere girişmiş-ti. Çağatay Uluçay'ın da bu sıralarda Manisa Halkevi dergisi Bozkurt'ta yazıları yayınlanmaya başladı. Fakat Bozkurt dergisi uzun ömürlü bir dergi olamamıştır. Daha sonra Halkevi dergisi Gediz'de yazılarını yayınlamaya başlayan Uluçay, Halkevinin kül-türel çalışmalarına önderlik etti. "...Manisa'daki bu geniş faa-liyeti sırasında Adalet Bakanlığı mahzenlerinde çok perişan bir durumda bulunan Şer'î Mahkeme Sicillerinin önemini ilk kavrayan-lardan olan merhum ilgilileri uyarmak suretiyle düzelttirmiş ve tamir ettirmiştir. Bu sicilleri kullanmak ve yararlanmakla pek çok değerli kitap ve makale yazan Çağatay Uluçay, Manisa şehri-nin olduğu kadar Batı Anadolu'nun karanlık kalmış çeşitli olay-larını gün ışığına çıkarmıştır. Ele aldığı konuların çoğu orji-naldi: Eşkiyalık ve halk hareketleri, şehir esnaf teşkilâtı, a-daletnâme gibi kavramlar o zamanlar Türk ilim alemi için tam bir yenilikti. Tarih literatürümüzde şehir kadı sicilleri pek az şa-hıs tarafından bir bütün olarak ele alınabilmiştir." (4)

Manisa'da görev yaptığı yıllarda Türk Tarih Kurumu ile de işbirliği yapan Çağatay Uluçay 1937'de ikinci Türk Tarih Kongresine öğretmen olarak katılmıştır. (5) Ayrıca Türk Tarih Kurumu'nu 1943 yılında ortaokul öğretmeni iken muhabir üye olarak kabul etmiştir.

M.Çağatay Uluçay daha sonra Balıkesir Eğitim Enstitüsü öğretmen iken, 1947'de Londra'ya British Museum kitaplığını ve Record Office'deki Türk yazmalarını incelemeye gönderildi. Ayrıca Bibliotique National, Vatikan ve Venedik Arşivlerinde de çalıştı. Dönünce Topkapı Sarayı Arşivinde görev verildi. 1951'de İstanbul Eğitim Enstitüsü öğretim üyeliğine getirildi. (6) Uluçay'ın bu görevini yeni bir dönüm noktası olarak değerlendiren Mahmut Şakiroğlu, " arşivin tasnifine uğraştığı kadar, belgelerle yeni konuları incelemekten de geri durmadığını " belirtmektedir. Uluçay'ın bu zamandan sonra yayınladıkları çok kıymetlidir. Uzun asırlar gizli kalmış ve yabancıların hayali görüşleri ve uydurmaları ile incelenmeye kalkışılan Osmanlı Harem Hayatını belgelerle incelemeye başladığı gibi, diğer değişik sorunları da ele almaktan geri durmadı. (7)

" Ortaya koyduğu belgelerle aydınlatılan tarihi gerçekler karşısında, eserlerinin çoğu bilim alanında övüldüğü kadar bazı çevrelerde tepki yaratmıştı. Özellikle " Osmanlı Sultanlarına Aşk Mektupları 1950 ", " Haremden Mektuplar 1956 ", " Osmanlı Saraylarında Harem Hayatının İç Yüzü 1959 " adlı eserleri yayımlandığı yıllarda padişah ve halife hayranları arasında ve geri ci çevrelerde büyük bir yankı yaratmıştı. " XVII. yy da Saruhan'da Eşkiyalık ve Halk Hareketleri 1944 ", " XVIII. ve XIX. yy lar da Saruhan'da Eşkiyalık ve Halk Hareketleri 1955 " adlı eserlerinde bir bilim adamına yaraşan cesaretiyle bütün gerçekleri ortaya koyması da, o zamanlar canlanmaya başlayan Derebeyi ve Ağa döküntülerinin hoşuna gitmemişti. Kendisi tehdit edilmiş, tehlikeli günler geçirmişti. Fakat o bunların hiç birine aldırmadan, tarihin karanlıklara gömülmüş olan haksızlıklarını ortaya koymaya devam etti. Son eserlerinden biri olan " Atçalı Kel Mehmet 1968 " de bunlardan biridir. (8)

1951 yılında atandığı İstanbul Eğitim Enstitüsünde önemli hizmetler veren Uluçay, ölümüne kadar bu görevde kalmıştır. Kendisi ayrıca Royal Asiatic Society üyeliğine davet edilerek girmişti. Münih'te 1957'de toplanan " Uluslararası Müsteşrikler Kongresine " katılmıştı. Davet edildiği halde hiçbir zaman kurtulamadı-

ğı para darlığı yüzünden Yeni Delhi, Londra ve Moskova kongrelerine katılamamıştır. 1956 'da Batı Anadolu'ya hizmet edenlere Bergama Kermesinde verilen altın madalya ile, 1963'te Manisa'ya yaptığı hizmetlerden dolayı gümüş şilt kazanmıştı. (9)

Çağatay Uluçay'ın eserlerinin tümünü burada verebilmemiz mümkün olmadığı için yayınlarını şu şekilde gruplayabiliriz. 1939-1970 arasında 92 telif eser 170 makale yayınlamıştı. Bunları 10 bölümde toplamak mümkündür: Bunlardan 10'u Manisa Tarihi ile, 13'ü Osmanlı Tarihi ile, 7'si genel tarih ile, 4'ü Türk Tarihi ile, 21'i seyahat, keşif ve mucitlerle, 10'u biyografilerle, 10'u Türk kahramanlarıyla, 8'i Osmanlı Devleti'nin ve halkının sosyal yapısı ile ilgilidir. Ayrıca orta ve lise öğrencilerinin tarih eserleri ile ilgili 6 okul kitabı ve 1'de Tarih Ansiklopedisi yayınlanmıştı. (10)

Çağatay Uluçay Manisa ileri gelenlerinin isteği üzerine büyük bir Manisa Tarihi hazırlamaya başlamıştı. 10 cilt ve 5000 sayfa olarak planladığı bu eser ne yazık ki 336 sayfa yazıldıktan sonra kaldı, keza merhum 1970 Türk Tarih Kongresi'nde okunmak üzere " Zeybekler" üzerinde çalışıyordu ki, asla kavuşamayacağımız bu eserler gerçekten boşluklar dolduracak mahiyettedir. (11) 1970 yılında yitirdiğimiz bu tarihçimiz ile " memleket üstün bir bilim adamını, insanlık yetiştiren bir değerini yitirmiştir. Eserleri ve yetiştirdiği binlerce öğretmen onu ölmüşüz kılmıştır. (12)

İBRAHİM GÖKÇEN (1904- 4 Şubat 1958)

Manisa'ya tarihçiliği ve yazarlığı ile hizmeti geçmiş bir öğretmendir. 1904'te Selânik'in Gevgeli ilçesinin Mayadağ bucağına bağlı Karasınan köyünde doğdu. Ailesi sonradan Selânik'e yerleştiğinden Selânik Islâhane okulunda okudu. Kurtuluş Savaşından sonra İlköğretmen okuluna girdi. Balıkesir, Bursa öğretmen okullarında okuyarak 1928-1929 öğretim yılında İstanbul Öğretmen Okulundan mezun oldu. Giresun iline, oradan 3 yıl sonra da Bursa'ya nakledildi. Delice, Gürükle köyleri ile Bursa Merkez Muradiye İlkokullarında öğretmenlik yaptı. Bursa'da öğretmenlik yaparken üniversitede açılan ortaokul öğretmenliği sınavına girerek başarı belgesi aldı. Kırşehir ortaokulu tarih-coğrafya öğretmenliğine nakledildi. Aralıksız olarak 30.9.1937 tarihinden 18.9.1957 tarihine kadar bu okulda öğretmenlik yaptı. Çocuklarını üniversitede okutmak nedeni ile İstanbul Bakırköy Ortaokul öğretmenliğine naklini yaptırdı. Burada birinci kanaat

dönemi sonuna-kadar çalışabildi. Beyoğlu Olgunlaşma Enstitüsü salonunda açtığı resim sergisi sırasında hastalandı. 4 Şubat 1958'de Bakırköy hastanesinde ani bir damar kanaması neticesinde yaşamını yitirdi.

Manisa Ortaokul ve Lisesinde yirmi yıl tarih coğrafya öğretmenliğiyle büyük hizmetlerde bulunmuş bir kişidir. Yazar, öğretmen ve amatör ressamdı. Yazıları ile Manisa tarihini dile getirdiği gibi fırçası ile de Manisa caddelerini, sokaklarını, tarihi eserlerini tuvale aktarmıştır. Katıldığı Ege resim sergisinde birincilik ödülü almıştır. Yayınladığı kitaplardan başka mahalli gazete ve dergilerde, özellikle Manisa Halkevi dergisi Gediz'de Manisa ile ilgili makaleler yayınlarak bu şehrin tarihini ve tarihi eserlerini tanıtmaya çalışmıştır.

Öğretmenlik mesleğini yürütürken bulunduğu yerlerin kültür araştırmalarına katılan İbrahim Gökçen, mahalli tarih araştırmalarının yanı sıra Osmanlı Tarihine ışık tutacak önemli belgeler birinci elden kaynaklara dayanarak ortaya koymuştur. Ayrıca Gediz'de Manisa folklorüne ilişkin yazıları yayınlanan İbrahim Gökçen'in Türk kültürüne önemli hizmetleri geçmiştir. Şunu da ilave etmemiz gerekir ki; Halkevi dergileri ve diğer yayınları bu şekilde çalışanların emeklerini basılı hale getirmek için etkili oldu. Evcilerin toparlayıp yayınlamaya çalıştığı bu çok önemli vesikalardaki konular, sadece o dönemdeki aydınların değil, günümüzdeki aydınların da ilgiyle ele aldıkları konulardır. Bu birinci elden kaynakların zamanla yıpranıp yok olduğu dikkate alınırsa, Halkevi çatısı altında bu tür çalışmalar yapan değerli insanların milli kültürümüze olan hizmetleri daha iyi anlaşılır. İbrahim Gökçen'in bu alandaki hizmetleri de takdire değer niteliktedir. Çünkü topladığı vesikalar Gediz'in sayfalarında kalmamış kitap haline gelmiştir.

Eserleri: Manisa Halkevinin önemli bir yayınıni oluşturan, Çağatay Uluçay ile kaleme aldıkları Manisa Tarihi Resimli Ay matbaası, İstanbul 1939; Turist Gözü ile Manisa, (M. Çağatay Uluçal, Rauf İnaç, Azmi Önakin ile beraber) Marifet Basımevi İstanbul 1945; Manisa'da XVI. ve XVII. yy da Deri Sanatları Tarihi Üzerinde Bir Araştırma, Marifet Basımevi, İstanbul 1945; XVI. ve XVII. Asırlarda Saruhan Zaviye ve Yatırları, Marifet Basımevi İstanbul 1946; Manisa Tarihinde Vakıflar ve Hayırlar, Marifet Basımevi, İstanbul 1946; Manisa Tarihinde Vakıflar ve Hayırlar, C.II, Marifet Basımevi, İstanbul 1950; Tarihte Saruhan Köyleri, Berksoy Basımevi, İstanbul 1950

tanbul 1950. Ayrıca Manisa folklorüne, mezar taşlarına, ünlülerine ilişkin bir çok araştırmaları da Gediz'de yayınlanmıştır.

İbrahim Gökçen Manisa'da görev yaptığı sıralarda, Halkevinin Dil, Tarih ve Edebiyat şubesinin yönetim kurulu üyeliğini de başarıyla yürütmüştür. Kendisine Manisa'ya verdiği değerli hizmetlerinden dolayı beşinci çocuk kütüphanesi olarak açılmış bir kütüphaneye "İbrahim Gökçen Çocuk Kütüphanesi" adı verilmiştir.

Yakın çalışma arkadaşı Çağatay Uluçay bir dergide İbrahim Gökçen hakkında şunları belirtmiştir. "Manisa'da bulunduğu 22 sene zarfında hep Manisa'dan tablolar çizdi. Şiirlerinde Manisa'yı dile getirdi. Kitaplarında Manisa'yı konuşturdu. Manisa kültürüne hizmet edenlerin başında muhakkak İbrahim Gökçen gelir... Manisa'nın kitabeleri, Manisa'nın mezar taşları, Manisa'nın zaviyeleri, Manisa'nın vakıfları, Manisa'nın yörükleri, Manisa'nın deri sanatları hep İbrahim'in eserlerinde dile gelmiş ve tarihe malolmuştur..." (13)

BAHRİ OSKAY

Burdur ilinin Tefenni ilçesinde doğan Bahri Oskay, ilkokuldan sonra 1929 yılında İzmir Öğretmen Okulundan mezun oldu. Çağatay Uluçay ile İzmir Öğretmen Okulunda sınıf arkadaşlığı yapan Bahri Oskay o günleri şöyle dile getirmiştir. "Çağatay Uluçay, İzmir Erkek Muallim Mektebinden benim sınıf arkadaşım. Büyük Atatürk'ü okulumuzda pekçok defa yakından görmek, öğretmenliği yücelten nice sözlerini dinlemek bahtiyarlığına eriştik. Bizim dönemimizde öğretmen olanlar tam anlamıyla idealist idi. Okulda ve okul dışında, büyük bir özveriyle çalıştık. Bizler için okulda çocukları, gençleri eğitmek, öğretmek yanında, okul dışında da halk yayarına çalışmak önemli bir görevdi. Bu nedenle Halk evlerinde zevkle, heyecanla çalıştık..." (14)

İzmir Öğretmen Okulundan mezun olduktan sonra Elbistan ve Soma'da 7 yıl ilkokul öğretmenliği yapan Oskay, 1938'de Gazi Eğitim Enstitüsü tarih-coğrafya bölümünden mezun olmuştur. Aynı yıl Manisa Ortaokulunda göreve başlamış, 1952 sonuna kadar aynı okulda öğretmenlik, müdür yardımcılığı, müdür baş yardımcılığı görevlerinde bulunmuştur. 1944-1945'te bir yıl Gerede Ortaokul müdürlüğüne gidiş geliş hariç Manisa'da 13 yıl görev yapmıştır. Bu yıllarda Halkevinin tarih ve tiyatro kollarında aktif bir şekilde çalışan Bahri Oskay, Manisa Halkevi dergisi Gediz'de çıkan yazılarıyla Manisa Tarihine ışık tutacak çok sayıda belgenin gün

ışığına çıkarılmasında hizmeti geçen önemli kişilerden biridir.

Gerede Ortaokul müdürlüğünden sonra İstanbul Kadıköy Ortaokulu müdürlüğü, Erenköy Kız Lisesi öğretmenliği, Sarıyer Ortaokulu öğretmenliği, İtalyan Lisesi Türk Müdürlüğü Başyardımcılığı olmak üzere toplam 47 yıllık bir meslek hayatı vardır. Kendisinin deyişiyle " milletine ve memleketine karşı görevlerini yerine getirdiği inancında olan hayali cihan değer anılarıyla yaşayan" bir kişidir.

Eserleri: Gediz'de yayınlanan yazıları tümüyle birinci elden kaynaklara dayanmaktadır. Yurt Tetkikleri bölümünde Soma'yı tanıtıcı bilgiler verirken, Soma'nın geçmiş dönem folklörüne de ışık tutmaktadır. Tarihi tetkikler'de" III. Murat'ın Pahalılığa Karşı Bir Kararnamesi'ni", "Manisa'dan Köherçile Gönderilmesi" ve "Ayakkabıcılara ve Manisa Debbağları" na ilişkin belgeler yayınlayan Bahri Oskay, Manisa'da yer alan tarihi eserler hakkında sicillere dayanarak çok önemli bilgiler vermektedir. Bunun dışında Halkevinin yayınlarını tanıtan yazılarında oldukça önemlidir.(15)

KAMİL SU

1900 yılında Manisa'da doğdu. İlk ve Orta öğrenimini Manisa'da tamamladı. İstanbul Üniversitesi ve Yüksek Öğretmen Okulu Tarih Bölümünden mezun oldu.(1932)

1932-1933 öğretim yılı başında Balıkesir Necati Bey Öğretmen Okulu Tarih öğretmenliğine atandı. 1936 yılında Balıkesir Lisesi tarih öğretmenliğine, 1938 yılında Ankara Gazi Lisesi tarih öğretmenliğine, 1940'da Ankara Atatürk Lisesi tarih öğretmenliğine nakledildi. 1942-1943 öğretim yılında Bakanlık Müfettişliği, 1943-1944'de Orta Öğretim Genel Müdürlüğü, Şube Müdürlüğü, 1944-1947 yılları arasında Bakanlık Yayın Müdürlüğü, 1950-1956 arasında Bakanlık Talim ve Terbiye Kurulu Üyeliği, 1956-1960'da Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü görevlerinde bulundu. 1960'da İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü öğretmenliğine nakledildi. 1963 yılında Bakanlık Başmüfettişliğine, 1966'da ikinci kez Talim ve Terbiye Kurulu üyeliğine atandı. Ertesi yıl tekrar Bakanlık Başmüfettişliği görevine döndü. 1973 yılında bu görevinden emekliye ayrıldı. 1984'de öldü.

Eserleri: 17. ve 18. Yüzyıllarda Balıkesir Şehir Hayatı, Balıkesir Civarında Yörük ve Türkmenler, Balıkesir Madenleri, Manisa-Muradiye Camii, Yıldırım Beyazıt, Yavuz Sultan Selim, Osman Hamdi Bey'e Kadar Türk Müzesi, İlk-Ortaokul Tarih kitapları, Liseler için Tür-

kiye Cumhuriyeti Tarihi, İlk ve Ortaokullar için Resimli Tarih Atlası, Mesir Konferansları, Sevr Antlaşmasının İzmir'de Uygulanması, Türk Eğitiminde Teftişin Yeri ve Önemi, Sevr Antlaşması ve Aydın (İzmir) Vilayeti, Manisa ve Yöresinde İşgal Acıları, Atatürk Bir Tarih Dersinde; Bunlardan başka Manisa Halkevi Dergisi Gediz'de "Gediz Şaphanesine Dair Belgeler", "Manisa Tarihine Ait Vesikalar:Manisa'dan İstanbul'a Gönderilen Yelken Bezleri" gibi bir çok makaleleri yayınlanmıştır.Tarihi Gılmani (sadeleştirilmiştir), Bosna Tarihi (sadeleştirilmiştir), Cumhuriyetten Önce Türkiye adlı bir de çocuk kitabı vardır. (16)

ALİ HAYDAR BAYÇIN (1898-1971)

Müzik ve folklör çalışmalarıyla tanınmış ve Manisa türkülerinin tanıtılmasında emeği geçmiş bir öğretmendir. 1898'de Manisa'da doğdu. Manisa Sultanisinin yedinci sınıfına kadar okuduktan sonra (1914), 1915'de sınava girerek müzik öğretmenliği yeterlik belgesi aldı. Aynı yıl Manisa İlkokulları müzik öğretmenliğine atandı. Sırasıyla Dumlupınar, Akhisar, Yayaköy Erkek, Manisa İğdecik, Sancaklıboz köyü, Hacıhaliller, Manisa Sakarya, Murat Germen, Saruhanbey ilkokullarında öğretmenlik; Sakarya ve Murat Germen ilkokullarında da Başöğretmenlik yaptı. 4 Ağustos 1962'de malulen emekliye ayrıldı. 1971'de İzmir Karşıyaka'da öldü.

Müzik ve folklör çalışmalarına Halkevi çatısı altında başladı. Halkevlerinin en verimli yıllarında köy köy dolaşarak halk türkülerini derlemiş, notalandırmış ve radyolarda söylenmesini, tanıtılmasını sağlamıştır.

Manisa türkülerinin tanıtılmasında ve yayılmasında büyük emeği geçmiştir. Gruplar kurarak, bilhassa mesir törenlerinde bunları halka da öğretmiştir. Baylan Cemile, Söğüdün Yaprığı Narindir Narin, Sendeki Kaşlar Bende Olsa vb. türküler onun eseridir. Manisa'da Topçu Asım mahallesinde açılmış olan Altıncı Çocuk Kitaplığına, İl Milli Eğitim Danışma Kurulunun 10.5.1973 gün ve 2. sayılı kararındaki mütâlâasına dayalı olarak Milli Eğitim Müdürlüğünün teklifi ile ve İl İdare Kurulunun 14.5.1973 gün ve 1080 sayılı kararı ile Haydar Bayçın'ın adının verilmesi uygun görülmüştür.

KAZIM NAMİ DURU (1876 İstanbul-14 Ekim 1967 İstanbul)

Selânik Askeri Rüstiyesi ve Manastır Askeri İdadisinde okudu. 1897'de Harbiye Mektebini bitirerek Astteğmen rütbesiyle Ti-

ran Redif Taburuna katıldı. 1898'de İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne girdi. Bu tarihten 1902'ye değin Tiran ve Berat Rüştîyelerinde öğretmen olarak çalıştı. 1903'te Selânik'te 3. Ordu müşirliği yaveri olarak görevlendirildi. Bu görevi sırasında Selânik idadisi ile Hamidiye Sanayi Mektebinde fizik, coğrafya dersleri okuttu. 1905'de yüzbaşılığa yükseldi. 1906'da örgütlenmeye başlayan gizli Osmanlı Hürriyet Cemiyetinin kurucuları arasında yer aldı. 1909'da İttihat ve Terakki Cemiyetince çıkarılan Rumeli Gazetesinde bir süre başyazarlık yaptı. 1910'da Selânik vilayeti Maarif Müfettişi oldu ve askerlikten ayrıldı. Bu dönemde Halk ve Tasvir-i Efkâr gazetelerinde "Feridun Vecdi" takma adıyla yazılar yazdı. 1913'de Kocaeli Maarif Müdürlüğüne atandı.

Mütareke döneminde İstanbul'da Milli Mücadele yanlısı "Türk Dünyası" adlı bir gazete çıkaran Kazım Nami, 1920'de Ankara'ya gitti; Kısa bir süre sonra da Maarif Vekâleti Orta Tedrisat Umum Müdürlüğüne getirildi. Ankara'da Anadolu Terbiye Mecmuası adlı aylık bir eğitim dergisi çıkardı ve Muallimler Cemiyetinin başkanlığını yaptı. 1925'den sonra Lefkoşe ve İstanbul'da çeşitli okullarda öğretmen olarak çalıştı. 1935'de Manisa milletvekili olarak T.B.M.M.'ne girdi ve 1943'e değin bu görevde kaldı. Bu yıllarda Manisa Halkevi Dergisi Gediz'de de eğitim ve sosyal içerikli yazıları yayınlanan Kazım Nami, 1946'da Demokrat Parti'ye girdi. Doğu, Demokrat İzmir, Son Posta, Çınaraltı, Tarih Dünyası gibi gazete ve dergilerde çeşitli konularda yazılar yazdı. Anılarını "İttihat ve Terakki Hatıralarım (1957), Cumhuriyet Devri Hatıralarım (1958), Arnavutluk ve Makedonya Hatıralarım (1959)" adlı kitaplarda toplayan Duru'nun ayrıca "Kemalist Rejimde Öğretim ve Eğitim (1938)", "Atatürk ve Kültürümüz (1947)", "Ziya Gökalp (1949)" adlı yapıtları, çeşitli ders kitapları ve çok sayıda çevirisi vardır. (18)

RİDVAN NAFİZ EDGÜER

1891'de doğdu. İlköğrenimini Nazilli'de, ortaöğrenimini İzmir İdadisinde, yüksek öğrenimini de Selânik Hukuk Fakültesinde tamamladı. 1912'de mezun olduktan sonra kısa bir süre avukatlık yaptı. 1914'te Edirne Darülmüallimi'ne öğretmen olarak atandı. Sırasıyla Sivas ve Atatürk Liseleri müdürlüğü, Tefetış Kurulu Başkanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarlığında bulundu. 1939 yılında Manisa'dan milletvekili seçildi. Gediz'de de çeşitli şiirleri yayınlanan Rıdvan Nafiz, 1948'de Ankara'da öldü. Küçük Türk Tarihi (1329), Sivas Şehri (1928) isimli yayınlanmamış eseri vardır.

İLHAN BERK

Balıkesir Necati Bey İlköğretmen okulunu bitirdi.(1939) İki yıl öğretmenlik yaptı. Yükseköğrenimini Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Fransızca Bölümünde tamamladı.(1945) Zonguldak, Samsun, Kırşehir'de ortaokul öğretmenliği (1945-1955), Ziraat Bankası yayın bürosunda çalıştı. 1969'da emekli oldu. İlk şiirlerini Manisa Halkevi dergisi Gëdiz'de yayınladı.(1935)

Değişik biçim ve öz anlayışlarını ve en son İkinci yeni şiir görüşünü benimsedi. Şiirleri yazı ve konuşmalarıyla ilgi topladı. "Günaydın Yeryüzü" adlı yapıtı 142. maddeye aykırı görülerek kovuşturmaya uğradı, aklandı.1970 TRT Sanat Ödülleri Yarışması'nda "Atlas" adlı şiiriyle başarı ödülü kazandı. Kül(1979)ile 1979 Türk Dil Kurumu şiir ödülünü kazandı. İstanbul kitabı ile de Behçet Necatigil şiir ödülünü kazandı.(1979)

Başlıca yapıtları Manisa Halkevinin 14. polu yayınına teşkil eden Güneşi Yakanların Selamı (1935), İstanbul(1947), Türkiye Şarkısı(1953), Köroğlu(1955), Çivi Yazısı Mısırkalyoniğne (1962) Taş Baskısı(1975), Deniz Eskisi (1982), ayrıca çeviri şiirleri de vardır. (20)

VAHİT ARMAĞAN

Güzel Sanatlar Akademisi Resim Bölümü mezunudur. Manisa Müzesi depoluktan müdürlüğe geçtiğinde(1943) burada göreve başlamıştır.Sırasıyla Konya Mevlâna Müzesi, Manisa ve Bursa Müzesi müdürlüğü görevlerinde bulunmuştur.Bir ara Halkevi başkanlığı görevlerini yürütmüştür.

Manisa 'da görev yaptığı yıllarda Gëdiz'de de yazıları yayınlanan Vahit Armağan, Manisa kültürüne hizmeti geçenlerden biridir. Gediz'de yayınlanan makaleleri incelenecek olursa Manisa'nın tarihi zenginlikleri konusunda oldukça önemli bilgilere yer verildiği görülür. Vahit Armağan'ın "Sart Harabelerinin tarihçesi" "manisa Antikitetleri" , "Manisa Hanları" hakkındaki yazıları bu alanda dikkati çeken önemli çalışmalardandır. Ayrıca Halkevinin 14. yayınına teşkil eden "Manisa Müzesi Arkeoloji Müzesi Klavuzu" adlı bir de kitabı vardır.(21)

AZMİ ÖNAKIN

Manisa Gazi İlkokulunda Başöğretmen olarak göreve başladı. Yeni görevine ek olarak G.H.P. ocak üyeliği ve başkanlığı gibi görevlerde de bulunmuştur. Bu iki cepheli çalışmayı başarıyla

sürdüren Azmi Önakin, 1937'de Manisa Halkevi başkanlığına seçildi. 10 yıl Halkevini idare eden Önakin, "bütün Türkiye'ye parmakla gösterilen bir Halkevi armağan etmiştir. Asıl görevi olan milli eğitim işlerinde olduğu gibi, evcilikte gösterdiği başarı ile Manisa'nın kültür ve eğitim tarihinde önemli bir yer almıştır. (22) Daha sonra Merkez Milli Eğitim memuru olan Azmi Önakin, 1944'te memurların parti işlerinde vazife alamayacağı esası kabul edilince parti idare heyeti azalığından çekildi. Bu arada Halkevi başkanlığı görevine devam etti.

Manisa Halkevi dergisi Gediz'in hangi amaçlarla yayınlandığı ve derginin Manisa'nın yayın hayatında aldığı öneme ilişkin yazıları, bunun yanında Halkevleriyle ilgili yazıları yine Gediz'in sayılarında yer alan Azmi Önakin'in Manisa Kültürüne yaptığı hizmetler yadsınamaz.

HALİT ERSOY

Manisa Müzesi depo halinde iken 1935-1943 yıllarında müze-de özel idare kadrolu -memur- olarak görev yapmıştır. Kendisi emekli ilkokul öğretmeni idi. Gediz'de de yazıları yayınlanan Halit Ersoy'un "Manisa Antikiteleleri İçin Derlemeler"i içeren yazıları Gediz'in sayılarında yayınlanmıştır. (23)

MUSTAFA DÜMER

Gediz'in kuruluşunda büyük emeği geçen bir kişi olup İnhi-sarlar Müdürlüğünde görev yapmıştır. Gediz'in yayınlanmasında büyük emeği geçmiş olup, yazılarıyla Manisa kültürüne hizmet etmiş olan bir kişidir. Mustafa Dümer aynı zamanda Gediz'in yazı işleri müdürlüğünü de başarıyla yürütmüştür. 1940 'da vefat etmiştir.

Manisa'nın sorunları, şehirdeki kültürel etkinlikler ve Halkevleri hakkındaki yazıları oldukça önemlidir. (24)

İSMET PARMAKSIZOĞLU (1924-1984)

Rumeli Bektaşilerine mensup bir aileden gelen Parmaksızoğlu, Kavalalı Ahmet İrfan Bey'in oğluydu. Kavala'da doğdu, öğrenimini İstanbul'da yaptı. İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu Tarih Bölümünü bitirdi. Diyarbakır, Manisa ve İstanbul'da öğretmenlik ve kütüphanecilik yaptıktan sonra, 1954 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü uzmanlığı göreviyle Ankara'ya geldi. Daha sonra, Kütüphaneler Genel Müdür yardımcısı, Ankara Yüksek Öğretmen Okulu Tarih öğretmeni ve Kütüphaneler Genel Müdü-

rü oldu. 1966'da Din Eğitimi Genel Müdürlüğüne atandı.

1967 yılında Bağdat Büyükelçiliği Kültür Ateşeliğine gönderilen Parmaksızoğlu, dönüşünde Milli Eğitim Bakanlığı Müfettişi ve ikinci kez Din Eğitimi Genel Müdürlüğü Müsteşar yardımcılığına getirildi. 1975'te Kültür Bakanlığı Başmüşavirliğinden emekliye ayrıldı.

Parmaksızoğlu Tarih ve kütüphanecilik konularında yaptığı yayınlarla tanındı. İslam Ansiklopedisinde, Türk Ansiklopedisi'nde, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisinde, Türk Tarih Kurumu Belleten'inde, Manisa Halkevi Dergisi Gediz'de vb. dergilerde çeşitli makaleleri vardır. Parmaksızoğlu'nun kitap halinde yayınlanan çalışmaları dört bölüme ayrılabilir.

I-Ders Kitapları: İlkokul Ahlâk kitapları, ortaokullar için hazırlanmış Sosyal Bilgiler kitaplarının tarih konuları ve T.C. İnkılap Tarihi gibi ders kitapları.

II-Kütüphanecilikle ilgili yayınları: Manisa Genel Kütüphanesi Türkçe Tarih CoğrafyaYazmaları Kataloğu (İstanbul 1952), Yazma ve Eski Kitapların Tasnif ve Fişleme Kılavuzu ve İslam Dini İlimleri Tasnif Cetveli (İstanbul 1958), Kıbrıs Sultan İkinci Mahmut Kütüphanesi (Ankara 1964). Kültür Bakanlığı'nda oluşturulan bir uzman grubuyla birlikte, 1979'dan beri üç fasikülünü yayımladığı Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu.

III-Metin Yayınları ve Sadeleştirmeleri: Kazasker Mehmet Hafiâ, Sefinetü'l-Vüzerâ (İstanbul 1952), Bir Türk Kadınının Esaret Hatıraları (İstanbul 1953), Fındıklılı Silahtar Mehmet Ağa, Nusretname, 2 cilt (Milli Eğitim Bakanlığı yay. 1962-69), Ahmet Rasim, Osmanlı Tarihi -seçmeler (Milli Eğitim Bakanlığı yay. 1968), İbn Batuta Seyahatnamesinden seçmeler (M.E.B., 1000 Temel Eser, 1971), Hoca Sadettin Efendi, Tacüt-Tevarih, 5 cilt (Kültür Bakanlığı yay., 1974-1979), Firdevsî-i Rumi, Kutb-name (Türk Tarih Kurumu yay., 1980), 1916'da İttihat ve Terakki hükümeti tarafından yayımlanan bir beyaz kitabın özeti ve ekler: Ermeni Komitelerinin İhtilal Hareketleri ve Besledikleri Emeller (Ankara 1981), Evliya Çelebi, Seyahatname -Giriş (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1983).

IV-Deneme ve Monografileri: Muhammed ibn al Hasan Eş Şafii, İslam Uluları, Sahabeler, (Ankara 1982), Türkiye'de Din Eğitimi, (M.E.B. yay., 1966), Türklerde Devlet Anlayışı-İmparatorluk Devri: 1299-1789 (Ankara 1982), Tarih Boyunca Kürt Türkleri ve Türkmenler (Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü yay., 1983).

Kitap ve makalelerinden bazıları çeşitli yabancı dillere

çevrilen Parmaksızoğlu iyi Arapça bilirdi. T.T.K, Atatürk ve Türk devrimini Araştırma Merkezi eski yazı uzmanlığını yapmış ve yine T.T.K. için M.Süreyya Bey'in Sicill-i Osmani adlı eserinin genişletilmiş yayın hazırlıklarını sürdürmüştü. Son olarak, yeni örgütlenmede Tarih Kurumu üyeliğine atanan Parmaksızoğlu, bu kurulun ancak bir toplantısına katılabilmıştır. Merhum, sağlam bir doğu kültürüne sahip olmakla birlikte son çalışmalarında pek özenli değildi. (25)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜMÜN DİPNOTLARI

- (1)-Öğretmenlerin toplum içindeki etkinlikleri hakkında bkz. Yahya Akyüz, Türkiye'de Öğretmenlerin Toplumsal Değişimdeki Etkileri (1848-1940), Ankara 1978 ve Şevket Süreyya Aydemir, Toprak Uyanırsa, İstanbul 1975, 4. bs.
- (2) ve (3) için bkz. Mahmut Şakiroğlu, "M.Çağatay Uluçay (1910-1970)", Belleten, XXXIV/136 (1970), s.653
- (4)-a.g.e, s.653-654, Ayrıca bkz. M.Çağatay Uluçay, "Manisa Şer'iyye Sicillerine Dair Bir Araştırma", Türkiyat Mecmuası, CX'dan ayrı basım, İstanbul 1953, s.285-289; Gediz, V/52 (1.9.1941), s.9-11; VII/79 (Nisan 1945), s.1,13
- (5)-M.Çağatay Uluçay, "Türk Tezi ve İkinci Türk Tarih Kurultayı", Gediz, 8 (Aralık 1937), s.4-5
- (6)-Enver Kartekin, "Çağatay Uluçay", Cumhuriyet, 12 Ağustos 1970, Mahmut Şakiroğlu, a.g.e, s.654-655, Kürşat Ekrem Uykucu, "M.Çağatay Uluçay ve Eserleri", Tarih Dergisi, 25 (1971), s.202-203; Bahri Oskay, "Bir Eğitim Ustasını Kaybettik", Milliyet, 14 Ağustos 1970
- (7)-Mahmut Şakiroğlu, a.g.e, s.654
- (8)-Enver Kartekin, a.g.e.
- (9), (10) ve (12) için bkz. Enver Kartekin, a.g.e; Çağatay Uluçay'ın eserleri için bkz. Mahmut Şakiroğlu, a.g.e, s.656-664; Ekrem Uykucu, a.g.e, s.203-212; Nihat Yörükoğlu, "Çağatay Ayrılırken", Gediz, VIII/95 (Aralık 1946), s.11
- (11)-Mahmut Şakiroğlu, a.g.e, s.655
- (13)-M.Çağatay Uluçay, "İbrahim Gökçen'i Kaybettik", Tedrisat Mecmuası, 57 (1958), s.23. Ayrıca bkz. Sadık Karaöz, Manisa İli Kütüphaneleri, Ankara 1974, s.96-97 ve 118-120
- (14)-Bu bilgileri sayın Oskay'ın 15 Haziran 1992 tarihli mektubundan veriyoruz.
- (15)-Bahri Oskay'ın Manisa Halkevi Dergisi Gediz'de yayınlanan yazıları için tezimizin yazar soyadına göre hazırlanmış olan dizinine bakınız.
- (16)-Kâmil Su, Manisa ve Yöresinde İşgal Acıları, Kültür ve Turizm Bakanlığı yayınları, II.bs, 1986; Köprülü Hamdi Bey ve Akbaş Olayı, Ankara 1984; Manisa 1973 İl Yıllığı, s.130. Gediz, 13 (19.5.1937), s.13; 46 (1.2.1941), s.3-5
- (17)-Sadık Karaöz, a.g.e, s.97-99, 115; Manisa 1973 İl Yıllığı, s.119

- (18)-Ana Britannica Genel Kültür Ansiklopedisi, C.VII, s.547;
Kazım Nami Duru, İttihat ve Terakki Hatıralarım, İstanbul
1957;Kazım Nami Duru, Cumhuriyet Devri Hatıralarım, İstanbul
1958
- (19)-Manisa 1973 İl Yıllığı, s.122
- (20)-Yurt Ansiklopedisi, C.III, s.5628
- (21)-Halkevinin bu yayını hakkında bkz.Vahit Armağan, Manisa Ar-
keoloji Müzesi Kılavuzu, İstanbul 1946
- (22)-İbrahim Gökçen, "Azmi Önakin", Gediz, VIII/94 (Ekim 1946),
s.3-4
- (23)-Bu bilgileri o yıllarda Manisa Müzesinde görev yapan, şimdi
ise Manisa Barosunda görev yapan sayın Muharrem Tağtekin'den
aldık.Ayrıca Manisa Müzesine yaptığımız başvuru sonucunda ya-
pılanarşiv araştırmasında, bu kişiler hakkında bir evraka
rastlanılmadığı tarafımıza bildirilmiştir.
- (24)-Gediz, 23 (1.3.1939); 34 (1.2.1940)
- (25)-Cemil Koçak, "Ocak Ayında Kaybettiğimiz İki Değerli Türkiye
Tarihçisi, İsmet Parmaksızoğlu, Gothard Jöschke",Tarih ve
Toplum, I/3 (1984), s.74-76

BİRİNCİ BÖLÜM

MANİSA HALKEVİ DERGİLERİNİN DİZİNİ

I-YAZAR ADLARINA GÖRE

AKGÜN, Neriman, " Gurbette ", Yeni Doğu, I/15(Mart 1935), 5

AKSOY, Kâmil, " En Büyük Eserimiz ", Gediz, V/55(Temmuz 1942), 2-5; V/56(1.8.1942), 1-3; V/57(1.9.1942), 1-2

_____, " İnkılâbımızın Ana Prensiplerinden Birisi Olan Lâ-iklik Ne Demektir? ", Gediz, V/59-60(1-2.Teşrin 1942), 2-3; V/61 (Şubat 1943), 3-5

ALŞAN, D., " Folklör: Bir Defter ve İçindekiler ", Gediz, VII/81 (Haziran 1945), 6-8; VIII/82(Temmuz 1945), 8-10

_____, " Kumkuyucak -Tiyenli Köyü Manileri ", Gediz, VIII/83 (Ağustos 1945), 8-11; VIII/84 (Eylül 1945), 14-15; VIII/85(Ekim 1945), 14-15; VIII/86(Kasım 1945), 13-14; VIII/87(Aralık 1945), 14-15; VIII/88(Ocak 1946), 13-14

ALTAY, Hüsnü, " Atamızın Manevi Huzurunda ", Gediz, 44(1-1.Kanun 1940), 8

ALTINER, Avni, " Tarhala Obasını Tanıyalım ", Gediz, 4(Ağustos 1937), 9-10, 14; 5 (Eylül 1937), 10-11; 6(1.10.1937), 11-14; 7(31.10.1937), 8-9; 8(1.12.1937), 7; 9(1.1.1938), 8-9; 10(1.2.1938), 10-13; 12(1.4.1938), 10-13; 13(1.5.1938), 10-11, 15; 14(1.6.1938), 9-12; 15(1.7.1938), 7-9; 16(1.8.1938), 8-10; 18(1.10.1938), 10-13, 16; 19(1.12.1938), 12-13; 22(1.2.1939), 7; 29(1.9.1939), 7; 30(1.10.1939), 12-13

_____, " İkinci Yaş Destanı ", Gediz, 8(1.12.1937), 9

_____, " Türkmen Kızı ", Gediz, 16(1.3.1938), 13

_____, " Aziz Okuyucu " Gediz, 30(1.10.1939), 15

_____, " Tarhalada Sohbetler ", Gediz, 33(1.1.1940), 11-12

_____, " Aş Gözün Destanı ", Gediz, 33(1.1.1940), 12-13

_____, " Soma: Tarhala Köyünde Bayramlar ve Koyun Yatırma A- deti ", Gediz, 35(1.3.1940), 14-15; 36(1.4.1940), 13; 37(1.5.1940), 15

_____, " Soma Tarhala Köyünde Kiraz Bayramı ", Gediz, 38(1.6.1940), 13; 39(1.7.1940), 8-11

_____, " Soma Tarhala Köyünde Üzüm Bayramı ", Gediz, 40(1.8.1940), 8; 41(1.9.1940), 8-10; 42(1-1.Teşrin 1940), 13-14; 44(1-1. Kanun 1940), 9

_____, " Oyun Havaları ", Gediz, 42(1-1.Teşrin 1940), 15

_____, " Folklör Tetkikleri: Soma Çevresi Gençlerinin Birbir-leriyle Eski İşaretleşme Sözlüğü ", Gediz, VI/62(Mart 1943), 6-8; VI/63(Nisan 1943), 8-10; VI/64(Mayıs 1943), 10-11

(ARİF, Necdet), " Musahabe: Kültür Meselesi ", Yeni Doğu, 7(1.5.1934), 1-3; 8(1.6.1934), 2-3; 9-10(Temmuz-Ağustos 1934), 11-13

- (ARİF, Necdet), "Sinemaya Dair", Yeni doğuş, 8(1.6.1934), 7
- _____, "Edebiyat Nasıl Olmalı?", Yeni doğuş, 6(1.4.1934), 5-6
- _____, "Sahne Ehemmiyetine Dair", Yeni doğuş, 11-12(Eylül-1. Teşrin 1934), 9
- (A.Ş.), "Türk İnkılabında Kadın", Yeni doğuş, 1(29-1. Teşrin 1933), 4
- ARMAĞAN, Vahit, "Hanların Tarihçesi", Gediz, VI/73(Nisan 1944), 8-9; VII/74(Mayıs 1944), 9-11; VII/75(Ağustos 1944), 8-9
- _____, "Sart Harabelerinde", Gediz, VII/76(Eylül 1944), 5-6
- _____, "Mevlana Celalettin", Gediz, VII/77(2. Teşrin 1944), 5
- _____, "Manisa Müzesi ve Antikiteleleri", Gediz, VII/78(Mart 1945), 8-10; VII/79(Nisan 1945), 9-11; VII/80(Mayıs 1945), 8-9; VII/81(Haziran 1945), 11-12
- _____, "Lidya'nın ve Sart'ın Kısa Tarihçesi", Gediz, VIII/82(Temmuz 1945), 11
- _____, "Hatuniye Camii ve Aynî Ali Türbesi", Gediz, VIII/83(Ağustos 1945), 4-5
- _____, "Mitolojide Sipil", Gediz, VIII/85(Ekim 1945), 5-6; VIII/86(Kasım 1945), 5-6
- _____, "Tarih ve Müze Kolunun Çalışmalarına Dair", Gediz, VIII/89(28.2.1946), 13
- _____, "Eski Eserleri Sevenler Kurumu ve Anıtlarımızın Onarımı", Gediz, VIII/93(1.9.1946), 1-2
- _____, "Tarih ve Antikite Bakımından Alaşehir", Gediz, VIII/94(Ekim 1946), 7-9; VIII/95(Aralık 1946), 7-9
- _____, "Aynî Ali Mezarlığında Eski Bir Mabet", Gediz, VIII/96(Mart 1947), 2-4
- _____, "Demirci Halıcılığı", Gediz, IX/97(Nisan-Mayıs 1947), 3-4
- _____, "Lidya'nın Sonu", Gediz, IX/101-102(Ekim-Kasım 1947), 4
- _____, "Tekrar Çıkıyoruz", Gediz, IX/103(Ocak 1950), 1
- _____, "Tarihi İncelemeler:Aigal", Gediz, IX/103(Ocak 1950), 4
- _____, "Arkeoloji ve Kazılar", Gediz, IX/104(Nisan 1950), 9-10
- ARSLAN, İzzet, "Bir Gün", Gediz, 44(1-1. Kanun 1940), 10
- _____, "Hikaye:Matıralar", Gediz, 46(1.2.1941), 9-10
- _____, "Müzik ve Çocuk", Gediz, V/54(1-1. Teşrin 1941), 9-10
- _____, "Beş Damla", Gediz, V/51(1.7.1941), 13
- (ASIM, Selahattin), "Tahattür", Yeni doğuş, 2(1-1. Kanun 1933), 5
- _____, "Emir Ayşe", Yeni doğuş, 4(1.2.1934), 4-5
- ATA, Cem, "Üzüm ve Altın", Gediz, V/58(1-1. Teşrin 1942), 5-6
- ATAY, Falih Rifki, "Erzurum'a Vardık", Gediz, 30(1.10.1939), 9
- _____, "19 Mayıs 1919", Gediz, 50(1.6.1941), 1-2

- ATAY, Falih Rifki, "Lozan Montrö ve Değişmeyen Dava", Gediz, V/52 (1.8.1941), 3
- _____, "Salihli Harabelerinde", Gediz, V/58(1-1. Teşrin 1942), 11
- ATAY, Suphi, "Manisa Coğrafyasına Genel Bir Bakış", Gediz, IX/104 (Nisan 1950), 11, 17
- AYGÜN, Cevdet, "Kuru Üzümlerimizde Renk Açma", Gediz, 42(1-1. Teşrin 1940), 12-13
- AYKAÇ, F. Ahmet, "Cumhuriyet Düşmanları", Gediz, 22(1.2.1939), 1-2
- _____, "İktisadi Terbiyemize Dair", Gediz, 33(1.1.1940), 3-4
- BAHADIR, Ali, "Amerika Mektupları", Yeni doğuş, 13(2. Kanun 1935), 3-4
- BALLICA, A., "Ana", Gediz, V/57(1.9.1942), 13-14
- BALTACIOĞLU, İ. Hakkı, "Köy Kalkınmasında Öğretmenin Rolü", Gediz, 24(1.4.1939), 3-5
- _____, "Estetik Bakımından Sinan", Gediz, 37(1.5.1940), 4
- BARLAS, Nedim, "Çamlıktan Bir Köşe", Gediz, VI/71(2. Kanun 1944), 8
- BARUTOĞLU, Hulusi, "Demirci Bitümlü Şistleri Hakkında Rapor", Gediz, VII/79(Nisan 1945), 14
- BASER, Nihal, "Gediz", Gediz, 41(1.9.1940), 3
- BAYÇIN, Aydın, "Bizim Onbaşı", Gediz, VIII/93(1.9.1946), 15
- BAYÇIN, Haydar, "Halkevlerinde Müzik", Gediz, VI/64(Mayıs 1943), 8-9; VI/65(Haziran 1943), 7-8; VI/66(Temmuz 1943), 13-14; VI/72(Mart 1944), 15-16; VIII/86(Kasım 1945), 7-8; VIII/87(Aralık 1945), 8-9; VIII/89(28.2.1946), 8-9
- _____, "Evimiz Sahnesinde Ayda Bir Temsil", Gediz, VIII/89(28.2.1946), 13
- _____, "Manisa Türkülerinden Nalbandım", Gediz, VIII/93(1.9.1946), 14
- BAYÇIN, Teman, "Manisa'da Düşün Adetleri", Gediz, 25(1.5.1939), 12, 16; 26(Haziran 1939), 7; 27(1.7.1939), 14-15; 28(1.8.1939), 13; 29(1.9.1939), 13
- BAYÇIN, Nazmi, "İnkılap ve Sosyal Yaşayış", Yeni doğuş, 17(Haziran 1935), 3-4
- _____, "Gençlikten Beklediğimiz", Bozkurt, 1(25.5.1936), 1
- _____, "Kadınlık", Bozkurt, 2(15.6.1936), 6; 3(14.12.1936), 7
- _____, "Manisa'da Yaşayan Vaniler", Gediz, 3(24.6.1937), 9-10; 4(1.8.1937), 9-10; 5(1.9.1937), 10-11; 6(1.10.1937), 10-11
- _____, "Manisa Halk Masallarından", Gediz, 8(1.12.1937), 6; 10(1.2.1938), 7-8; 12(1.4.1938), 5-7; 13(1.5.1938), 5-7; 24(1.4.1939), 7; 26(1.6.1939), 7-8; 9(1.1.1938), 7

- BAYÇIN, Nazmi, " Öğrenme Merakı ", Gediz, 25(1.5.1939), 3-4, 11
- _____, " Tasa ve Bir Hayat Görüşü ", Gediz, 28(1.8.1939), 14
- _____, " Üzüm ve Bağlar ", Gediz, 29(1.9.1939), 5-6
- _____, " Eski Eserler Sevgisi ", Gediz, 32(1.12.1939), 9-11
- _____, " Manisa'da Bir Kadın Şair; Bayan Tevhide ve Eserleri ", Gediz, 35(1.3.1940), 6; 36(1.4.1940), 11-13
- _____, " Yunt Dağı Mani ve Türküleri ", Gediz, V/51(1.7.1941), 11-12; V/52(1.8.1941), 12-13; V/53(1.9.1941), 11-12
- _____, " 20 Yıl Önce 8 Eylül'de ", Gediz, V/58(1-1. Teşrin 1942), 3-4
- _____, " Kula Folklorü ve Yunus Emre ", Gediz, VI/67(Eylül 1943), 11-12; VI/68(Ekim 1943), 15-16; VI/69(Kasım 1943), 7-8; VI/70(1. Kanun 1943), 11-13; VI/71(2. Kanun 1944), 13-14; VI/72(Mart 1944), 13-14; VI/73(Nisan 1944), 11-13; VII/74(Mayıs 1944), 10-12
- _____, " Artık Siz Düşününüz ", Gediz, VII/77(2. Teşrin 1944), 2-3
- _____, " Toplantılar ve Öğretmenlik ", Gediz, VII/78(Mart 1945), 4-5; VII/80(Mayıs 1945), 10-12
- _____, " Kitaplar İçinden: Saruhan'da Eşkiyalık ve Halk Hareketleri Kitabı ", Gediz, VIII/83(Ağustos 1945), 12-13
- _____, " Yeni Bir Demokrasi Kurumumuz : Manisa Genel Kitaplığı " Gediz, VIII/84(Eylül 1945), 7-8; VIII/85(Ekim 1945), 7-8
- _____, " Manisa'da Dokumacılık ", Gediz, VIII/86(Kasım 1945), 8-11; VIII/87(Aralık 1945), 8-11
- _____, " Hayat Nedir ve Nasıl Zevk Almalı ", Gediz, VIII/90(31.3.1946), 4
- _____, " Türk Gençlerine Mutlaka Okuyacakları Şaheserleri Belirtmek Lâzım " Gediz, VIII/93(1.9.1946), 3-4
- _____, " Yunus Emre ", Gediz, VIII/96(Mart 1947), 7-8
- _____, " 25 Mayıs Manisa İşgali Yıldönümü ", Gediz, IX/97(Nisan-Mayıs 1947), 3
- _____, " Atatürk ", Gediz, IX/99-100(Haziran-Temmuz 1947), 15
- BAYER, Fuat, " Sağlık Bakımından Üzüm ", Gediz, V/58(1-1. Teşrin 1942), 10-12
- _____, " 23 Nisan ve Çocuk " Gediz, VI/63(Nisan 1943), 1-3
- _____, " Değerli Arkadaşlarım, Aziz Gençler ", Gediz, IX/99-100(Haziran-Temmuz 1947), 2-3
- BAYRI, Ziya, " Manisa Dokumacılığı Hakkında Ekonomik Düşünceler ", Gediz, IX/104(Nisan 1950), 19-20
- BEHZAT, S., " Türklerin Marşı ", Yeni doğuş, 2(1-1. Kanun 1933) 4
- _____, " Küçük Şeyler ", Yeni doğuş, 2(1-1. Kanun 1933) 12-13

- BEHZAT, S., " Yolcular ", Yeni doğuş, 3(1-2. Kanun 1934) 4
- _____, " Sürpriz ", Yeni doğuş, 3(1-2. Kanun 1934), 11-14
- _____, " Hasret ", Yeni doğuş, 4(1.2.1934), 6
- _____, " Bir Kedi Yüzünden ", 4(1.2.1934) 10-11
- _____, " Arzu ve Korku ", Yeni doğuş, 5(1.3.1934), 2
- _____, " Kesmemek Şartıyla ", Yeni doğuş, 5(1.3.1934) 10-12
- _____, " O Yerler ", Yeni doğuş, 6(1.4.1934), 3
- _____, " Mezar Bekçileri ", Yeni doğuş, 6(1.4.1934), 12-13
- _____, " Rüya ", Yeni doğuş, 7(1.5.1934), 2
- _____, " Hasta ", Yeni doğuş, 7(1.5.1934) 9-10
- _____, " Roma Yanıyor ", Yeni doğuş, 7(1.5.1934), 14
- _____, " Yara ", Yeni doğuş, 8(1.6.1934), 11
- _____, " Bir Şişe ve Bir Tek Mantar Meselesi ", Yeni doğuş, 8(1.6.1934), 9-11
- _____, " Eskiden ", Yeni doğuş, 9-10 (Temmuz-Ağustos 1934), 9-10
- _____, " Keder ", Yeni doğuş, 11-12 (Eylül-1. Teşrin 1934), 6
- _____, " Bir Dolup Bir Başalma Meselesi ", Yeni doğuş, 11-12 (Eylül-1. Teşrin 1934), 14-15
- _____, " Asıl Kesele Şimdi Tamam ", Yeni doğuş, 16 (Nisan 1935), 9-12
- _____, " Rüzgâra ", Yeni doğuş, 16 (Nisan 1935), 5
- _____, " Koca Sinan ", Yeni doğuş, 16 (Nisan 1935), 15
- _____, " Bir Mum ve Bir Kandil Rüyası ", Yeni doğuş, 16 (Nisan 1935), 8
- _____, " Hep Senin İçin ", Yeni doğuş, 16 (Nisan 1935), 6
- _____, " Dağlının Ayşe ", Yeni doğuş, 17 (Haziran 1935), 10-12
- BERK, İlhan, " Kezban ", Gediz, 5(1.9.1937), 15-17; 6 (Ekim 1937), 8-9; 8(1.12.1937), 8-9; 9(1.1.1938), 8-9; 12(1.4.1938), 7-8; 13(1.3.1938), 8-9; 15(1.7.1938), 10; 16(1.8.1938), 7
- _____, " Okul ", Gediz, 12(1.4.1938), 9
- BERKÖZ, Haydar, " Saruhanogulları ", Gediz, 1(23.4.1937), 11-14; 5(1.9.1937), 12-13; 6(1.10.1937), 15; 7(31.10.1937), 15
- _____, " Manisa Tarihi Üzerine Araştırmalar ", Gediz, 15(1.7.1938), 13-15
- _____, " 19. Asırda Manisa ", Gediz, 24(1.4.1939), 11; 25(1.5.1939), 10; 26(1.6.1939), 10; 27(1.7.1939), 5-6; 28(1.8.1939), 11-12
- BERTEKİN, Tahir (Çev), " Muradiye Camii, Yazarı: Dr. Rifstol ", Gediz, 18(1.10.1938), 5-12
- BEYATLI, Yahya Kemal, " Yol Düşüncesi ", Gediz, V/58 (1-1. Teşrin 1942), 6
- BİLGET, Adnan, " Manisa'ya Hayat Veren Yüksek Bir İdare Elemanı ",

Gediz,17(1.9.1938),6-7

BİLGİN, Şevket,"30 Ağustos",Gediz,V/53(1.9.1949),1-2

BİNEK,Sami,"Hacırahmanlı Köyü",Gediz,IX/103(Ocak 1950),11;IX/104 (Nisan 1950),18-19

BİRSEL,Şevki," Toprak Bayramı",Gediz,VIII/82(Temmuz 1945),5-6

_____, " Evimizin Yıldönümünde",Gediz,VIII/89(28.2.1946),1

_____, " Bay Azmi Önakin",Gediz,VIII/94(Ekim 1946),2

_____, " Köy", Gediz,VIII/95(Aralık 1946),6-7; VIII/96(Mart 1947),2

_____, "19 Mayıs 1919", Gediz,IX/97(Nisan-Mayıs 1947),1

_____, " Belediye", Gediz,IX/101-102(Ekim-kasım1947),1-2

BİRİNCİ SINIF ÖĞRETMENLERİ ÇALIŞMA BİRLİĞİ," Birinci Sınıfta Hazırlık Temrinleri", Gediz,222(1.2.1938),12-14

BÖRÜ,Aziz," Şehir İnşası Ne Demektir", Gediz,15(1.7.1938),5-6

BOZKURT," Bozkurt Niçin Çıkıyor",Bozkurt,1(25.5.1936),1

_____, " Manisa ve EskiEserler", Bozkurt,1(25.5.1936),1-2

_____, " Yapılmışışların Bazıları: Ana Baba Toplantı Akşamları", Bozkurt,1(25.5.1936),11; 2(15.6.1936),9

_____, " Manisa'nın Eski Günleri: Birri Efendi", Bozkurt,1(25.5.1936),8-10; 2(15.6.1936),6-8

_____, " Okumanın Tekniği",Bozkurt,1(25.5.1936),11-12

_____, " Çocuk Bakımı", Bozkurt,1(25.5.1936),13; 2(15.6.1936),10-11; 3(14.12.1936),10-12

_____, " Manisa Dağ Sporları", Bozkurt,1(25.5.1936),14; 2(15.6.1936),13-14

_____, " Erkinlik Masalı", Bozkurt,1(25.5.1936),16; 2(25.5.1936),9-10

_____, "Bilmeceler", Bozkurt,1(25.5.1936),8

_____, " İdefor Nazariyesi ve Eğitim", Bozkurt,2(15.6.1936)7-8

_____, " Ayın Ondokuzunda Güneş Tutulacak", Bozkurt,2(15.6.1936),8-9

_____, " Musiki Tetkiki", Bozkurt,2(15.6.1936),16

_____, " Çıkıyoruz", Bozkurt,3(14.12.1936),1

_____, "Yurt Masalı", Bozkurt, 3(14.12.1936),8-9

_____, " Öğretmeni Bay Altın'ın Söylevi", Bozkurt,3(14.12.1936),1-2

BOZKURT,Hikmet," 19 Mayıs ve Manisa", Gediz, 50(1.6.1941),2-4

_____, " Atama", Gediz, 20(1.6.1938),6

CABER,Remzi," Gediz'e", Gediz,5(1.9.1937),7

ÇAĞLAR,Behçet Kemal," 19 Mayıs",Gediz,14(1.6.1938),4

- ÇAĞLAYAN, A., "İlahi Günler", Bozkurt, 2(15.6.1936), 9
- CANKAR, Esat, "Nisanlanmada ve Evlenmede Mes'ut Olmak İçin Ruhi ve İhtimai Temeller Neler Olmalıdır", Gediz, 26(1.6.1939), 3-6 ; 28(1.8.1939), 4-7; 29(1.9.1939), 9-10, 16; 30(1.10.1939), 6-8; 32(1.12.1939), 13; 34(1.2.1940), 13-14
- ÇAPALAMA İŞİ, Gediz, 30(1.2.1940), 14
- DAĞCI, "Dağsporun Yeni Bir Teşebbüsü", Bozkurt, 2(15.6.1936), 10, 14
- DANIŞMAN, Kemal, "Mimar Anthemius", Gediz, VIII/85(Ekim 1945), 5-6
- _____, "Okul ve Öğrenci Derdi", Gediz, IX/99-100(Haziran-Temmuz 1947), 5, 16
- _____, "Atom", Gediz, IX/99-100(Haziran-Temmuz 1947), 6; IX/101-102(Ekim-Kasım 1947), 5-7
- DERTLİ, Duran, "Koşma", Gediz, V/56(1.8.1942), 7
- _____, "Gediz'e", Gediz, V/59-60(1-2.Şişrin 1942), 6
- _____, "Dedim Dedi", Gediz, V/61(Şubat 1943), 16
- DİRİ, Kemal, "Manisa Tütünleri ve Tütüncülüğü", Gediz, VIII/80(Mayıs 1945), 12-13
- DİNÇEP, Celâl, "Birinci İnönü", Gediz, VIII/95(Aralık 1946), 15-16
- DURU, Kazım Nami, "Batıl İnanışlar ve Terbiyedeki Menfi Tesirleri" Gediz, 7(31.10.1937), 13-14; 8(Aralık 1937), 11-12; 9(1.1.1938) 6-7
- _____, "Üzüm Bayramı", Gediz, 17(1.9.1938), 2
- _____, "Bir Ehitmen Kursunda", Gediz, 18(1.10.1938), 3-4
- _____, "On Beş Yılın Mânâsı", Gediz, 19(1.11.1938), 1
- _____, "Ölü Öğretmen", Gediz, 34(1.2.1940), 2
- _____, "Cocuk Haftası Münasebetiyle", Gediz, 37(1.5.1940), 1-2
- _____, "Manisa'nın Kurtuluş Bayramı", Gediz, 42(1-1.Şişrin), 1-2
- _____, "On Yedinci Yıla Girerken", Gediz, 43(1-2.Şişrin 1940), 1-2
- _____, "Namık Kemâl'in 100. Doğum Yılı", Gediz, 45(1-2.Kanun 1941), 1-2
- _____, "Dokuzuncu Yıldönümümüz", Gediz, 47(1.3.1941), 8
- _____, "Benim Dilim", Gediz, 6(1.10.1937), 1-2
- DÜMER, Bahadır, "Amerika Mektupları", Yeni doğuş, 15(Mart 1935), 10-11
- _____, "Halkın Dili ve Duyguları", Gediz, 14(1.6.1938), 13
- DÜMER, Mustafa, "Dil İnkılabı", Yeni doğuş, 13(2.Kanun 1935), 6-8
- _____, "Halkkevlerinin Yıldönümü", Yeni doğuş, 15(Mart 1935), 1-2
- _____, "Göreceksiniz Neler Olacak", Yeni doğuş, 16(Nisan 1935), 1-2

1935),1

DÜNER, Mustafa, "Bayramımızın Tarihi", Gediz,3(14.12.1936),12-13_____, "23 Nisan ", Gediz,1(23.4.1937),2-3;13(1.5.1938),1-2_____, "Bahar ve Bayramlarımız", Gediz,2(19.5.1937),2_____, "Birri Mehmet Dede", Gediz,2(19.5.1937),9-11;3(24.6.

1937),9-11

_____, "Ab Bir Lise", Gediz,3(26.6.1937),1-3;4(1.8.1937),

17-18

_____, "Ulu Önder Sen Bin Yaşa", Gediz,3(24.6.1937),16_____, "Mes'ut Bir Yıldönümü", Gediz,4(1.8.1937),1_____, "Kalkınıyoruz", Gediz,4(1.8.1937),1-2_____, "30 Ağustos", Gediz,5(1.9.1937),1-2_____, "Fuarda Manisa Pavyonu", Gediz,5(1.9.1937),17_____, "8 Eylül Kurtuluş Bayramımız ve Dil Bayramı", Gediz,

6(1.10.1937),1-2

_____, "Cumhuriyet Bayramını Karşılarken", Gediz,7(31.10.1937)

16

_____, "Türk Sancağı", Gediz,8(1.12.1937),1_____, "Arttırma ve Yerli Mali Haftası", Gediz,9(1.1.1938),

1-2,14

_____, "Sancak Töreni", Gediz,10(1.2.1938),2-3_____, "Selam", Gediz,10(1.2.1938),6_____, "Halkevleri Bayramı", Gediz,11(20.2.1938),1_____, "Gediz Bir Yaşında", Gediz,12(1.4.1938),1-2_____, "19 Mayıs Spor ve Gençlik Bayramı", Gediz,14(1.6.

1938),3-4

_____, "Manisa'nın Büyük Lise Derdi", Gediz,15(1.7.1938),

1-2

_____, "Babalarımızın Eserleri Arasında", Gediz,15(1.7.1938)

9-11

_____, "Milli Duygu Çağlayanları", Gediz,16(1.8.1938),1_____, "Gedus", Gediz,16(1.8.1938),5_____, "Atamız Öldü Yasasın Kemalizm", Gediz,20(1.12.1938),3-4EDGÜER, Rıdvan Nafiz, "Bağda", Gediz,8(1.12.1937),2_____, "Yeşillirmek", Gediz,14(1.6.1938),6_____, "Dil Bayramı", Gediz,18(1.10.1938),3_____, "Anadolu", Gediz,21(1.1.1939),1-2EĞİLMEZ, Esat, "Rüya Nedir", Gediz, VI/65(Haziran 1943),4-6_____, "Hayat İhtiyarlık ve Ölüm", Gediz, VI/69(Kasım 1943),

- 4; VI/70(1. Kanun 1973),3-4; VI/71(é. Kanun 1974),2-4
- EĞİLMEZ Esat, "Tıp Alanı Dışında Hekimlik", Gediz, VI/72(Mart 1944), 3-4; VI/73(Nisan 1944),3-4; VII/74(Mayıs 1944),4-5 ; VII/75(Ağustos 1944),5-6; VII/78(Mart 1945),5-6; VII/81(Haziran 1945),13
- _____, "Manisa'dan Ayrılırken", Gediz,VII/76(Eylül 1944),8
- _____, "Hekimliğin Bu Harpteki Başarıları", Gediz, VIII/84(Eylül 1945),8,15
- ENSÖZ, "Manisa 'mızın Kültür Çalışmalarına Toplu Bir Bakış", Gediz, IX/103(Ocak 1950),8-9
- ER, Bahadır, "Amerika Mektupları", Yeni doğuş,14(Şubat 1935),14
- ER, Doğan, "Bibliyografiya:Zeytin Dağı", Gediz, V/51(1.7.1941), 11-13
- ER, Mustafa, "Nüfus Sayasası", Yeni doğuş, 14(Şubat 1935),5
- ERDİREN, Şükrü, "Antenler", Gediz,47(1.3.1941),9-11
- ERDOĞAN, Fehmi, "Manisa Yeni Bir Şehri Müjdeliyor",Gediz,19(1.11.1938),11-13
- _____, "En Büyük Yasımız",Gediz,12(1.12.1938),11
- _____, "Halk Edebiyatı",Gediz,24(1.4.1939),6-7
- _____, "Yunt Dağında Bir Gezi",Gediz,27(1.7.1939),11-13
- _____, "Manisa,Üzümlü İle Ne Kadar Kıvanç Duysa Yeridir", Gediz,29(1.9.1939),79).7
- _____, "İmece", Gediz,30(1.10.1939),9-10
- _____, "Köyün Ruhu",Gediz,34(1.2.1940),11
- _____, "Folklor Araştırmaları",Gediz,36(1.4.1940); 37(1.5.1940),13
- _____, "Bergama Gezisi", Gediz,38(1.6.1940),14
- _____, "Köy Ne Bekliyor",Gediz,48(1.4.1941),7-8
- _____, "Çanakkale",Gediz,V/51(1.7.1941),10-11
- _____, " Köy Ne İstiyor",Gediz,V/54(1-1.Teşrin 1941);V/55(1.7.1942),11-12
- _____, "Bağlar ve Manisa",Gediz,V/56(1.8.1942),7
- _____, "Mahalli Hikaye:Dertli Bağcı",Gediz,V/61(Şubat 1943), 9-12
- _____, "Folklor Ulusal Bir Kaynaktır",Gediz,VI/62(Mart 1943), 4-5
- _____, "Evlenme Âdetleri",Gediz,VI/63(Nisan 1943),10-11; VI/64(Mayıs 1943),11-13;VI/65(Haziran 1943),12-13;VI/66(Temmuz 1943),13;VI/67(Eylül 1943),12-13;VI/68(Ekim 1943),10-11;VI/70(1.Kanun 1943),11-12; VI/71(2.Kanun 1944),10-11;VI/72(Mart 1944),11

- ERDOĞAN, Fehmi, "Muradiye Köyü", Gediz, VI/73 (Nisan 1944) 6-7
- ERDOĞAN, Ziya, "19 Mayıs'ta Gençlik Konuşuyor", Gediz, VIII/92 (31.5.1946), 2
- ERGENEKON, Osman, "Nedamet", Bozkurt, 3 (14.12.1936), 14
- ERGİNOĞLU, Hasan, "Milli Edebiyat", Yeni doğuş, 17 (Haziran 1935), 8-10
- _____, "Manisa'da Folklor", Gediz, 4 (1.8.1937), 3
- _____, "23 Nisanlar", Gediz, 13 (1.5.1938), 4
- _____, "Bir Rum Efsanesinin Söyledikleri", Gediz, 33 (1.1.1940), 6-7
- _____, "Türkçemiz", Gediz, 43 (1-2. Teşrin 1940), 9-13
- ERİNG, Zekiye, "Manisa'nın Muhtelif Devirlerde Tarihi Kıymeti Haiz Olan Eserleri", Gediz, 3 (24.6.1937), 5
- ERSOY, Halit, "Manisa Antikiteleleri İçin Derlemeler", Gediz, 49 (1.5.1941), 3-5; V/51 (1.7.1941), 5-8; V/52 (1.8.1941), 4-6; V/53 (1.9.1941), 5-8; V/54 (1-1. Teşrin 1941), 3-6; V/55 (1.7.1942), 5-6
- EV DOKTORU, "Sıtma", Gediz, V/51 (1.7.1941), 11
- FINDIKOĞLU, Ziyaeddin Fahri, "Ziya Şekalip İçin Çok Hararetli Bir Anma Senesi", Gediz, VIII/94 (Ekim 1946), 4-5
- GEDİZ, "Ezeli Bir Matem", Gediz, 1 (23.4.1937), 14-16
- _____, "Halkevi Faaliyeti", Gediz, 1 (23.4.1937), 16
- _____, "Gedizlilere", Gediz, 2 (19 Mayıs 1937), 1
- _____, "Kalkınıyoruz", Gediz, 2 (19.5.1937), 13
- _____, "Evimizin Faaliyetleri", Gediz, 5 (1.9.1937), 18-19; 6 (1.10.1937), 20; 8 (1.12.1937), 15-16; 11 (20.2.1938), 15; 12 (1.4.1938), 14-15; 13 (1.5.1938), 12-15; 14 (1.6.1938), 14-15; 15 (1.7.1938), 17-18; 16 (1.8.1938), 13-14; 17 (1.9.1938), 13-16; 20 (1.12.1938), 3-4; 19 (1.11.1938), 15-16; 21 (1.1.1939), 19-20; 22 (1.2.1939), 15-16; 23 (1.3.1939), 5-37; 24 (1.4.1939), 16-18; 25 (1.5.1939), 14-16; 27 (1.7.1939), 17-18; 31 (1.11.1939), 15-16; 32 (1.12.1939), 14-16; 33 (1.1.1940), 14-16; 34 (1.2.1940), 14-16; 35 (1.3.1940), 16-18; 36 (1.4.1940), 14-16; 37 (1.5.1940), 14-16; 38 (1.6.1940), 14-16; 39 (1.7.1940), 15-16; 40 (1.8.1940), 15-15; 41 (1.9.1940), 14-16; 42 (1-1. Teşrin 1940), 14-16; 43 (1-2. Teşrin 1940), 15-16; 44 (1-1. Kanun 1940), 14-16; 45 (1-2. Kanun 1941), 15-16; 46 (1.2.1941), 14-16; 47 (1.3.1941), 16-18; 48 (1.4.1941), 15-16; 49 (1.5.1941), 14-16; 50 (1.6.1941), 14-16; V/51 (1.7.1941), 15-16; V/52 (1.8.1941), 15-16; V/53 (1.9.1941), 14-16; V/54 (1-1. Teşrin 1941), 15-16; VI/62 (Mart 1943), 16; VI/63 (Nisan 1943), 14-16; VI/64 (Mayıs 1943), 15-16; VI/65 (Haziran 1943), 15-16; VI/66 (Temmuz 1943), 14-16; VI/67 (Eylül 1943), 15-16; VI/69 (Kasım 1943), 13-14; VI/70 (1. Kanun 1943), 15-16; VI/73 (Nisan 1944), 14-16; VI/74 (Mayıs 1944), 14-16; VII/75 (Ağustos 1944),

- 15-16; VII/76(Eylül 1944),15-16; VII/79(Nisan 1945),15-16;VII/80
(Mayıs 1945),15-16; VII/81(Haziran 1945),15-16;VIII/85(Ekim 1945),
16;VIII/86(Kasım 1945),16;VIII/88(1.1.1946),16;VIII/90(31.3.1946),
16;VIII/91(30.4.1946),14-16;VIII/92(31.5.1946),
GEDİZ, "Orta Oyunu Diriltilemez mi", Gediz, 5(1.9.1937),20
_____, "Kutsal Gün", Gediz, 7(31.10.1937),1-2
_____, "Bina Durumu", Gediz, 11(20.2.1938),1-4
_____, "Manisa Halkevinin 1937 Yılı İçindeki Çalışma Raporla-
rina Ait İstatistik Cetvelleri", Gediz, 11(20.2.1938),20
_____, "Halkevleri Dergileri", Gediz, 12(1.4.1938),16; 13(1.
5.1938),17 ;14(1.6.1938),17
_____, "Manisa Ümrân ve Refah Yolunda",Gediz,16(1.8.1938),2
_____, "Manisa Tarihi Üzerinde Araştırmalar",Gediz,16(1.8.
1938),5-6,14
_____, "Üzüm Bayramı",Gediz,16(1.8.1938),12
_____, "30 Ağustos",Gediz,17(1.9.1938),1
_____, "Parti Genel Merkezimizin Çok Yerinde Dört Güzel ve
Mühim Teşebbüsü",Gediz,17(1.9.1938)7-8
_____, "Ege'nin Kalbi Manisa",Gediz,17(1.9.1938),10-12,16
_____, "Turizm Bakımından Manisa",Gediz,18(1.10.1938),8-9;
19(1.11.1938),9-10;21(Ocak 1939),6-7;26(1.6.1939),13
_____, "Üzüm Bayramı Münâsebetiyle Sayın İlbaşımız Dr.Lütfi
Kırdar'ın Verdiği Bir Söylev", Gediz,17(1.9.1938)1-2
_____, "Valimiz Lütfi Kırdar'ın 21-İlkTeşrinde Atatürk Hey-
keli Önünde Verdiği Heyecanlı Nutuk",Gediz,20(1.12.1938),3-4
_____, "Halkevli'lere",Gediz,21(1.1.1939),1
_____, "Halkevleri Kuruluşunun Kutlama Töreninde Evimiz Baş-
kanı Azmi Önakin'in Verdiği Söylev", Gediz,23(1.3.1939),2-4
_____, "Manisa'da Düğün Adeti",Gediz,27(1.7.1939),14-15
_____, "Turizm Bakımından Gediz",Gediz,29(1.9.1939),12
_____, "Cumhuriyet'in 16.Yılında Mahalli İdareler",Gediz,
31(1.11.1939),7-8
_____, "Cumhuriyetin 16.Yılında Manisa'daki Nafia Hareket-
leri",Gediz,31(1.11.1939),9-10
_____, "Cumhuriyet'in 16.Yılında Veteriner Faaliyeti",Gediz,
31(1.11.1939),13-14
_____, "Cumhuriyet'in 16.Yılında Köycülük Hareketleri",Gediz,
31(1.11.1939),12-13
_____, "Cumhuriyet'in 16.Yılında Manisa'da Sağlık İşleri",
Gediz,31(1.11.1939),14

- GEDİZ, "Vilâyet Maarifinin Umumi Vaziyeti", Gediz, 32(1.12.1939), 5-8; 33(1.1.1940), 13-14; 34(1.2.1940), 12; 36(1.4.1940), 11-12; 37(1.5.1940), 14; 39(1.7.1940), 11
- _____, "Halkevinin Çocuğu", Gediz, 35(1.3.1940), 15
- _____, "Denizde Bir Mücadele", Gediz, 40(1.8.1940), 13-14
- _____, "Sağlık Öğütleri", Gediz, 48(1.4.1940), 11
- _____, "Manisa Halkevi Neşriyatı", Gediz, V/51(1.7.1941), 14
- _____, "Akmağa Başladık", Gediz, V/55(1.7.1942), 1-3
- _____, "Bugünkü Gençlik", Gediz, V/57(1.9.1942), 9-10
- _____, "Sekiz Eylül Kurtuluş Günümüz ve Üzüm Bayramı", Gediz, V/58(1-1. Teşrin 1942), 13
- _____, "İsmet İnönünün Millete Hitabı", Gediz, V/59-60(1-2. Teşrin 1942), 1-2
- _____, "Büyük bir Kadirşinaslık", Gediz, VI/62(Mart 1943), 15
- _____, "Altı Cildin Özü", Gediz, VI/72(Mart 1944), 20-34
- _____, "23 Nisan", Gediz, VI/73(Nisan 1944), 1-2
- _____, "C.H.P. 1945 Sanat Mükâfatı", Gediz, VII/75(Ağustos 1944), 13
- _____, "Cumhuriyet Bayramında Milli Şefin Millete Hitabı", Gediz, VII/77(2. Teşrin 1944), 1
- _____, "Başvekilimizin 21. Cumhuriyet Bayramını Açış Söylevi", Gediz, VII/77(2. Teşrin 1944), 2
- _____, "Cumhuriyet 21 Yaşına Girerken", Gediz, VII/77(2. Teşrin 1944), 3-4
- _____, "Halkevleri Bayramı", Gediz, VII/78(1.3.1945), 1, 5
- _____, "Maden Tetkik Arama Enstitüsünün Vilâyetimize Ait Raporları", Gediz, VII/78(1.3.1945), 16
- _____, "Üç Tarih Üç Sayfa", Gediz, VII/80(Mayıs 1945), 1-5
- _____, "Tembellik Mücadele Etmeliyiz", Gediz, VII/81(Haziran 1945), 1
- _____, "Lozan ve Sonrası", Gediz, VIII/83(Ağustos 1945), 1
- _____, "30 Ağustos", Gediz, VIII/84(Eylül 1945), 1
- _____, "Gediz Sekizinde", Gediz, VIII/84(Eylül 1945), 2-3
- _____, "7. Cildin Fihristi", Gediz, VIII/85(Ekim 1945), 14-25
- _____, "Cumhuriyetimiz 22 Yaşında", Gediz, VIII/86(Kasım 1945), 1-2
- _____, "Yedinci Yıldönümünde", Gediz, VIII/87(Aralık 1945), 1-3
- _____, "Mezarlara Saygı Gösterelim", Gediz, VIII/88(1.1.1946), 1
- _____, "Halkevleri Bayramı İçin", Gediz, VIII/89(28.2.1946), 1-2
- _____, "Halkevlerinin Açılış ve Kuruluşunun 14. Yıldönümünde

Halkevi Başkanımız Azmi Önakin'in Yaptığı Konuşma", Gediz, VIII/89 (28.2.1946), 3-4

GEDİZ, "Tarih Boyunca", Gediz, VIII/90(31.3.1946), 1-2

_____, "Bekliyoruz", Gediz, VIII/95(Aralık 1946), y-2

_____, "Halkevlerinin 18? açılış ve Kuruluş Yıldönümü", Gediz, IX/104(Nisan 1950), 1-4

(GEMİCİOĞLU, Avni), "Gülmek Sıhhattir", Yeni doğuş, 4(1.2.1934), 16; 7(1.5.1934), 12; 8(1.6.1934), 16; 9-10(Temmuz-Ağustos 1934), 19; 13(2.Kanun 1935), 12

_____, "Centilmenlik Bilgileri", Yeni doğuş, 2(1-1. Kanun 1933), 6-7; 3(1-2.Kanun 1934), 9-10; 5(1.3.1934), 9, 10; 6(1.4.1934), 6-8; 7(1.5.1934), 3-4; 8(1.6.1934), 8-9; 9-10(Temmuz-Ağustos 1934), 10-11; 11-12(Eylül-1. Teşrin 1934), 5-6

_____, "Antrenör Müsyö Abraham Manisa'da", Yeni doğuş, 8(Haziran 1934), 12

_____, "Hanımlara Hitap", Yeni doğuş, 7(1.5.1934), 10

_____, "Beylere Hitap", Yeni doğuş, 6(1.4.1934), 8-9

_____, "Fen Alemi", Yeni doğuş, 5(1.3.1934) 4-5

_____, "I.Napolyon'un Mektupları ve Büyük Aşkının Sonu", Yeni doğuş, 14(Şubat 1935), 13-15

_____, "Ayda Hayat Var mı", Yeni doğuş, 13(2.Kanun 1935), 11

_____, "Tenis", Yeni doğuş, 11-12(Eylül-1. Teşrin 1934), 10-11; 13(2.Kanun 1935), 8-9

_____, "Tam Bir Evli Erkek Nasıl Olmalıdır", Yeni doğuş, 8(1.6.1934), 16

GÖKALP, Ziya, "Lâayık Cumhuriyet", Gediz, 31(1.11.1939), 2-3

_____, "Türk Kanı: Türklüğün Ebediyet-i Siyasiye Fikri", Gediz, 34(1.2.1940), 8-9

_____, "Halkçılık", Gediz, 36(1.4.1940), 7-8; 37(1.5.1940), 7-9

_____, "Türk Milliyetçiliği", Gediz, 38(1.6.1940), 8-10; 39(1.7.1940), 12-13; 40(1.8.1940), 6-7

_____, "Türkiye'de Cumhuriyet Rejimi", Gediz, 43(1-2. Teşrin 1940), 4-6

_____, "Atatürk", Gediz, 44(1-1. Kanun 1940), 1-4

_____, "Müdahalecilik: Devlet Sosyalistliği", Gediz, 45(1-2. Kanun 1945), 2-4

_____, "Türk İnkılâpçılığı", Gediz, 46(1.2.1941), 11-13; 47(1.3.1941), 11-13;

_____, "Milli İktisat Milli İstiklal", Gediz, 48(1.4.1941), 5-7

_____, "Türk ve Türklük", Gediz, 50(1.6.1941), 6-8

- GÖKAİP, Ziya, "Türk Köylüsü ve Türkiye'de Köycülük", Gediz, V/52 (1.8.1941), 10-11
- _____, "Türk İnkılâbında Türk Kadınının Hukukî ve İctimai Mevkii", Gediz, V/54 (1-1. Teşrin 1941), 6-7
- _____, "Kemalizmin Hukuk Talâkisi", Gediz, V/59-60 (1-2. Teşrin 1942), 4-5
- _____, "Hukukta Türk'e Doğru", Gediz, VI/64 (Mayıs 1943), 5-6
- _____, "Dağlar", Gediz, VI/73 (Nisan 1944), 15
- GÖKÇE, Osman, "Türk Kadını Türk Kızı Vazife Başına", Gediz, 43 (1-2. Teşrin 1940), 2-3
- GÖKÇEN, İbrahim, "Manisa Tarihi Üzerine Etütlerden", Gediz, 13 (1.5.1938), 2-3; 14 (1.6.1938), 7-8; 15 (1.7.1938), 11-12; 16 (1.8.1938), 15; 17 (1.9.1938), 5-6;
- _____, "Atatürk ve Türk Tarihi", Gediz, 20 (1.12.1938), 12-13, 17
- _____, "Tarihi Eserleri Koruyalım", Gediz, 27 (1.7.1939), 1-4
- _____, "Yunt Dağlarında Bir Gezi", Gediz, 27 (1.7.1939), 7-9
- _____, "Manisa Halkevi Neşriyatı Arasında: (M. Çağatay Uluçay, Saruhanoğulları ve Eserlerine Dair Vesikalar, Manisa Halkevi Yayınlarından, Resimli Ay Matbaası, İstanbul 1940)", Gediz, VI/62 (Mart 1943), 11-13
- _____, "Yurt Sevgisi ve Halkevi", Gediz, VI/66 (Temmuz 1943), 11-12
- _____, "Kurtuluşumuzun Üç Temeli", Gediz, VI/67 (Eylül 1943), 1-2
- _____, "Cumhuriyet 26 Yaşında", Gediz, VI/68 (Ekim 1943), 1-3
- _____, "Manisa'da Semercilik Hakkında Bir Araştırma", Gediz, VI/69 (Kasım 1943), 13-14; VI/70 (1. Kanun 1943), 7-8
- _____, "Manisa'da Dericilik ve Bundan Doğan Zanaâtler", Gediz, VI/71 (2. Kanun 1944), 12; VI/72 (Mart 1944), 9-10; VI/73 (Nisan 1944), 13-14; VII/74 (Mayıs 1944), 5-6; VII/77 (2. Teşrin 1944), 5-6; VII/78 (Mart 1944), 13-14
- _____, "Manisa ve Dolaylarındaki Zaviye ve Yatırlara Dair Vesikalar", Gediz, VII/79 (Nisan 1945), 7-8; VII/80 (Mayıs 1945), 14; VII/81 (Haziran 1945), 9-10; VIII/82 (Temmuz 1945), 7; VIII/83 (Ağustos 1945), 6-8; VIII/84 (Eylül 1945), 12-13; VIII/85 (Ekim 1945), 9; VIII/86 (Kasım 1945), 10-11
- _____, "Manisa Halkevinin Güzel Sanatlar Faaliyeti ve Bir Fikir", Gediz, VIII/89 (28.2.1946), 6-8
- _____, "Azmi Ünakın", Gediz, VIII/94 (Ekim 1946), 3-4
- _____, "Manisa'nın Yetiştirdiği Şairlerden Muharrem Resmi Çelebi", Gediz, VIII/96 (Mart 1947), 4-5; IX/97-98 (Nisan-Mayıs 1947), 12

GÖKÇEN, İbrahim, "Manisa Tarihinde Vakıflar ve Hayırlar", Gediz, VIII/96(Mart 1947), 10-11

_____, "Manisa Tarihi Üzerinde Etüt: Piyale Bey ve Vakıflar", Gediz, IX/99-100(Haziran-Temmuz 1947), 8, 16; IX/101-102(Ekim-Kasım 1947), 11

_____, "Tarihte Saruhan Köyleri", Gediz, IX/103(Ocak 1950), 2-3

_____, "Tarihi İncelemeler: Osmanlılarda Barut İnhisarı", Gediz, IX/104(Nisan 1950), 8

_____, "Seni Düşünürken", Gediz, V/55(1.7.1942), 7, 10

GÖKMEN, Melahat, "Hediye", Gediz, IX/101-102(Ekim-Kasım 1947), 14

_____, "Çamlar", Gediz, V/55(1.7.1942), 15

GÜRKAN, Tefrik, "Konferanslar: Gazi Osman Paşa", Gediz, IX/103(Ocak 1950), 12

_____, "Çanakkale Zaferi", Gediz, IX/104(Nisan 1950), 5-6

(GÜNDÜZ, Hakkı Sükrüoğlu), "Emcibaşı: Hekimbaşı", Yeni doğuş, 5(1.3.1934), 6-8

GÜNDÜZ, Nerime, "Genç Duygular: Halkevi, Atatürk", Yeni doğuş, 6(Nisan 1935), 16

GÜRMAN, Fikret, "Dilek", Gediz, IX/104(Nisan 1950), 7-8

GÜNEY, Dursun, "Musiki, Önemi ve Okullarımızdaki Musiki Eğitiminin Gayesi", Rozkurt, 1(25.5.1936), 7-8

_____, "Güzel Sözler", Rozkurt, 2(15.6.1936), 5

_____, "Sosyal Bağlardan Müzik ve Manisa'da Müzik Durumu", Gediz, 3(24.6.1937), 15

_____, "Alafranga Müziği Nasıl Sevebiliriz", 41(1.9.1940), 10-11

GÜRSES, Mustafa, "Hüseyin Rahmi Gürpınar ve Eserleri", Gediz, 26(1.6.1939), 14-15

GÜRSOY, M. Celâl, "Hakçılık ve Demokrasi", Gediz, 9(1.1.1938), 3-4; 12(1.1.1938), 4

GÜRTUNCA, Hüseyin, "Hızır ile İlyas'ın Buluştukları Gün", Gediz, VI/73(Nisan 1944), 9-10

GÜVEN, Ekrem, "Manisa Halkevinde Açılan İlkokul Okurlarının Resim Sergisi", Gediz, VI/65(Haziran 1943), 13-14

GÜVEN, Gönül, "Yapabilir misiniz", Gediz, IX/97-98(Nisan-Mayıs 1947), 15

HASİM, M., "Türk Askeri", Yeni doğuş, 7(1.5.1934), 15

(HAYRİ), "Çakal Dağının Esrarı", Yeni doğuş, 6(1.4.1934), 15-16

_____, "19 Mayıs", Gediz, VIII/92(31.5.1946), 1-2

(HİCRAN, Niyazi), "Bir Ölüm Hikâyesi", Yeni doğuş, 1(29-1. Teşrin 1933), 12-13

_____, "Dilek: Yeni Nişanlılara", Yeni doğuş, 5(1.3.1934), 13

_____, "Koşma: Karacaoğlan'a Benzeme", Yeni doğuş, 1(29-1, Teşrin 1933), 11

(İLHAN, N.), "Gözlerin", Yeni doğuş, 7(1.5.1934), 15

_____, "Bir varıym Bir Geliyo", Yeni doğuş, 7(1.5.1934), 13

_____, "Bakışların", Yeni doğuş, 11-12(Eylül-1. Teşrin 1934), 16

_____, "Bundan Sonra", Yeni doğuş, 11-12(Eylül-1. Teşrin 1934), 9

_____, "İstediğin Gibi Ol", Yeni doğuş, 13(2. Kanun 1935), 9

_____, "Cezmi Tahir ve Yalnızlığımız", Yeni doğuş, 14(Şubat 1935), 16

_____, "Düşün", Yeni doğuş, 14(Şubat 1935), 9

İNAN, Rauf, "Manisa Kültürü Cumhuriyetten Önce ve Bugün", Gediz, 19(11.11.1938), 7-8, 14

_____, "İş ve Hayat Birliği Olan Sınıfın Havası: Sınıf Hatıra Defteri ve Sınıfın Müsterek Eserleri Üzerinde Bir Mektuplaşma", Gediz, 21(1 Ocak 1939), 4-5, 8-9, 13-18

İNÖNÜ, İsmet, "İlköğretimde Çalışmalarımız", Gediz, VIII/91(30 Nisan 1946), 1-3

_____, "İlköğretimde Davamız", VII/75(Ağustos 1944), 1-4

İYRİBOZ, Nihat, "Bağ Hastalıklarına Karşı Nasıl Çalışmalıyız", Gediz, 42(1. Teşrin 1940), 11

KARAARSLAN, N., "Kuyruklu Yıldızlar (Kometler)", Gediz, IX/97-98(Nisan-mayıs 1947), 9-11

KARAOSMANOĞLU, Yakup Kadri, "Düşmanın Yıktağı Köyler Ahalisine", Gediz, V/58(1-1. Teşrin 1942), 9-11

KARASU, Ayhan, "Türk Anası", Gediz, 6(1.10.1937), 5-7, 14; 7(31.10.1937), 3-7; 8(1.12.1937), 10-12

_____, "Hesaplaşma İçinde: Hayattan Başlayalım, Hayatı Görelim ve Öğretelim", Gediz, 22(1.2.1938), 10-11

KAYA, Şükrü, "Halkevlerinin Milli Bünyedeki Geniş Rolü", Gediz, 1(23.4.1937), 3-4

KAYNAK, Yahya, "Aile İçinde Çocuk", Gediz, 4(1.8.1937), 16

(KEMAL, Muammer), "Oğluma", Yeni doğuş, 5(1.3.1934), 13

(KEMAL, Muzaffer), "Tehattür", Yeni doğuş, 1(29-1. Teşrin 1933), 11

KIRANOĞLU, "Halkevlerimizin Folklor Saati", Gediz, 14(1.6.1938), 7

_____, "Tarihi Eserleri Koruyalım", Gediz, 22(1.2.1938), 3-4

_____, "Müstakbel Manisa Tarihi", Gediz, 46(1.2.1941), 1-2

_____, "Halkevlerinin Açılış Yıldönümü Münasebetiyle", Gediz,

47(1.3.1941),1-2

KIRDAR, Lütfi, "Aziz Manisa'lılar", Gediz, 14(1.6.1938),1-2,14

KISAKÜREK, Necip Fazıl, "Üzüm", Gediz, 29(1.9.1939),7

KIZILDELİ, Cahit, "Fekimliğin Bu Harpteki Başarıları", Gediz, VII/80(Mayıs 1945).6-7

KİP, Necati, "Manisa Notları", Gediz, 45(1-2.Kanun 1941),8-9;
46(1.2.1941).7-8; 47(1.3.1941),7-8

_____, "Yedi Kızlar", Gediz, 49(1.5.1941),5

_____, "Niobe", Gediz, V/51(1.7.1941),8

_____, "Fantazi:Sigara", Gediz, V/52(1.8.1941),8-9

_____, "Manisa ve Tütüncülüğümüz", Gediz, VIII/92(31.5.1946),
9-11; VIII/95(Aralık 1946),12-14; VIII/96(Mart 1947),12,16; IX/
97-98(Nisan-Mayıs 1947),7-8; IX/99-100(Haziran-Temmuz 1947),10-11;
IX/101-102(Ekim-Kasım 1947),15-16

KOCAMEMİ, Suphi, "Başçılığımızla İlgili Bir Konuşma", Gediz, IX/
103(Ocak 1950).9-10

(KORKUT, İshak), "Selam", Yeni doğuş, 5(1.3.1934),16

KÖPRÜLÜ, Fuat, "Halkevlerinin İctimai Rolü", Gediz, 35(1.3.1940),1-3

KUMOVA, Şadan, "Kadın Hukuku", Gediz, IX/97-98(Nisan-Mayıs 1947),8

KURALOĞLU, Niyazi, "Manisa'da Ziraat İşleri", Gediz, VI/67(Eylül
1943),13-14; VI/68(Ekim 1943),9-12; VI/69(Kasım 1943),11; VI/70
(1.Kanun 1943),9-10,13; VI/71(2.Kanun 1944),9-11; VI/72(Mart
1944),6-8

_____, "Manisa'da Teknik Ziraat Müdürlüğü'nün Senelik Kongre-
si", Gediz, VII/76(Eylül 1944),7-8

_____, "Manisa'da Hayveciliğin Halihazır Durumu", Gediz, VII/
79(Nisan 1945),12-15

KURDOĞLU, Faik, "Türkiye Pamukçuluğu Tarihine Genel Bir Bakış",
Gediz, VIII/88(Ocak 1946),5-9

KURŞUNCU, Vahit, "Edebiyat Nedir? Tetkikinde Hangi Noktalar Söz-
önünde Bulundurulmalıdır?", Gediz, 10(1.2.1938),9-10

_____, "Atamın Acısı", Gediz, 20(1.12.1938),16

_____, "Kahve Gezileri" Gediz, 33(1.1.1940),4-5

KUTLUER, Ali, "Gediz İntibaları", Gediz, 28(1.8.1939),8

KUTLUÖ, Bilal, "Meksika'da Köy Kalkınması", Gediz, 10(1.2.1938),
3-4,14

_____, "Folk Dersaneleri ve Kurslar Şubesi", Gediz, VIII/89
(28.2.1946),14-15

KÜFY, Ahmet, "Gördes Halısı", Gediz, VII/78(Mart 1945),2-3

_____, "Yunus Emre ve Ben", Gediz, VII/80(Mayıs 1945),6-7

- KÜEY, Ahmet, "Yunus Emre'ye", Gediz, VII/74 (Mayıs 1944), 13
- _____, "Manisa Mukaddes Şehir", Gediz, VIII/84 (Eylül 1945), 11
- _____, "Fuzuli", Gediz, VIII/87 (Aralık 1945), 3
- _____, "Muradiye", Gediz, VIII/93 (1.9.1946), 13
- _____, "Şehrimizin Mitolojisinden: Spilüs'te Akşam", Gediz, IX/103 (Ocak 1950), 6
- _____, "Niobe", Gediz, IX/104 (Nisan 1950), 20
- _____, "Elem", Gediz, VIII/88 (Kasım 1946), 9-10
- LEKESİZ, Yusuf Ziya, "Yollar", Gediz, VII/74 (Mayı 1944), 6
- _____, "Herşey Annedir", Gediz, VIII/83 (Ağustos 1945), 15
- _____, "Künyem", Gediz, VIII/89 (28.2.1946), 15
- MAYAKONA, İsmail, "İmlamızda Ecnebi İsmihaslar", Gediz, 12 (1.4.1938) 2
- MERİÇTEN, Ferit, "Çekirdeksiz Kuru Üzümcülüğümüz ve İstikbalı", Gediz, VI/71 (2. Kanun 1944), 9
- _____, "Amerikan Bağcılığı", Gediz, VI/72 (Mart 1944), 5-7
- MORALI, Rifat, "Ağla", Gediz, VI/68 (Ekim 1943), 8
- _____, "Ölümünün Yıldönümünde", Gediz, VI/79 (2. Teşrin 1943), 16
- (M.N.), "Tarama Dergileri Çıktı", Yeni doğuş, 8 (1.6.1934), 6
- (M.O.M.), "Ölüm", Yeni doğuş, 7 (1.5.1934), 16
- (NAFİZ, Avni), "Derli Birlik", Yeni doğuş, 1 (29-1. Teşrin 1933), 5
- (NAFİZ, Halit), "Eriyen Bir Nefes", Yeni doğuş, 1 (29-1. Teşrin 1933) 15
- NAZMİ, Muallim, "Bizde Münevverler", Yeni doğuş, 13 (2. Kanun 1935) 5-6
- NİYZAİ, İzzet, "Zavallı Leylekler", Yeni doğuş, 9-10 (Temmuz-Ağustos 1934), 14
- (NURİ, Mustafa), "Gazi Geliyor", Yeni doğuş, 7 (1.5.1934), 5-7
- _____, "Altı Ok", Yeni doğuş, 2 (1-1. Kanun 1933), 1-3; 3 (1-2. Kanun 1934), 1-3; 4 (1.2.1934), 1-4; 5 (1.3.1934), 1-3; 6 (1.4.1934), 1-4; 8 (1.6.1934), 1-4
- _____, "Ulusal Bayramda İçimizden Neler Geçiyordu" Yeni doğuş, 13 (2. Kanun 1935), 10
- _____, "Dil İnkılâbı", Yeni doğuş, 13 (2. Kanun 1935), 6-8
- _____, "24 Temmuz İstiklâl", Yeni doğuş, 9-10 (Temmuz Ağustos 1934), 1-4
- _____, "Atatürk", Yeni doğuş, 13 (2. Kanun 1935), 2
- _____, "Korku", Yeni doğuş, 13 (2. Kanun 1935), 14
- NOĞUR, Cemal, "Manisa'da Kültür Hareketleri: Yunt Dağlarının Bağ-
ında Seklik Eğitimli Okulu", Gediz, V/52 (1.8.1941), 13-14
- _____, "Muvaffak Olmuş Bir Eğitim Davası", Gediz, V/53 (1.9. 1941), 13-14

ONOĞUR, Cemal, "Çocuk Terbiyesinde Mühim Bir Problem", Gediz, V/55 (1.7.1942), 7-10; V/56(1.8.1942), 8-11

_____, "Manisa'da Maarif Çalışmaları", Gediz, V/57(1.9.1942), 7-10; V/58(1-1. Teşrin 1942), 14-16; V/59-60(Aralık 1942), 11-14; V/61(Şubat 1943), 5-6; VI/62(Mart 1943), 9-10; VI/63(Nisan 1943), 12-14

ORAMAN, Nail, "Bağların Islahı", Gediz, 38(1.6.1940), 2-3; 39(1.7.1940), 4-6; 40(1.8.1940), 2-4

ORHON, O. H., "Çocuk Sağlığı", Gediz, VIII/94(Ekim 1946), 9-12

ORKON, Cenap Refik, "İran Transit Yolu", Gediz, 4(1.8.1937), 3-4, 14; 5(1.9.1937), 3-4

_____, "Manisa Dağı", Gediz, 8(1.12.1937), 3-14

_____, "Üzüm Bayramı", Gediz, 14(1.6.1938), 5-6

_____, "Ege (Mustafa Dümer'e)", Gediz, 16(1.8.1938), 11

ORTAÇ, Yusuf Ziya, "Mehmetçik", Gediz, 49(1.5.1941), 1-2

OSKAY, Bahri, "Yurt Tetkikleri:Soma", Gediz, 32(1.12.1939), 11;

33(1.1.1940), 9-10; 34(1.2.1940), 9; 35(1.3.1940), 13; 36(1.4.1940), 9-10; 37(1.5.1940), 12; 39(1.7.1940), 13

_____, "Lozan ve Biz", Gediz, 40(1.8.1940), 6; 41(1.9.1940), 7

_____, "Tarihi Tetkikler: Üçüncü Murat'ın Pahalılığına Karşı Bir Kararnamesi", Gediz, 48(1.4.1941), 3-5; "Eski Boşanmalar", 49(1.5.1941), 11-13

_____, "Manisa Tarihi Üzerine Tetkikler:Manisa'dan Köherçile Gönderilmesi Hakkında", Gediz, 50(1.6.1941), 9-11; "Ayakkabıcılara Dair", V/51(1.7.1941), 3-5; "16. ve 17. Asırlarda Manisa Debbağları", V/53(1.9.1941), 6-8; VI/66(Temmuz 1943), 7-8

_____, "18. Yüzyılda Manisa Suları", Gediz, VI/65(Haziran 1943), 14-15; VI/72(Mart 1944), 11

_____, "Yunt Dağı Köylerinden Notlar", Gediz, VI/67(Eylül 1943), 8-9; VI/68(Ekim 1943), 14-15; VI/69(Kasım 1943), 5-6; VI/72(Mart 1944), 17-18; VII/74(Mayıs 1944), 12-13

_____, "Manisa Tarihine Ait Tetkikler:Manisa Darü's-sıfası ve Bazı Vesikalar", Gediz, VI/73(Nisan 1944), 7-8

_____, "Değerli Bir Eseri Sunarken", Gediz, VII/75(Ağustos 1944), 10-12

_____, "8 Eylül", Gediz, VII/76(Eylül 1944), 1-3

_____, "Bir Vosike ve Düşündürdükleri", Gediz, VII/79(Nisan 1945), 3-5

_____, "Evimizin Onüçüncü Kitabı:Deri Sanatları Tarihi, Yazan:İbrahim Gökçen", Gediz, VIII/88(Ocak 1946), 12-13

_____, "Manisa Halkevinin İki Kitabı:Turist Gözüyle Manisa,

- Manisa Arkeoloji Müzesi Kılavuzu", Gediz, VIII/90(31.3.1946),11-13
- OTTOMAN, Necdet, "Niçin Gediz", Gediz, 1(23.4.1937),1-2
- _____, "Gediz", Gediz, 1(23.4.1937),2
- _____, "Ateşin Nutuk", Gediz, 1(23.4.1937),4-5
- _____, "Türkçe Tıp İstılahına Dair", Gediz, 2(19.5.1937),3-6
- _____, "Bahçem", Gediz, 4(1.8.1937),2
- _____, "Üzüm Türküsü", Gediz, 5(1.9.1937),1;17(1.9.1938),4
- _____, "Gediz", Gediz, VI/72(Mart 1944),8
- _____, "Toprak Kanunu ve Önemi", Gediz, VIII/82(Temmuz 1945),1-3
- _____, "Gediz", Bozkurt, 2(15.6.1936),16
- _____, "Cumhuriyet İnkılabımız", Bozkurt, 3(14.12.1936),5-7
- ÖKMEN, Zeki, "18. Asırda Manisa:(Yazan: M. Tournefort)", Gediz, VIII/82(Temmuz 1945),5-7; "Sart'tan Manisa'ya (Yazan:R.Chandler)", VIII/84(Eylül 1945),6-7; VIII/85(Ekim 1945),5-7; VIII/86(Kasım 1945),7-8;
- _____, "18. Yüzyılda İzmir'den Manisa'ya:(Yazan: Sir.C.Fellows)", Gediz, VIII/87(Aralık 1945),6-8; VIII/88(Ocak 1946),9-10; VIII/90(31.3.1946),10-11
- ÖNAKIN, Azmi, "İnkılap Aşkı ve Şehit Kubılay", Gediz, 12(1.4.1938),3
- _____, "Cumhuriyetin 15. Yılında Evimiz ve Ödevlerimiz", Gediz, 19(1.11.1938),2-3
- _____, "Evimiz ve Lütfi Kırdar", Gediz, 21(1.1.1939),3
- _____, "Gediz Üçüne Basıyor", Gediz, 24(1.4.1939),1
- _____, "19. 23 Nisan", Gediz, 25(1.5.1939),1-2
- _____, "Tanrının En Büyük Güneşi", Gediz, 26(1.6.1939),1-2
- _____, "30 Ağustos", Gediz, 29(1.9.1939),1-2
- _____, "8 Eylül", Gediz, 30(1.10.1939),1,10
- _____, "Tasarruf Haftası", Gediz, 33(1.1.1940),1
- _____, "Gazeteleri Okurken", Gediz, 34(1.2.1940),1
- _____, "Halkevleri Kuruluşunun Kutlulama Töreninde Evimiz Reisi Azmi Önakın'ın Verdiği Söylev", Gediz, 35(1.3.1940),3-5; 47 (1.3.1941),2-5
- _____, "Gediz Dört Yaşında", Gediz, 36(1.4.1940),1-2
- _____, "Gediz ve Biz", Gediz, VI/62(Mart 1943),1-2
- _____, "Gediz Yedi Yaşında", Gediz, VI/72(Mart 1944),1
- ÖNERTÜRK, Ahmet, "Köyleri Geziyoruz", Gediz, 43(1-2.Teşrin 1940),13-14
- _____, "Yurt ve Çocuk", Gediz, 49(1.5.1941),9-11

- ÖNERTÜRK, Ahmet, "Manisa'da Atama Ağıt", Gediz, 50(1.6.1941), 12, 14
 _____, "Kimden Örnek Alalım", Gediz, V/55(1.7.1942), 5-6
 _____, "Gediz'den Kızılırmak'a Selâm", Gediz, V/56(1.8.1942), 4-5
 _____, "Kitapları Karıştırırken", Gediz, V/56(1.8.1942), 13-16
 _____, "Milli Sef İnönü Geliyor", Gediz, V/57(1.9.1942), 1-2
 _____, "Bu Vatan İçin Ölenlere", Gediz, V/58(1-1. Teşrin 1942), 1-2
 _____, "Abdal Temsili Dolayısıyla Dostoyevski ve Budala", Gediz, V/59-60(Aralık 1942), 14-16; V/61(Subat 1943), 10-12
 _____, "Kutlu Bir Dönüm Yılı", Gediz, V/61(Subat 1943), 1-2
 _____, "Ev Sahnesinde Abdal ve Hisse-i Sayia", Gediz, VI/62 (Mart 1943), 14-15
 _____, "Halkevinde Karagöz, Kukla, Resim, Yazı ve Kitap Sergileri", Gediz, VI/64(Mayıs 1943), 14-15
 ÖZEN, Nurettin, "İktisadi Yükselişimize Bir Bakış", Gediz, 45(1-2-Kanun 1941), 6-7
 ÖZGÜL, Hatice, "Tarhala", Gediz, VII/80(Mayıs 1945), 13
 ÖZSES, Kâzım, "Manisa Ovası ve Sehrin Sit Vaziyesi (Coğrafya Lisans Tezi)", Gediz, VII/75(Ağustos 1944), 11; VII/76(Eylül 1944), 11-16; VII/77(2. Teşrin 1944), 11-16; VII/78(Mart 1945), 4-8; VII/81(Haziran 1945), 13-14; VIII/82(Temmuz 1945), 15; VIII/83(Ağustos 1945), 13-15; VIII/84(Eylül 1945), 10; VIII/85(Kasım 1945), 11; VIII/88 (Ocak 1946), 10-11; VIII/90(31.3.1946), 11-13; VIII/91(30.4.1946), 15; VIII/92(31.5.1946), 15; VIII/93(1.9.1946), 8-9
 _____, "Dertlerimiz: Su- Elektrik", Gediz, VIII/86(Kasım 1946), 4-5; VIII/92(31.5.1946), 3-4
 _____, "Soma Linyit Havzası İşletmesi-Çavastepe Köy Enstitüsü", Gediz, IX/101-102(Ekim-Kasım 1947), 12-14
 _____, "İktisadi Bahisler: Manisa Ovasında Rakip İki Mahsul; Üzüm-Pamuk", Gediz, IX/103(Ocak 1950), 7
 ÖZMEN, M. Şevki, "Kütüphanelerimiz", Gediz, IX/104(Nisan 1950), 17
 PAMİRTAN, Sıtkı Şükrü, "Eski Manisa'nın Aşkı", Gediz, VIII/93(1.9. 1946), 4-5
 PARMAKSIZOĞLU, İsmet, "Manisa Genel Kitaplığından Bazı Eserler", Gediz, VIII/90(31.3.1946), 5-7; VIII/91(30.4.1946), 6-8; VIII/92 (31.5.1946), 7-9; VIII/93(1.9.1946), 5-7
 _____, "Sunullahzâde ve Abdürrezzâkzâdelere Ait Yeni Bir Vesika", Gediz, VIII/94(Ekim 1946), 7-9
 _____, "Kanunî Sultan Süleyman'ın Vasiyetnâmesi", Gediz, VIII/

95(Aralık1946),9-10

PARMAKSIOĞLU,İsmet, "İslâm Aleminde Kitap Yazmada Usûl ve Kâide-
ler Neydi", Gediz, VIII/96(Mart 1947),9-10

_____, "Zeynelzâde Kitaplığı", Gediz, IX/97-98(Nisan-Mayıs 1
1947),5-6

_____, "Manisalı Bir Astronom", Gediz, IX/99-100(Haziran-
Temmuz 1947),6

PARS,Muhittin-Baha, "Dostlara ve Düşmanlara", Gediz,41(1.4.1941),14

PARTRONER,G., "Yüzden Gülen Arkadan Vurmak İsteyen Riyâkâr Adama",
Bozkurt, 1(25.5.1936),10; 2(15.6.1936),9

PERKİN,Fahrettin, "Soma ve Kara Elmas", Gediz, IX/104(Nisan 1950),
22-23

PULAT,Kâmuran, "Manisa'nın Bazı Âdetleri", Gediz, VI/63(Nisan1943)7

_____, "19 Mayıs", Gediz, VI/64(Mayıs 1943),7

_____, "Bazı İnanışlar", Gediz, VI/65(Haziran 1943),12

R.P., "Yabancı Edebiyattan Parçalar",Gediz, V/52(1.8,1941),13

REMZİ.H., "Erkeklerin Mahremiyeti:Sükût(Yazan:Marcelle Maurette)",
Bozkurt, 1(25?5.1946),12-13

REMZİ,M., "Zeytin Ağacı ve Zeytin Yağı", Yeni doğuş, 2(1-1.Kanun
1933),12-13; 3(1-2.Kanun 1934),5; 4(Şubat 1934),7-9

_____, "Çiftçinin Türküsü", Yeni doğuş, 3(1-2.Kanun 1934),4

RİFAT, Câvide, "Git Ustana Danış Gel",Gediz, IX/99-100(Haziran-
Temmuz 1947),8-10

ROBIN,Jeane, "Ben Seni Tekrar Gördüm", Bozkurt, 3(14.12.1936),
15-16

SADİ,Mahmut, "Yontulmamış Sözler",Yeni doğuş, 4(1.2.1934),15

_____, "Veraset ve Tekâmül", Yeni doğuş, 9-10(Temmuz-Ağustos
1934),7-11

_____, "Hayatın Maliyeti", Yeni doğuş, 9-10(Temmuz-Ağustos
1934),5-6

_____, "Medeni ve İctimai Muhit", Yeni doğuş, 11-12(Eylül-1.
Teshrin 1934),3-4

_____, "Akraba İzdivacı Meselesi", Yeni doğuş, 16(Nisan 1935)
7-8

SALAHATTİN, "Köylü ve Ziraat Bankası", Yeni doğuş, 14(Şubat 1935),
3-4

SAMİ,H., "Türk Köylüsünün Hizmetinde Çalışanlar", Gediz, 39(1.7.
1940),1-4

SANCAR,Necati, "Yurdu Gezmek Onu Yükseltmektir", Bozkurt, 2(15.6.
1936),10

- SAYDAM, Akif, "Müzik Tarihi Notları", Gediz, V/57(1.9.1942), 16
- SAYMAN, Muzaffer, "Çocuk ve Roman", Gediz, 5(1.9.1937), 19-20
- SEL SUYU, "Tırmandığım Dağ", Bozkurt, 1(25.5.1936), 10
- _____, "Şüphe", Bozkurt, 2(15.6.1936), 8
- _____, "İçimdeki Dalgalar", Bozkurt, 2(15.6.1936), 11
- _____, "Bir Mektup ve Bir Fikir", Bozkurt, 2(15.6.1936), 13-14
- _____, "Sürgünde Akşam", Bozkurt, 3(14.12.1936), 7
- _____, "Yeni İlkokul Programının Ehemmiyeti", Bozkurt, 3(14.12.1936), 9-10
- SEZEN, Melihât, "Doğudan Sesler", Gediz, 37(1.5.1940), 9-10
- SEZGİN, Cemal, "Radyo ile Halk Terbiyesi", Gediz, 13(1.5.1938), 7
- _____, "Atatürk ve İlim", Gediz, 20(1.12.1938), 15-18
- _____, "İstedikimiz Edebiyat", Gediz, 22(1.2.1939), 5-6
- _____, "Halkevleri Bayramı", Gediz, 23(1.3.1939), 1
- _____, "Nikbin-Bedbin", Gediz, 24(1.4.1939), 2-3
- _____, "Münakaşa", Gediz, 26(1.6.1939), 2-6
- _____, "Ceza Meselesi", Gediz, 27(1.7.1939), 4-5
- _____, "Hatay Zaferi", Gediz, 28(1.8.1939), 1
- _____, "Dil Bayramı", Gediz, 30(1.10.1939), 3
- _____, "Cumhuriyet Bayramı", Gediz, 31(1.11.1939), 1-2
- _____, "Okuma ve Okutma Seferberliği", Gediz, 32(1.12.1939), 1-2
- _____, "Ölüm ve Korku", Gediz, 40(1.8.1940), 1-2
- _____, "30 Ağustos", Gediz, 41(1.9.1940), 1-2
- _____, "Bibliyografya", Gediz, 41(1.9.1940), 12-14; 44(1-1. Kanun 1940), 11-14
- _____, "İslâm Ansiklopedisinin Tercümesi Dolayısıyla", Gediz, 48(1.4.1941), 12-14
- _____, "Lâf Edebiyatı", Gediz, V/61(Şubat 1943), 7
- (SİRRI, M.), "Milli Mahsûl Yerli Malı", Yeni doğuş, 4(1.2.1934), 14
- _____, "Cumhuriyet Marşı", Yeni doğuş, 1(29-1. Teşrin 1933), 5
- _____, "Hep Gözlerine Dair", Yeni doğuş, 3(1-2. Kanun 1934), 4
- SOYLU, Mustafa, "Egemenlik Hakkında", Gediz, 4(1.8.1937), 12-14
- _____, "Kelime ve Mânâ Hakkında", Gediz, 19.5.1937, 15-16
- _____, "Bir Endişenin Tahlil ve Tenkidi", Gediz, 5(1.9.1937), 13-15
- (SÖZEN), "Üzgülü Çocuklara", Yeni doğuş, 17(Haziran 1935), 5-6
- SU, Kâmil, "Gediz Şaphanesine Dair Belgeler", Gediz, 13(19.5. 1937), 13

- Su, Kâmil, "Manisa Tarihine Ait Vesikalar:Manisa'dan İstanbul'a
Gönderilen Yelken ~~B~~ezleri", Gediz, 46(1.2.1941),3-5
- SUNGUR,M.Natık, "Y ~~S~~anlış Kapı Çalanlara", Gediz, V/57(1.9.1942),10
- SUNU,Yıldız, "Mani ~~S~~a Âdetlerinden:Namaz Gecesi", Gediz,VI/64(Mayıs
1943),9
- SÜMERMAN,Semih, "G ~~E~~diz Çıkarken", Gediz, 1(23.4.1937),11
- _____, "Çoc ~~u~~k Bayramının İlhamları", Gediz, 2(19.5.1937),
14-15
- _____, "Saade ~~T~~imizde Gaye ve Şahsiyetin Ehemmiyeti", Gediz,
6(1.10.1937),3-4
- _____, "Yeni Memleket Hastanesi Açılırken", Gediz, 7(31.11.
1937),11-12
- (SÜTUNA,H.İsmet), "Gurbette", Yeni doğuş, 17(Haziran 1935),12
- (Ş.A.), "Kendinizi Daima Doğru mu Bulursunuz", Yeni doğuş, 4(1.2.
1934),16
- _____, "Sokağ ~~ı~~n Çocukları", Yeni doğuş, 4(1.2.1934),6-8
- _____, "Solmu ~~S~~ Rüyalardan:İnci'nin Gelişi,İnci'nin Gidisi",
Yeni doğuş, 3(1-2. ~~F~~anun 1934),6-8
- _____, "Çocuk Kını", Yeni doğuş,2(1-1.Kanun 1933),11-13
- (ŞÜKRÜ,Sıtkı), "Cumhuriyet Gençliği Alev Gibi Bir Gençliktir",
Yeni doğuş, 1(29-1 ~~T~~esrin 1933),7
- (ŞÜKRÜ,Hakkı), "Ne Zaman Ana Sütü Çocuğa Yasak Edilir", Yeni doğuş,
9-10(Haziran-Temmu ~~S~~ 1934),13
- _____, "Halk: ~~O~~rtalık İçin Hekim Öğütleri", Yeni doğuş,8(1.6.
1934),5-6
- TAHİR.Cezmi, "Gedi ~~S~~", Gediz, VI/62(Mart 1943),4-5
- TARCAN,Selim Sırrı, "Dağlar Selim Sırrı", Gediz, 45(1-2?Kanun1940),
4-5
- _____, "Dağlar ~~ı~~n Ruhi Kudreti", Gediz, 48(1.4.1941),4,8
- _____, "Musah ~~S~~eler", Gediz, V/52(1.8.1941),11-12
- TEMUÇİN,Aliye, "Mar ~~S~~isa Dokumaları ve Biz", Gediz, IX/104(Nisan
1950),21-22
- TEVFIK,Muzaffer, "R ~~E~~stü Alışkanlıklar", Yeni doğuş, 11-12(Eylül-1.
Tesrin 1934),7-8
- TOLGA,Şevki, "Bayr ~~S~~k Marşı", Gediz, V/59-60(1-2.Tesrin 1942),4-5
- TONGUÇ,Saim, "Sana ~~T~~ın Dünyü ve Bugününe Dair", Gediz, IX/104(Nisan
1950),11
- TOPALOĞLU,D., "Foll ~~S~~ör:Paşa Köy Manileri.(Toplayan:Eğitmen Hüseyin
Uzunoğlu)", Gediz, VII/77(2.Tesrin 1944),10-11
- TOYGAR,Cemil, "Yel ~~S~~er", Gediz, 48(1.4.1941),7-8

- (TUĞRUL, O.), "Manisa", Yeni doğuş, 5(1.3.1934), 13
- _____, "Sıla", Yeni doğuş, 11-12(Eylül-1. Teşrin 1934), 13
- _____, "Manisa Yenarken (İşgal Hatıraları)", Yeni doğuş, 11-12(Eylül-1. Teşrin 1934), 11-12
- TUNA, Galip, "Hikaye: Arabın Evi", Gediz, IX/97-98(Nisan-Mayıs 1947), 13-15; "Mavnacı", IX/101-102(Ekim-Kasım 1947), 6-7
- TUNCAY, Avni, "Manisa Beydere Teknik Ziraat Okulu Nasıl Çalışıyor", Gediz, IX/104(Nisan 1950), 7-8
- TUNÇ, Mustafa, "Fikirliir: Anıtlarımızı Ölmezliğe Kavuşturan Eser", Gediz, VIII/94(Ekim 1946), 8-9
- TURANLI, Mitat, "Çocuk Bayramı", Gediz, 1(23.4.1937), 7-8
- _____, "23 Temmuz", Gediz, 4(1.8.1937), 15-16
- _____, "Konferans", Gediz, 9(1.1.1938), 4-5, 14
- T.T., "Türk Dilinin Geçirdiği Merhaleler", Gediz, V/54(1-1. Teşrin 1941), 13-15
- TÜĞEN, Naci, "Dilim", Gediz, VIII/85(Ekim 1945), 2-3
- _____, "Halkevimizde Müzik ve Edebiyat Geceleri", Gediz, VI/63(Nisan 1943), 10-11
- _____, "Köy Tetkikleri: Köyde İktisadi Hayat", Gediz, VI/67(Eylül 1943), 3-4; VI/68(Ekim 1943), 4-5; VI/70(1. Kanun 1943), 14-15
- _____, "Dilimiz", Gediz, VII/76(Eylül 1944), 9-10
- _____, "Çocuk ve Egemenlik", Gediz, VIII/91(30.4.1946), 5
- TÜRKMAN, Sadık, "Gediz Havzasındaki Büyük Su İşleri", Gediz, VI/67(Eylül 1943), 10-11; VI/68(Ekim 1943), 7-8
- _____, "Gediz Havzası Feyezanları", Gediz, VI/72(Mart 1944), 18-20
- TÜZEL, Fikri, "Parti Genel Sekreterliğinin Son Altı Aylık Raporumuz Dolayısıyla Evimiz Hakkındaki Takdirkâr Yazıları", Gediz, 27(1.7.1939), 13
- UĞUR, Şevki, "Üzüm ve Faideleri", Gediz, 42(1-1. Teşrin 1940), 3-7
- ULUÇAY, M. Çağatay, "Oscar Vilden'in Eserleri Adlı Kitabın Mukaddemesi", Bozkurt, 1(25.5.1936), 23
- _____, "İstiklâl, İnkılap ve Cumhuriyetimiz", Bozkurt, 3(14.12.1936), 1
- _____, "Manisa'nın İstekleri", Gediz, 1(23.4.1937), 5-7
- _____, "Manisa Coğrafyası", Gediz, 1(23.4.1937), 12-14; 2(19.5.1937), 6-9; 3(24.6.1937), 6-8
- _____, "Manisa'nın Sembolleri", Gediz, 5(1.9.1937), 5-7
- _____, "İnkılabımızın Temeli", Gediz, 7(31.10.1937), 10, 14
- _____, "Türk Tezi ve 2. Türk Tarih Kurultayı", Gediz, 8(1.12

1937),4-5

ULUÇAY, M.Çağatay, "Kül Olan Ruh", Gediz, 18(1.10.1938),1-2

_____, "Cumhuriyetin 15. Yılında Manisa", Gediz, 19(1.11.1938),4-6,14

_____, "Liderimiz ve Liderler", Gediz, 20(1.12.1938),8-11

_____, "Kanunun Sesi", Gediz, 21(1.1.1939),1-2

_____, "Manisa Üzümlerine Dair", Gediz, 29(1.9.1939),3-4

_____, "Dil Bayramı", Gediz, 30(1.10.1939),1

_____, "Manisa Tarihine Ait Vesikalar", Gediz, 30(1.10.1939),

4-5; 31(1.11.1939),5-6; 32(1.12.1939),3-4; 33(1.1.1940),7-8; 34

(1.2.1940),3-4; 35(1.3.1940),7-9; 36(1.4.1940),2-4; 37(1.5.1940),

5-6; 38(1.6.1940),4-7; 40(1.8.1940),4-5 ; 41(1.9.1940),3-4; 43

(1-1.Kanun 1940),6-8; 45(1-2.Kanun 1941),9-10; 46(1.2.1941),5-7;

47(1.3.1941),5-6; 49(1.5.1941),2-4; 50(1.6.1941),4-6; V/51(1.7.

1941),4-6; V/52(1.8.1941),1-2; V/54(1-1.Teşrin 1941),1-2; VI/62

(Mart 1943),4-5

_____, "Sayın Profesör Bay İsmail Hakkı Uzunçarşılı'ya:Çelebi Mehmet Tarafından Verilmiş Bir Temliknameye Dair", Gediz,37(1.5.1940),11-12

_____, "Muradiye Camii", Gediz, 39(1.7.1940),6-8

_____, "Manisa ve Üzüm", Gediz, 42(1-1.Teşrin 1940),7-10

_____, "Bibliyografiya", Gediz, 46(1.2.1941),13-14

_____, "Manisa Mahkeme-i Şer'îyye Sicilleri", Gediz, V/52(1.9.1941),9-11

_____, "Marh (Nark)", Gediz, V/55(1.7.1942),12-15

_____, "Fes'e Dair", Gediz, V/56(1.8.1942),5-6

_____, "Manisa'nın En Eski İki Adeti:Namaz Gecesi ve Mesir", Gediz, V/57(1.9.1942),6-7

_____, "Yunt Dağında Bir Hafta", Gediz, VI/63(Nisan 1943),3-4; VI/64(Mayıs 1943),3-4 ; VI/65(Haziran 1943),9-10; VI/66(Temmuz 1943),10-11; VI/67(Eylül 1943),5-6; VI/69(Kasım 1943),7-8

_____, "Hammamizade'nin Manisa Şiiri", Gediz, VI/63(Nisan 1943),6

_____, "Manisa Halkevi Neşriyatı Arasında:İbrahim Gökçen Saruhanoğulları ve Eserlerine Dair Vesikalar, Manisa Halkevi Yayınlarından, Resimli Ay Matbaası, İstanbul 1940", Gediz, VI/62(Mart 1943),11-13; VI/64(Mayıs 1943),11-13

_____, "Tarihimizi Nasıl İşlemeliyiz", Gediz, VI/65(Haziran 1943),1-3

_____, "Manisa Tarihine Ait Tetkikler:Saruhan'dan Sefere Gön-

- derilen Askere Dair", Gediz, VI/66(Temmuz 1943),2-6
- ULUÇAY, M.Çağatay, "Yunus Emre'ye Dair", Gediz, VI/68(Ekim 1943)13
- _____, "Manisa Tarihi Etrafında", Gediz, VI/70(1.Kanun 1943),
1-2
- _____, "Yunus Emre'nin Kabri Neselesi", Gediz, VI/70(1.Ka-
nun 1943),5-7
- _____, "Manisa Tarihinin Türkler Devri Kaynaklarına Dair Düşünceler", Gediz, VI/71(2.Kanun 1944).1-2
- _____, "Manisa Şairleri", Gediz, VI/72(Mart 1944),2
- _____, "Manisa'nın Son Yüz Elli Yılı", Gediz, VI/73(Nisan
1944),2-4; VII/74(Mayıs 1944),7-8; VII/78(Mart 1945),2-3
- _____, "Eski Anıtları Koruyalım", Gediz, VII/74(Mayıs 1944),
1-2
- _____, "Bizim Ağustos", Gediz, VII/75(Ağustos 1944),4-5
- _____, "Sadıkhâdelerden Esseyid Osman Efendi ve Çocukları
Hakkında", Gediz, VII/77(2.Teşrin 1944).4-5
- _____, "Saruhanoğulları Tarihi Üzerine Bazı Düşünceler", Gediz
VII/78(Mart 1945),11-12
- _____, "Manisa Mahkeme-i Şer'îyye Sicillerinin Değeri", Gediz,
VII/79(Nisan 1945),1,13
- _____, "İbrahim Çelebi Mahalle ve Camisi Hakkında", Gediz,
VII/80(Mayıs 1945),3-5
- _____, "Defterdar Mahmut Paşa ve Arabalanı Camii", Gediz,
VII/81(Haziran 1945).2-4
- _____, "Manisa Kazaları Tarihi Yazılırken Başvurulacak Kay-
naklar", Gediz, VIII/82(Temmuz 1945),4
- _____, "Manisa Küftüsü Vankulu Mehmet Efendi Hakkında", Gediz,
VIII/83(Ağustos 1945),2-4
- _____, "Aynî Ali Kimdir", Gediz, VIII/84(Eylül 1945),3-5
- _____, "Bu Ruhla Mücadele Etmeliyiz", Gediz, VIII/85(Ekim
1945),1-2
- _____, "Manisa'nın Bizanslılardan Alınışının 632. Yıldönümü
Münasebetiyle", Gediz, VIII/86(Kasım 1945).2-3
- _____, "Cizrizâde Kasım Paşa", Gediz, VIII/87(Aralık 1945),
4-6
- _____, "Deli Voyvoda", Gediz, VIII/88(1.1.1946),2-4
- _____, "Halkevimizin Yayınlarına Dair", Gediz, VIII/89(28.2.
1946),5-6
- _____, "Bazı Önemli Mezar Taşları", Gediz, VIII/90(Mart 1946),
8-9

- ULUÇAY, M. Çağatay, "Hacı Yavaşzâde", Gediz, VIII/92(31.5.1946), 5-6
- _____, "Murâdiye Camii Onarılırken", Gediz, VIII/95(Aralık 1946), 2-6
- _____, "Hacı Şabanoğlu Hasan Ağa Türküsü", Gediz, IX/101-102 (Ekim-Kasım 1947), 8-10
- _____, "Tarihi İncelemeler: Mitahü'l-Hesabî Yahud; Kavaid-i Defter-i Risale-i Derviş-i Saruhanî", Gediz, IX/103(Ocak 1950), 5-6
- UTKU, İhsan, "Aziz Yurttaşlarım", Gediz, IX/99-100(Haziran-temmuz 1947), 2-3
- ÜLKÜ, A. Osman, "23 Nisan 935", Yeni doğuş, 16(Nisan 1935), 5-6
- _____, "Millî Hakimiyet 23 Nisan 1336", Yeni doğuş, 16(Nisan 1935), 5-6
- _____, "En Büyük Vazife", Yeni doğuş, 17(Haziran 1935), 1-3
- ÜLKÜ, Fikret, "Köy Enstitülerimizin İktisadî Hedefi", Gediz, VI/66 (Temmuz 1943), 8-9
- ÜLKÜTAŞIR, Şâkir, "Edebi Kültür: Halk Edebiyatında Semaî Şekli ve Bundan Doğan Bazı Örnekler", Gediz, 34(1.2.1940), 4-7
- ÜNAL, Kemâl, "19 Mayıs", Gediz, 38(1.6.1940), 1-2
- VARLIK, İlhan, "Ben Böyle Severim", Gediz, V/56(1.8.1942), 12
- (YALÇIN, M.), "Geceler", Yeni doğuş, 8(1.6.1934), 15
- YALÇIN, Necmettin, "Yurt Tetkikleri: Kırkaşak-Bakır", Gediz, 47(1.3. 1941), 9-10; 48(1.4.1941), 9-10; 49(1.5.1941), 6-9
- _____, "Tetkik Seyehatleri", Gediz, VIII/91(30.4.1946), 11-13; VIII/92(31.5.1946), 12-13
- _____, "Tarihi Efsaneler: Üzüm ve Sarap", Gediz, VIII/93(1.9. 1946), 7-8
- YENİ DOĞUŞ, "Fevzi Lütî Beyin Nutku", Yeni doğuş, 1(29-1.Tesrin 1933), 14-16; 2(1-1.Kanun 1933), 15-16; 3(1-2.Kanun 1934), 14-16; 4(1.2.1934), 8-9
- _____, "Cumhuriyeti Sev ve Sevdin", Yeni doğuş, 1(29-1.Tesrin 1933), 4
- _____, "Yeni Cumhuriyet Marşı", Yeni doğuş, 1(29-1.Tesrin 1933), 6
- _____, "Gölmek Sıhhattir", Yeni doğuş, 2(1-1.Kanun 1933), 16; 11-12(Eylül-1.Tesrin 1934), 16
- _____, "Millî Varlığımızı Kendi Emek ve Paramızla Kazanıyoruz", Yeni doğuş, 2(1-1.Kanun 1933), 10; 3(1-2.Kanun 1934), 10
- _____, "Manisa 'da Olup Bitenler", Yeni doğuş, 2(1-1.Kanun 1933), 16; 5(1.3.1934), 14, 16; 7(1.5.1934), 11-12; 8(1.6.1934), 16
- _____, "Kubilây Günü", Yeni doğuş, 3(1-2.Kanun 1934), 10

- YENİ DOĞUŞ, "Halkevimiz Büyük Bir Merasim Yaptı: Büyük Gazi'nin Resimleri Alkışlar Arasında Asıldı", Yeni doğuş, 5(1.3.1934), 15-16
- _____, "Suna Buna Dair", Yeni doğuş, 8(1.6.1934), 13-14
- _____, "Dünya Haberleri", Yeni doğuş, 9-10(Temmuz-Ağustos 1934), 17-18
- _____, "Manisa Haberleri", Yeni doğuş, 11-12(Eylül-1. Teşrin 1934), 16; 13(2. Kanun 1935), 13-14
- _____, "Yolumuz ve Amacımız", Yeni doğuş, 13(2. Kanun 1935), 1
- _____, "Kapım ve Pencere", Yeni doğuş, 14(Subat 1935), 15
- _____, "Dileklerimiz", Yeni doğuş, 15(Mart 1935), 16
- _____, "Halkevi Başkanlığı", Yeni doğuş, 15(Mart 1935), 16
- _____, "Manisa Halkevinde Konferans Serisi", Yeni doğuş, 15(Mart 1935) 10-13
- _____, "Halkevi Dil, Tarih ve Edebiyat Kolu Başkanı Bay Mustafa Dümer'in Söylevi", Yeni doğuş, 15(Mart 1935), 5-10
- _____, "Halkevleri", Yeni doğuş, 15(Mart 1935), 10-11
- _____, "Manisa Marşı", Yeni doğuş, 15(Mart 1935), 12-13
- _____, "Gözümle Gördüm", Yeni doğuş, 15(Mart 1935), 16
- _____, "Borsa Haberleri (Üzüm ve Diğer Ürünlerimizin Mayıs 1935 Ayı İçindeki Piyasa Durumu)", Yeni doğuş, 17(Haziran 1935), 13-14
- _____, "Manisa Durumları", Yeni doğuş, 17(Haziran 1935), 15-16
- _____, "Vasıf Çınar (Moskova Büyükelçisi)", Yeni doğuş, 17(Haziran 1935), 9
- YÖRÜKOĞLU, Nihat, "Manisa Bimarhanesi", Gediz, VIII/92(31.5.1946), 11
- _____, "Çağatay Ayrılırken", Gediz, VIII/95(Aralık 1946), 11
- _____, "Demirci'de Sidas Kalesi", Gediz, IX/99-100(Haziran-Temmuz 1947), 4, 15
- YÜCEL, Hasan Ali, "Maarif Vekilimiz Bay Hasan Ali Yücel'in Dil Kurultayını Açış Nutukları", Gediz, V/58(1-1. Teşrin 1942), 6-8
- Zapsu, Abdürrahim, "Benlik", Gediz, 27(1.7.1939), 9-10, 12; 28(1.8.1939), 9-10

II- KONU ADINA GÖRE

ANMA TÖRENLERİ

DÜMER, Mustafa, "Bayramımızın Tarihi", Bozkurt, 3(14.12.1936), 12-13

GÜRKAN, Tefrik, "Çanakkale Zaferi", Gediz, IX/104(Nisan 1950), 5-6

a) 19 Mayıs:

DÜMER, Mustafa, "19 Mayıs 1935", Yeni doğuş, 16(Nisan 1935), 1-4

_____, "Bahar ve Bayramlarımız", Gediz, 2(19.5.1937), 1-4

_____, "19 Mayıs Spor ve Gençlik Bayramı", Gediz, 14(1.6.1938), 3-4

ÇAĞLAR, Behçet Kemâl, "19 Mayıs", Gediz, 14(1.6.1938), 4

ÜNAL, Kemâl, "19 Mayıs", Gediz, 38(1.6.1940), 1-2

ATAY, Falih Rifkî, "19 Mayıs 1919", Gediz, 50(1.6.1941), 1-2

BOZKURT, Hikmet, "19 Mayıs ve Manisa", Gediz, 50(1.6.1940), 2-4

HIZAL, Meliha, "19 Mayıs ve Gençlik", Gediz, VI/64(Mayıs 1943), 1-2

_____, "19 Mayıs", Gediz, VIII/92(31.5.1946), 1-2

ERDOĞAN, Ziya, "19 Mayıs'ta Gençlik Konusuyor", Gediz, VIII/92(31.5.1946), 2

BİRSEL, Sevki, "19 Mayıs 1919", Gediz, IX/97-98(Nisan-Mayıs 1947), 1

b) 23 Nisan:

N.M., "Ulusal Bayramda İçimizden Neler Geçiyordu", Yeni doğuş, 13(2.Kanun 1935), 10

ÜLKÜ, A. Osman, "23 Nisan 1935", Yeni doğuş, 16(Nisan 1935), 5-6

DÜMER, Mustafa, "23 Nisan", Gediz, 1(23.4.1937), 2-3; 13(1.5.1938), 1-2

TURANLI, Mitat, "Çocuk Bayramı", Gediz, 1(23.4.1937), 7-8

ÖNAKIN, M. Azmi, "On Dokuzuncu Yirmi Üç Nisan", Gediz, 25(1.5.1939), 1-2

GEDİZ, "23 Nisan", Gediz, VI/73(Nisan 1944), 1-2

KARLIDAĞ, "23 Nisan 1946", Gediz, VIII/91(30.4.1946), 4

TÜĞEN, Naci, "Çocuk ve Egemenlik", Gediz, VIII/91(30.4.1946), 5

c) İnönü Zaferi:

GEDİZ, "Tarih Boyunca", Gediz, VIII/90(31.3.1946), 1-2

DİNÇER, Celâl, "Birinci İnönü", Gediz, VIII/95(Aralık 1946), 15-16

c) 30 Ağustos:

DÜMER, Mustafa, "30 Ağustos", Gediz, 5(1.9.1937), 1-2

- GEDİZ, "30 Ağustos", Gediz, 5(1.9.1937),1-2
 ÖNAKIN,M.Azmi, "30 Ağustos", Gediz, 29(1.9.1939),1-2
 SEZGİN,Cemâl, "30 Ağustos", Gediz, 41(1.9.1940),1-2
 BİLGİN,Şevket, "30 Ağustos", Gediz, V/53(1.9.1941),1-2
 ULUÇAY,M.Çağatay, "Bizim Ağustos", Gediz, VII/75(Ağustos 1944),
 4-5
 GEDİZ, "30 Ağustos", Gediz, VIII/84(Eylül 1945),1; 17(1.9.1938)1
 TUNCAY,Avni, "30 Ağustos", Gediz, VIII/93(1.9.1946),1-2

d) 8 Eylül Manisa'nın Kurtuluş Günü:

- GEDİZ, "8 Eylül Kurtuluş Günümüz ve Üzüm Bayramı", Gediz, V/58
 (1-1.Teşrin 1942),13
 GÖKÇEN,İbrahim, "Kurtuluşumuzun Üç Temeli", Gediz, VI/67(Eylül
 1943),1-2

e) Lozan Antlaşması:

- NURİ,Mustafa, "24 Temmuz İstiklâl ", Yeni doğuş, 9-10(Temmuz-Ağus-
 tos 1934), 1-4
 TURANLI,Mitat, "23 Temmuz", Gediz, 4(1.8.1937),15-16
 DÜMER,Mustafa, "23 Temmuz 1937",Mesut Bir Yıldönümü", Gediz, 4(1.
 1.1937), 1
 OSKAY,Bahri, "Lozan ve Biz", Gediz, 40(1.8.1940),9-12; 41(1.9.1940)
 7
 ATAY,Falih Rifkî, "Lozan, Montrö ve Değişmeyen Dava", Gediz, V/52
 (1.8.1942),3
 GEDİZ, "Lozan ve Sonrası", Gediz, VIII/83(Ağustos 1945),1

f) Cumhuriyet Bayramı:

- GEDİZ, "Kutsal Gün", 7(31.10.1937),1-2
 _____, "Cumhuriyet 21 Yaşına Girerken", Gediz, VII/77(2.Teş-
 rin 1944),1-2
 _____, "Cumhuriyetimiz 22 Yaşında", Gediz, VIII/86(Kasım 1945),
 1-2
 DÜMER,Mustafa, "Cumhuriyet Bayramını Karşılarken", Gediz, 7(31.10.
 1937), 16
 SEZGİN,Cemâl, "Cumhuriyet Bayramı", Gediz, 31(1.11.1939), 1-2
 GÖKÇEN,İbrahim, "Cumhuriyet 20 Yaşında", Gediz, VI/68(Ekim 1943),
 1-3

g) Hatay Zaferi:

- DÜMER,Mustafa, "Milli Duygu Çağlıyanları", Gediz, 16(1.8.1938),1

SEZGİN, Cemâl, "Hatay Zaferi", Gediz, 28(1.8.1939), 1

h) Kubilây'ı Anma Töreni:

YENİ DOĞUS, "Kubilây Günü", Yeni doğus, 3(1-2.Kanun 1934), 10

ÖNAKIN, M.Azmi, "İnkılâp Askı ve Şehit Kubilây", Gediz, 12(1.4.1938), 3

1) Abdülhakhamid'i Anma Töreni:

GEDİZ, "Haftanın Şuunu, Elemlı Bir Matem", Gediz, 1(23.4.1937), 14-16

MUSTAFA, Ali, "Abdülhakhamid'in Ölümü Münasebetiyle", Gediz, 1(23.4.1937), 15

i) Tasarruf Haftası:

DÜMER, Mustafa, "Arttırma ve Yerli Malı Haftası", Gediz, 9(1.1.1938), 1-2, 14

ÖNAKIN, M.Azmi, "Tasarruf Haftası", Gediz, 33(1.1.1940), 1

ÖZEN, Kurettin, "İktisadi Yükselişimize Bir Bakış", Gediz, 45(1-2.Kanun 1941), 6-7

j) Toprak Bayramı:

BİRSEL, Sevki, "Toprak Bayramı", Gediz, VIII/82(Temmuz 1945), 3

k) Mevlâna Celâleddin:

ARMAĞAN, Vahit, "Mevlâna Celâleddin", Gediz, VII/77(2.Teşrin 1944), 6-8

1) Namık Kemal:

DURU, Kazım Femi, "Namık Kemal'in 100. Doğum Yılı", Gediz, 45(1-2.Kanun 1941), 1-2

m) Kimar Sinan:

BERK, İlhan, "Koca Sinan", Yeni doğus, 16(Nisan 1935), 15

BAITACIOĞLU, İsmail Hakkı, "Estetik Bakımından Sinan", Gediz, 37(1.5.1940), 3-4

n) Vasıf Çınar:

YENİ DOĞUS, "Vasıf Çınar(Moskova Büyükelçisi)", Yeni doğus, 17(Haziran 1935), 7

o) Ziya Gökalp:

FINDIKOĞLU, Ziyaeddin Fahri, "Ziya Gökalp İçin Çok Hararetli Bir Anma Senesi", Gediz, VIII/94 (Ekim 1946), 12-14

ATATÜRK VE TÜRK DEVRİMİ

a) Atatürk:

NURİ, Mustafa, "Gazi Geliyor", Yeni doğuş, 7(1.5.1934), 5-7

_____, "Atatürk", Yeni doğuş, 13(2.Kanun 1935), 2

GÜNDÜZ, Nerime, "Genç Duygular: Walkevi, Atatürk", Yeni doğuş, 16 (Nisan 1935), 16

DÜMER, Mustafa, "Ulu Önder Sen Bin Yasa", Gediz, 3(24.6.1937), 16

_____, "Atamız Öldü, Yaşasın Kemalizm", Gediz, 20(1.12.1938), 3-4

ERDOĞAN, Fehmi, "En Büyük Yasamız", Gediz, 20(1.12.1938), 17

SEZGİN, Cemal, "Atatürk ve İlim", Gediz, 20(1.12.1938), 1

ÖNAKIN, M.Azmi, "O: En Büyük: Yazmakla Piter mi", Gediz, 20(1.12.1938), 5-6

BOZKURT, Hikmet, "Atam'a", Gediz, 20(1.12.1938), 6

ÇAĞLAR, Behçet Kemal, "İzinde", Gediz, 20(1.12.1938), 7

ULUÇAY, M.Çağatay, "Liderimiz ve Liderler", Gediz, 20(1.12.1938), 8-11

KURUNCU, Vahit, "Atamın Acısı", Gediz, 20(1.12.1938), 16

GÖKÇEN, İbrahim, "Atatürk ve Türk Tarihi", Gediz, 20(1.12.1938), 12-13, 17

ÖNAKIN, M.Azmi, "Tanrının En Büyük Güneşi", Gediz, 26(1.6.1939), 1-2

EDGÜER, Rıdvan Kefiz, "Atatürk'ün", Gediz, 20(1.12.1938), 16

GEDİZ, "Atatürk ve Anafartalar", Gediz, 31(1.11.1939), 4-8

GÖKALP, Ziya, "Atatürk", Gediz, 44(1-1.Kanun 1940), 1-4

ALTAY, Hüsnü, "Atamın Manevi Huzurunda", Gediz, 44(1-1.Kanun 1940), 8

ÖNERTÜRK, Ahmet, "Yanisa Definde Atama Akıt", Gediz, 50(1.6.1941), 12-14

_____, "Bu Vatan İçin Ölenlere", Gediz, V/58(1-1.Tesrin 1942), 1-2

b) Cumhuriyet'in İlanı ve Cumhuriyet Rejimi:

YENİ DOĞUŞ, "Cumhuriyet'i Sev ve Sevdin", Yeni doğuş, 1(29-1.Tesrin 1933), 6-9

_____, "Yolumuz ve Amacımız", Yeni doğuş, 13(2.Kanun 1935), 1

ÜLKÜ, Osman, "Millî Hakimiyet", Yeni doğuş, 16(Nisan 1935), 13-14

_____, "En Büyük Vazife", Yeni doğuş, 17(Haziran 1935), 1-3

ULUÇAY, M.Çağatay, "İstiklâl, İnkılâp ve Cumhuriyetimiz". Bozkurt, 3(14.12.1936), 2-4

OTTOMAN, Necdet, "Cumhuriyetimiz ve İnkılâbımız", Bozkurt, 3(14.12.1936), 5-7

SOYLU, Ali Mustafa, "Egemenlik Hakkında", Gediz, 4(1.8.1937), 12-14

DURU, Kâzım Nâmi, "15 Yılın Mânâsı", Gediz, 19(1.11.1938), 1

AYKAC, F.Ahmet, "Cumhuriyet Düşmanları", Gediz, 22(1.2.1939), 1-2

GÖKALP, Ziya, "Türkiye'de Cumhuriyet Rejimi", Gediz, 43(1-2.Teşrin 1940), 4-6

DURU, Kâzım Nâmi, "17. Yıla Girerken", Gediz, 43(1-2.Teşrin 1940), 1-2

GÖKÇE, Orhan Rahmi, "Türk Kadını, Türk Kızı Vazife Başında", Gediz, 43(1-2.Teşrin 1940), 2-3

AKSOY, Kâmil, "En Büyük Eserimiz", Gediz, V/55(1.7.1942), 2-5; V/56(1.8.1942), 1-3; V/57(1.9.1942), 1-2

c) Milliyetçilik:

NURİ, Mustafa, "Altı Ok: Milliyetçiyiz", Yeni doğuş, 3(1-2.Kanun 1934), 1-3

GÖKALP, Ziya, "Türk Kanı: Türklüğün Ebediyet-i Siyasiye Fikri", Gediz, 34(1.2.1940), 11-13

_____, "Türk Milliyetçiliği", Gediz, 38(1.6.1940), 8-10; 39(1.7.1940), 12-13; 40(1.8.1940), 6-7

_____, "Türk ve Türklük", Gediz, 50(1.6.1941), 6-8

d) Halkçılık:

NURİ, Mustafa, "Altı Ok: Halkçiyiz", Yeni doğuş, 4(1.2.1934), 1-4

GÖKALP, Ziya, "Demokrasi: Halkçılık", Gediz, 36(1.4.1940), 4-6; 37(1.5.1940), 7-9

GÜRSOY, M.Colal, "Halkçılık ve Demokrasi", Gediz, 9(1.1.1938), 3-4

e) Devletçilik:

NURİ, Mustafa, "Altı Ok: Devletçiyiz", Yeni doğuş, 5(1.3.1934), 1-3

AYKAC, F.Ahmet, "İktisadi Terbiyenize Dair", Gediz, 33(1.1.1940), 2-4

GÖKALP, Ziya, "Müdahalecilik: Devlet Sosyalistliği", Gediz, 45(1-2.Kanun 1941), 2-4

_____, "Milli İktisat Milli İstiklâl", Gediz, 48(1.4.1941), 5-7

f) Lâiklik:

NURİ, Mustafa, "Altı Ok: Lâikiz", Yeni doğuş, 6(1.4.1934), 1-4
 ULUÇAY, M.Çağatay, "İnkılâbımızın Temeli", Gediz, 7(31.10.1937),
 10-14

GÖKALP, Ziya, "Laik Cumhuriyet", Gediz, 31(1.11.1939), 2-3
 AKSOY, Kâmil, "İnkılâbımızın Ana Prensiplerinden Birisi Olan Lâ-
 iklik Ne Demektir", Gediz, V/59-60(1-2.Teşrin 1942), 2-3; V/61(Şu-
 bat 1943), 3-5

g) İnkılâpçılık:

A.Ş., "Türk İnkılâbında Kadın", Yeni doğuş, 1(29-1.Teşrin 1933), 4
 NURİ, Mustafa, "Altı Ok: İnkılâpçılız", Yeni doğuş, 8(1.6.1934), 1-4
 BAYÇIN, Nazmi, "İnkılâp ve Sosyal Yaşayış", Yeni doğuş, 17(Haziran
 1935), 3-4
 GÖKALP, Ziya, "Türk İnkılâpçılığı", Gediz, 46(1.2.1941), 11-13; 47
 (1.3.1941), 11-13
 _____, "Türk İnkılâbında Türk Kadınının Hukuki ve İctimai Mev-
 kii", Gediz, V/54(1-1.Teşrin 1941), 6-7

h) Dil Devrimi:

DÜMER, Mustafa, "Dil İnkılâbı", Yeni doğuş, 13(2.Kanun 1935), 6-8
 EDGÜER, Rıdvan Nafiz, "Dil Bayramı", Gediz, 18(1.10.1938), 8
 ERGİNOĞLU, Hasan Fehmi, "Türkçemiz", Gediz, 43(1-1.Teşrin 1940), 9-12

ı) Hukuk Devrimi:

ULUÇAY, M.Çağatay, "Kanunun Sesi", Gediz, 21(1.1.1939), 1-2
 GÖKALP, Ziya, "Kemalizmin Hukuk Telâkkisi", Gediz, V/59-60(1-2.Teşrin
 1942), 4-5
 _____, "Hukukta Türk'e Doğru", Gediz, V/64(Mayıs 1943), 5-6
 KUMOVA, Şadan, "Kadın Hukuku", Gediz, IX/97-98(Nisan-Mayıs 1947),
 5-6

BİBLİYOGRAFYA

SEZGİN, Cemal, "Nur Baba, Anatol France'in Silvester Banarın, İslâm
 Medeniyeti Tarihi, Barthold (M.Fuat Köprülü), Gediz, 41(1.9.1940),
 12-14
 _____, "Türk Ahlâkçıları", Gediz, 44(1-1.Kanun 1940), 11-14
 ULUÇAY, M.Çağatay, "Kâmil Su, Muradiye Camii", Gediz, 46(1.2.1941),
 13-14
 SEZGİN, Cemal, "İslâm Ansiklopedisinin Tercümesi Dolayısıyla", Gediz,
 48(1.4.1941), 12-14

ÇEŞİTLİ KONULAR

- YENİ DOĞUŞ, "Milli Varlığımızı Kendi Emek ve Paramızla Kazanıyoruz", Yeni doğuş, 2(1-1.Kanun 1933), 10; 3(1-2.Kanun 1934), 10
- _____, "Dünya Haberleri", Yeni doğuş, 9-10(Temmuz-Ağustos 1934), 17-18
- ARİF, Necdet, "Sinemaya Dair", Yeni doğuş, 8(1.6.1934), 7
- _____, "Sahne ve Ehemmiyetine Dair", Yeni doğuş, 11-12(Eylül-1.Teşrin 1934), 9
- SADİ, Mahmut, "Veraset ve Tekmül", Yeni doğuş, 9-10(Temmuz-Ağustos 1934), 7-11
- ER, Mustafa, "Nüfus Sayasası", Yeni doğuş, 14(Subat 1935), 1-3
- BAHADIR, Ali, "Amerika Mektupları", Yeni doğuş, 13(2.Kanun 1935), 3-4; 14(Subat 1935), 5-8; 15(Mart 1935), 14-16
- GEMİCİOĞLU, Avni, "Birinci Napolyon'un Mektupları ve Büyük Askinın Sonu", Yeni doğuş, 14(Subat 1935), 13-15
- ORKON, Cenap Refik, "İran Transit Yolu", Gediz, 4(1.8.1937), 3-4; 5(1.9.1937), 3-4
- BÖRÜ, Aziz, "Şehir İnsası Ne Demektir", Gediz, 15(1.7.1938), 5-6
- ÖNAKIN, M.Azmi, "Gazeteleri Okurken", Gediz, 34(1.2.1940), 1
- SEZENER, Melahat, "Doğudan Sesler", Gediz, 37(1.5.1940), 9-10

EDEBİYAT

- KURŞUNCU, Vahit, "Edebiyat Nedir: Tetkikinde Hangi Noktalar Göz-önünde Bulundurulmalıdır", Gediz, 10(1.2.1938), 2-10
- ARİF, Necdet, "Edebiyat Nasıl Olmalı", Yeni doğuş, 6(1.4.1936), 5-6
- ERGİNOĞLU, Hasan, "Milli Edebiyat", Yeni doğuş, 17(Naziran 1935), 8-10
- SEZGİN, Cemal, "İstediğimiz Edebiyat", Gediz, 22(1.2.1938), 5-6
- ÜLKÜTAŞIR, Sakir, "Edebi Kültür: Folk Edebiyatında Semai Sekli ve Bundan Bazı Örnekler", Gediz, 34(1.2.1940), 4-7
- R.P., "Yabancı Edebiyattan Parçalar: Wayne'de Tatbikler", Gediz, V/52(1.8.1941), 11

a) Anı:

- A.Ş., "Çocuk Kını", Yeni doğuş, 2(1-1.Kanun 1933), 12-13

b) Denemeler:

- TURGUTLU, Niyazi, "Kosma: Karacaoğluna Benzeme", Yeni doğuş, 1(29-1.Teşrin 1933), 11
- M.O.M., "Ölüm", Yeni doğuş, 7(1.5.1934), 16
- YENİ DOĞUŞ, "Suna Buna Dair", Yeni doğuş, 8(1.6.1934), 13-14

NAZMÎ, Muallim, "Eizde Mûnevverler", Yeni doğuş, 13(2.Kanun 1935), 5-6

N. İLHAN, "Görüşler ve Duyuşlar: Çezmi Tahir ve Yalnızlığımız", Yeni doğuş, 14(Subat 1935), 16

ATAY, Falih Rifki, "Erzurum'a Vardık", Gediz, 30(1.10.1939), 2

KURŞUNCU, Vahit, "Kahve Gezileri", Gediz, 33(1.1.1940), 4-5

GEDİZ, "Denizde Bir Mücadele", Gediz, 40(1.8.1940), 13-14

KİP, Necati, "Fantazi: Sigara", Gediz, V/52(1.8.1941), 14

BAYÇIN, Nazmi, "Artık Siz Düşünüyorsunuz", Gediz, VII/77(2.Tesrin 1944), 8-9

c) Fıkra Türünde Olanlar:

GEMİCİOĞLU, Avni, "Gülmek Şahhettir", Yeni doğuş, 2(1-1.Kanun 1933), 16; 4(1.2.1934), 16; 7(1.5.1934), 12; 8(1.6.1934), 16; 9-10(Temmuz-Ağustos 1934), 19; 11-12(Eylül-1.Tesrin 1934), 16; 13(2.Kanun 1935), 16

BOZKURT, "Bilmece", Bozkurt, 1(25.5.1936), 16

GÜNEY, Dursun, "Güzel Sözler", Bozkurt, 2(15.6.1936), 5

d) Hikâyeler:

BEHZAT, S., "Küçük Şeyler", Yeni doğuş, 2(1-1.Kanun 1933), 13-14

_____, "Süpriz", Yeni doğuş, 3(1-2.Kanun 1934), 11-14

_____, "Bir Kedi Yüzünden", Yeni doğuş, 4(1.2.1934), 10-11

_____, "Kesmemek Sartiyle", Yeni doğuş, 5(1.3.1934), 10-12

_____, "Mezar Pekçileri", Yeni doğuş, 6(1.4.1934), 10-12

_____, "Hasat", Yeni doğuş, 7(1.5.1934), 8-10

_____, "Bir Sise ve Bir Tek Mantar Meselesi", Yeni doğuş, 8(1.6.1934), 9-11

_____, "Karşılık", Yeni doğuş, 9-10(Temmuz-Ağustos 1934), 15-17

_____, "Bir Dolup Bosalma Meselesi", Yeni doğuş, 11-12(Eylül-1.Tesrin 1934), 14-15

_____, "Asıl Mesele Şimdi Tamam", Yeni doğuş, 16(Nisan 1935), 14-15

Ş.A., "İnci'nin Gelişi İnci'nin Gidişi", Yeni doğuş, 3(1-2.Kanun 1934), 6-8

_____, "Sokağın Çocukları", Yeni doğuş, 4(1.2.1934), 6-8

ASIM, Selahattin, "Emir Ayşe", Yeni doğuş, 4(1.2.1934), 4-5

HAYRİ, "Çakal Dağının Esrarı", Yeni doğuş, 6(1.4.1934), 15-16

N. İlhan, "Küçük Hikaye: Bir Varıyo Bir Geliyo", Yeni doğuş, 7(1.5.1934), 13

BERK, İlhan, "Dağının Ayşe", Yeni doğuş, 17(Haziran 1935), 10-12

BERK, İlhan, "Kızban", Gediz, 5(1.9.1937), 15-17; 6(Ekim 1937), 8-9; 8(Aralık 1937), 8-9; 9(1.1.1938), 8-9; 12(1.4.1938), 8-9; 13(1.5.1938), 8-9; 15(1.7.1938), 10; 16(1.8.1938), 7

NIYAZİ, İzzet, "Zavallı Leylekler", Yeni doğuş, 9-10(Temmuz-Ağustos 1934), 14

SEL SUYU, "Sürgünde Akşam", Bozkurt, 3(14.12.1936), 7

ERGİNOL, H.Fehmi, "Hikâyemsi: 23 Nisanlar", Gediz, 13(1.5.1938), 4
_____, "Mahalli Hikâye: Dertli Raîci", Gediz, V/61(Şubat 1943), 9-10

TUNA, Galip, "Arabın Evi", Gediz, IX/97-98(Nisan-Mayıs 1947), 13-15

_____, "Mavnacı", Gediz, IX/101-102(Ekim-Kasım 1947), 6-7

e) Marşlar:

SIRRI, Mehmet, "Cumhuriyet Marşı", Yeni doğuş, 1(29-1. Teşrin 1933), 5

YENİ DOĞUŞ, "Yeni Cumhuriyet Marşı", Yeni doğuş, 1(29-1. Teşrin 1933) 6

BEHZAT, S., "Türklerin Marşı", Yeni doğuş, 2(1-1. Kanun 1933), 4

YENİ DOĞUŞ, "Manisa Marşı", Yeni doğuş, 15(Mart 1935), 12

f) Masallar:

BOZKURT, "Erkinlik Masalı", Bozkurt, 1(25.5.1936), 14-16; 2(15.6.1936), 11-13

_____, "Yurt Masalı", Bozkurt, 3(14.12.1936), 16

g) Sohbetler:

S.M., "Yontulmamış Sözler", Yeni doğuş, 4(1.2.1934), 15

PARTROWER, G., "Yüzden Gülen Arkadan Vurmak İsteyen Biyâkâr Adama", Bozkurt, 1(25.5.1936), 10

_____, "Bizden Ayrı İçi, Dışından Yabancı Adama", Bozkurt, 2(15.6.1936), 9

SEL SUYU, "Bir Mektup ve Bir Fikir", Bozkurt, 2(15.6.1936), 13-14

ROBIN, Jeanne, "Ben Seni Tekrar Gördüm", Bozkurt, 3(14.12.1936), 15-16

GÜRSES, "Füseyin Rahmi Gürpınar ve Eserleri", Gediz, 26(1.6.1939), 14-15

KISAKÜREK, Necip Fazıl, "Üzüm", Gediz, 29(1.9.1939), 2-8

ÖNERTÜRK, Ahmet, "Kitapları Karıştırırken", Gediz, V/56(1.8.1942), 13-16

KARAOĞMANOĞLU, Yakup Kadri, "Düşmanın Yakup Yıkılmış Köyler Ahali-sine", Gediz, V/58(1-1. Teşrin 1942), 9-11

BARTAS, Nedim, "Çamlıktan Bir Köse", Gediz, VI/71(2. Kanun 1944), 8

PAMİRTAN, Şükrü, "Eski Manisa'nın Aşkı", Gediz, VIII/93(1.9.1946),
4-5

h) Şiirler:

TURGUTLU, H. Niyazi, "Bir Ölüm Hikâyesi", Yeni doğuş, 1(29-1. Teşrin 1933), 12-13

_____, "Korku", Yeni doğuş, 7(1.5.1934), 14

_____, "Dilek", Yeni doğuş, 5(1.3.1934), 13

NAFİZ, Avni, "Derli Birlik", Yeni doğuş, 1(29-1. Teşrin 1933), 5

NAFİZ, Halit, "Eriyen Bir Nefes", Yeni doğuş, 1(29-1. Teşrin 1933), 15

BEHZAT, S., "Yolcular", Yeni doğuş, 3(1-2. Kanun 1934), 4

_____, "Hasret", Yeni doğuş, 4(1.2.1934), 6

_____, "Arzu ve Korku", Yeni doğuş, 5(1.3.1934), 2

_____, "O Yerler", Yeni doğuş, 6(1.4.1934), 3

_____, "Rüya", Yeni doğuş, 7(1.5.1934), 2

_____, "Roma Yanıyor", Yeni doğuş, 7(1.5.1934), 14

_____, "Yara", Yeni doğuş, 8(1.6.1934), 11

_____, "Eskiden", Yeni doğuş, 9-10(Temmuz-Ağustos 1934), 4

_____, "Rüzgâra", Yeni doğuş, 16(Nisan 1935), 6

KEMAL, Muzafer, "Tehattür", Yeni doğuş, 1(29-1. Teşrin 1933), 11

SİRRI, Mehmet, "Hep Gözlerine Dair", Yeni doğuş, 3(1-2. Kanun 1934), 4

TURGUTLU, M. Remzi, "Çiftçinin Türküsü", Yeni doğuş, 3(1-2. Kanun 1934),
4

SİRRI, Mehmet, "Milli Mahsûl Verli Malı", Yeni doğuş, 4(1.2.1934), 14

KEMAL, Muammer, "Oğluma", Yeni doğuş, 5(1.3.1934), 13

KORKUT, İshak, "Selâm", Yeni doğuş, 5(1.3.1934), 16

TUĞRUL, O, "Manisa", Yeni doğuş, 5(1.3.1934), 13

_____, "Sıla", Yeni doğuş, 11-12(Eylül-1. Teşrin 1934), 13

N. İlhan, "Ses", Yeni doğuş, 4(1.2.1934), 15

_____, "Gözlerin", Yeni doğuş, 7(1.5.1934), 15

_____, "Bundan Sonra", Yeni doğuş, 11-12(Eylül-1. Teşrin 1933),
16

_____, "Bakışların", Yeni doğuş, 11-12(Eylül-1. Teşrin 1933), 9

_____, "İstedığın Gibi Ol", Yeni doğuş, 13(2. Kanun 1935), 9

_____, "Düşün", Yeni doğuş, 14(Şubat 1935), 9

HAŞİM, M., "Türk Askeri", Yeni doğuş, 7(1.5.1934), 15

VALÇIN, M., "Geceler", Yeni doğuş, 8(1.6.1934), 15

NIYAZİ, İzzet, "Zavallı Leylekler", Yeni doğuş, 9-10(Temmuz-Ağustos 1934), 14

YENİ DOĞUŞ, "Kapım ve Pencerem", Yeni doğuş, 14(Şubat 1935), 16

- YENİ DOĞUŞ, "Gözümle Gördüm", Yeni doğuş, 15(Mart 1935),12-13
 _____, "Halkevleri", Yeni doğuş, 15(Mart 1935),10-11
 AKGÜN,Neriman, "Gurbette", Yeni doğuş, 15(Mart 1935), 2
 BERK,İlhan, "Bir Mum ve Bir Kandil Rüyası", Yeni doğuş, 16(Nisan 1935), 8
 _____, "Hep Senin İçin", Yeni doğuş, 16(Nisan 1935), 6
 _____, "Deniz Hasreti", Yeni doğuş, 17(Haziran 1935), 4
 SÜTUNA,H.İsmet, "Gurbette", Yeni doğuş, 17(Haziran 1935),12
 SEL SUYU, "Tırmandığım Dağ", Bozkurt, 1(25.5.1936),10
 _____, "Şüphe", Bozkurt, 2(15.6.1936),8
 _____, "İçimdeki Dalgalar", Bozkurt, 2(15.6.1936),11
 _____, "Sürgünde Akşam", Bozkurt, 3(14.12.1936),7
 OTTOMAN,Necdet, "Gediz", Bozkurt, 2(15.6.1936),6
 ÇAĞLAYAN,A., "İlâhi Günler", Bozkurt, 2(15.6.1936),9
 ARSLAN,İzzet, "Bir Gün", Gediz, 44(1-1.Kanun 1940),10
 PARS,Muhittin Baha, "Dostlara ve Düşmanlara", Gediz, 48(1.4.1941), 14
 KİP,Necati, "Yedi Kızlar", Gediz, 49(1.5.1941),5
 _____, "Niobe", Gediz, V/51(1.7.1941),8
 ARSLAN,İzzet, "Beş Damla", Gediz, V/51(1.7.1941),13
 DERTLİ,Duran, "Dedim Dedi", Gediz, V/61(Şubat 1943),16
 SEZGİN,Cemâl, "Mesnevi", Gediz, V/61(Şubat 1943),15-16
 ULUÇAY,M.Çağatay, "Hammamizâde'nin Manisa Şiiri", Gediz, VI/63(Nisan 1943), 6
 DEMİRÖZ,Gökalp Ziya, "Dağlar", Gediz, VI/73(Nisan 1944),9
 LEKESİZ,Yusuf Ziya, "Yollar", VII/74(Mayıs 1944),6
 FINDIKOĞLU,Tevfik, "Uzun Ömür", Gediz, IX/97-98(Nisan-Mayıs 1947),15
 GEDİZ, "Karşımdasın", Gediz, IX/97-98(Nisan-Mayıs 1947),15
 GÜVEN, Gönül, "Yapabilir misiniz", Gediz, IX/97-98(Nisan-Mayıs 1947), 15
 ÖZSOY,Nejat, "Duyduklarım", Gediz, IX/97-98(Nisan-Mayıs 1947),16
 ILGIN,Erdoğan, "Mizah", Gediz, IX/97-98(Nisan-Mayıs 1947)-16
 KÜEY,Ahmet, "Spilüs'te Akşam", Gediz,IX/103(Ocak 1950), 6
 _____, "Niobe", Gediz, IX/104(Nisan 1950), 20

1)Türk Dili:

- MAYAKONA,Müşak, "İmlâmızda Ecnebi İsmihaslar", Gediz, 12(1.4.1938)2
 OTTOMAN,Necdet, "Türkçe Tıp İstılâhına Dair", Gediz, 2(19.5.1937),

- MUSTAFA, Ali, "Kelime ve Kânâ Hakkında", Gediz, 2(19.5.1937), 15-16
 T.T., "Türk Dilinin Geçirdiği Merhaleler", Gediz, V/54(1-1.Tesrin 1941), 13-15
 TUGEN, Kaci, "Dilimiz", Gediz, VII/76(Eylül 1944), 9-10
 _____, "Dilim", Gediz, VIII/85(Ekim 1945), 2-3

EĞİTİM

a) Çocuk ve Çocuğun Eğitimi:

- BOZKURT, "Çocuk Bakımı", Bozkurt, 1(25.5.1936), 13; 2(15.6.1936), 10-11; 3(14.12.1936), 10-12
 SÜMERMAN, Semih, "Çocuk Bayramının İlhamları", Gediz, 2(19.5.1937), 14-15
 DURU, Kâzım Nâmi, "Çocuk Haftası Münâsebetiyle", Gediz, 37(1.5.1940), 1-2
 A., E., "Çocuk", Gediz, 49(1.5.1941), 1-2
 BAYER, Fuat, "23 Nisan ve Çocuk", Gediz, VI/63(Nisan 1943), 1-3
 ORHON, H., "Çocuk Sağlığı", Gediz, VIII/94(Ekim 1946), 9-12

b) Aile ve Çocuk:

- ŞÜKRÜ, Sıtkı, "Cumhuriyet Gençliği Alev Gibi Bir Gençliktir", Yeni doğuş, 1(29-1.Tesrin 1933), 7
 ARİF, Necdet, "Lisan Meselesi", Yeni doğuş, 9-10(Temmuz-Ağustos 1934) 11-13
 _____, "Musahabe: Kültür Meselesi", Yeni doğuş, 7(1.5.1934), 1-3
 SÖZÜN, "Üzgülü Çocuklar", Yeni doğuş, 17(Haziran 1935), 5-6
 BAYÇIN, Nazmi, "Gençlikten Beklediğimiz", Bozkurt, 1(25.5.1936), 3-5
 KAYNAK, Yahya, "Aile İçinde Çocuk", Gediz, 4(1.8.1937), 16
 SAYMAN, Muzaffer, "Çocuk ve Roman", Gediz, 5(1.9.1937), 19-20
 SEZGİN, Cemâl, "Radyo ile Halk Terbiyesi", Gediz, 13(1.5.1938), 7
 DURU, Kâzım Nâmi, "Bir Eğitimci Kursunda", Gediz, 18(1.10.1938), 3-4
 BAYÇIN, Nazmi, "Öğrenme Merakı", Gediz, 25(1.5.1939), 2-4, 11
 SEZGİN, Cemal, "Ceza Meselesi", Gediz, 27(1.7.1939), 4-5
 _____, "Okuma ve Okutma Saferberliği", Gediz, 32(1.12.1939), 1-2
 ÖNERİTÜRK, Ahmet, "Yurt ve Çocuk", Gediz, 49(1.5.1941), 9-11
 ARSLAN, İzzet, "Müzik ve Çocuk", Gediz, V/54(1-1.Tesrin 1941), 8-10
 ÖNERİTÜRK, Ahmet, "Kimden Örnek Alalım", Gediz, V/55(1.7.1942), 5-6
 ÖNOĞUR, Cemal, "Çocuk Terbiyesinde Mühim Bir Problem: Aile ve Okul İşbirliği", Gediz, V/55(1.7.1942), 7-10; V/56(1.8.1942), 8-11

İNÖNÜ, İsmet, "İlköğretim Davamız", Gediz, VII/75(Ağustos 1944), 1-4

_____, "İlköğretimde Çalışmalarımız", Gediz, VIII/91(30.4.1946), 1-3

BAYÇIN, Nazmi, "Çocuğun Değeri", Gediz, VII/80(Mayıs 1945), 10-11

_____, "Milli Eğitim Bakanlığından Bir Rica: Türk Gençleri-ne Mutlaka Okuyacakları Şaheserleri Belirtmek Lazım", Gediz, VIII/93(1.9.1946), 3-4

İNAN, Rauf, "Sınıf Hatıra Defteri; Sınıfın Müsterek Eserleri Ü-zerinde Bir Mektuplaşma", Gediz, 21(1.1.1939), 4-5, 8-9, 13-18

ONOĞUR, C., "Muvaffak Olmuş Bir Eğitim Davası: Beş Sınıflı Köy O-kulu", Gediz, V/53(1.9.1941), 13-14

SEL SUYU, "Yeni İlkokul Programının Ehemmiyeti", Bozkurt, 3(14.12.1936), 9-10

Birinci Sınıf Öğretmenleri Çalışma Birliği, "Birinci Sınıfta Ha-zırlık Temrinleri", Gediz, 22(1.2.1938), 12-14

DANIŞMAN, Kemal, "Okul ve Öğrenci Derdi", Gediz, IX/99-100(Haziran-Temmuz 1947), 5, 6

DURU, Kâzım Nâmi, "Ölü Öğretmen", Gediz, 34(1.2.1940), 2

BAYÇIN, Nazmi, "Sosyal Tetkiklerde: Toplantılar ve Öğretmenlik", Gediz, VII/78(Mart 1945), 4-5

BOZKURT, "Okumanın Tekniği", Bozkurt, 1(25.5.1936), 11-12

ASIM, Selahattin, "Tahattür", Yeni doğuş, 2(1-1.Kanun 1933), 5

GEDİZ, "Tembellik Mücadele Etmeliyiz", Gediz, VII/81(Haziran 1945)1

_____, "Bugünkü Gençlik", Gediz, V/57(1.9.1942), 15-16

_____, "Yürüyen Bir Öğretmen Ruhile Kendi Sınıfında", Gediz, 10(1.2.1938), 5-6, 14

_____, "Mezarlara Saygı Gösterelim", Gediz, VIII/88(1.1.1946)1

FEN KONULARI

GEMİCİOĞLU, Avni, "Ayda Hayat Var mı", Yeni doğuş, 13(2.Kanun 1935), 11

_____, "Fen Alemi: Yıldızları Görmek İçin Çok Büyük Bir Teles-kop", Yeni doğuş, 5(1.3.1934), 4-5

BOZKURT, "Ayın On Dokuzunda Güneş Tutulacak", Bozkurt, 2(15.6.1936), 8-9

ERDİREN, Şükrü, "Antenler", Gediz, 47(1.3.1941), 9-11

GEDİZ, "Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünün Vilayetimize Ait Rapor-ları", Gediz, VII/79(Nisan 1945), 14

DANIŞMAN, Kemal, "Atom", Gediz, IX/99-100(Haziran-Temmuz 1947), 7;

IX/101-102(Ekim-Kasım 1947), 5

GEDİZ

- SÜMERMAN, Semih, "Gediz Çıkarken", Gediz,1(23.4.1937), 11
 OTTOMAN, Necdet, "Niçin Gediz", Gediz,1(23.4.1937), 1-2
 GEDİZ, "Gedizlilere", Gediz,2(19.5.1937), 16-17
 DÜMER, Mustafa, "Gediz Bir Yaşında", Gediz,12(1.4.1938), 1-2
 ÖNAKIN, M.Azmi, "Gediz Üçüne Basıyor", Gediz,24(1.4.1939),1
 _____, "Gediz Dört Yaşında", Gediz,36(1.4.1940), 1-2
 KUTLUER, S.Ali, "Gediz İntibaları", Gediz,28(1.8.1939), 8
 BAŞER, Nihal, "Gediz", Gediz,41(1.9.1940), 1
 GEDİZ, "Akmağa Başladık", Gediz,V/55(1.7.1942), 1-2
 ÖNAKIN, M.Azmi, "Gediz Yedi Yaşında", Gediz,VI/72(Mart 1943),1
 GEDİZ, "Bekliyoruz", Gediz,VII/95(Aralık 1946), 1-2

a) Gediz Havzası:

- ÖNERTÜRK, Ahmet, "Gediz'den Kızılırmak'a Selam", Gediz,V/56(1.8.1942),4-5
 TÜRKMAN, Sedik, "Gediz Havzasındaki Büyük Su İşleri", Gediz,VI/67
 (Eylül 1943), 10-11; VI/68(Ekim 1943), 7-8
 _____, "Gediz Havzası Feyezanları", Gediz,VI/72(Mart 1943),
 18-20

HALKEVLERİ

- DÜMER, Mustafa, "Halkevlerinin Yıldönümü", Yeni doğuş,15(Mart 1935),
 1-2
 YENİ DOĞUŞ, "Halkevleri Eşkanlığı", Yeni doğuş,15(Mart 1935),16
 KAYA, Sükrü, "Halkevlerinin Milli Bünyedeki Geniş Rolü", Gediz,1
 (23.4.1937), 5-4
 DÜMER, Mustafa, "Halkevleri Bayramı", Gediz,11(20.2.1938), 1
 ÖNAKIN, M.Azmi, "Halkevleri Kuruluşunun Kutlu Tanma Töreninde Evi-
 mimiz Başkanı Azmi Onakin'in Verdiği Söylev", Gediz,11(20.2.1938),
 2-3; 35(1.3.1940), 3-5; 47(1.3.1941),2-5; VIII/89(28.2.1946),3-4
 GEDİZ, "Halkevçilere", Gediz,21(1.1.1939), 10
 _____, "Halkevleri Bayramı", Gediz,VII/78(1.3.1945),1-2
 _____, "Yedinci Yıldönümünde", Gediz,VIII/87(Aralık 1945),1-3
 _____, "Halkevleri Bayramı İçin", Gediz,VIII/89(28.2.1946),1-2
 _____, "Halkevlerinin 18. Açılış ve Kuruluş Yıldönümü", Gediz,
 IX/104(Nisan 1950),1-4
 ŞEZGİN, Cevat, "Halkevleri Bayramı", Gediz,23(1.3.1939),1

KÖPRÜLÜ, Fuat, "Halkevlerinin İctimai Rolü", Gediz, 35(1.3.1940),

1-3

KIRANOĞLU, " Halkevlerinin Açılış Yıldönümü Münasebetiyle", Gediz, 47(1.3.1941), 1-2

DURU, Kâzım Nâmi, "Dokuzuncu Yıldönümümüz", Gediz, 47(1.3.1941), 8

ÖNERTÜRK, Ahmet, "Kutlu Bir Dönüm Yılı", Gediz, V/61(Şubat 1943),

1-2

GÖKÇEN, İbrahim, "Yurt Sevgisi ve Halkevi", Gediz, VI/66(Temmuz 1943), 1-2

KÖY, KÖYLÜ VE KÖY ENSTİTÜLERİ

BEHZAT, S., "Musahabe: Köylü ve İstedikleri", Yeni doğuş, 11-12(Eylül-1.Teşrin 1934), 1-2

SELAHATTİN, "Köylü ve Ziraat Bankası", Yeni doğuş, 14(Şubat 1935), 3-4

SANCAR, Necati, "Yurdu Gezmek Onu Yükseltmektir", Bozkurt, 2(15.6.1936), 10

KUTLUĞ, Bilal Rıza, "Meksika'da Köy Kalkınması", Gediz, 10(1.2.1938), 3-4, 14

BALTACIOĞLU, İsmail Hakkı, "Köy Kalkınmasında Öğretmenin Rolü", Gediz, 24(1.4.1939), 3-5

ERDOĞAN, Fehmi, "Köyün Ruhu", Gediz, 34(1.2.1940), 11

SAMİ, H., "Türk Köylüsünün Hizmetinde Çalışanlar", Gediz, 39(1.7.1940), 1-4

ÖNERTÜRK, Ahmet, "Köyleri Geziyoruz", Gediz, 43(1-2.Teşrin 1940), 13-14

ERDOĞAN, Fehmi, "Köy Ne Bekliyor", Gediz, 48(1.4.1941) 7-8

_____, "Köy Ne İstiyor", Gediz, I/54(1-1.Teşrin 1941), 11; V/55(1.7.1942), 11-12

GÖKALP, Ziya, "Türk Köylüsü ve Türkiye'de Köycülük", Gediz, V/52(1.8.1941), 10-11

TÜĞEN, Naci, "Köy Tetkikleri: Köyde İktisadi Hayat", Gediz, VI/67(Eylül 1943), 3-4; VI/68(Ekim 1943), 4-5; VI/70(1.Kanun 1943), 14-15

BİRSEL, Şevki, "Köy", Gediz, VIII/95(Aralık 1946), 6-7; VIII/96(Mart 1947), 1-2

OTTOMAN, Necdet, "Toprak Kanunu ve Önemi", Gediz, VIII/82(Temmuz 1945), 1-3

ÜLKÜ, A.Fikret, "Köy Enstitülerimizin İktisadi Hedefi", Gediz, VI/66(Temmuz 1943), 8-9

KONFERANSLAR

- LÜTFÜ, Fevzi, "Fevzi Lütü Beyin Evimizin Açılma Günü Söyledikleri Nutuk", Yeni doğuş, 1(29-1. Teşrin 1933), 14, 16; 2(1-1. Kanun 1933), 15-16; 3(1-2. Kanun 1934), 14-16; 4(1.2.1934), 8-9
- DÜMER, Mustafa, "Halkevi Dil Tarih ve Edebiyat Kolu Başkanı Bay Mustafa Dümer'in Söylevi", Yeni doğuş, 15(Mart 1935), 5-10
- ALTINER, Avni, "Öğretmen Bay Altınır'in Söylevi", Bozkurt, 3(14. 12.1936), 13-15
- OTTOMAN, Necdet, "Ateşin Nutuk", Gediz, 1(23.4.1937), 4-5
- TURANLI, Mitat, "Mitat Turanlı'nın Konferansı", Gediz, 9(1.1.1938), 4-5, 14
- KIRDAR, Lütfi, "19 Mayıs Bayramında İlbay Dr. Lütfi Kırdar'ın Gençliğe Veciz ve Heyecanlı Hitabı", Gediz, 14(1.6.1938), 1-2, 14
- _____, "Üzüm Bayramı Münasebetiyle Sayın İlbayımız Dr. Lütfi Kırdar'ın Verdiği Bir Söylev", Gediz, 17(1.9.1938), 3-4
- _____, "Valimiz B.Lütfi Kırdar'ın 21 İlk Teşrinde Atatürk Heykeli Önünde Verdiği Heyecanlı Nutuk", Gediz, 20(1.12.1938), 1-2
- ÖNAKIN, M.Azmi, "Halkevleri Kuruluşunun Kutlulama Töreninde Evimiz Başkanı M. Azmi Önakin'in Verdiği Söylev", Gediz, 23(1.3.1939), 2-4
- YÜCEL, Hasan Ali, "Maarif Vekilimiz B.Hasan Ali Yücel'in Dil Kurultayını Açış Nutukları", Gediz, V/58(1-1. Teşrin 1942), 6-8
- GEDİZ, "Başvekilimizin 21. Cumhuriyet Bayramını Açış Söylevi", Gediz, VII/77(2. Teşrin 1944), 2
- İNÖNÜ, İsmet, "Cumhuriyet Bayramında Milli Şefin Millete Hitabı", Gediz, VII/77(2. Teşrin 1944), 1
- GÜRKAN, Tevfik, "Gazi Osman Paşa", Gediz, IX/103(Ocak 1950), 12
- GEDİZ, "İsmet İnönü'nün Millete Hitabı", Gediz, V/59-60(1-2. Teşrin 1942), 1-2

LİDYA VE SART

- ATAY, Falih Rifki, "Salihli Harabelerinde", Gediz, V/58(1-1. Teşrin 1942), 11-12
- ARMAĞAN, Vahit, "Sart Harabelerinde", Gediz, VII/76(Eylül 1944), 5-6
- _____, "Lidya'nın Sonu ve Sart'ın Kısa Tarihçesi", Gediz, VIII/82(Temmuz 1945), 11
- _____, "Lidya'nın Sonu", Gediz, IX/101-102(Ekim-Kasım 1947), 2-4

MANİSA

YENİ DOĞUŞ, "Manisa'da Olup Bitenler", Yeni doğuş, 2(1-1.Kanun 1933), 16; 5(1.3.1934),14; 6(1.4.1934),15; 7(1.5.1934),11-12; 8(1.6.1934),15-16

_____, "Manisa Haberleri", Yeni doğuş, 11-12(Eylül-1.Tesrin 1934),16; 13(2.Kanun 1935),13-14

_____, "Dileklerimiz", Yeni doğuş, 15(Mart 1935),16

_____, "Manisa Durumları", Yeni doğuş, 17(Haziran 1935),15-16

ULUÇAY,M.Çağatay, "Manisa'nın İstekleri", Gediz, 1(23.4.1937),5-7

GEDİZ, "Kalkınıyoruz", Gediz, 2(19.5.1937),17-18

DÜMER,Mustafa, "Ah Bir Lise", Gediz, 3(24.6.1937),1-3; 4(1.8.1937), 17-18

_____, "Manisa'nın Büyük Lise Derdi", Gediz, 15(1.7.1938),1-2

SÜMERMAN,Semih, "Yeni Memleket Hastanesi Açılırken", Gediz, 7(31. 10.1937),11-12

GEDİZ, "Bina Durumu", Gediz, 11(20.2.1938),19-20

_____, "Manisa Ümrân ve Refah Yolunda",Gediz, 16(1.8.1938),2

_____, "Cumhuriyet'in 16.Yılında Manisa'daki Nafia Hareketleri", Gediz, 31(1.11.1939),9-10

_____, "Cumhuriyet'in 16.Yılında Manisa'da Veteriner Faaliyeti", Gediz, 31(1.11.1939),11

_____, "Cumhuriyet'in On Altıncı Yılında Mahalli İdareler, " Gediz,31(1.11.1939),7-8

_____, "Ege'nin Kalbi Manisa", Gediz, 17(1.9.1938),10-12,16

_____, "Maden Tetkik AramaEnstitüsünün Vilâyetimize Ait Raporları", Gediz, VII/78(Mart 1945),10

ERDOĞAN,Fehmi, "Manisa Yeni Bir Şehri Müjdeliyor", Gediz, 19(1.11. 1938),11,16

ULUÇAY,M.Çağatay, "Cumhuriyet'in 15. Yılında Manisa", Gediz, 19(1.11. 1938),4-6,14

_____, "Bu Ruhla Mücadele Etmiyiz", Gediz, VIII/85(Ekim 1945), 1-2

KİP,Necati, "Manisa Notları", Gediz, 45(1-2.Kanun 1941),8-9; 46(1.2. 1941),7-9; 47(1.3.1941),7-8

ÖZSES,Kâmil, "Dertlerimiz", Gediz, VIII/86(Kasım 1945),3-5; VIII/92 (31.5.1946),3-4

BİRSEL,Şevki, "Belediye", Gediz, IX/101-102(Ekim-Kasım 1947),1-2

PARMAKSIZOĞLU,İsmet, "Manisa'llı Bir Astronom", Gediz, IX/99-100 (Haziran-Temmuz 1947),6

TUNCAY,Avni, "Manisa Beydere Teknik Ziraat Okulu Nasıl Çalışıyor", Gediz, IX/104(Nisan 1950),7-8

YÖRÜKOĞLU,Nihat, "Manisa Bimarhanesi", Gediz, VIII/92(31.5.1946), 4-5

ÖNERTÜRK,Ahmet, "Milli Şef İnönü Geliyor", Gediz, V/57(1.9.1942), 3-5

ERGİNOĞLU, H.Fehmi, "Bir Rum Efsanesinin Söyledikleri", Gediz, 33(1.1.1940),6-7

MANİSA COĞRAFYASI

ULUÇAY,M.Çağatay, "Manisa Coğrafyası",Gediz, 1(23.4.1937),12-14; 2(19.5.1937),6-9; 3(24.6.1937), 6-8,14

ORKON, Cenap Refik, "Manisa Dağı", Gediz, 8(1.12.1937),3,14

ÖZSES,Kâzım, "Manisa Ovası ve Sehrin Sit Vaziyeti", Gediz, VII/76 (Eylül 1944),11,16; VII/77(2.Tesrin 1944),11,16; VII/78(Mart 1945) 4-8; VII/81(Haziran 1945),13-14; VIII/82(Temmuz 1945), 15; VIII/83 (Ağustos 1945),13,15; VIII/84(Eylül 1945),10; VIII/85(Ekim 1945), 10-11; VIII/86(Kasım 1945), 15-16; VIII/87(Aralık 1945),13; VIII/88(Ocak 1946),15; VIII/90(31.3.1946),13-15; VIII/91(30.4.1946),13-16; VIII/92(31.5.1946),14-15; VIII/93(1.9.1946),8-9

ATAY,Suphi, "Manisa Coğrafyasına Genel Bir Bakış", Gediz, IX/104 (Nisan 1950),12,17

MANİSA VE EĞİTİM

İNAN,Rauf, "Manisa Kültürü Cumhuriyetten Önce ve Bugün", Gediz,19 (1.11.1938),7-8,14

GÖKÇEN,İbrahim, "Tarihi Eserleri Koruyalım",Gediz, 27(1.7.1939), 1-4

GEDİZ, "Vilâyet Maarifinin Umumi Vaziyeti", Gediz, 32(1.12.1939), 5-8; 33(1.1.1940), 13-14; 34(1.2.1940),11-12; 36(1.4.1940),11-12; 37(1.5.1940),14; 39(1.7.1940),11

ONOĞUR, Cemal, "Manisa'da Kültür Hareketleri:Yunt Dağının Bağrında Seklik Eğitimli Okulu", Gediz,V/52(1.8.1941), 6-7

_____, "Manisa'da Maarif Çalışmaları", Gediz,V/57(1.9.1942), 7-10; V/58(1-1.Tesrin 1942),14-16; V/59-60(Aralık 1942),11-14; V/61(Şubat 1943),5-6; VI/62(Mart 1943),9-10;VI/63(Nisan 1943), 12-14

ENSÖZ, "Manisa'mızın Kültür Çalışmalarına Toplu Bir Bakış", Gediz, IX/103(Ocak 1950),8-9

BAYÇIN, Nazmi, "Manisa'da Bir Kadın Sair Bayan Tevhide ve Eserle-

leri", Gediz,35(1.3.1940),10-12; 36(1.4.1940),6-8

MANİSA VE FOLKLÖR

BAYÇIN, Nazmi, "Manisa'da Yaşayan Maniler", Gediz,3(24.6.1937), 4-5,13; 4(1.8.1937),7-8; 5(1.9.1937),8-9; 6(1.10.1937),10-11

_____, "Manisa Halk Masallarından", Gediz,8(1.12.1937),6; 10(1.2.1938),7-8,14; 12(1.4.1938),5-7; 13(1.5.1938),5-7; 24(1.4.1939),5-7; 26(1.6.1939),5-7; 9(1.1.1938), 5-7

_____, "Manisa'da Folklör Derlemesi Çalışmalarından: Yunt Dağı Mani ve Türküleri", Gediz,V/51(1.7.1941), 9; V/52(1.8.1941), 8-9; V/53(1.9.1941), 11-13

ERGİNOĞLU, H.Fehmi, "Manisa'da Folklör", Gediz,4(1.8.1937), 5-6

ERDOĞAN, Fehmi, "Halk Edebiyatı Folklör", Gediz,24(1.4.1939),6-7

_____, "Folklör Araştırmaları", Gediz,36(1.4.1940),8-9;37 (1.5.1940),13

_____, "Folklör Ulusal Bir Kaynaktır", Gediz,VI/62(Mart 1943), 4-5

_____, "Evlenme Adetleri", Gediz,VI/63(Nisan 1943),5-6; VI/64 (Mayıs 1943), 6; VI/65(Haziran 1943),11-12; VI/66(Temmuz 1943), 12-13; VI/67(Eylül 1943), 7; VI/68(Ekim 1943), 12; VI/70(1.Kanun 1943), 13; VI/71(2.Kanun 1944), 14; VI/72(Mart 1944), 12-13

DÜMER, Behadır, "Halkın Dili ve Duyguları", Gediz,14(1.6.1938),13

ULUÇAY, M.Çağatay, "Manisa'nın En Eski İki Adeti; Namaz Gecesi ve Mesir", Gediz,V/57(1.9.1942), 6-7

_____, "Hacı Şabanoğlu Hasan Ağa Türküsü", Gediz,IX/101-102 (Ekim-Kasım 1947), 8-10

PULAT, Kâmuran, "Manisa'nın Bazı Adetleri", VI/63(Nisan 1943),7

_____, "Bazı İnanışlar", Gediz,VI/65(Haziran 1943),12

GÜRTÜNCA, Hüseyin, "Fızır ile İlyas'ın Buluştukları Gün ", Gediz, VI/73(Nisan 1944),9-10

ALŞAN, D., "Bir Defter ve İçindekiler", Gediz,VII/81(Haziran 1945), 6-8; VIII/82(Temmuz 1945),8-10

_____, "Kumkuyucak Tiye'nin Köyü Manileri", Gediz,VIII/86(Kasım 1945),13-14

BAYÇIN, Haydar, "Türkülerimiz", Gediz,VIII/86(Kasım 1945), 12; VIII/ 93(1.9.1946),14

SUNU, Yıldız, "Manisa Adetlerinden, Namaz Gecesi", Gediz,VI/64(Mayıs 1943), 9

a) Tetkik Seyahatleri:

YALÇIN,Necmettin, "Yatağan Köyü ve Yaren Dede", Gediz, VIII/91

(30.4.1946), 11-13; VIII/92(31.5.1946), 12-13

BİNEK, Sami, "Köy Etütleri: Hacı Rahmanlı Köyü", Gediz, IX/103 (Ocak 1950), 11; IX/104(Nisan 1950), 18-19

b) Yurt Tetkikleri:

YALÇIN, Necmettin, "Kırkağaç-Bakır", Gediz, 47(1.3.1944), 9-10; 48(1.4.1941), 9-10; 49(1.5.1941), 6-9

BAYÇIN, Nazmi, "Kula Folklorü ve Yunus Emre", Gediz, VI/67(Eylül 1943), 11-12; VI/68(Ekim 1943), 15-16; VI/69(Kasım 1943), 7-8; VI/70(1.Kanun 1943), 11-13; VI/71(2.Kanun 1944), 13-14; VI/72(Mart 1944), 13-14; VI/73(Nisan 1944), 11-13; VI/74(Mayıs 1944), 10-12

c) Maniler:

UZUNOĞLU, Hüseyin, "Paşaköyü Manileri", Gediz, VII/77(2.Teşrin 1944), 10-11

ALSAN, D., "Kumkuyucak ve Tiyenli Köyü Manileri", Gediz, VIII/83 (Ağustos 1945), 8-11; VIII/84(Eylül 1945), 14-15; VIII/85(Ekim 1945), 14-15; VIII/86(Kasım 1945), 13-14; VIII/87(Aralık 1945), 14-15; VIII/88(Ocak 1946), 13-14

d) Folklor Tetkikleri:

ALTINER, Avni, "Soma Çevresi Gençlerinin Birbirleriyle Eski İşaretleşme Sözlüğü", Gediz, VI/62(Mart 1943), 6-8; VI/63(Nisan 1943), 8-10; VI/64(Mayıs 1943), 10-11

e) Yurt Tetkikleri:

ALTINER, Avni, "Tarhan Ovasını Tanıyalım", Gediz, 4(1.8.1937), 9-10, 14; 5(1.9.1937), 10-11; 6(1.10.1937), 11-14; 7(31.10.1937), 8-9; 8(1.12.1937), 7; 9(1.1.1938), 8-9; 10(1.2.1938), 10-13; 12(1.4.1938), 10-13; 13(1.5.1938), 10-11, 15; 14(1.6.1938), 9-12; 15(1.7.1938), 7-9; 16(1.8.1938), 8-10; 18(1.10.1938), 10-13, 16; 19(1.11.1938), 12-13; 22(1.2.1939), 7; 25(1.5.1939), 7; 30(1.10.1939), 12-13

_____, "Tarhala'da Sohbetler", Gediz, 33(1.1.1940), 11-12

_____, "Soma Tarhala Köyünde Bayramlar ve Koyun Yatırma Adeti", Gediz, 35(1.3.1940), 14-15; 36(1.4.1940), 13; 37(1.5.1940), 15; 38(1.6.1940), 13; 39(1.7.1940), 8-11

_____, "Soma Tarhala Köyünde Üzüm Bayramı", Gediz, 40(1.8.1940), 8; 41(1.9.1940), 8-10; 42(1-1.Teşrin 1940), 13-14; 44(1-1.Kanun 1940), 9

_____, "Oyun Haveları", Gediz, 42(1-1.Teşrin 1940), 13-14

OSKAY, Bahri, "Soma", Gediz, 32(1.12.1939), 11-12; 33(1.1.1940), 9-10; 34(1.4.1940), 9-10; 35(1.3.1940), 13; 37(1.5.1940), 12; 39(1.7.1940), 13

_____, "Yunt Dağı Köylerinden Notlar", Gediz, VI/67(Eylül 1943), 8-9; VI/68(Ekim 1943), 14-15; VI/69(Kasım 1943), 5-6; VI/72(Mart 1944), 17-18; VII/74(Mayıs 1944), 12-13

ERDOĞAN, Fehmi, "Yunt Dağında Bir Gezi", Gediz, 27(1.7.1939), 11-12

_____, "Bergama Gezisi", Gediz, 38(1.6.1940), 10-12

_____, "Yurt Gezileri: Çanakkale", Gediz, V/51(1.7.1941), 10-11

_____, "Muradiye Köyü", Gediz, VI/73(Nisan 1944), 6-7

GÖKÇEN, İbrahim, "Yunt Dağında Bir Gezi; Ege Kalesi", Gediz, 27(1.7.1939), 7-9

ULUÇAY, M.Çağatay, "Yunt Dağında Bir Hafta", Gediz, VI/63(Nisan 1943), 3-4; VI/64(Mayıs 1943), 3-4; VI/65(Haziran 1943), 9-10; VI/66(Temmuz 1943), 10-11; VI/67(Eylül 1943), 5-6; VI/69(Kasım 1943), 7-8

MANİSA GENEL KİTAPLIĞI

BAYÇIN, Nazmi, "Yeni Bir Demokrasi Kurumumuz: Manisa Genel Kitaplığı", Gediz, VIII/84(Eylül 1945), 13-14; VIII/85(Ekim 1945), 7-8

PARMAKSIZOĞLU, İsmet, "Manisa Genel Kitaplığından Bazı Eserler", Gediz, VIII/90(31.3.1946), 5-7; VIII/91(30.4.1946), 6-8; VIII/92(31.5.1946), 7-9; VIII/93(1.9.1946), 5-7; VIII/94(Ekim 1946), 7-9

_____, "Zeynelzâde Kitaplığı", Gediz, IX/97-98(Nisan-Mayıs 1947), 5-6

ÖZMEN, Şevki, "Kütüphanelerimiz", Gediz, IX/104(Nisan 1950), 17

MANİSA HALKEVİ

a) Manisa Halkevi Dergileri:

YENİ DOĞUŞ, "Halkevlerinin Yıldönümü", Yeni doğuş, 15(Mart 1935), 1

BOZKURT, "Bozkurt Niçin Çıkıyor", Bozkurt, 1(25.5.1936), 1

GEDİZ, "Gedizlilere", Gediz, 2(19.5.1937), 1

_____, "Gediz 1 Yaşında", Gediz, 2(19.4.1938), 1

_____, "Gediz Üçüne Basıyor", Gediz, 24(1.4.1939), 1

_____, "Gediz Dört Yaşında", Gediz, 36(1.4.1940), 1

_____, "Dokuzuncu Yıldönümümüz", Gediz, 47(1.3.1941), 1

_____, "Akmağa Başladık", Gediz, V/55(Temmuz 1942), 1

_____, "Gediz ve Biz", Gediz, VI/62(Mart 1943), 1

_____, "Gediz Yedi Yaşında", Gediz, VI/72(Mart 1944), 1

_____, "Yedinci Yıldönümünde", Gediz, VIII/87(Aralık 1945), 1

GEDİZ, "Evimizin Yıldönümünde", Gediz, VIII/89(28.2.1946), 1
 _____, "Tekrar Çıkıyoruz", Gediz, IX/103(Ocak 1950), 1
 BAŞER, Nihal, "Gediz", Gediz, 41(1.9.1941), 3

b) Manisa Halkevinin Faaliyetleri:

YENİ DOĞUŞ, "Halkevimiz Büyük Bir Merasim Yaptı", Yeni doğuş, 5
 (1.3.1934), 15-16

_____, "Manisa Halkevinde Konferans Serisi", Yeni doğuş, 14
 (Şubat 1935), 10-13

GEDİZ, "Manisa Halkevinin Faaliyetleri", Gediz, 1(23.4.1937), 16;
 5(1.9.1937), 18-19; 6(1.10.1937), 16; 8(1.12.1937), 15-16; 11(20.2.
 1938), 15; 12(1.4.1938), 14-15; 13(1.5.1938), 12-15; 14(1.6.1938),
 14-15; 15(1.7.1938), 17-18; 16(1.8.1938), 13-14; 17(1.9.1938), 16;
 18(1.10.1938), 14-16; 19(1.11.1938), 15-16; 21(1.11.1939), 19-20;
 22(1.2.1939), 15-16; 24(1.4.1939), 16-18; 25(1.5.1939), 14-16; 27
 (1.7.1939), 17-18; 32(1.12.1939), 14-16; 33(1.1.1940), 14-16; 35(1.
 3.1940), 16-18; 36(1.4.1940), 14-16; 37(1.5.1940), 16-18; 38(1.6.1940),
 14-16; 39(1.7.1940), 15-16; 40(1.8.1940), 15-16; 41(1.9.1940), 14-16;
 42(1-1. Teşrin 1940), 14-16; 43(1-2. Teşrin 1940), 15-16; 44(1-1. Ka-
 nun 1940), 14-16; 45(1-2. Kanun 1941), 15-16; 46(1.2.1941), 14-16;
 47(1.3.1941), 16-18; 49(1.5.1941), 14-16; 50(1.6.1941), 14-16; 51
 (1.7.1941), 15-16; V/52(1.8.1941), 15-16; V/53(1.9.1941), 14-16;
 V/54(1-1. Teşrin 1941), 15-16; VI/62(Mart 1943), 16; VI/63(Nisan
 1943), 14-16; VI/64(Mayıs 1943), 15-16; VI/65(Haziran 1943), 16;
 VI/66(Temmuz 1943), 14-16; VI/67(Eylül 1943), 15-16; VI/70(1. Ka-
 nun 1943), 15-16; VI/71(2. Kanun 1944), 15-16; VI/73(Nisan 1944),
 15-16; VII/74(Mayıs 1944), 14-16; VII/75(Ağustos 1944), 15-16;
 VII/76(Eylül 1944), 15-16; VII/79(Nisan 1945), 15-16; VIII/85(Ekim
 1945), 14-16; VIII/89(28.2.1946), 16-17;

DÜMER, Mustafa, "Manisa Halkevinin 1937 Yılı Çalışma Raporlarına
 Ait İstatistik Cetvelleri", Gediz, 11(20.2.1938), 20

GEDİZ, "Parti Genel Merkezimizin Çok Yerinde Dört Güzel ve Mühim
 Teşebbüsü", Gediz, 17(1.9.1938), 7-8

_____, "Ege'nin Kalbi Manisa", Gediz, 17(1.9.1938), 10-12, 16

_____, "Altı Cildin Özü", Gediz, VII/72(Mart 1944), 20-34

_____, "Yedinci Cildin Fihristi", Gediz, VIII/85(Ekim 1945),
 14-16

ÖNAKIN, M. Azmi, "Cumhuriyet'in 15. Yılında Evimiz ve Ödevlerimiz",
Gediz, 19(1.11.1938), 2-3

TÜZER, Fikri, "Parti Genel Sekreterimizin Son Altı Aylık Raporu-

- muz Dolayısıyla Evimiz Hakkındaki Takdîrkâr Yazıları", Gediz, 27(1.7.1939),13
- KIRANOĞLU, "Halkevimizin Folklor Saati", Gediz,V/61(Şubat 1943),7
- ÖNERTÜRK, Ahmet, "Ev Sahnesinde Aptal ve Hisse-i Saia", Gediz, VI/62(Mart 1943),14-15
- TÜĞEN, Naci, "Halkevimizde Müzik ve Edebiyat Geceleri", Gediz, VI/63(Nisan 1943),10-11
- BAYÇIN, Haydar, "Halkevinde Müzik", Gediz,VI/64(Mayıs 1943),8-9; VI/65(Haziran 1943),7-8; VI/66(Temmuz 1943),13-14; VI/72(Mart 1944), 15-16; VIII/86(Kasım 1945),7-8; VIII/87(Aralık 1945),8-9; VIII/89 (28.2.1946),8-9
- ÖNERTÜRK, Ahmet, "Halkevinde Karagöz, Kukla, Resim, Yazı ve Kitap Sergileri", Gediz,VI/64(Mayıs 1943),14-15
- GÜVEN, Ekrem, "Manisa Halkevinde Açılan İlkokul Okurlarının Resim Sergisi Hakkında", Gediz,VI/65(Haziran 1943),13-14
- BİRSEL, Şevki, "Evimiz Yıldönümünde", Gediz,VIII/89(28.2.1946),9
- KUTLUĞ, Bilal, "Halk Dershaneleri ve Kurslar Şubesi", Gediz,VIII/ 89(28.2.1946), 14-15
- BAYÇIN, Haydar, "Evimiz Sahnesinde Ayda Bir Temsil", Gediz,VIII/ 89(28.2.1946), 10-12
- ARMAĞAN, Vahit, "Tarih ve Müze Kolunun Çalışmalarına Dair", Gediz, VIII/89(28.2.1946),13
- GÖKÇEN, İbrahim, "Manisa Halkevinin Güzel Sanatlar Faaliyeti ve Bir Fikir", Gediz,VIII/89(28.2.1946),6-8
- GEDİZ, "Orta Oyunu Diriltilemez mi", Gediz,5(1.9.1937),20
- GEMİCİOĞLU, Avni, "Antrenör Mösyö Abraham Manisa'da", Yeni doğuş, 8(1.6.1934),12

c) Manisa Halkevinin Yayınları:

- GEDİZ, "Manisa Halkevi Neşriyatı", Gediz,51(1.7.1941),17
- GÖKÇEN, İbrahim, "Manisa Halkevi Neşriyatı Arasında: (M.Çağatay Uluçay, Saruhanogulları ve Eserlerine Dair Vesikalar)", Gediz, VI/62(Mart 1943),11-13; VI/64(Mayıs 1943),11-13
- OSKAY, Bahri, "Değerli Bir Eseri Sunarken:(Kazım Özses, Manisa Ovası ve Şehrin Sit Vaziyeti)", Gediz,VII/75(Ağustos 1944),10-12
- _____, "Evimizin 13.Kitabı:(İbrahim Gökçen, Deri Sanatları Tarihi)", Gediz,VIII/88(Ocak 1946),12-13
- _____, "Manisa Halkevinin Kitabı:(Turist Gözüyle Manisa, Manisa Arkeoloji Müzesi Klavuzu)", Gediz,VIII/90(31.3.1946),11-13
- BAYÇIN, Nazmi, "Kitaplar İçinden:(M.Çağatay Uluçay, 17.Asırda Sa-

ruhan'da Eskiyaılık ve Halk Hareketleri", Gediz, VIII/83(Ağustos 1945), 12-13
 ULUÇAY, M.Çağatay, "Halkevimizin Yayınlarına Dair", Gediz, VIII/89(28.2.1946), 5-6

MANİSA TARİHİ

KIRANOĞLU, "Müstakbel Manisa Tarihi", Gediz, 46(1.2.1941), 1-2
 ULUÇAY, M.Çağatay, "Manisa Kazaları Tarihi Yazılırken Başvurulacak Kaynaklar", Gediz, VIII/82(Temmuz 1945), 4

a) XVIII. ve XIX. yy' da Manisa:

BERKÖZ, Haydar, "XIX. Asında Manisa", Gediz, 24(1.4.1939), 11; 26 1.6.1939), 10; 27(1.7.1939), 5-6; 28(1.8.1939), 11-12

OSKAY, Bahri, "XVIII. yy'da Manisa Suları", Gediz, VI/65(Haziran 1943), 14-15

ULUÇAY, M.Çağatay, "Manisa Tarihi Etrafında", Gediz, VI/70(1.Kanun 1943), 1-2

_____, "Manisa Tarihinin Türkler Devri Kaynaklarına Dair Düşünceler", Gediz, VI/71(2.Kanun 1944), 1-2

_____, "Manisa'nın Son Yüzelli Yılı", Gediz, VI/73(Nisan 1944), 2-4; VII/74(Mayıs 1944), 7-8; VII/78(Mart 1945), 2-3

_____, "Manisa'nın Bizanslılardan Alınışının 632. Yıldönümü Münasebetiyle", Gediz, VIII/86(Kasım 1945), 2-3

ÖKMEK, Zeki, "18. Asında Manisa", Gediz, VIII/82(Temmuz 1945), 5-7;

"Sart'tan Manisa'ya, Yazan: R. Chandler", VIII/84(Eylül 1945), 6-7;

VIII/86(Kasım 1945), 6-7; "İzmir'den Manisa'ya, Yazan: Sir.C.Fellows",

VIII/87(Aralık 1945), 6-8; VIII/88(Ocak 1946), 9-10; "XIX. YY'da

İzmir'den Manisa'ya", VIII/90(31.3.1946), 10-11

b) Manisa Tarihi Üzerine Araştırmalar:

BERKÖZ, Haydar, "Manisa Tarihi Üzerinde Araştırmalar", Gediz, 15 (1.7.1938), 13-15; 16(1.8.1938), 5-6, 14

OSKAY, Bahri, "XVIII.yy'da Manisa", Gediz, VI/66(Temmuz 1943), 11; VI/72(Mart 1944), 7

c) Manisa Tarihi Üzerine Etütler:

GÖKÇEN, İbrahim, "Muradiye Camii", Gediz, 13(1.5.1938), 2-3

_____, "Ulu Camii ve Medresesi", Gediz, 14(1.6.1938), 7-8

_____, "Ali Bey Camii", Gediz, 15(1.7.1938), 11-12

_____, "Çeşnigir ve İvaz Paşa Camileri", Gediz, 16(1.8.1938), 15;

17(1.9.1938),5-6

GÖKÇEN,İbrahim, "Hatuniye Camii", Gediz, 17(1.9.1938), 6

_____, "Piyale Bey ve Vakıfları", Gediz, IV/99-100(Haziran-Termuz 1947), 8-16; IX/101-102(Ekim-Kasım 1947),11

d) Manisa Antikiteleleri:

ERSOY,Halit, "Manisa Antikiteleleri İçin Derlemeler", Gediz, 49(1.5.1941),3-5; 51(1.7.1941),5-8; V/52(1.8.1941),4-6; V/53(1.9.1941),5-8
ULUÇAY,M.Çağatay, "Manisa Müftüsü Vankulu Mehmet Efendi", Gediz, VIII/83(Ağustos 1945),2-4

_____, "Seyhülislâm Hamidizâde Mustafa Efendi", Gediz, v/54(1-1.Tesrin 1941),3-6

_____, "Aynî Ali Kimdir", Gediz, VIII/84(Eylül 1945),3-5

_____, "Cizrizâde Kasım Paşa", Gediz, VIII/87(Aralık 1945),4-6

_____, "Deli Voyvoda", Gediz, VIII/88(1.1.1946),2-4

_____, "Hacı Yavaszâde", Gediz, VIII/92(31.5.1946),5-6

e) Manisa Tarihine Ait Vesikalar:

ULUÇAY,M.Çağatay, "İlyas Paşa'nın Meshur Mektubu", Gediz, 51(1.7.1941) 1-3

_____, "Manisa'daki Sarây-ı Âmire ve Sehzâdeler Türbesi", Gediz, 31(1.11.1939),5-6; 32(1.12.1939),3-4; 33(1.1.1940),7-8; 34(1.2.1940),3-4; 35(1.3.1940),7-9; 36(1.4.1940),2-4; 37(1.5.1940),5-6; 38(1.6.1940),4-7

_____, "Manisa Kalesine Ait Vesikalar", Gediz, 40(1.8.1940),4-6; 41(1.9.1940),3-4; 43(1-2.Tesrin 1940),6-8

_____, "Manisa Boşası", Gediz, 44(1-1.Kanun 1940),5-7

_____, "Tütün ve Kahveye Dair", Gediz, 45(1-2.Kanun 1941),9,15

_____, "Manisa Tarihine Dair Bazı Düzeltmeler", Gediz, 46(1.2.1941),5-7

_____, "Evliya Çelebi ve Manisa", Gediz, 47(1.3.1941),5-6

_____, "Tütün Yasağı ve Ekimi Hakkında", Gediz, 49(1.5.1941), 2-3

_____, "Saruhan'da Sisam Ziraati", Gediz, 50(1.6.1941),4-6

_____, "Bir Hüküm ve Bir Fetva", Gediz, V/52(1.8.1941),1-2

_____, "Abaza Hasan Paşa'ya Dair Vesikalar", Gediz, V/54(1-1.Tesrin 1941), 1-2

_____, "Bimarhane ve Macuna Dair Bazı Vesikalar", Gediz, VI/ 62(Ert 1943),2-4

Su, Kâmil, "Gediz Şaphanesine Dair Belgeler", Gediz, 2(19.5.1937),13

SU, Kâmil, "Manisa'dan İstanbul'a Gönderilen Yelken Bezleri", Gediz,46(1.2.1941),3-5

f) İşgal Döneminde Manisa ve Manisa'nın Kurtuluş Günü:

TUĞRUL, O., "Manisa Yanarken", Yeni doğuş,11-12(Eylül-1.Tesrin 1934),11-12

DÜMER, Mustafa, "8 Eylül Kurtuluş Bayramımız ve Dil Bayramı", Gediz,6(1.10.1937), 1-2

ÖNAKIN, M.Azmi, "8 Eylül", Gediz,30(1.10.1939),1,10

DURU, Kâzım Nâmi, "Manisa'nın Kurtuluş Bayramı", Gediz,42(1-1.Tesrin 1940),1-2

BAYÇIN, Nazmi, "20 Yıl Önce 8 Eylül'de", Gediz,V/58(1-1.Tesrin 1942),3-4

_____, "25 Mayıs Manisa İşgali ve Yıl Dönemi", Gediz,IX/97-98(Nisan-Mayıs 1947),2-3

OSKAY, Bahri, "8 Eylül", Gediz,VII/76(Eylül 1944),1-3

_____, "Bir Vesika ve Düşündürdükleri", Gediz,VII/79(Nisan 1945),3-5

g) Manisa ve Eski Eserler:

BOZKURT, "Manisa ve Eski Eserler", Bozkurt,1(25.5.1936),1-2

ERİNÇ, Zekiye, "Manisa'nın Muhtelif Devirlerde Tarihi Kıymeti Haiz Olan Eserleri", Gediz,3(24.6.1937), 13-14

ARMAĞAN, Vahit, "Hanların Tarihçesi", Gediz,VI/73(Nisan 1944), 8-9; VII/74(Mayıs 1944),9-11; VII/75(Ağustos 1944), 8-9

_____, "Manisa Müzesi ve Antikiteleleri", Gediz,VII/78(Mart 1945),8-10; VII/79(Nisan 1945),9-11; VII/80(Mayıs 1945),8-9;VII/81(Haziran 1945), 11-12

_____, "Aynî Ali Mezarlığında Eski Bir Mabet", Gediz,VIII/96(Mart 1947),3-4

_____, "Fatuniye Camii ve Aynî Ali Türbesi", Gediz,VIII/83(Ağustos 1945), 4-5

BERKTİN, Tahir, "Muradiye Camii", Gediz,18(1.10.1938), 5-7

ULUÇAY, M.Çağatay, "Muradiye Camii", Gediz,39(1.7.1940),6-8

_____, "İbrahim Çelebi Mahalle ve Camisi Hakkında", Gediz,VII/80(Mayıs 1945),3-5

_____, "Defterdar Mahmut Paşa ve Arabaları Camii",Gediz,VII/81(Haziran 1945),2-4

_____, "Bazı Önemli Mezar Taşları", Gediz,VIII/90(31.3.1946), 8-9; VIII/91(30.4.1946),9-10

ULUÇAY, M.Çağatay, "Muradiye Camii Onarılırken", Gediz, VIII/95 (Aralık 1946), 2-6

GÖKÇEN, İbrahim, "Manisa Tarihinde Vakıflar ve Hayırlar", Gediz, VIII/96 (Mart 1947), 2-4

h) Tarihi İncelemeler:

ULUÇAY, M.Çağatay, "Miftahü'l-Hesabı Yahut Kavaid-i Defter-i Ri-sale-i Derviş-i Saruhanî", Gediz, IX/103 (Ocak 1950), 5-6

1) Manisa Şer'iyeye Sicilleri:

ULUÇAY, M.Çağatay, "Manisa Mahkeme-i Şer'iyeye Sicilleri", Gediz, V/52 (19.1941), 9-11

_____, "Manisa Mahkeme-i Şer'iyeye Sicillerinin Değeri", Gediz, VII/79 (Nisan 1945), 1-3

1) Manisa Tarihi Üzerine Tetkikler:

OSKAY, Bahri, "Manisa'dan Köherçile Gönderilmesi", Gediz, 50 (1.6.1941), 9-11

_____, "Ayakkabıcılara Dair", Gediz, 51 (1.7.1941), 3-4

_____, "16. ve 17. Asırlarda Manisa Debbağları", Gediz, V/53 (1.9.1941), 3-5

_____, "Manisa Darü's Şifası ve Bazı Vesikalar", Gediz, VI/73 (Nisan 1944), 7-8

ULUÇAY, M.Çağatay, "Saruhan'dan Sefere Gönderilen Abkere Dair, Gediz, VI/66 (Temmuz 1943), 2-6

j) Manisa Ünlüleri:

BOZKURT, "Birri Efendi", Bozkurt, 1 (25.5.1936), 8-10; 2 (15.6.1936), 6-8

DÜMER, Mustafa, "Birri Mehmet Dede", Gediz, 2 (19.5.1937), 9-11; 3 (24.6.1937), 9-11; 4 (1.8.1937), 2

ULUÇAY, M.Çağatay, "Manisa Şairleri", Gediz, VI/72 (Mart 1944), 2

_____, "Sadıkzadelerden Esseyid Osman Efendi ve Çocukları Hakkında", Gediz, VII/77 (2. Teşrin 1944), 4-5

GÖKÇEN, İbrahim, "Manisa'nın Yetiştirdiği Şairlerden: Muharrem Resmi Çelebi", Gediz, IX/96 (Mart 1947), 4-5; IX/97-98 (Nisan-Mayıs 1947), 12

k) Manisa ve Turizm:

GEDİZ, "Turizm Bakımından Manisa", Gediz, 18 (1.10.1938), 8-9; 19 (1.

11.1938),9-10; 21(1.1.1939),6-7; 26(1.6.1939),13;30(1.10.1939),11

1) Manisa'da Zanaatler:

GÖKÇEN, İbrahim, "Manisa'da Semercilik Hakkında Bir Araştırma", Gediz,VI/69(Kasım 1943),13-14; VI/70(1.Kanun 1943),7-8

_____, "Manisa'da Dericilik ve Bundan Doğan Zanaatler", GedizVI/71(2.Kanun 1944),12; VI/72(Mart 1944),9-10; VI/73(Nisan 1944), 13-14; VII/74(Mayıs 1944),5-6; VII/76(Eylül 1944),4;VII/77(2.Tesrin 1944),5-6; VII/78(Mart 1945),13-14; VIII/86(Kasım 1945),7-9

BAYÇIN, Nazmi, "Manisa'da Dokumacılık", Gediz,VIII/86(Kasım 1945), 8-11; VIII/87(Aralık 1945),8-11

ARMAĞAN, Vahit, "Demirci Halıcılığı", Gediz,IX/97-98(Nisan-Mayıs 1947),3-4

BAYRI, Ziya, "Manisa Dokumacılığı Hakkında Ekonomik Düşünceler", Gediz,IX/104(Nisan 1950),19-20

TEMUÇİN, Aliye, "Manisa Dokumacıları ve Biz", Gediz,IX/104(Nisan 1950),21-22

m) Manisa'da Ziraat İşleri:

KURALOĞLU, Niyazi, "Manisa'da Ziraat İşleri", Gediz,VI/67(Eylül 1943),13-14; VI/68(Ekim 1943),9-12; VI/69(Kasım 1943),11; VI/70 (1.Kanun 1943),9-10,13; VI/71(2.Kanun 1944),9-11; VI/72(Mart 1944),6-8

_____, "Manisa'da Teknik Ziraat Müdürlüğünün Senelik Kongresi", Gediz,VII/76(Eylül 1944),7-8

_____, "Manisa Meyvacılığının Hali Hazır Durumu", Gediz, VII/79(Nisan 1945),12-15

KURDOĞLU, Faik, "Türkiye Pamukçuluğu Tarihine Genel Bir Bakış", Gediz,VIII/88(Ocak 1946),5-9

KİP, Necati, "Manisa ve Tütüncülüğümüz", Gediz,VIII/92(31.5.1946), 9-11; VIII/95(Aralık 1946),12-14; VIII/96(Mart 1947),12,16; IX/ 97-98(Nisan-Mayıs 1947),7-8; IX/99-100(Haziran-Temmuz 1947),10-11; IX/101-102(Ekim-Kasım 1947),15-16

DİRİ, Kemal, "Manisa Tütünleri ve Tütüncülüğü", Gediz, VII/80(Mayıs 1945), 12-13

ERDOĞAN, Fehmi, "Manisa Üzümü ile Ne Kadar Kıvanç Duysa Yeridir", Gediz,29(1.9.1939),7

_____, "Bağlar ve Manisa", Gediz,V/56(1.8.1942),7

ORKON, Cenap Refik, "Üzüm Bayramı", Gediz,14(1.6.1938),5-6

GEDİZ, "Üzüm Bayramı", Gediz,16(1.8.1938),12

- DURU, Kâzım Nâmi, "Üzüm Bayramı", Gediz, 17(1.9.1938), 2
- ATA, Cem, "Üzüm ve Altın", Gediz, V/58(1-1.Teşrin 1942), 5-6
- AYGÜN, Cevdet, "Kuru Üzümlerimizde Renk Açma", Gediz, 42(1-1.Teşrin 1940), 12-13
- BAYÇIN, Nazmi, "Üzüm ve Bağlar", Gediz, 29(1.9.1939), 5-6, 8
- ULUÇAY, M.Çağatay, "Manisa Üzümlerine Dair", Gediz, 29(1.9.1939), 3-5
- _____, "Manisa ve Üzüm", Gediz, 42(1-1.Teşrin 1940), 7-10
- ÖZSES, Kâzım, "Manisa Ovasında Rakip İki Mahsül: Üzüm ve Pamuk", Gediz, IX/103(Ocak 1950), 7
- _____, "Manisa'nın Sembolleri", Gediz, 5(1.9.1937), 5-7
- YENİ DOĞUŞ, "Borsa Haberleri", Yeni doğuş, 17(Haziran 1935), 13-14

MÜZİK

- GÜNEY, Dursun, "Musiki; Önemi ve Okullarımızdaki Musiki Öğretiminin Gayesi", Bozkurt, 1(25.5.1936), 15
- _____, "Sosyal Bağlardan Müzik ve Manisa Müzik Durumu", Gediz, 3(24.6.1937), 15
- _____, "Alafranga Müziği Nasıl Sevebiliriz", Gediz, 41(1.9.1940), 10-11
- BOZKURT, "Musiki Tetkiki", Bozkurt, 2(15.6.1936), 16
- SAYDAM, Akif, "Müzik Tarihi Notları; Operanın Doğuşu", Gediz, V/57(1.9.1942), 16
- TONGUT, Saim, "Sanatın Dününe ve Bugününe Dair", Gediz, IX/104(Nisan 1950), 11

NARH

- ULUÇAY, M.Çağatay, "Narh(Nark)", Gediz, V/55(1.7.1942), 12-15

SARUHANOĞULLARI

- BERKÖZ, Haydar, "Saruhanogulları", Gediz, 1(23.4.1937), 8-10; 2(19.5.1937), 11-13; 3(24.6.1937), 11-12; 4(1.8.1937), 11-14; 5(1.9.1937), 12-13; 6(1.10.1937), 15; 7(31.10.1937), 15
- DÜMER, Mustafa, "Babalarımızın Eserleri Arasında", Gediz, 15(1.7.1938), 3-4; 16(1.8.1938), 3-4
- GÖKÇEN, İbrahim, "Manisa Falkevi Neşriyatı Arasında (Çağatay Uluçay, Saruhanogulları ve Eserlerine Dair Vesikalar)", Gediz, VI/62(Mart 1943), 11-13; VI/64(Mayıs 1943), 11-13
- ULUÇAY, M.Çağatay, "Saruhanogulları Tarihi Üzerinde Bazı Düşünceler", Gediz, VII/78(Mart 1945), 11-12
- BAYÇIN, Nazmi, "Kitaplar İçinden: Saruhandaki Eskiye ve Halk

Hareketleri Kitabı", Gediz, VIII/83(Ağustos 1945), 12-13
 ARMAĞAN, Vahit, "Tarih ve Antikite Bakımından Alaşehir", Gediz, VIII/94(Ekim 1946), 5-6
 GÖKÇEN, İbrahim, "Tarihte Saruhan Köyleri", Gediz, IX/103(Ocak 1950), 2-3

SOMA LİNYİTLERİ

ÖZSES, Kâzım, "Soma Linyit Havzası ve İşletmesi", Gediz, IX/101-102(Ekim-Kasım 1947), 12-14
 PERKİN, Fahrettin, "Soma ve Kara Elmas", Gediz, IX/104(Nisan 1950), 22-23

SİDAS VE SİPİL

YÖRÜKOĞLU, Nihat, "Demirci'de Sidas Kalesi", Gediz, IX/99-100(Ekiziran-Temmuz 1947), 3
 ARMAĞAN, Vahit, "Mitolojide Sipil", Gediz, VIII/85(Ekim 1945), 6-7; VIII/86(Kasım 1945), 5-6

SOSYAL VE PSİKOLOJİK İÇERİKLİ KONULAR

GEMİCİOĞLU, Avni, "Centilmenlik", Yeni doğuş, 2(1-1.Kanun 1933), 6-7; 3(1-2.Kanun 1933), 9-10; 4(1.2.1934), 9-10; 5(1.3.1934), 9-10; 6(1.4.1934), 6-8; 7(1.5.1934), 3-4; 8(1.6.1934), 8-9; 9-10(Temmuz-Ağustos 1934), 10-11; 11-12(Eylül-1.Teşrin 1934), 5-6
 _____, "Beylere Hitap", Yeni doğuş, 6(1.4.1934), 8-9
 _____, "Hanımlara Hitap", Yeni doğuş, 7(1.5.1934), 10
 A.Ş., "Kendinizi Daima Doğru mu Bulursunuz", Yeni doğuş, 4(1.2.1934), 16
 MAHMUT, Sadi, "Hayatın Mahiyeti", Yeni doğuş, 9-10(Temmuz-Ağustos 1934), 5-6
 _____, "Akraba İzdivacı Meselesi", Yeni doğuş, 16(Nisan 1935), 7-8
 _____, "Medeni ve İctimai Muhit", Yeni doğuş, 11-12(Eylül-1.Teşrin 1934), 3-4
 TEVFEK, Muzaffer, "Kötü Alışkanlıklar", Yeni doğuş, 11-12(Eylül-1.Teşrin 1934), 7-8
 BOZKURT, "Erkeklerin Nahreniyeti: Sükût", Bozkurt, 1(25.5.1936), 12-13
 _____, "Yapılmış İşlerin Bazıları: Ana Baba Toplantı Akşamları", Bozkurt, 1(25.5.1936), 5-7; 2(15.6.1936), 3
 _____, "İdefors Nazariyesi ve Eğitim", Bozkurt, 2(15.6.1936), 4-5

- BAYÇIN, Nazmi, "Kadınlık", Bozkurt, 2(15.6.1936), 1-2; 3(14.12.1936), 7-9
- _____, "Bir İdeoloji Etüdü: Tasa ve Bir Hayat Görüşü", Gediz, 28(1.8.1939), 2-3, 14
- _____, "Hayat Nedir ve Nasıl Zevk Almalı", Gediz, VIII/90 (31.3.1946), 2-4
- SOYLU, Ali Mustafa, "Bir Endişenin Tahlil ve Tenkidi", Gediz, 5(1.9.1937), 14-15
- SÜMERMAN, Semih, "Saadetimizde Gaye ve Şahsiyetin Ehemmiyeti", Gediz, 6(1.10.1937), 3-4
- DURU, Kâzım Nâmi, "Batıl İnannışlar ve Terbiyedeki Menfi Tesirleri", Gediz, 7(31.10.1938), 12-14; 8(1.12.1938), 13-14; 9(1.1.1939), 6-7
- KARASU, A., "Hesaplaşma İçinde Hayattan Başlayalım, Hayatı Görelim ve Öğrenelim", Gediz, 22(1.2.1938), 10-11
- CANKAR, Esat, "Nişanlanma ve Evlenmede Mesut Olmak İçin Ruhi ve İhtimai Temeller Neler Olmalıdır", Gediz, 26(1.6.1939), 3-6; 28(1.8.1939), 4-7
- ZAPSO, Abdürrahim, "Benlik", Gediz, 27(1.7.1939), 9-12
- _____, "Varlık", Gediz, 28(1.8.1939), 9-10
- CANKAR, Esat, "Çiftin Saadeti İçin Evlenme ve Nişanlanma: Hangi Ruhi ve İhtimai Temellere Dayanmış Olmalıdır", Gediz, 29(1.9.1939), 9-10, 16; 30(1.10.1939), 6-8; 32(1.12.1939), 13; 34(1.2.1940), 13-14
- EĞİLMEZ, Esat, "Rüya Nedir", Gediz, VI/65 (Haziran 1943), 4-6
- _____, "Hayat, İhtiyarlık ve Ölüm", Gediz, VI/69 (Kasım 1943), 3-5

SPOR

- GEMİCİOĞLU, Avni, "Tenis", Yeni doğuş, 11-12 (Eylül-1. Teşrin 1934), 10-11; 13 (2. Kanun 1935), 8-9
- BOZKURT, "Manisa Dağ Sporları", Bozkurt, 1(25.5.1936), 14
- _____, "Dağ Sporunun Yeni Bir Teşebbüsü", Bozkurt, 2(15.6.1936), 15-16
- TARCAN, Selim Sırrı, "Dağlar Sizi Bekliyor", Gediz, 45(1-2. Kanun 1940), 4-5
- _____, "Dağların Ruhi Kudreti", Gediz, 48(1.4.1941), 1-2
- _____, "Türk Genci Daima Neşeli ve Güler yüzlü Ol", Gediz, V/52(1.8.1941),

TANITMA YAZILARI

- M.N., "Tarama Dergileri Çıktı", Yeni doğuş, 8(1.6.1934), 6
- ULUÇAY, M.Çağatay, "Oscar Vilden'in Eserleri Adlı Kitabın Mukaddemesi", Bozkurt, 1(25.5.1936), 23
- _____, "Halkevimizin Yayınlarına Dair", Gediz, VIII/89(28.2.1946), 5-6
- ER, Doğan, "Zeytin Dağı", Gediz, 51(1.7.1941), 11-13
- GEDİZ, "Manisa Halkevi Neşriyatı", Gediz, 51(1.7.1941), 17
- BALLICA, A., "Kitapları Karıştırırken", Gediz, V/57(1.9.1942), 13-14
- ÖNERTÜRK, Ahmet, "Abdal Temsili Dolayısıyla Dostoyevski ve Budala", Gediz, V/59-60(Aralık 1942), 14-16; V/61(Şubat 1943), 10-12
- OSKAY, Bahri, "Değerli Bir Eseri Sunarken: (Kazım Özses, Manisa Ovası ve Şehrin Sit Vaziyeti)", Gediz, VII/75(Ağustos 1944), 10-12
- _____, "İbrahim Gökçen, Deri Sanatları Kitabı", Gediz, VIII/88(Ocak 1946), 12-13
- _____, "Manisa Halkevinin İki Kitabı: Turist Gözü İle Manisa, Manisa Ankeoloji Müzesi Kılavuzu", Gediz, VIII/90(31.3.1946), 11-13

TARIM

- REMZİ, M., "Zeytin Ağacı ve Zeytin Yağı", Yeni doğuş, 2(1-1.Kanun 1933), 7-9; 3(1-2.Kanun 1934), 5; 4(1.2.1934), 12, 13
- ORAMAN, Nail, "Bağların Islahı", Gediz, 38(1.6.1940), 2-3; 39(1.7.1940), 4-6; 40(1.8.1940), 2-4
- GEDİZ, "Çapalama İşi", Gediz, 39(1.7.1940), 14
- İĞRİBOZ, Nihat, "Bağ Hastalıklarına Karşı Nasıl Çalışmalıyız", Gediz, 42(1-1.Teşrin 1940), 11
- GEDİZ, "Bağları İlkbahar Donlarına Karşı Koruma Öğütleri", Gediz, 47(1.3.1941), 15-16
- MERİÇTEN, Ferit, "Çekirdeksiz Kuru Üzümcülüğümüz ve İstikbali", Gediz, VI/71(2.Kanun 1944), 5-7
- _____, "Amerikan Bağcılığı", Gediz, VI/72(Mart 1944), 4-6
- KOCAMEMİ, Suphi, "Bağcılığımızla İlgili Bir Konuşma", Gediz, IX/103(Ocak 1950), 9-10

TARİH

- ULUÇAY, M.Çağatay, "Türk Tarih Tezi ve İkinci Türk Tarih Kurultayı", Gediz, 8(1.12.1937), 4-5
- _____, "Kül Olan Ruh", Gediz, 18(1.10.1938), 1-2

- KIRANOĞLU, "Tarihi Eserleri Koruyalım", Gediz, 22(1.2.1938),3-4
- BAYÇIN, Nazmi, "Müze Kolu Arkadaşlarıma", Gediz, 32(1.12.1939), 9-10
- ULUÇAY, M.Çağatay, "Sayın Profesör Bay İsmail Hakkı Uzunçarşılı'ya; Çelebi Mehmet Tarafından Verilmiş Bir Temliknameye Dair", Gediz, 37(1.5.1940),11-12
- _____, "Fes'e Dair", Gediz, V/56(1.8.1942),5-6
- _____, "Narh (Nark)", Gediz, V/55(1.7.1942),12-15
- _____, "Tarihimizi Nasıl İşlemeliyiz", Gediz, VI/65(Eziran 1943),1-3
- _____, "Eski Anıtları Koruyalım", Gediz, VII/74(Mayıs 1944), 1-2
- OSKAY, Bahri, "Tarihi Tetkikler:Üçüncü Marat'ın Pahalılığına Karşı Bir Kararnamesi", Gediz, 48(1.4.1941),3-5
- _____, "Eski Boşanmalar", Gediz, 49(1.5.1941),11-13
- DANIŞMAN,Kemâl, "Mimar Anthemius", Gediz, VIII/85(Ekim 1945),5-6
- PARMAKSIZOĞLU,İsmet, "Kanuni Süttan Süleyman'ın Vasiyetnâmesi", Gediz, VIII/95(Aralık 1946),9-10
- _____, "İslam Aleminde Kitap Yazmada Usûl ve Kaideler Neydi", Gediz, VIII/96(Mart 1947),9-10
- ARMAĞAN,Vahit, "Tarihi İncelemeler:Aigal", Gediz, IX/103(Ocak 1950), 4
- _____, "Tarihi Araştırmalar:Arkeoloji ve Kazılar", Gediz, IX/ 104(Nisan 1950),9-10
- GÖKÇEN,İbrahim, "Tarihi İncelemeler:Osmanlılarda Barut İnhisarı", Gediz, IX/104(Nisan 1950),7-8

TIP VE SAĞLIK KONULARI

- ŞÜKRÜOĞLU,Hakkı, "Emcibası:Hekimbaşı", Yeni doğuş,5(1.3.1934),6-8
- _____, "Halk Ortalık İçin Hekim Öğütleri", Yeni doğuş, 8(1.6. 1934),5-6
- _____, "Ne Zaman Ana Sütü Çocuğa Yasak Edilir", Yeni doğuş, 9-10(Temmuz-Ağustos 1934),13
- UĞUR,Şevki, "Üzüm ve Faideleri", Gediz,42(1-1.Tesrin 1940),3-7
- GEDİZ, "Sağlık Öğütleri", Gediz, 48(1.4.1941),11
- _____, "Sıtma", Gediz, 51(1.7.1941),14
- BAYER,Fuat Hamit, "Sağlık Bakımından Üzüm", Gediz, V/58(1-1.Tesrin 1942),8
- EĞİLMEZ,Esat, "Tıp Alanı Dışında Hekim", Gediz, VI/72(Mart 1944),3,

4; VI/73(Nisan 1944),4-5; VII/74(Mayıs 1944),3-4

EĞİLMEZ,Esat, "Okul Hekimliği", Gediz,VII/75(Ağustos 1944),5-7;
VII/78(Mart 1945),14-15; VII/79(Nisan 1945),6-7; VII/81(Haziran
1945),5-6

_____, "Hekimliğin Bu Harpteki Başarıları", Gediz, VIII/84
(Eylül 1945),8-10

KIZILDEĞİ, Cahit, "Hekimliğin Bu Harpteki Başarıları", Gediz, VII/
80(Mayıs 1945),6-7

MANİSA HALKEVİ YAZARLARI

BİLGET,Adnan, "Manisa'ya Hayat Veren Yüksek Bir İdare Elemanı",
Gediz, 17(1.9.1938),9-10

ÖNAKIN,M.Azmi, "Evimiz ve Lütfi Kırdar", Gediz, 21(1.1.1939),3

GEDİZ,"Mustafa Dümer'in Ölüm Haberi", Gediz, 34(1.2.1940),16

ÖNAKIN,M.Azmi, "Gediz ve Biz", Gediz, VI/72(Mart 1943),1-2

_____, "Gediz ve Gediz Okuyucularına Veda", Gediz,VIII/94(E-
kim 1946),3

GEDİZ, "Büyük Bir Kadirşinaslık", Gediz, VI/62(Mart 1943),15

EĞİLMEZ,Esat, "Manisa'dan Ayrılırken", Gediz, VII/76(Eylül 1944),8

ULUÇAY,M.Çağatay, "Azmi'den Ayrılırken", Gediz, VIII/94(Ekim 1946),
1-2

BİRSEL,Şevki, "Bay Azmi Önakın", Gediz, VIII/94(Ekim 1946),2

GÖKÇEN,İbrahim, "Azmi Önakın", Gediz, VIII/94(Ekim 1946),3-4

YÖRÜKOĞLU,Nihat Nuri, "Çağatay Ayrılırken", Gediz, VIII/95(Aralık
1946),11

YUNUS EMRE

ULUÇAY,M.Çağatay, "Yunus Emre'ye Dair", Gediz, VI/68(Ekim 1943),13

_____, "Yunus Emre'nin Kabri Meselesi", Gediz, VI/70(1.Kanun
1943),5-7

BAYÇIN,Nazmi,"Yunus Emre", Gediz, VIII/96(Mart 1947),6-8

HALKEVLERİ KURULUŞ KARARI

C.H.F. ÜÇÜNCÜ BÜYÜK KONGRE ZABITLARI

10—18 Mayıs 1931

(1931 İstanbul Devlet Matbaası,) 288 sh.

Dördüncü açılma (16.5.1931) Beşinci Celse,

Açılma Saati 01,15 (17.5.1931)

Reis: İsmet Paşa Hazretleri

Kâtibler: Avni Bey (Yozgat), Cevdet Kerim Bey (İstanbul)

.....

Reis — Nizamnamenin heyeti umumiyesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler.. Alkışlarla kabul edilmiştir.

(Cumhuriyet Halk Fırkası Kâtibi Umumisi Kütahya Meb'usu Receb Beyin Türk Ocağının lâğvı münasebetiyle tezkeresi okundu).

C.H.F. Üçüncü Kongresi Yüksek Reisliğine,

10.4.1931 tarihinde Ankarada toplanan Türk Ocakları Kurultayının Ocakların feshile Fırkamıza intikali hakkında vermiş olduğu kararın suretini bağlı olarak takdim ediyorum. Fırkamız kongresi tarafından bu mesele üzerinde yapılacak muamelenin tayin ve tesbitini tazminatımla reyi devletlerine arz ederim Efendim. C.H.F. Kâtibi Umumisi.

Kütahya Mebusu

Receb

(TÜRK OCAĞI KURULTAYI KARAR SURETİ)

Raporlar tetkik encümeninin rapor suretidir.

Merkez heyetinin raporunu tetkik için ayrılan encümenimiz toplanarak bu vazifesini yapmış ve raporun icraattan bahsedilen kısımları üzerine bir müteallâf kaydına lüzum görmemiştir.

Yalnız Büyük Millî Reis tarafından gelen Kurultayın fevka-

lâde olarak toplanmasına esas sebep olan davete şükran ile hitab edilmesini heyeti umumiyenize teklife karar vermiştir.

Büyük Reisin bu arzularının vücut bulması için can atmayı biz yaşamızın kâğıt üzerine değil, Türk gönüllerine yazdığı mefkûrenin tahakkukuna doğru atılmış en kuvvetli adımlardan biri sayarız. Encümenimiz Kurultayın bu yolda bir karar alması için yasa ve kanun hükümlerini de tamamiyle müsait buluyor. Merkez heyetinin davetiyle toplanmış ve Türk Ocaklarının İntihabiyle gelmiş en büyük heyet olan ve bu cemiyetin Kanun ifadesiyle en yüksek merciini teşkil eden Kurultayımız Kanunu Medeni mucibince bir cemiyet kendisini feshe her zaman karar verebileceği için, Türk Ocakları Cemiyetinin de feshine karar ile bütün Türk Ocakları ve Merkez Heyetinin hükmü şahsiyetinde toplanan bütün haklar ve vecibeler Cumhuriyet Fırkasının hükmü şahsiyetine nakil ve devredilebilir.

Encümenimiz bütün ocaklı kardeşlerimizi bu yeni çalışma zemininde ve mezkûre etrafında daha ateşli bir şevkle daima beraber ve çalışmalarının feyizli neticeleriyle kendilerini ve milleti bahtiyar görmek istediğini ifade ederek Kurultayın;

1 — Türk Ocakları Cemiyetinin feshine;

2 — Bu cemiyetin haiz olduğu bütün hakların bütün vecibeleriyle birlikte Cumhuriyet Halk Fırkasına devrine;

Karar verilmesini arz ve teklif eder.

Raporları tetkik encümeni:

Çine Murahhası
Reşit Galib B.

Gördes Murahhası
Hakkı Tarık B.

Kırklareli Murahhası
Dr. Fuat B.

Denizli Murahhası
Necip Ali B.

Seğir Kent Murahhası
Mükerrem B.

Reis — Kongrenin reyine arz ediyorum. Tasvib edenler lüfen el kaldırsınlar. Etmeyenler... Müttefikan tasvib edilmiştir.

Layiha encümenin bazı temenni takrirleri hakkındaki mazbatası okundu.

HALKEVLERİ TUZUGU

I. BÖLÜM

A. KURULUŞ - KAPSAM - TÜZEL KİŞİLİĞİN KULLANILMASI :

1. MADDE —

a. Kuruluş :

- (1) Halkevleri, çok şubeli bir kuruluş olup, 1630 sayılı Dernekler Kanununun geçici 1. maddesindeki hükme dayanarak VI. Genel Kurulunu (Kurultayı) toplayıp bu tüzüğünü yaparak kendisini yeni kanuna uydurmuştur.

"HALKEVLERİ" adı, anlam ve kavram olarak, kökeninde büyük önder Atatürk'ün yüce ülküsü ve sarsılmaz inancı yatan ve bu değerlerle tarihsel, sosyal ve kültürel atılımını yapan ulusal kültür yuvalarının, şerefli geçmişini ve büyük ulusal hizmetini belirtir. Bu niteliğinden ötürü Halkevleri adı, kuruluşu bütünüyle temsil eder.

- (2) Halkevlerinin Merkezi Ankara'dadır.

- (3) Kuruluşun şubeleri, bulundukları yerin adıyla birlikte HALKE-Vİ - HALKODASI olarak adlandırılır.

b. Kapsam : Bu tüzük, örgütün bütününe ilişkin kanunî ve buna dayanarak düzenlenen öbür hukukî esasları ve örgütün bütün temel organlarının görev ve yetkileri ile bu temel organların çalışmalarına ilişkin esas kuralları gösterir. Ayrıntılı hususlar Halkevleri yönetmeliğinde; organların çalışmalarına ilişkin özel esaslar, organların kendi iç çalışma yönergelerinde (talimatlarında); ve Halkevlerine bağlı olarak açılacak kurum, kuruluş ve tesislere ilişkin çalışma esasları da, bu amaçla çıkarılacak olan Yönetmeliklerde gösterilir.

c. Tüzel kişiliğin kullanılması : Tüzel kişiliği temsil yetki ve sorumluluğu Genel Merkezindir. Bu yetki ve sorumluluk kanunda ve bu tüzükte belirtilen hükümler içerisinde, Genel Merkez organlarıncı kullanılır. Tüzel

kişilikten doğan hak ve yükümlülükler bakımından şubelerin görev, yetki ve sorumlulukları, bu tüzüğün 33. maddesinde belirtildiği gibidir. Ancak kanunda derneğin görev, yetki ve sorumluluğu olarak gösterilen âmir hükümlere ilişkin tüzel kişilik yetki ve sorumlulukları, hiçbir şekilde şubelere ya da başka organlara devredilemez.

B. HAKEVLERİNİN GENEL POLİTİKASI VE HALKEVCİLERİN TEMEL İNANÇLARI :

2. MADDE — Halkevleri tüzel kişi olarak siyasetle uğraşamaz ve hiçbir siyasî partiye bağlanamaz.

Partili, partisiz bütün vatandaşlar Halkevlerine ya da Halkodalarına üye olabilirler. Ancak, Halkevlerinin kesinlikle ve tam bir inançla bağlı olduğu Atatürk'çü düşünceye, Atatürk'çülük ülküsüne ve Atatürk'çü devrim anlayışına aykırı düşen herhangi bir felsefî düşünceye, ideolojiye, politik inanca veya doktrine veya bunlara bağlı davranışlara Halkevlerinde yer verilmez.

Halkevcilik çalışmaları, bütün yönleriyle, bu politikaya ve bu temel inançlara göre düzenlenip uygulanır. Bunlara ters düşen herhangi bir çalışma içerisine girilemez.

C. HALKEVLERİNİN AMACI :

3. MADDE — Halkevleri Atatürk'çü düşüncenin ışığında olarak ve Atatürk'çülük ülküsüne bağlı kalarak, halkın eğitimine, Türk kültürüne ve san'atına hizmet eder. Bu konudaki çalışmalarını; Atatürk'çü düşüncenin ve Kemalist devrim anlayışının düşünsel ve ideolojik temeli olan "ulusallık" açısından yorumlayarak; tam bağımsızlık, ulusal egemenlik ve çağdaşlaşma olarak nitelendiren Atatürk'çü ülküsel amaçlara hizmet etmek düşüncesine göre plânlar, programlaştırır ve uygular.

Halkevleri, Türk ulusal devriminin "Türk ihtilâl ve inkılâbının" bir tepki olarak içinde doğduğu din devleti düşüncesine, saltanat yönetimi istemine, sosyal ve sınıfsal ayrıcalığa, ekonomik sömürüye ve ümmet kültürü anlayışına karşı çıkarak, Atatürk devrimini (Atatürk'ün bütün reform ve atılımlarını) kesin bir dille savunur. Anayasamızda, ULUSAL, DEMOKRATİK, LAİK ve SOSYAL HUKUK DEVLETİ olarak belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, halka anlatmaya ve benimsetmeye çalışır.

Halkevleri bu ana düşünceler yönünde olarak;

a. Halk ile aydınları kaynaştırarak yaratıcı bir kültür hareketini uyandırıp geliştirir.

b. Asıl görev olarak Genel Yaygın Eğitim (Genel Halk Eğitimi) alanında çalışıp, olanakları ölçüsünde meslekî ve teknik yaygın eğitime (Meslekî ve Teknik Halk Eğitimi) yardımcı olur.

c. Türk yurdunun ve Türk tarihinin derinliklerindeki uygarlık değerlerini gün ışığına çıkaracak çalışmalar yapar. Bu çalışmalarla, tarihsel ve çağdaş san'at ve kültür değerlerini işleyip ortak bir halk kültürünün ve san'atının yaratılmasına yardımcı olur. Bu değerlerin toplumu içindeki (Halktan halka) akışında tarihsel devrimcilik görevini yapar.

d. Türk ulusunun yaratacağı yeni uygarlığın sağlam temelini; halkın iktidarına, düşünce özgürlüğüne, hoş görüye ve insan sevgisine dayalı bir ulusal demokrasi olduğuna inanarak, halkın bu yöndeki anayasal eğitimine yardımcı olur.

Halkevlerinin her üyesi ATATÜRKÇÜLÜK ÜLKÜSÜNÜN temel düşünce ve ilkelerini belirleyen yukarıdaki esaslara tam bağlılık içerisinde Atatürk'ün kurduğu Halkevlerinin ruh ve heyecanıyla, bu ülkü ve ilkelerin savaşıllığını yapmayı, hem bir hak olarak, hem de kaçınılmaz bir görev olarak benimser.

D. ÇALIŞMA ALANLARI VE KOLLARI :

4. MADDE — Halkevleri şu kollarla çalışır :

a. 1. Kol : Toplumsal ilişkiler, Halkeğitimi ve Köycülük kolu :

(1) Atatürk devriminin ve ilkelerinin halka yayılması ve inançla benimsetilmesi için yayımlar yapar; sergiler, açık oturumlar, konuşmalar ve günler düzenler.

(2) Anayasamızın yapısını düzenlediği; İnsan haklarına dayalı ulusal, demokratik, lâik ve sosyal hukuk devletinin vatandaşlara öğretilmesi ve benimsetilmesi için gerekli anayasal eğitimi düzenler.

(3) Halk için okuma - yazma kursları açar;

(4) Çeşitli el san'atları, nakış, dikiş, halıcılık, marangozluk, meyvacılık, arıcılık v.b. yararlı ve öğretici kurslar düzenler ve bunların ürünlerini sergileyip değerlendirir.

**20 Şubat 1949 Halkevleri ve Halkodalarının
İllere göre sayısı (x)**

İller	Halkevi	Halkodası	İller	Halkevi	Halkodası
Afyon	11	77	Kars	7	123
Ağrı	4	18	Kastamonu	12	51
Amasya	3	48	Kayseri	6	129
Ankara	10	115	Kırklareli	11	93
Antalya	10	57	Kırşehir	6	33
Aydın	15	21	Kocaeli	12	43
Balıkesir	10	141	Konya	29	185
Bilecik	7	94	Kütahya	11	158
Bingöl	3	28	Malatya	5	54
Bitlis	3	11	Manisa	15	86
Bolu	8	32	Maraş	6	61
Burdur	5	138	Mardin	7	26
Bursa	8	80	Muğla	7	41
Çanakkale	7	92	Muş	3	31
Çankırı	4	4	Niğde	5	131
Çoruh	3	66	Ordu	6	54
Çorum	6	24	Rize	3	90
Denizli	20	116	Samsun	8	89
Diyarbakır	6	14	Seyhan	4	68
Edirne	8	35	Siirt	2	19
Elâzığ	4	62	Sinop	4	9
Erzincan	4	54	Sivas	7	79
Erzurum	5	113	Tekirdağ	3	77
Eskişehir	4	62	Tokat	6	63
Gaziantep	5	48	Trabzon	11	149
Giresun	7	105	Tunceli	3	55
Gümüşhane	5	73	Urfa	6	13
Hakkâri	1	7	Van	2	17
Hatay	6	26	Yozgat	7	49
İçel	7	75	Zonguldak	10	80
İsparta	11	64	Londra	1	--
İstanbul	17	26			
İzmir	22	174	Toplam	474	4306

(x) (17 nci yıldönümlerinde Halkevleri ve Halkodaları, Ankara, 1940, Ulus Basımevi, Sh: 7, 8).

DİZ

TÜRK İNKILÂPÇILIĞI

YAZAN:

Manisa C. Müddei Umumi'si
Ziya Gökalp

çünkü yazımızda Türk inkilâbını iki safhaya ayırmıştık, ikinci safhadeini Sever muabedesiile Osmanlı imparatorluğunun yıkılışı ve tasneticelenen Millî mücadelenin sıندان itibar etmiştik. Bu safha tla başlayan inkilâp hareketlerinin ayrı bir mahiyet arzeder. Türk milleti imparatorluk haya-Millî hayata rocu etmişdi ve likenin baş gösterdiği bir zaman-nda kendisinden başka hiç bir göremememiş, göksünü siper ya- tehlikeye Ebedî Şef Atatürk' nılığında karşı gelmiş, ihanet kûmet ve Hükümdarlarile de bo- göze almıştı. Bu hareketi milli- milletin kendi kendisini ida- dan doğan bir netice idi.

vaziyeti bozularak çerçeve döndürülür. tesbit edilen teller dinlemek istediği- ametide amut vaziyete getirilirse, teller amî bir ahiz ceryanı uyanır. Yalnız uf olduğundan kuvvetlendirmek için laca lamba adedine ihtiyac vardır.

ceve biçimli bir antende ancak mürsü- nden âzami bir ceryan almak için çe- m derecelerde vaziyet vermek icap eder- ahizelerinde külfetten başka bir vas-

na mukabil ordularda bu tip anten- ez ve bir hayli fennî ilâveleri bulunan cihazları vardır ki bunlara telsiz kes- ri denir. Bunlardan en az ikisi bir- sileyi, dinledikleri zaman, O telsizin klla bulabilirler. Muharebe sahasında z merkezlerinin yerleri aynı şekilde abıl ordunun haugi sistem bir mu- aldığı ve takribi kuvveti neler oldu- ankân vardır ki, hususî ahizelerde m çerçeve anteninin ordulara neler aruz eder. Şükrü Erdiren

Meşrutiyet inkilâbında şefler bir, iki mütefekkir müstesna olarak halâ os- manlı imparatorluğunun devam edeceği- ni zannedip Avrupayı yerinden oynatan Millî ceryanı görmemezliğe gelerek pan islâmizim rolüne devam ediyorlardı. Bu itibarla ittihadı terakki fırkası ve onun hükûmeti bir zümreye istinat ediyordu. Bütün millete değil, fakat Misakı milli yi tayin eden Sivas kongresından sonra Misakın tatbikine memur olmak üzere Ankarada toplanan Millî meclis. Millî hükûmet Anadolu ve Rumeli müdafayı hukuk grubu namı altında bir gurubun idare ettiği millet mümessilleri idi. Millî Kurtuluş sahasını zaferle bitirdikten son- ra Halk Partisi namını alan bu siyasi teşekkül milli bir varlıktı. Bunun en bü- yük misalini Devletin esas teşekkülünü gösteren teşkilâtı esasiye kanununun İkinci maddesile Halk partisinin Programının yekdiğerine mübaheretinde görür. Bu teşekkül bir Parti değil Millî bir mües- sise olmuştur. Bu Partinin ve Devletin şefi olan Atatürk, milli devleti asri esas- larla techiz etmek kararını verdi. Türk millete mücadelesinin esasını teşkil eden Cumhuriyet rejimini hediye etti. Cum- huriyet, Saltanattan miras kalan mües- seseleri yıkarak asrın icaplarına uygun Avrupayı müesseseleri getirdi. Medrese- yi ilga ederek tedrisatı tevhid etti, ka- dın erkek, farkını hukukan ve fiilen kal- dırmağa muvaffak oldu. Millî aileyi me- deni hukukla techiz etti. Vatandaşlar arasındaki her türlü unvan ve imtiyaz- ları kaldırarak müsavvâtı ilân ve milli bir- liği teminetti. Türk Harsını esas tutarak Avrupa Medeniyetinin kültürel ve teknik ilerlemesinden istifade etti. Her türlü

15.Haziran.1992

Kızıltoprak- İstanbul

Sayın Müslime Şen ;

5.6.1992 tarihli mektubunuzu aldım. İzmir 9 Eylül Üniversitesinin Atatürk İlkeleri ve inkılâp tarihi enstitüsünde yüksek lisans yapmakta olduğunuzdan, tez olarak ~~wa~~ (Manisa Halkevi ve faaliyetleri) ni seçtiğinizi memnuniyetle öğrendim.

Adresimi bulmak için bir hayli uğraşmışsınız. Ne yazık ki size tahmin ettiğiniz ölçüde yardımcı olabileceğime kani değilim.

Buna rağmen, elli yıldan fazla bir zamana ait hatıralarımı tazelemeğe çalışarak bir şeyler yazmaklığım gerekiyor. Bunu bir görev olarak kabul ediyorum.

Meslek hayatı 47 yılı bulan emekli, yaşlı bir öğretmenin çok uzak yıllara ait anılarını toplayabilmesinin çok güç olduğunu takdir edersiniz.

Çağatay Uluçay, İzmir erkek muallim mektebinden benim sınıf arkadaşım. Büyük Atatürk okulumuzda pek çok defa yakından görmek, öğretmenliği yücelten nice sözlerini dilemek bahtiyarlığına eriştim. Bizim dönemimizde öğretmen olanlar, tam anlamı ile idealist idi. Okulda ve okul dışında, büyük bir özveri ile çalıştık.

Bizler için, okulda çocukları, gençleri eğitmek, öğretmek yanında, okul dışındada halk yararına çalışmak önemli bir görev. Bu nedenle Halkevlerinde zevkle, heyecanla çalıştık.

Ben, Manisa Ortaokulunda 1938 eylülünde göreve başlamıştım. Ortaokul sonra liseye dönüştü. 1952 şubat ayı sonuna kadar öğretmenlik, müdür yardımcılığı, müdür başyardımcılığı görevlerinde bulundum. 1944-1945 te bir yıl Gerede ortaokul müdürlüğüne gidiş gelişim har. Manisa'da 13 yıl görev yaptım.

O zamanlar halkevi, halka hizmet için en değerli ve önemli kuruluşlardı. Tarih ve tiyatro kollarında çalıştım. Diğer çalışmalar da yakından izlemek fırsatını buldum. Halkevinde çalışanların hepsi âdeta birer kardeş gibi idiler. Halka yararlı olabilmek için genel olarak öğleden sonra başlıyan çalışmalar, gecenin geç saatlerine kadar devam ederdi.

Lâse, Halkevine çok yakındı. Cıvıl cıvıl çalışılan bir kuruluştu. çeşitli dallarda yapılan çalışmalara katılmak ve izlemek için, halkevinin odaları salonları dolar boşalırdı.

Hatırlayabildiklerimi ekli olarak gönderiyorum. uzun zamanda beri yazı yazmadığım için yazdıklarım da cümle bozuklukları olabilir. Kusura bakmayın olur mu?

Çalışmalarınızda başarılar dilerim. Teziniz basılırsa, üç nüsha bana yollarsanız çok memnun olurum. Sağlık ve mutluluk dilekleriyle.

Emekli Öğretmen
Bahri Oskay

Lütfen Prof. Mahmut Şen
kardeşime selam ve
sevgilerinizi iletiniz.

1938-1952 yıllarında
Manisa Halkevi çalışmaları hakkında notlar .

Halkevi Başkanı Gazi İlkokulu başöğretmeni Azmi Ünakin'di .
Merhum Azmi Ünakin, çok çalışkandı, iyi bir organizatördü. Halkevi, şehrin merkezî bir yerinde, en güzel, en bakımlı bir bina idi. Özellikle öğleden sonraları, gece yarılarna kadar odalarında, salonlarında çeşitli çalışmalar yapılırdı. Halkevi çalışmalarında görev alanların çoğunluğu , ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenleri idi. Şehrin aydınlarından da katılanlar olduğu gibi, ilkokul, ortaokul ve lise öğrencileri için ~~HALKEVİ~~ Hakevi, ayrı bir okuldu. Orada çeşitli kabiliyetleri geliştirilirdi, halka sunulurdu.

Yapılan çalışmaları şöyle özetliyebilirim.

- 1- Yabancı dil kursları açılırdı. her yaştan isteyenler bu kurslara katılırlardı. Tabii ücretsiz.
- 2- Zaman zaman resim ve elişleri sergileri açılırdı.
- 3- Öğrencilerden, öğretmenlerden meydana getirilen korolar , zaman, zaman halka konserler verirdi. Ayrıca müzikle ilgili öğretmenlerin batı müziği konserleri olurdu.
- 4- Zaman zaman guruplar halinde köylere gidilirdi. orada okuma odaları açılırdı. Okuma odası olanlara kitaplar götürülürdü. Bazan kafileye doktor da alınırdı. Doktor , köyün temizliği ile ilgilenir, hasta olanları muayene ederdi. İlaç gerekiyor sonra gönderilirdi.
- YUNTDAGI köylere gidildiği zaman folklorik ve etnografik incelemeler yanında, halk türküleri de tesbit edilirdi.
- 5- Tiyatro kolu, Halkevinde ihtiyaca göre birkaç defa temsil verirdi. Bazen ilçelere de gidilip oradaki halkevlerinde gösteri yapılırdı. KÖR piyesinin İzmir halkevinde oynadığımızı, beğeni kazandığımızı çok iyi hatırlıyorum.
- 6- Zaman zaman EDEBİYAT geceleri tertip edilirdi Şiir yazma ve şiir okuma yarışmaları yapılırdı.
- 7- Resim ve elişleri, fotoğraf serileri açılırdı.
- 8- Millî Bayramlara büyük önem verilirdi. Halkta coşku yaratacak programlar hazırlanırdı. Şehir bandosu halkevinin bahçesinde konserler verirdi.
- 9- Halkevinin zengin bir kitaplığı vardı. Okuma salonunda geniş idi. Gençler kitap okumaya teşvik edilirdi.

O yıllarda L İ S E yalnız Manisa'da açılmıştı. Manisa ilçelerinde yalnız ortaokul vardı. Orta okullardan mezun olan, lise de okumak isteyen gençler, Akhisar'dan, Turgutlu'dan, Salihli'den, Alaşehir'den trenle Manisa'ya gelip Manisa Lisesinde okurlardı. Bu öğrencilerden bir kısım ~~HALKEVİ~~ ders saatleri dışında Halkevi kitaplığından yararlanırlar, veya Derslerine çalışırlardı.

Geri kalan okuma yazma kursları da açılırdı.

IO- Halevinde dağcılık kolu da vardı. Bu kol zaman zaman, pazar günlerinde Manisa'nın SİPİL dağına geziler tertiplerdi. Kalabalık bir gurup halinde SiPil'e çıkılıp inilirdi. O zama Sipil'e çıkış için hiçbir yol yoktu. Bu kolda olanlardan bir gurubun, Kayseriye gidip Erciyeş'e de tırmadıklarını hatırlıyorum.

II-Manisa Halkevi'nin en önemli çalışmalarında birisi de daha doğrusu en önemlisi, Manisa tarihinin eldeğmemiş belgeleri incelemek bir çok kitap yazılması basılması, Halkevi'nin dergisi olan G E D İ Z dergisinde yayınlanmasıdır.

Bu konuda değerli çalışmalar, sınıf arkadaşım, meslekdaşım Ç A Ğ A T A Y U L U Ç A Y tarafından yapıldı.

Manisa'oa Muradiye Camii yanındaki medresede perişan halde, tasnif edilmemiş Mahkemei Şeriye sicillerini ilk kez ele alan, faydalanabilir hale getiren Çağatay Uluçay'dır. Çağatay Uluçay, Manisa'nın o çok sıcak günlerinde örümcek yuvaları içindeki belgelerle yıllarla uğraştı. Onlara dayanarak bir çok kitap yazdı. G E D İ Z dergisinde yayınlanan yazılar yazdı.

Çağatay Uluçay'ın çalışmalarının özetini sayın profesörünüz Mahmut H.Şakiroğlu tarafından yazılan ve Türk Tarih Kurumu Basınevinde 1970 yılında basılan (BELLETENilâvesi ayrı basım) broşürünü okuduğunuzu sanırım. O broşürde Çağatay Uluçay'ın hizmetlerini Halkevi'nin değerlendirdiğini görmüşsünüzdür. Sevgili Mahmut Şakiroğlu bana birtane armağan etmişlerdi kitaplığında saklıyorum.

Mahkemei şeriye sicilleri üzerinde Lise tarih öğretmeni merhum arkadaşım İbrahim ~~Gökşen~~ Gökşen'in de çalışmaları oldu, Hatta çağatay Uluçay'la müşterek olarak hazırladıkları kitap ta vardır.

Çok uzun zaman ~~özellikle~~ olmamakla beraber, Ben de siciller üzerinde bir süre çalıştım. Mahallî gazete de (IŞIK) yayınlanmıştı. İncelememin Gediz dergisinde yayınlanıp yayınlanmadığını doğrusu hatırlayamıyorum.

Mektubunuzda ,öğrenmek istedikleriniz arasında 1946 yılından sonra Halkevi çalışmalarının azaldığı da var.

Bu konuda benim gözlemlerim şöye:

Halkevinde çalışanların çoğu ya öğretmendi veya memurdu. Devlet memuru oldukları için hiçbirisinin ~~CHP~~ C.H.P. ile ilişkileri yoktu. Olamazdı da. Bilindiği gibi, halkevleri C.H.P.döneminde kurulmuştu. Oralarda gönüllü ~~olarak~~ olarak çeşitli çalışmalar yapmaları, Demokrat parti kurulunca , C.H.P.ile Halkevleri özdeş ~~halkevleri~~ kabul edildi. Ege Bölgesinde demokrat parti kısa zamanda gelişti. Köylerde köylülerin kahveleri bile ayrıldı.

Evelce köylere giden ~~halkevleri~~ Halkevciiler köylüler tarafından çok iyi karşılanırken, partcilik nedeniyle artık ilgilenenler çok azaldı, hatta, yüzlerine bakan olmadı.

Halkevindenice fedekârlık ve özveri ile çalışanlar halk-evine gitmekten çekinir oldular. Böylece çalışmalar âdeta felç oldu. Daha sora Demokrat Parti iktidara gelince halkevleride kapatıldı.

Benim Manisa'da bulunduğum zamanlarda Halkevinde çalışanlardan aklımda kalanları aşağıya yazıyorum. Tezinizde yazmaya ihtiyaç duymasınız bilemem.

Azmi Onakın: Manisa Gazi ilkokulu başöğretmeni. O zaman , ilkokul müdürü denmezdi. Halkevi Başkanı idi. (Merhum)

(Merhum) Kerim kudat: Lise Matematik Öğretmeni, Halkevi temsil kolu başkanı
Gülsüm Gökdelen: Gazi ilkokulu öğretmeni. Halkevi yönetim kurulu üyesi

Şevki Birsel : Vilâyet mektûcusu. yönetim kurulu üyesi

Kenan Sözen : Halkevi Kâtibi (Merhum)

Hamiyet Sözen : İlkokul öğretmeni (Temsil kolu üyesi)

Kâmil Su : Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu üyesi (Merhum) Manisalı idi. Manisa tarih hakkın incelemeleri var , Kitabı da.

Âkif Saydam : İlkokul öğretmeni idi. Sonra Gazi Eğitimden Müzik şubesinden mezun . Halkevinde müzik çalışmaları vardı.

Neyyire Oskay: Manisa Lisesi müzik öğretmeni. Halkevinde müzik çalışmaları vardı.

İlhan Okan : Lise müzik öğretmeni. Halkevinde müzik çalışmaları vardı.

İbrahim Gökçen: Lise tarih öğretmeni (Merhum). Ressamdı, aynı zamanda, Siciller üzerinde çalışmaları vardı. Resim çalışmaları da vardı.

Nazmi Bayçın: İlkokul öğretmeni. Müzik kolunda çalışırdı.

Haydar Bayçın: " " Müzik çalışmaları vardı. Halk Türküleri de derlemişti.

Halil Izer : Lise İngilizce öğretmeni: Yabancı dil çalışmaları

Halil Er : İlkokul başöğretmeni. Müzik ve çeşitli çalışmaları
Bu arkadaşlardan başka daha pek çok bay ve bayan arkadaşın Halkevinde hizmetleri olmuştur. Maalesef hatırlayamıyorum.

İbrahim Ölgün ve Necati Tüzen Lise Tarih Öğretmeni idiler (Merhum)
Bahri Oskay: Bana gelince İzin verirseniz fazla tafsilâta girmeyeyim. İstedığınız için çok kısa yazayım .

biyat kolonella
çalışmaları -

Burdur ilinin Tefenni ilçesinde doğdum . İlkokuldan sonra İzmir Öğretmen okulundan 1929 yılında mezun oldum. Elbistan ve Soma'da 7 yıl ilkokul öğretmenliği yaptım. Gazi Eğitim Enstitüsü Tarih coğrafya şubesinden 1938 de mezun oldum. Manisa Ortaokulunda lisesinde öğretmenlik, Müdür yardımcılığı, Müdür Başyardımcılığı, ~~Yardımcılığı~~ Gereke ortaokul müdürlüğü, İstanbulda Kadıköy Ortaokulu müdürlüğü, Erenköy Kız Lisesi öğretmenliği, Sarıyer ortaokulu öğretmenliği, İstanbul Erkek Lisesi öğretmenliği, İtalyan Lisesi Türk Müdür Başyardımcılığı. Toplam 47 yıl meslek hayatım var. Millette, memleketime görevimi yaptığım inancındayım. Hayali cihan değer anılarımla yazıyorum....

GEDİZ

TÜRK İNKILÂPÇILIĞI

YAZAN:

Manisa C. Müdderi Umumiî
Ziya Gökalp

Geçenki yazımızda Türk inkilâbını iki safhaya ayırmıştık, ikinci safhaya mebdetini Sever müabedesiyle Osmanlı imparatorluğunun yıkılışı ve tasvile neticelenen Millî mücadelenin başlamasından itibaren etmiştik. Bu safha tamatla başlayan inkilâp hareketlerinin tamamen ayrı bir mahiyet arzeder. İkinci Türk milleti imparatorluk hâya-yan Millî bayata rucu etmişdi ve tehlikenin baş gösterdiği bir zaman-ı arafında kendisinden başka hiç bir şeyi göremememiş, göksünü siper ya-ker hor tehlikeye Ebedî Şef Atatürk başkanlığında karşı gelmiş, ihanet Hükûmet ve Hükûmdarlar ile de bo-neyi göze almıştı. Bu hareketi milli-Türk milletinin kendi kendisini ida-vasından doğan bir netice idi.

bu vaziyeti bozularak çerçeve döndürülür. Bunlara tesbit edilen teller dinlemek istediği-til istikametinde amul vaziyete getirilirse, teller azami bir ahiz ceryanı uyanır. Yalnız ahiz zayıf olduğundan kuvvetlendirmek için de fazlaca lamba adedine ihtiyac vardır.

Çerçeve biçimli bir antende ancak mürsü-temetinden azami bir ceryan almak için cer-ruayyen derecelerde vaziyet vermek icap eder- radyo ahizlerinde külfetle başka bir vas-ur.

Buna mukabil ordularda bu tip anten-üçer ve bir hayli fenni ilâveleri bulunan ahize cihazları vardır ki bunlara telsiz kes-postaları denir. Bunlardan en az ikisi bir-ir mürsileyi, dinledikleri zaman, O telsizin kolaylıkla bulabilirler. Muharebe sahasında if telsiz merkezlerinin yerleri aynı şekilde mukabil ordunun haugi sistem bir mu-düzeni aldığı ve takribi kuvveti neler oldu-ayine imkân vardır ki, hususi ahizelerde olan çerçeve antenin ordulara neler gi tebaruz eder. Şükrü Erdiren

Meşrutiyet inkilâbında sefler bir, iki mütefekkir müstesna olarak halâ os-manlı imparatorluğunun devam edeceği-ni zannedip Avrupayı yerinden oynatan Millî ceryanı görmemezlige gelerek pan islâmizim rolüne devam ediyorlardı. Bu itibarla ittihadı terakki fırkası ve onun hükûmeti bir zümroye istinat ediyordu. Bütün millete değil, fakat Misakı milli yi tayin eden Sivas kongresinden sonra Misakın tatbikine memur olmak üzere Ankarada toplanan Millî meclis, Millî hükûmet Anadolu ve Rumeli müdafaa-i hukuk grubu namı altında bir gurubun idare ettiği millet mümessilleri idi. Millî Kurtuluş sahasını zaferle bitirdikten son-ra Halk Partisi namını alan bu siyasi teşekkül milli bir varlıktı. Bunun en bü-yük misalini Devletin esas teşekkülünü gösteren teşkilâtı esasiye kanununun İkinci maddesiyle Halk partisinin Programını yekdigerine müşabehetinde görür. Bu teşekkül bir Parti değil Millî bir mües-sise olmuştur. Bu Partinin ve Devletin sefi olan Atatürk, milli devleti asıl esas-larla tehziz etmek kararını verdi. Türk milletine mücadelenin esasını teşkil eden Cumhuriyet rejimini hediye etti. Cum-huriyet, Saltanattan miras kalan mües-seseleri yıkarak asrın icaplarına uygun Avrupayı müesseseleri getirdi. Medrese-yi ilga ederek tedrisatı tesbit etti, ka-dın erkek, farkını hukukan ve fiilen kal-dırmaya muvaffak oldu. Millî aileyi me-deni hukukla tehziz etti. Vatandaşlar arasındaki her türlü unvan ve imtiyaz-ları kaldırarak müsavvâtı ilân ve milli bir-liği teminetti. Türk Harsını esas tutarak Avrupa Medeniyetinin kültürel ve teknik ilerlemesinden istifade etti. Her türlü

İhtiyazatı enebiyeyi ve maafiyeti lagv ederek Vatanda Hakim yalnız Millet olduğunu tespit etti. Saymakla bitmiyecek kadar muazzam olan bu inkılaplara dikkat edilirse eskisi tamamen yıkılmış yeniye ta temelden başlanmıştır. Meşrutiyet inkılapları bir yama idi zamanla köhnemiş Devlet binasının bir iki noktasından tamir yapılarak idare-i maslahat düşünüyordu. Cumhuriyet inkılabı Radikal bir inkılaptır. İşte ikinci safhadaki İnkılabın diğerinden farkı budur.

Türk İnkılâp tarihini üç bölüme ayırsak tanzimât bir firt, meşrutiyet bir zümre, Cumhuriyet bir Millet olarak ifade edilebilir. İnkılabımızın geçirdiği safha itibarıyla yapılan bu mukayesesinden sonra beynelmîl İnkılaplarda Mukayesesi yapılabilir.

Fransız büyük İnkılâbı Müverrihlere göre, Fransada Burjuva, Rühban adegan gibi sınıfların mücadelesinden doğmuştur. Burjuvazi, Şehirde orta sermayeyi elinde bulunduran sınıftır. Hiç bir hakka istinat etmiyen Rühban ve adeganın hakimiyetini çekemiyordu, 19. yüzyıldaki İhtirâatı fenniye bir de Emekçiler sınıfını meydana getirdi, Bilahire bu sınıfta mücadele sahasına atıldı, İhtilâl muvaffak olduktan sonra Burjuvazi Emekçiler, [Proletarya] yekdigerinden ayrıldı, Burjuva, Hürriyetçiler, Emekçiler, Müsavatçılar namı altında anılıyor. Hürriyetçilere göre İnkılâp temamdı, Müsavatçılara göre İnkılâp devam ed-gildi, daha ilerlemeliydi. Sınıf mücadelesinin mahsulü olan İnkılâp kanlanmış Kıyotine, fazla mevkî verilmişdi. İşte bu bir İhtilâldir.

Fakat 19. yüzyıldanberi Vigler, Muhafazakâr, Toriler, Liberal, namı altındaki sınıf ayırdan İngilterede İnkılâp

tetricidir. Hiç bir kanlı boğuşmaya mahal kalmamaktadır. Tekamül kanunu İngiliz Milletinin soguk kaolılığı ve itidali ile uyşmuş bir vaziyettedir. Hürriyetlerin büyük Berati namı altındaki [Magna, Harta, Libertatum] İngiliz Hürriyetini gayet sakin bir hava altında temin etmişti. Bu harekette bir İnkılâptır.

Şimdi kendi tarihimize nazarlarımızı geri çevirelim; Türk İnkılâbının birinci safhası Anormaldır. Bir teceddüt Terakki hamlesile beraber idare-i maslahat düşünceside Hakimdir. Ve zümrevi mahiyette kalmıştır. Fakat ikinci safhası tamamen Millet, bir İnkılâptır. İkinci safhada ne bir askerın, ne bir memurun ne bir asilzadenin, ne bir sermayedarın menfaati esas tutulmayup bütün bir cemiyetin milletin selameti terakkisi esas tutulmuştur. Bu itibarla Türk İnkılâbında bir sınıf ve zümre hakimiyeti mevzu bahis değildir.

Milli parti milleti sınıfsız bir kütle olarak mütalaa etmiştir. Realite de bundan ibarettir. Türk Milletinin sınıf menfaatına müstenit bir ayrılığı yoktur. Bu Hususiyet Türk tarihinde de görülür. Kurunuyustaya hakim [kast] usulüne Türk milleri yabancı kalmıştır. Türk İnkılâbı Kıyotine, idam sehpasına fazla mevkî vermemiştir, Milletin hissi selimi cibilli kavrayışı İnkılâba fazla kan karışdırmamıştır. Sıvas kongresi, Sakarya İnönü bir İhtilâldir. Fakat bir millet İhtilâlidir, Yoksa millet içerisinden bir sınıf ihtilâli değildir.

Muası hayatın bütün icaplarını hakukân ve filen yaratan Türk Cumhuriyet rejimi, Devletin ana yasasında Cumhuriyeti İnkılâp olarak tavsif ediyor. Bunun sebebi nedir? Cumhuriyet yürüyen yaşayan milli cemiyetin milli hayatını tanzim için hadisatın icaplarından ilham

Türkiyede Cumhuriyet Rejimi

Yazan : Ziya GÖKALP

Türkiye Cumhuriyet rejimine tabi bir devlettir. Bu devlet meclup osmanlı imparatorluğunun enkazı üzerinde kurulmuştur. Umumî harbin neticesinde sever mahvedisini Osmanlı hükûmeti kabûl etti. Fakat Türk milleti kabûl etmedi. Bu an itibaren Türk milleti mukadderatına vaziriyet bulunarak dahilden ve haricden her türlü ihanet ve düşmanlıklara karşı mücadeleye girişti. bu savaşta büyük Atatürk'ün rehberliği altında milletçe toplandı. Hazinesi yoksul, silâhı elinden alınmış bir halde Sivas kongresi ile asıl Türk milletini temsil edecek olan hey'eti temsiliyyi vücuda getirdi. Bu temsil heyeti kongruden doğruya Türk milletinin mümesli idi. Bu mümesailer millî misak dairelerinde Türk vatanının sınırlarını, Türk milletinin idaresi siyasetini t e s t e t t i. Nihayet Ankarada t e s t e k k ü l e n Büyük Millet Meclsi hükûmeti Türk milleti namına icrayı hükûmete başladı. Hemenlik ve hain hükûmetle millet alacasını kesti.

İşte Türkiyede Cumhuriyet rejimi kıta ana hatlarını çizdiğimiz böyle tarihi bir zaruretten mahallüdür. Her Cumhuriyet ve milletin karakteri ve tarihine göre muayyen bir mana ifade eder. Meselâ eski tarife bakarsak fransa cumhuriyeti, zade olan burjuva ve proleterya gibi üç içtimai sınıfın mücadelesinden doğmuştur. Zade olan yani imtiyazlı sınıf tarihen tovarüs edilen muayyen sile ve meslek sahipleri sınıfıdır. Elinde bu zümredendir. Burjuva ise 19 uncu asır sanayinin iktidarı ile sermayeyi ve fabrikaları elinde tutan sınıftır. proleterya da el emegile geçilen işçi sınıfıdır. 1789 inkilâbından itiba-

ren kurulan müteaddit cumhuriyetler bu sınıfların mücadelesinin mahsulü olduğu için 1940 ta Alaman hücumu ile yitulan cumhuriyete kadar hep muatelif sınıfların temsil eden muhtelif fırkaların karşılıklı zümrevi siyasetlerine sabne olmuş bedbaht bir memlekettir. Bu cumhuriyette sınıf kavgasından millî birlik unutulmuş millî ruh değenere olmuştur. 18 nci asrın ferdiyatçı felsefesinin neticesi olan şahsî huriyeti hodgâmhğa kadar götürmüşler ve birbirlerine karşı kalkan olarak kullanmışlardır. Halbuki millî ruhun hüküm sürdüğü ferdî huriyetin beşiği olan ingiltere de bu sün düşman hücumu ile millî hayat tehlikeye düşüncce asırlarca senelik ananaya sahip bulunan ingiliz vatandaşının malcan, huriyeti tamamen krala ve kral vasıtası ile Çorçil hükûmetinin emrine verilmiştir. Avam kamarası bu büyük inkilâbın yirmi dört saatte muvafık ve muhalif bütün bir ittifakla kabul etmiştir. Yeni tarihten de bir misal alacak olursak istilâ ordusu Anadoluda vatanın harimi ismetinde beğeldükten sonra düşmanda ani bir şaşkınlık husule gelerek maglobiyetin mes'uliyetini atf etmek için yunanistanda kralı yıkılmış Cumhuriyet kurulmuştur. Fakat bu cumhuriyet muvakkattı. İhtilâl hükûmetinin esiri idi. Nihayet kendi hükûmetinin kararı ile tekrar kiral getirilmiş cumhuriyet bir sabun köpüğü gibi uçup gitmiştir. Bu mukavveseden sonra Türk Cumhuriyetinin kuruluş şekillerini ve temellerini izleyelim.

Türk cumhuriyeti türk milletinin mukadderatının tehlikeye atıldığı ve hayal ve meaat mücadelesi yapılmış bir uovrin ifadesidir. Yıkılarak isaret ettiğimiz gibi

hükûmeti kardeş saydığı unsurlar
bundan ihanet görmüş olduğu halde is-
tık ile müstevli düşmana karşı sa-
atılmış ve muvaffak olmuştur. Bu iş-
inci gaye istiklâl esasıdır. İstiklâlsiz
hürriyet olamazdır. Lozan mukaddesi ile
askeri, adli, ve bütün istiklâlini is-
etmiştir. Zaten tarihten beri müsta-
dır. Tarihîn mühtelif devrelerindeki bir
kanlı hücumlar. Türk milletinin bu ta-
kaderini değiştirmemiştir. Cumhuri-
ikinci vasfı mümeyyiz Türk milleti-
birliği ve beraberliğidir esası üzerine
eder. Millet kendi hüviyetinden ge-
Şeflerin etrafında toplanmış güven-
miştir. Bu çalışmada bir sınıf ve
mümei içtimaiye değil bütün bir mille-
kurtuluşu gaye ittihaz etmiştir. Bu
cumhuriyetin hukukî gerçevesinde de
ilk teşkilâtı esasıya kanununu
ve icra kuvvetini hep büyük millet
isinin şansıyen manevîyesinde taplan-
dır.

Meclis içinden seçtiği muayyen eşhası
yaparak icrayı hükûmet eder ve bu
iller her dakika büyük millet meclisine
mes'uldurlar Türk milleti ferdi hu-
mini bütün milletin varlığını tehdit et-
ecek şekilde kullanır. Türk vatandaş-
kıymeti Türk milletinin Ali menfaa-
nın bir mütemmimidir. Vatandaş hü-
mini men'şei Türk millî birliği
istiklâlidir. binaenaleyh vatandaş
birliği sarsamaz. bilâkis kuvvetlen-
Misaki milliden beri büyük bir
mül yolu geçiren Türk cumhuriyeti-
milliyetçi, halkçı, devletçi, inkılâpçı,
hürriyetçi, lâyük olan esas temelleri

ifade eder. İstiklâl uğrunda erkekleri cep-
bede kadınları kagnı ile cepheye mermi ve
malzame nakl eden bu milletin efradının
hürriyeti yine bu istiklâlî kurtarmak yolu-
na matuftur. Bir kelime ile (ihtiyas ha-
sıl olursa türk milleti büyük küçük kadın
erkek canı ile malı ile Millî Şefin emri
altındadır. İşte bizim anladığımız şerefli
hürriyet budur. Bu birlik ve beraberlik i-
çerisinde ve geniş ölçüde bir istiklâl sever-
lige dayanan cumhuriyette hukuk ilminin
kayt ettiği gibi idare edenlerle edilenler
ayrılmış bir taksimi vezaif yapılarak mil-
letin şefleri reisicumhur millette bu cum-
huriyetin şerefli bir cüz'ü olmuştur. Bu
ilmin tarihin millî ruhun bir zaruretidir,
İşte Atatürk'ten sonra ikinci reisicumhur
olan Millî Şef İNÖNÜ böyle bir hürriyeti
tarihîyedir. Bu Şefin reisicumhurluğu Türk
istiklâlînin sembolü Türk vatanperverliği-
nin timaali Türk beraberliğinin teşehhüs
etmiş remzidir. Türk milleti bu mukadder-
den ayrılmaz. Böyle tarihi vetirenin mah-
sulü olarak kurulan Türk cumhuriyetinin
dahili ve harici ara siyasetinde kısaca tah-
lil edelim:

1 — Harici siyasetten Türk milleti
kendi istiklâline hürmet ettiği kadar küçük
büyük tefrik etmeksizin bütün milletlerin
istiklâline hörmetskârdır. Millî misak daire-
sinde teşekkül eden Türk cumhuriyetinin
kuruluşu bu esasında koymuştur. Kuvvet
darbelerile millî mevcudiyetlerin ortadan
kaldırılmasını boş görmez. Bu cumhuriyet
kuvvete değil hakka tapar. Ve kuvveti yal-
nız nefsini korumak için bir vasıta sayar.
Başkasının işine müdahaleden nefret eder
ve kendi işine kimseyi karıştırmaz. Dahili
siyaset: Ana vatan sınırları dahilinde ya-
şayan bütün türkler hiç bir tefrik yap-

zın musavi hukuka maliktir. Ve mü-
 razite ile mükellestir. Cemiyete hiç
 zümme menfaati farkı yoktur. İk-
 mevkii bütün milletindir. Bunu mil-
 lefleri dahilde ve haricte sulh esasile ifa-
 etmişlerdir. Türk milletinin bu hassasi-
 yati hüviyet ve karakterinden mek-
 sur. Osmanlı hanedanının Lizanım mü-
 selih ahlâkı ile tereddü eden altı asırlık
 emranlığı istisna edilirse kadim Türk
 ve idaresi Hakan veya Han namı
 da bir reisin başbuğluğu etrafında top-
 lanmış muhtelif ((iller)) vilâyetlerden ge-
 neralrahbârların icrimaından mürekkep
 kurultay idaresi idi. Bunun bu günkü
 emm millet meclislerinde gaye itibarile
 az bir farkı vardır.
 istiklâl severlik bütün bir milletçe ka-
 bulilen birlik ve beraberlik temelleri üs-
 tünat eden asri Türk cumhuriyeti

harici bir tecavüz mevzu bahs olunca gö-
 zünü kırpmaz, asla tereddüt etmez. beheme-
 hal ve mutlaka istiklâlini müdafaa eder.
 Cumhuriyetin kurulduğunun ilk günlerin-
 de silâhsız olarak vatanın son kayası üze-
 rinde son neferine kadar ölmeğe azim ve
 iman ettiği gibi müdafaa eder. Tarihin hiç
 bir kanlı hücumunda ölmemiş ve esir ol-
 mamış olan Türk milleti yine aynı tarihin
 cereyanı içerisinde ebediyeti siyasiyetsiz
 sahip olarak akup gidecektir. Bundan hiç
 bir Türkün şübhesi yoktur. Hiç bir ecne-
 bi de bu tarihi nakikatı inkâr edemez. Ya-
 kın tarihte gördüğümüz bazı milletlerde gö-
 rülen feci misallerde olduğu gibi Türk
 milletinde hiç bir sandalyenin hiç bir züm-
 renin hayat ve menfaati mevzu bahis de-
 ğildir. Yalnız mütesanit ve yekdiğere ne per-
 çinleşmiş bir Türk milleti ve onun her
 şeyden mukaddes olan istiklâli mevzu bahis-
 dir.

BİBLİYOGRAFYA

I-Gazeteler

Anadolu
Cumhuriyet
Milliyet
Ulus
Yeni Asır

II-Diğer Kaynak ve İncelemeler

- AKYÜZ, Kenan, " Türk Ocakları", Belleten, L/196(1986)'danayrı basım.
- AKYÜZ, Yahya, Türkiye'de Öğretmenlerin Toplumsal Değişimdeki Etkileri(1848-1940), Ankara 1978
- Ana Britannica Genel Kültür Ansiklopedisi, C.VII, X
- ARMAĞAN, Vahit, Manisa Arkeoloji Müzesi Kılavuzu, C.H.P. Manisa Halkevinin XIV. Sayılı Yayını, Marifet Basımevi, İstanbul 1946
- Atatürk ve Halkevleri, T.T.K. Basımevi, Ankara 1974
- AYDEMİR, Şevket Süreyya, Toprak Uyanırsa, İstanbul 1975
- 1937 Yılı Yıldönümü Broşürü, Geçen Yılda Halkevleri Nasıl Çalıştı, C.H.P. Genel Sekreterliği, Ankara 1937
- C.H.P. Halkevleri, Ankara 1940
- C.H.P. Halkevleri Öğreneği, Ankara 1938
- C.H.P. Genel İdare Kurulu Raporu, (26.XI.1951), Ankara 1951
- C.H.P. Programı, Ankara 1935
- ÇAVDAR, Tefik, "Halkevleri", Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklo-disi, C.IV
- ÇEÇEN, Anıl, " Yeni Koşullarda Halkevcilik ", Halkevleri Der-gisi, Yıl: 9, 101(Mart 1975)
- ÇEÇEN, Anıl, Halkevleri, Ankara 1990
- DURU, Kazım Nami, İttihat ve Terakki Hatıralarım, İstanbul 1957
- DURU, Kazım Nami, Cumhuriyet Devri Hatıralarım, İstanbul 1958
- GÖKÇEN, İbrahim, Manisa Tarihinde Vakıflar ve Hayırlar(Hicri 954-1060), Cilt 1, İstanbul 1946, (C.H.P. Manisa Halkevi yayın-larından, sayı:XVIII)
- GÖKÇEN, İbrahim, Manisa Tarihinde Vakıflar ve Hayırlar, Cilt II, İstanbul 1950, (C.H.P. Manisa Halkevi Yayınlarından, sayı:XIX
- Halkevleri 1932-1935, 103 Halkevi Geçen Yıllarda Nasıl Çalıştı, Ankara 1935
- Halkevlerinin 1933 Senesi Faaliyet Raporları Hülâsaları, Ankara 1934

- Halkevlerinin 1934 Senesi Faaliyet Raporları Hulâsaları, Ankara 1935
- Halkevleri İdare ve Teşkilât Talimatnâmesi, Ankara 1940
- Halkevleri Tüzüğü, Ankara 1971-1973
- İÖDEMİR, Ulûğ, " Halkevleri ve Halkodaları ", Aylık Ansiklopedi, Mart 1945
- İNAN, Rauf, " Atatürk'ün Halkçılık Ülküsü, Halkevleri ve Sonrası ", Belleten, LII/204(1988)
- KARAÖZ, Sadık, Manisa İli Kütüphaneleri, Ankara 1974
- KARTEKİN, Enver, " Çağatay Uluçay ", Cumhuriyet, 12 Ağustos 1970
- KOÇAK, Cemil, " Ocak Ayında Kaybettiğimiz İki Değerli Türkiye Tarihçisi: İsmet Parmaksızoğlu, Gothard Jöschke", Tarih ve Toplum, I/3(Mart 1984)
- Kuruluşlarının Yıldönümü Halkevleri(1932-1951-1963), İstanbul 1963
- LEWIS, Bernard, Modern Türkiye'nin Doğusu, Ankara 1984
- Manisa 1973 İl Yıllığı
- ORKON, Cenap Refik, Manisa Coğrafyası, C.H.P. Manisa Halkevi Yayınlarından, sayı:III, İstanbul 1937
- OSKAY, Bahri, " Bir Eğitim Ustasını Kaybettik", Milliyet, 14 Ağustos 1970
- ÖZERDİM, Sami N., " Halkevleri Dergileri 1932-1951" Halkevleri Dergisi, 64(1972)
- SALİHOĞLU, Mehmet, " Halkevleri Nedir, Ne Değildir", Halkevleri Dergisi, Yıl:3, 33(Temmuz 1969)
- SU, Kâmil, Manisa ve Yöresinde İşgal Acıları, 1986
- SU, Kâmil, Köprülü Hamdi Bey ve Akbaş Olayı, Ankara 1984
- ŞAKİROĞLU, H.Mahmut, " Memleketimizde Toplu Tarih Çalışmaları " Tarih ve Toplum, 38(Ocak 1987)
- ŞAKİROĞLU, H.Mahmut, " Cumhuriyet Tarihimizde Süreli Yayınlara Bir Bakış Halkevleri Dergileri", Türk Kültürü Dergisi, sayı 156'dan ayrı basım
- ŞAKİROĞLU, H.Mahmut, " M.Çağatay Uluçay", Belleten, XXXIV/136 (1970)
- TANER, Hasan, Halkevleri Bibliyografyası, Ankara 1944
- TUNAYA, Tarık Zafer, Türkiye'de Siyasi Partiler, (1848-1952), İstanbul 1952
- T.B.M.M. Tutanak Dergisi, 109. Birleşim, Ağustos 1951
- ULUÇAY, M.Çağatay, " İbrahim Gökçen'i Kaybettik ", Tedrisat Mecmuası, Şubat 1958
- ULUÇAY, M.Çağatay, " Manisa Şer'iyye Sicillerine Dair Bir A-

- raştırma", Türkiyat Mecmuası, C.X'dan ayrı basım, İstanbul 1953
- ULUÇAY, M.Çağatay-GÖKÇEN,İbrahim, Manisa Tarihi,C.H.P., Manisa Halkevi Yayınlarından, sayı:V, İstanbul 1939
- ULUÇAY,M.Çağatay, Manisa'daki Sâray-ı Âmire ve Sehzadeler Türbesi, (849 H-1296 H), C.H.P, Manisa Halkevi Yayınlarından,sayı VIII, İstanbul 1941
- ULUÇAY,M.Çağatay, Manisa Ünlüleri, Manisa Lisesi Yayınlarından 1946
- UYKUCU, Kürşat Ekrem, " M.Çağatay Uluçay ve Eserleri ", Tarih Dergisi,25(Mart 1971)
- YURT Ansiklopedisi, C.III, 97. Fasikül